

מסכת בכורים

מן

תלמוד ירושלמי

עם פירוש

ספר הראל ופרי גנוסר

אשר חנן ה' אותי

בימי עני ומרודי — לארץ הורידו בבודי

בארץ נודי — חמסו הודי

בעיר אידי — שדדו מאודי

ופידי. — ומעודי.

היו לחם במחסור ביתי:

אברהם אליעזר אלפערשטיין

שנת דע ספר הראל לפק

פה

שיקאגא

מסכת בכורים

מן

תלמוד ירושלמי

עם פירוש ספר **הראל** המתפרד לשלשה פירושים

חראשון

בכורי ענבים

שרותיו

יצהירו ככוכבים

השני

פרי הלולים

שרשיו

בקדש שתולים

השלישי

יעלת חן

סגולתו

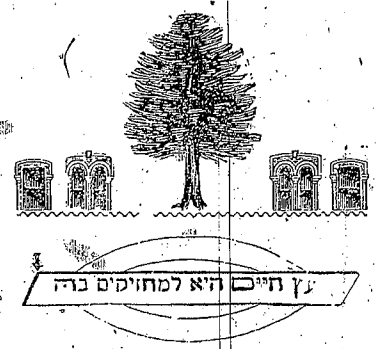
כאבן בוחן

ונלוה אליו

פרי גנוסר

בתורתו

אין מחסור

אשר חנן ד' אותי

אברהם אליעזר אלפערשטיין.

בשנת דע ספר הר"ל לפ"ק

בדפוס האחים השותפים ראזענבערג, 266 רחוב 12.

כל החפץ בחבור הלזה לחביא ברכה אל ביתו, יפנה בטובו אל האדרעסס של המחבר, 40 א'בריין סטריט

Rabbi A. L. Alperstein, 40 O'brien Street,

או אל האחים המדפיסים ראזענבערג,

Rosenberg Bros., Printers, 266 West 12th Street,

CHICAGO.

מנחה שלו

עץ חיים הוא למחזיקים בה

בעיר הקודש ירושלים

לנדבת לפו בפרישות בפים

אכבדה נא בעיני אלופי, לקבל מידי מנחת בכורי, ראשית פרי הלולי, אשר
שמתי בטנא להביא מנחה חדשה על מזבח לבבו, ויחי נא חסד
לקבל פני מנחתי בכבוד והדר, גם ברצון גם בחמלת לב, והיא גם היא
מורשה וכבוד עולם תהיה לו, כי כפנף רננים בעלסה בשירי שעשועים שלחתי את מחברתי
לעוף על ארץ רבה ולהרנין את לב בבודו משירי תזמר בעופפה פרזות פעם על
גפי מטעי קדש, פעם על אהלים נטע ד' מתשולים בתוך ערוגת שושני חמד ופרי
קדש הלולים סביב נהרי נחלי מור ואפרסמון הנוזלים מים התלמוד ירושלמי, ואקוה
כי בשובה אלי, והנה עלה זית טרף בפיה, לאות כי בבודו משך לה חסד,
ויקחיה אחר בבוד לביתו, ועטר אותה נזר תפארה אשר שם כבוד חקוק עליו לז"ע

סרוק ע"י אמא

הסכמות הגאונים.

הסכמת הרב גאון הגאונים שר התורה רשכבה"ג צדיק יסוד עולם חסיד ועניו קדוש יאמר לו כקש"ת מרן יוסף דובער הלוי שליטא אבד"ק בריסק דליטא יע"א:

ראיתי חיבורו של החב המאוה"ג חריף ובקי עדיו לגאון מוהר"ר אברהם אליעזר אלפערשטיין נ"י על ירושלמי מסכת בכורים ומצאתיו כולו יפה אף נעים וכל מין רננראוי להדפיסו ולפרסם תורתו ברבים כי הפליא והשכיל לעשות בחריפות ובקיאות דברי הכותב לכבוד הגוי תורה"ק ומחזיקי הרת ר"ת תמוז תרמ"ט לפ"ק.

פה בריסק.

נאום **יוסף דובער הלוי** החופ"ק.

הסכמת הרב הגאון הגדול צדיק ועניו נזר ישראל ועטרת ישורון כל רז בתלמוד בבלי וירושלמי לא אנים לי כקש"ת מרן יעקב יאסף שליטא אבד"ק ניו-יארק עיר הבירה יע"א.

ב"ה.

יום ב' פרשה צו שנת תרמ"ט.

לכבוד הרב הג' החו"ב ומפורסם וכ"ו כקש"ת מוהר"ר אברהם אליעזר אלפעשטיין שליטא רב וכ"ו בעיר שיקאגא.

שלום לכקתר"ה! אל יחר אפו בי אשל זה כמה מאן הגיעני ספרו היקר המלא חו"ב על כל גדותיו ואנכי לא השיבותי תורה ובדכה כי לא מרוע לב חלילה התמהמהתי עד כה ואך רק מפני שנגתי על ידי רוב טרדותי באין מרגוע לנפשי כמעט רגע ותנני להשיב תודה וברכי באות אהבה עזה לכקת"ר בספרי **לבית יעקב** אשר ערכתי בווילנא קודם נסיעתי ויהי' חיים ושלום לכתר"ה והצלחה ברוחני ובגשמי כנפשו הטהורה ונפש מוקירו באהבה דורש שלום תורתו הבא על החתום יום הנ' פה ניו-יארק.

נאום **יעקב יאסעף** החופ"ק.

פרי גנוסר

בואת יבא האדם אל הקדש פנימה. בנשמת שדי מהורה ותמימה. השתולה בנפש החומר וכחות הגויה. להוציא פרי תעלומות חכמה ותושיה. ויקרא לה ד' צפנת פענח, לאמר: בגן ד' המצא מנוח. אך בבקר תשרד עמקי שכלך. ובצהרים תפרח פרי קדש הילולך. ולעת ערב ואספת תבואתך. להפיץ חוצה מעיניותך. היא עורנה בין ההדסים תפרח פרוח, וכדודאים בין ענפי עץ עבת נתנה ריח. ופתאום והנה פלצות וחרדה איומה, כי עלי חזירי יער ברעש ומהומה. וישיתיה בתה, מגור ובעתה. ובראשם ערת **אש"ם**, נשיאי **עמאריקא**, לרצח נפשם שוקקה. שכרי עשקו, גאוני בקקו. פרצו גדרה והיתה לבער, שם הרגיעו לילית ושעיר. וכשיר משרי באו מחפלי כ ר מ י ם, ויחנו עליה ויבנו בה צלמים. ככה עלתה לשושנה הענוגה, בעודה באבה נקטפה מערוגה. ורעותה גברת הפרחים עליה מיללת. ותחת אלון בכות על שברה מתאבלת: הוי אחות! רבת אנחות. איך נחשבת לסורי גפן נכריה, איך נשארת שאיה ציה עריריה. במקום הגפן, ארנבת ושפן. תחת התאנה, בנות יענה. ואיך אתן לנפשי פוגה, ורעותי נבוכה בסבך התוגה, הוי עליכם בעלי זדון ומשוגה! אשר לכל העם בְּ שֵׁ גְ גָ ה. עוד חוון למועד, תנגפון לעולם ועד. כי ביום ההוא, תהיו תהו ובהו. ובני אל חי. הרובצים על באר לחי. יתענגו על השושנה, כמאמר רבה בר בר חנה, (כ"ב ד' ע"ג:) להההוא טייעא, כמה מרחקינן ממיא. ואמר תמני פרסי, ועוד תלתא פרסי. והכונה, ליודעי בינה. לחזיון יחוקאל הנביא (פ' מ"ז) שניבא לעתיד לבוא. ועל הנחל, כ"ו. פרוז למאכל. כראי' בסנהדרין (ד' ק'). ושאל להטייעא. מן שרידיא. אשד בהריחו מעללי יצור עפר, ידע מחלהו ובמה יכופל. כמה מרחקינן ממים האלה, ומתי יפוצו בזמן הגאולה, ואמר לו ברברי חירה, וברברי ר' יוחנן [פסחים ד' צ"ד]. נבין סודה. מהלך ארם בינוני ביום י' פרסאות, ומעלות השחר עד צאת הכוכבים נפסעות. ול"ב מיל תמני פרסי נקראות. חן מיל משתי בין השמשות נגרעית. נמצא ל"ב מיל בל"ו מינוט ותשע שעות, ובשיעור הזמן הזה תצא מציון ישועות. אם דברי התשבי לריב"ל [שם ד' צ"ח]. לכם ידועות. היום אם בקולי השמעו ותחולו רמעות. וג' פרסי ממחנה ישראל לא יבדילו בין המקצעות. רק יתאחדו כגיף אחד ועיניהם לד' נשואות. או פלגים יבלי מים יתפרצו ממעין שתים. כדברי המלך שלמה גן נעול כ"ו מעין חתום יען כי בפרדס רימונים. בעלתה אחותו קמשונים. בפרי מגדים, בני רשף ושדים. כפרים עם נרדים, נתונים לכופרים וזדים. נרד וכרכם, אתנן לעוברי דרכים. קנה וקנמון. ללא אמון. עם כל עצי לבונה. התאגרו כל בני עוונה. מור ואהלות, לחללים וחללות. עם כל ראשי בשמים, התחברו כל בעלי קסמים. ולאהובה לא נתנה יבולה, ע"כ להמיתה בצמא היא נעולה. אך לא לעד תהיה שכולה. עור יקרא לה אחותי כלה. ועל מעין גנים תהא שתולה. אם לדורה העליון תתן תהלה. ופרי מצותיה לבריות ולשמים, יתנו קטורה ורוח חיים. או פלגים יבלי מים. יתפרצו מבאר מים חיים. ונזלים מן לבנון. בין כל עץ רענן. במהרה בימינו אמן.

פרי גנוסר

פרויב (שמות כ"ג) ראשית בכורי אדמת ך תביא בית ד' אלהי ך לא תבשל גדי בחלב אמו ואמרו במכילתא מאחר דהיקשן רחמנא בכורים לבב"ח
סד"א למולך בב"ח מבכורים דקרי' ל שאינו ניהג בחי' ל כדלפינן בחולין (ד' ל"ו:) ואינו נוהג אלא בזמן הבית אף בבב"ח כן ת"ל לא
תאכלנו כל גבילה ואמר לא תבשל גדי מה נבלה נוהגת בין בארץ בין בחו"ל אף בב"ח בן ומה"ט תני בתוספתא ר"פ כל הבשר בארץ ובח"ל לומר
ל ך אע"ג דאתקש לבכורים אפ"ה נוהג בב"מ ובכ"ש וכמו שהבאנו התוס' ר"פ כ"ה ובב"ב (ד' פ"א:) ד"ה חהוא בשם הרשב"ם [ועי' בברכי
יוסף שהקשה על דברי הרשב"ם הנ"ל מכילתא מפורשת היא ולע"נ דלאו מילתא היא דכונת הרשב"ם הוא רק לתרץ התוספתא ברברי המכילתא
ולא לקרוש מרעת עצמו דהשת המכילתא] ולפ"ז יש להבין למאי היקשן בחמנא להדדי כלל וכ"ת דהאי היקשא אתי לאוורוי לן דנשים חייבות
בהבאת בכורים וכמו שבארתי בבכורי ענבים (ד' י"ח:) דסד"א דנשים פטורות לפי דמ"ע שהו"ג היא דקי"ל שאין מביאין בכורים אלא מעצרת ועד
חנוכה ופרתנן לקמן (הל"ו) ועוד דבכורים צריך תנופה כדתנן לקמן (פ"ג הל"ה) ותנופה אינו אלא ביום כדתנן במגילה (ד' כ':) קמ"ל האי
היקשא לומר לן בל שישנו באיסור בב"ח ישנו בחיוב הבאת בכורים וכמו דילפינן כה"ג בפסחים (ד' כ"ח:) לחייב נשים באכילת מצה זה אינו
חדא דהא כבר כתב הש"א בחי' למגילה שם דלאו חומן גרלה למיפטר לאחר חניכה מהבאת בכורים אלא לפי שאין מצויין או בשדה ומתנופה
שאינו אלא ביום ומי לא קשיא דהא למחר כשיאיר היום הדר חיילא עלי' וה"ל כההיא דילפינן בקדושין (ד' כט:) מקרא דאותו ולא אותה למעט
אשה שאינה מחוייבת למול את בנה הא אי לאו קרא ח"א אשה מחוייבה אע"ג דמ"ע שהו"ג היא דבלילה אסור למול אלא ע"כ לפי דלמחר
הדר חיילא עלי' לא ה"ל מ"ע שהז"ג ועוד אפילו לדעת חתוס' שם ד"ה אותו שהוקשו למ"ל קרא תיפק ליה דמ"ע שהו"ג היא אלמא דס"ל
דאפילו כשמחר הדר חיילא עלי' מי"ע שהז"ג הוא מי לא בעינן האי היקשא למידרש שנשים חייבות בהבאת בכורים דמקרא מפורש שנשים
חייבות דתניא בגיטין (ד' מ"ז:) ולבית ך מלמד שאדם מביא בכורים מנכסי אשתו וקורא ואס"ד אשה לאו בת חיובא היא הרי גדלו הפירות בקרקע
פטור וה"ל כשדה שנכתשנפקע קדושת הבכורים ממנה למ"ד (שם) יש קנן לעו"ג להפקיע מיד מעשר ואמאי מביא וקורא אלא ודאי דאשה חייבת
בבכורים וא"כ בלא האי היקשא ידעינן לה בשלמא לר"י דאמר בגיטין (שם) ק"פ כקה"ג דמי איכא למימר דאי לאו האי היקשא לא הוה מצינן
למילף מקרא הולבית ך לחייב נשים בהבאת בכורים משום דה"א כיון דהאי קרא דולבית ך ע"כ איירי שוכתה לו פירות נכסיה כמו שכ' התוס' שם
שפיר מביא וקורא משום ק"פ דאית ליה בשדה אשתו דה"ל כקה"ג אבל לר"ל דאמר ק"פ לאו כקה"ג דמי מאי איכא למימר ועוד דהא קרא
מסייע ליה לר"ל דכתיב (יהושע י"ז) ויפלו חבלי מנשה עשרה ויליף מזה ר"י בב"ב (ד' קי"ט) דבנות צלפחד נטלו חלק בלורה וכמ"ד א"י
מיחוקת היא והשתא אי אמרת ק"פ כקה"ג דמי אפילו אי א"י מוחזקת היא אמאי נטלו חלק בכורה הא היה להאומות ק"פ בא"י עד שנכנס
ישראל לארץ כדמוכח מדברי הני"י פרק י"נ על מתני' דתנן בב"ב (שם) וז"ל אם נתנו לאביהם קרקע מהיום ולאחר מיתת הנותן ומת אביהם
בחיי הנותן בכור נוטל פי שנים דגופא דאבוהן היה ועי"ג דלא אכיל פירי דומיא דא"י לחפר עלי"ל ואי אמרת דאחומות בתורת גזל
אכלי פירות הארץ מאי ראיה מיתי מא"י לחפר שלא היה ק"פ להאומות למילתי' דידיה שהיה"ק"פ להנותן דהוה כקה"ג אלא ודאי דס"ל
להני"י דבתורת ק"פ אכלו האומות וכדא"ר ברבי' בשם ר"ס בב"ל (פ' מ"א) א"ל הקב"ה כ ך אמרתי לו לזרע ך נתתי אימתי לכשיעקרו ו עממין
בו' ער עבשיו מתבקש להם זכות בארץ ואס"ד ק"פ כקה"ג דמי אמאי נטלו חלק בכורה הא אפילו אי א"י מוחזקת היא ה"ל לראוי אלא ודאי ק"פ
לאו כקה"ג דמי ואמאי מביא הבעל בכורים מנכסי אשתו וקורא אלא ודאי דאשה חייבת בבכורים והאי היקשא דמ"ל מיהו י"ל לר"י לשיטתיה
אויל דס"ל ביבמות (ד' ל"ה:) חליצת מעוברת שמה חליצה דאמרינן אוגלאי מילתא למפרע א"כ שפיר נטלו חלק בכורה דלאחר שנכנסו לארץ
איגלאי מילתא דמבלית בין הבתרים למפרע היתה קנוייה גוף הארץ והפירות לישראל כדאמרינן בב"ר (פ' מ"ו) ונתתי ל ך ולזרע ך אחרי ך אם
נכנסים בניך לארץ הם מקבלים אלהותי ואם לאו אין מקבלים אלהותי כו' והרי זה דומה להא דאמר רבא בב"מ (ד' ל"ד:) נעשה כאומר לו
לכשתגנוב ותרצח ותשלמני הרי פרתי קנויה ל ך מעכשיו וה"נ א"ל לזרע ך נתתי דפירושו כבר נתתי כדאמר רשב"נ בירושלמי חלה (פ"א הל"ב)
ולשון זה מועיל לעשותו שלו כדתניא בגיטין (ד' מ':) וכן א"ל לישנא ל ך אתננה דאינו מועיל כלום לרעת חכמים בגיטין (שם) משמע דה"ק אם
[כן בינו] לכנוס לארץ תהא הארץ קנוייה להם משעת ברית בין הבתרים והילך לאחר שנכנסו לארץ איגלאי מילתא דנתקיים לישנא דנתתי לומר
דלמפרע ירשו והוה להאומות כרין היורה לתו ך שדה חבירו ונטעה שלא ברשות דפליגי בה רב ושמואל בב"מ (ד' ק"א:) ולתרוויהו אין לו יותר ממה
שזרע כמבואר בתוס' ר"ה (ד' י"ג:) ד"ה קציר כם ושפיר נטלו חלק בכורה משום דאיגלאי מילתא שלא היה להם ק"פ כלל אבל בעל בנכסי מלוג
שנשא אשתו שיש לו ק"פ דהוה כקה"ג שפיר מביא וקורא וא"כ לא מצינן למילף מקרא דולבית ך לחייב נשים בבכורים ובעינן האי היקשא דאיתקש
בכורים לבב"ח למילף חיוב בנשים אבל לר"ל דפליג אר"י וס"ל דחליצת מעוברת לא שמה חליצה מטעמא דלא אמרינן איגלאי מילתא למפרע
לפי דכל דבר שאין ראוי להתברר עכשיו דא"א לידע העתידות לא אמרינן תגלי מילתא למפרע כמו שכ' התוס' שם ד"ה תיגלי [ועי' במל"מ
הל' גרושין (פ"ו הל"ג)] וה"נ הכא כיון שלא נכנסו לארץ לא היה ראוי להתברר ולא אמרינן תיגלי מילתא למפרע וה"ל ראוי ואמאי ושלו חלק
בכורה יע"כ צ"ל ר"ל לשיטתיה דאמר ק"פ לאו כקה"ג דמי וא"כ אמאי מביא הבעל בכורים מנכסי אשתו וקורא ועי"כ מוכרחין לומר דאשה
חייבת בבכורים וא"כ האי היקשא למ"ל לכן נראה דהאי היקשא אתי ללמדנו להא דאיתא בפסקתא הובא ברש"י פ' ראה וז"ל כתיב לא תבשל
גדי בחלב אמו וסמי ך ליה עשר תעשר אמר הקב"ה אל תגרמו לי לבשל גדיים ער שהן במעי אמן שאם אתם מוציאין מעשרות כראוי הרפ
משלח רוח קדים והוא שורפן וכונתן נראה על פי מה דאמרינן בגיטין (ד' ל"א:) כתיב יבא קדים רוח ד' א"ד אפיקו אשה מפלת בו ושמואל אמר
אפילו מרגליות שבים מרקבת ואף אנו נאמר רסמכה רחמנא לא תבשל גדי לבכורים בחד קרא לומר לן אל תגרמו לי לבשל גדיים במעי אמן שאם
אין אתם מביאין בכורים בראוי הקב"ה משלח רוח קדים שאפילו אשה מפלת בו ואפילו מרגליות שבים מרקבת בו (וטעם זה מצאתי בספר בריח
שלום פ' משפטים) כי בוכות מעשרות ובכורים שנקראין ראשית כדכתיב גבי מעשר ראשית דגן ך וגבי בכורים ראשית בכורי אדמת ך נברא העולם
כדכתיב בראשית ברא אלהים וכדאמר ר"ה בשם ר"מ בב"ר (פ"א) ואין הבית עומד אלא על שני דברים הללו כדאמרינן לקמן (פ"א הל"ג) כי
הבכורים שנותנין אותן לכהנים אנשי המשמר המחזיקים בתורת ך והן מחלקין בוניהן בקרשי קדשים כדתנן לקמן (ספ"ג) חשובה היא לפני
המקום שבוכותה יתקיים העולם ומה"ט אמרנן בכתובות (ד' ק"ה:) דאף בזה"ז כל המביא דורון לת"ח המחזיק בתורת ד' חשיב לפני הקב"ה
לאקדימה מצותה בשעתה ולקיימה קודם שאר מצות שאינן עומדין בשעתן כדתנן בריש זרעים מאמתי קורין את שמע
ערבין משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן [אבל דבשעת התחלת עונת ק"ש אז אוכלין הכהנים תרומ' וכדדי
הש"ס מילתא אגב אורחא קמ"ל כהנים אימת לא אפילו תרומה מצה"כ פי' מצה"כ דייקא ואע"ג דקי"ל בשבת (ד' ט':)
רמפסיקין לק"ש ואנו אפילו לתפלה מפסיקין משום רגדול ק"ש בעונתה יותר מת"ת כדאמר ר' מני בברכות (ד' י':)
אמאי דוחה אכילת תרומה את זמן ק"ש שיוצא בו י"ח לא ימוש כדאמר רשב"י במנחות (ד' צט:) השתה לימוד
דגדול ממעשה כדקי"ל בקדושין (ד' מ':) נידחת מפניה אכילת תרומה לכ"ש י"ל דמה"ט סליקא מסכת ברכות בהא דתנ
התקינו שיהא אדם שואל את שלום חברו בשם שנאמר עת לעשות לד' הפרו תורתיך ויש להבין למה נקראת תקנתן
זו לעשות לד' וצ"ל הואיל דגדול השלום שמנין אפילו על עון ע"ז כדאמר רבי בילקוט חושע רמז [תק"ד] ויליף
מהא שנאמר חבור עצבים אפרים הנח לו ות"ח מרבים שלום בעולם כדאמר ר"א אמר ר"ח בסוף ברכות וע"כ
מחזיקי ת"ח אע"ג דעבדו ע"ז שאינם זוכים לתחיה כדאמרינן בכתובות (ד' קיא:) אפ"ה מתכפרים כדאמרינן בסנהדרין
(ד' קב:) אחאב שקול היה ואמר ר"י לפי שהיה מחנה לת"ח מנכסיו כיפרו לו מחצה והיה ביננו שהקב"ה מכריע
לכף זכות כדאמרינן בר"ה (ד' י"ח) וק"ל דתרומה אינה ניתנת אלא לכהן חבר כדאמר רשב"ג בסנהדרין (ד' צ':)
מה"ט יש לומר דס"ל לר"ט בפסחים (ד' ע"ג) דעשאו אכילת תרומה בגבולין כאכילת קדשים בבהמ"ק האיל שמחזיק
ות"ח בתרומה זו ומתכפר אפילו על עון ע"ז ובקדשים ק"ל בפסחים [ד' נ"ט:] דכל כמה דחזי בשר לאכילה לא מתכפר
בעלים עד שיאכלו הכהנים וה"נ תרומה דדמי לענין זה לקדשים דבתרוייהו מתכפרים וכיון דכפרת בעלים באכילת
כהנים תליא ע"כ חשובה היא לאקדומה לק"ש כדתנן בזבחים [ד' פ"ט:] דם חטאת קודם לדם עולה מפני שמרצה ה"נ
אכילת תרומה לכהנים חחברים היושבים לפני ד' קודמת למצות ק"ש מפני שמרצה אפילו על עון עבודה זרה

ומ"ש מן שלום ומזקוק ת"ח גרע יותר מעובד ע"ז כי קדר סוכסף חמור ומשתכפר וכדלמרינן בנדרים (ד' פ"ח) מ"ד מי סוכסף הקכס וכבן את זקס כ"ו על מס לבדס הארן דבר זס כשלא לקכוס ולכגדיס ולא פרשוס עד שכירבו הקב"ס בעצמו שכאמר ואמר ד' על עזבס את תורתי אשר פתתי לפניכס ת"ר שלא ברכו בתורס תחילה ויש לפגין מס הארן לא ילאדס ועוד למאן לא ידעו שלשה זו המעכ מפס מס שבריאי הדור הגדילו לו לעשות וברלה דדבריכס מכווגים לפי דתני רב"י ממדרש חופס (סתכתב ג') מס רלית עיירות שכתלבו ומקומן ד"ע שבא הקזיקו בשכר כופרים ובשכר משכים על מה לבדס הארן על עזבס את תורתי כ"ו מגיכו שוממר הקב"ס על עון ג"ע וש"ד וע"ז ולא וויתר על מלפס של תורס שכלמר שכלמד על עוסס את תורתי כ"ו הלומי לומי עזבו ואת תורתי שמרו ויש לפגין מיך יתכן לשמור התורס ולעזוב ד' הלא שני הפכיס בגופא אחד המס ופ"ל הב"ק לם יעזוב את ד' חלילה מ"מ יעלה מרוכס למלכת כפשו לם ישמור להחזיק ידי ת"ח שהוא את תורתי וכלאחד מלך ישרלל שהתמכר לע"ז יותר עידבעס בן בגבו ופ"ס כיפרו לו לפי שהיס מכבד את התורס ולומדי בגל לם לא יחזיק ידי לומדי תורס ולא יספיק צרכי ת"ח ולן לו רפואס למכתו כדלמרינן בשבת (ד' קי"ט:) כי לפיקוחס פוש שלין לו חלק לעולם הבא כדלמרינן בסנהדרין (ד' ל"ט:) ומכ"ש כשמורידין לוחו מגדולתו ושוברין מטה לחמו על לא חמס בכפו רק מגור תולחתי את דרכס הרעס על פניכס כלאשר עיללו רלו ועו"ס את הרלה הגורף הזה לכמס גדולי ישרלל לאשר לדבר זה גס גבלי ממה, ועבור מה התעוררו זעומי ד' הלזה לכרת לכל מפי ימפי עוללי ויוקי הרלים והעגגים העזוזים והגטושים עתה לחרפת רעב ? הה! עבור שלא כתתי יד לשרי הסרעות מוסקוביא עמ"ריקא לשר חמסו תורס ערו ערו עד היסוד בה . ועון זה לא יכופר לכס לפילו בקיום כל המלוות . יען כי כרעל ומות הטיח המר הזה לשר רפואת תעלה אין לו ועל השערוריא הפוראלה הזאת התעורר הסגיאל גרוס קדשו ובצא בפי על לבבן להשמן ולומר כי החכמים והנביאים רלו וכן תמהו לומי כלאדס הארן כי מקום שהחזיק בשום רבוי עיירות ועתה לפילו בשום רבוי קני לא מחזיק כדלמרינן בגיטין (ד' ל"ז) הלא בשר בשבע הקב"ס לשחר המובל שלא יקבל את החלוסה עבור האדס והבי"ג להס הקב"ס הן לומבי בשבעתי הלא לם לא יקיימו את התורה ולא לם לא יקבלו את התורה כי תכלי התניתי בעשרה ברלשית לם יקבלו את התורה מובטב ולם לא לחזיר לותם לתהו ובהו כדלמרינן בשבת (ד' פ"ח.) ולו לותי עזבו שלא יקיימו מלותי רק ולת תורתי שמרו כלומר מי שהוא את תורתי להניח ת"ח לכבדס ולסכוך לרכי חייהס כי עתה לא בתעטה הארן וגס הס חזרו בתשובה כי המקום בשם מחזיר למובטב אבל כשעזבו את תורתי ומלעיזים בתלמידי הי בלבדה ובתעטו שהוא הארן כדר"י דלמר בשבת [ד' קי"ט:] [ס' כ"ח] קרלי בנרון אל תקבך כ"ו והגך לעתי בשעס כ"ו לותי יום יום ידרשון ודעת דרכי יחפלון כגוי אשר לדקה עשה ומשפט אלהיו לא עזב כ"ו כי' לם לותי לא דרשתס ולת תורתי שמלתס להחזיק ת"ח לא יס לקוס שתשובו לי' אבל לם לא תורתי לא שמרתס למה לכס לדרוש לותי ולדעת דרכי הלא כגוים נהשבתם בעיני וכמו שלמר בתהלים (פי' כ') ולרשע לומר ד' מה לך לספר חקי ומ"ס לתרגין בירושלמי סוטה (פ"ז הל"ג) ר"א בשם ר"ת למד ולימד ושמר ועשה ולא מחזיק ס"ז בכלל לרור אשר לא יקים את דברי התורה חזקת ר"י בשם רחב"ג לא למד ולא לימד לא שמר ולא עשה והמחזיק ת"ח ס"ז בכלל גרוך כ"ו ות"ת הא לתרגין בגרכות [ד' ל"ד:] כל הבגיאים כולן לא בתבאו אלא להחזיק ת"ח אבל ת"ח עלמן אין לו רשות אלמא לדומה גדול ממחזיק

לית מאן דפליג דאיסורו איסור ומיהו לענין שיהא בטל ברוב בששים ואפילו ברוב מאה ואלף לא מהני רובא לשומא ואפילו בדבר שאין בו ס' טעמים כגון בשר בחלב ובשר נבלה ובשר שחוטה בשר שנשחט בסכין פגום ובשר שנשחט בסכין בדוקה ובשר שנשחט בשוגג ובשר שנשחט במזיד ובשר שנשחט בסכין שאינה

ולכדעת הרמב"ם מקרי ל"מ בה כל לאוקמי דבטל בסותר ג' עניינים
וכדרכים המה שלא. ודקי דזיז"ו שלו מקשה "נעשית" בטיטול
סוף סוף על כן מקו בקקע מופה בזה שלא הוכר המבטל מעיקרא
סוף סוף הרי לו בעל האוסור בחופה וקם כן קשה הא
נמי היתה בסותר כמו הא דבסקינן בכתובות (ד' ק"ה:)
פה' בכרי"ת ושקר נוסחי שלא בשלם כל שלא נכולה נמי שייך
זה"נ לומר כי [בחופה בחולין] [ד' כ"ח:] ד"ה מבקן דלא
שייך זה"נ בשלמת לדעת הר"ן שפיר דקי"ל היתר נקיתך לא
בטיל כמבואר בפ"ד ט"ד (סי' רל"ט ס"ק ס') שבל לדעת
המחבר קשה וכן קשה לדעת הרמ"א בי"ד (סי' ל"ט ס"ו)
ומכ"ש לקשה טפי לדעת הר"ן בשבו" (כי' כ"ו) שבדיה רלים
מחתני' לכלחים [רכ"ט] למר רחלים ול"ג שנרפן זה בזה
מתבטל שאם נתערב קמח חטים מעומחים בקמח כשם שהיו
חוזר ונעור בשאם אלמלא דס"ל היתר בסיתר לא בעיל ומה
יענה לפי הקי"ל כרש"י בפרידות ות"ל דמה"ט פתח מיד מסכת
כלחים בשם לתנן שחטים וקזונין אינן כלחים זה בזה כ"ו
ומפרש בירושלמי דפתיב בני כלבי בנדים למר ופשחים לומר
לך שאין אלמלא על ג' מינים שונים ולכאורה קשה הא הלי
ס"פ בעיון שמיו מיים על למר רחל בת עז משום כלחים וגם
למשמעים לנדלילים לומר שמיו פסול לתכלת בדאמר רלב"ו
ור"פ בבכורות (ד' י"ו) ות"ל דהירושלמי ס"ל דבלא קרע ילעינן
ליה שהיל דקשיב כלמר עז מטעמא דבתר חלים שדינן ליה
כדתנן בבכורות (ד' ה:) בתמ היולא מן הטהור טסור ואפילו
הם אינן בתמ נמי טהור לר"ח שם [ד' ו'.] ומטעמא דל"ת
לוקמ בחב ולכך גורס דאיסור כלל וכמובאר בס"ג בתוספות
סנהדרין (ד' כ:) ד"ה אלא ולאפוקי ור"פ. דבעו קרע הוא לאינך
דר"ח בפלוגת שם (ד' ו') על מתני' ולית הלכתא כוותים אלמא
לי לא חיישינן לקרע הלד אין כאן אלא חד גורם דאמיים ה"ל
בבי כריתות דקי"ל בר"י דאסור מטעמא דל"ת לקרע הלב ת"ל
ממילא הוי כאן אלא חד גורם דאמיים ואכן אין להחזיר מטעם
זה"נ ולי"ת הא לכתי מיבעי הלי נו"פ לכדרבא דאמר בבבא
(ד' כ"ו:) דנו"פ פוטרין אפילו אלא בעיון ועוד להבין דבשלמא
שם לתדר"י הא בעיון הלי נו"פ למעטן שאר מינים מלוסר
כלחים וכ"ת דכולא ב"מ ת"ל התינח להבן דאלינן אר' יהודה
בינוקות (ד' ה:) ואמרי דתרשבן שמוכים אפילו הוכא אלא
מוכח ולא מוכחא שפיר הוכא למיתר דכולא ב"מ אבל אר"י
דבעי מוכח ומוכחא ליכא למילף מסמיכים אחד ג' דברים כדמוי
מהא דכריך הש"ס בינוקות שם ואם אין לוה תדר"י אין לוכך
מאלו לאמריכן בבבא שהוקבו התוס' שם ד"ה ואפילו
ומה שתירלו דקריך לרבנ"י דחוק מאוד דא"כ לא פ"ל למיכרך
בבבא"ת כל כך ומדקריך שתם מרמע דלכ"ע קריך ומוכרחין
לומר דסוגי בינוקות קאי אליבי דר"י ולא ס"ל לתדר"י אלמא
דר"י דכדרבא קשה מכ"ל דכלחים בעיית שרי דמחד מוכחא לבא
למ"ל שני דברים כאחד ובבבא אחת לרבנן דר"י א"ל שתם אלא
למסקנת דסכת [ד' ס:] דמסיק כולה משעטנז נפקא לן בקרא דאתי
מוכחא חד לכלחים בעיית וחד לכדרבא ועי"כ שפיר ס"ל לר"י
אליבא דר"י לכדרבא וכמו שכי התוס' שם ד"ה כולא והמ"ל
בשהרב"ח שם והשתא לדברי הירושלמי דבעי הלי נו"פ למעטן
שאינו חייב אלא על ג' מינים שונים ול"ל דאפילו למסקנת דאיכא
תרי מוכחא אמ"ל דאר מיבעי שונים וחד לכדרבא אלמא
חד לומר שאינו חייב אלא על תרי מינים שונים וחד לכדרבא
אבל כלחים בעיית אם"ל לאסור כב"ש בינוקות [ד' מ'.] דלוסר
סדין בעיית מדאוריית לשטת הב"י ורמב"ן ורמב"ן ומרדכי
מטעמא דס"ל דסמוכים לכדרבא. אלא כמו שכי ר"ת בתום שם
ד"ק סדין וכדאמרינן להדיא בנזיר (ד' כ"ח.) מאן דלא יליף
מנדילים מיבעי ליה לכדרבא אלמא אלא לאינך ג' דברים וכ"ת
דבקשה לה מרבנו למ"ד בנזיר [ד' ט'.] אין שאלה בנזירות
או מצריכת קדשים למ"דבנזיר (ד' י"ב.) נו"כ אין קרבן בי"ט
בינוקות (ד' ה:) ד"ה כולא ל"ת התינח למאן דלא יליף
מנדילים מיבעי ליה לכדרבא אלמא אלא לאינך ג' דברים וכ"ת
דבקשה לה מרבנו למ"ד בנזיר [ד' ט'.] אין שאלה בנזירות
או מצריכת קדשים למ"דבנזיר (ד' י"ב.) נו"כ אין קרבן בי"ט
בינוקות (ד' ה:) ד"ה כולא ל"ת התינח למאן דלא יליף
מנדילים מיבעי ליה לכדרבא אלמא אלא לאינך ג' דברים וכ"ת

כלחים שפיר אבל למ"ד שם אין גדיל או פתיל ולפ"ז בעיון קבר
עליון מדאורייתא הרי יכול לקיים שניהם דתניא פתיל אחת היינו
חיוור והיכי דיכול לקיים שניהם אין עשה דוחה ל"ת כר"ל
בינוקות שם ו"ל דחוק"ר סלוקי ומסכת כלחים נהא דתנן התוכן
תביאם לאחת לימו חיוור ולי"ל לה בינוקות מדכתיב יהודי והכתיב
שם"ד הכלחים בעיית לא ילפינן להיתרא. ומרבנו קו' מבריכת
קדשים מטעמא דלקבר לקיים בבא גדול ומוכח מזה דתביאם
לאחת לימו חיוור ר"כ יהודי) לומר לי הלא ודאי בכלחים בעיית
ברי ולא שמעינן מהכא מאי להכי לפטרינך יהודי וכבומכ שכי
התוס' בינוקות [ד' ד:] ד"ה ואומר ות"ת כיון דמיחדיו מוכח
דכלחים בעיית ברי ר"כ הא דקי"ל כב"ש דאסור סדין בעיית
כמו שבסק רב עמרם בשם הגאון אלא גזירה כדעת ר"ת ובשם
שכי בעקומטרם בנזקות [שם] ומאי קסק הרמ"א בזורק חיים
(סי' ט' ס"ו) דסדין בעיית מותר והא קי"ל בפ"ק [ד' ג'.]
לין ב"ד יכול לבטל דברי ב"ד חבירו אלא אם כן גדול ומאו
בחכמה ומנין בשלמא לדעת הרא"ש בהל' ממרים (פ"ג הל"ג)
דס"ל היכא דבטל הטעם נתבטלה התקנה שפיר היכא לדתרומי
כדברי האחרונים דהאידנא ליכא תכלת ומתבטל הטעם מתבטל
התקנה אבל לדעת הרמב"ם דס"ל אם אלא בהרא"ש דקשה
ול"ל דמס"ע לתת חיל מסכת בעיית בהא דתנן עד שיאמרו
חוברין בשדה הילון כ"ו ואמרינן עלה אלמלא בירושלמי ליכא
ר"ג ור"ע נמנו עלה והתירו בלילה ג' פרקים ומטעמא אכין
התום' שם [ד' ג:] ד"ה כל שאי יתקלקלו בקרקעית
ואמרינן בבך הוחנו בגליהן שכל הרוצה לבטל יבוא ויבטל והשתא
אם בהפסד ממון לא בעיון ג"ד גדול בהפסד מלוה מיבעי וכן
מוכח להדיא בר"ה (ד' ל"ה:) גבי כרם רבעי שהתיר ריב"ז
לפדותן מטעמא דאפילו לר"ע שמגילה (ד' י.) קדושה לבבוה
קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבוא אינן נאכלין בירושלים מזה
הוא דליכא מזבח לר"ש לשיטת הם"ל. בזבחים (ד' כ.) בתר
למ"ד מלילה וילכינן דבעי שהוא הולין בנו"פ מועבר דאיתקש
לבשר שאינו נאכל בגלל ומזבח כדאי" בזוכות [ד' י"ט]
ולסוגיא הוא לחומה ולפדותן לי לפשר שבשר קלטוה ואחילות
ולא "פשוט דבבן בין איתנייהו ואחילות לבין ליתנייהו כדאמרינן
בב"מ [ד' כ"ג.] ורוחין את האחילות כאלו הן עולות וכדאי'
בירושלמי בעיית [כ"ג הל"ג] ולכאי תקנה" להאי דבעי כי הם
לעולתן ולפדותן וקי"ל לאסור לגרום טומאה לחולין בפ"ק
ומש"ה בטלה ריב"ז אלמא היכא דאיכא הפסד איסור לא בעיון
ב"ל גדול לבטל ולכאי הותנו לומתי בעיה בסמ"ק יאוור
לכאות שהיה כדתנן בזבחים מ"ב (פ"ה מ"ג) משום דבעיון
ב"ד גדול לבטל לפילו כשאתבטלה הטעם ואפשו לכאיבה
המקדש ויהיה מזבח לפ"ם לא יתבטלו התקנה דאמת לא יהי'
ב"ד גדול כמבואר בתו"ט שם ע"ב תוחנו. שיאור הדבר כדי
שלא יהא הפסד מוטה ס"ל הכא דאיכא הפסד מיית בעיית
לומרינן דכך הותנו שאם יתבטל הטעם יתבטל התקנה וה"ת ס"ב
לומר מאליו מבעיית להו בעיטין [ד' ל"ה:] מי הלל לדרי עלמא כמי
תקון פסיטא דלדרי עלמא לא תקון שרי שלא יתבטל זכר מיית
בעיית בלא טעמא וכי תימא שאם הכא דאמ"ג דאכשור דרי
ובטל טעמא אבל הא בדרינן לן מי טעמא לעולם בטל דאכבר
דדורות הבאים לא יהיו כמותן ואריכין לאחוי לתקנת כרוסבול
והילכך אפילו בהפסד מלוה בעיון ב"ד גדול לבטל ס"ב התינח
מי בעיית בזמה"ז דרבנן בבר אבל מי בעיית בזמן הזה
דאוריית מי ליכא מידי דאדאוריית מטמטא בעיית ומשום
הפסד אלא לאבור דרי התקון הלל דלא תבטל אפילו כשאבדיר
דרי ות"ל דתום"ט סליקא מסכת בעיית בהא דתנן המוחיר חיב
בעיונת רוב מכמים נוחה ממנו ולכאורה טעמא בעי לאתי
רוב מכמים נוחה ממנו יותר. ומשאר בני הלם השוטים לפמה"ד
וברלה דאתני ס"ל כרבי דאמר בנזיר [שם] בעיית בזמה"ז
לאו דאוריית שבאמר וה דבר ומבוטנה שמיט כ"ו רק מכמים
תקנו דתשמט משום זכר בעיית ותקנה פרוסבול להמובטל זכר
בעיות למורת רוח היה לחכמים והלכך אי לאבור דרי יש

לגבעל תקנתא פרוסבול אי לא תקנו הלכך לקיל לדריס דיומא
שמיטין ומעשרות כדורו ותן לרוך ב"ד גדול להתיר היכא
דליכא הכסף קפיד שביעית וע"כ רוב הקהל שתקנו דתשמט
נוהג בכרמים תקניתם קיים ונוהג והיכא בטולה על ידי תקנת
פרוסבול וכהן דמוכח מזה דשביעית בזמן הזה מדרבנן שרי ליכא
למימר אי הכי הכל ילדרי עלמא נמי תקון ומשמע לכל צדדיה לן
אי הקהל מועיל לעולם בטל ולא תהן בזמכות (ד' כ"ה:)
יש מורם מכם מקח וטייב עליו ת' לחוץ כ"ו ובשביעית ו"ט
כ"ו ולי תורת דמתקנת פרוסבול מוכח דשביעית בזמ"ז דרבנן
ומדמוקי לה לחני בגיטין [ד' ל"ו.] דהלל כרבי ס"ל לם כן
הסיל מתוך לדקי משום שביעית דלא כהלכתא ומתקי לחוד
ר"י בתוספות (ד' ט"ז:) הלכה כסתם משנה וכל מקום דמניגו
סתמא דלא כהלכתא אקיל וטרי הש"ם מסת. דר"י . ומכלן
דסתי סתמא בזמן הזה לחירי מדקייל משום י"ט ולם"ד דבזמן
הבית חיירי לחתי משום י"ט הא לפילו י"ט של ר"ה
לא הל על ליסור תוספות שביעית דקיים לי יום לפני ר"ה
ולתי תפי ליסור כולל לית ליה כדלתרינן סם (ד' כ"ב) הלא
דבזמן"ז חיירי דליכא ליסור תוספות שביעית כדלתרינן
בפ"ק (ד' ד':) הלא שעה פורתא קודם ר"ה לגד טוא דלסור
שלא הל עלי ליסור תוספות י"ט בזת אחת ולתי סתם רבי
דלוקה משום שביעית דלא כהלכתא וכ"ת דדוקא לעניל השמטת
כספים ס"ל לרבי דמדרבנן הוא אבל לעניל עבודת קרקע
לם"ל דלסור ומדלורייתא לכ"ע וכדעת הכ"מ בהלי שמיטה
ויובל (פ"ד הלי כ"ה) וכפר"ת בגיטין)ד' ל"ו:) ד"ה בזמן
ש"ל לתי מוקי לה לבבי בפ"ק [ד' ג':] להא דבתי תריסה
ורויעה בשביעית כרבי ולתי הכרין ח"ו פוי לוברעו בשביעית
משום לרלולי בדלון בסנהדרין [ד' כ"ו] וכמוך שכתבנו סתום
סם ד"ה מברבו ועוד הא ר"ע דולק בשביעית [בילי מ"ו]
ליסור תוספות מקרא לתרינן בפ"ק סם דלית ליה הך סלכתא
דעשר בטיעות ולתי מפרש ה"ט בשביעית סם [מבלא מ']
דבטיעה בשוה משמע דס"ל להך הלכתא דעשר בטיעות הלא
ודלי דתריסה ורויעה נמי ליכו לסור בזמ"ז הלא מדרבנן ולכן
שפיר ס"ל לר"ש הלכתא דעשר בטיעות קורטין בשבילו עד ר"ה
לפי דשוקום כסידל בליסור דרבנן הוצה לא בגרו ו"ל לתי"ט סתם
ויל מפבת תרומות בהא דתנן הוצה לא יתומו וקטן שלא הגיע
לעונה נדרים בכלל לבל הגיע לעונת נדרים תרומתו תרומת לפילו
לו"ד ומכלל סמוך לבא לתו דלוקיתא לבי דקדושת ה"י בטהל
ולין תי"מ כוסב ד"ת ולתי בגרו דרבנן ומלקן אבלו דרבנן כדלתי
בבדה [ד' מ"ו:] וביר"שלמי ליכ תרומות לר"י דכוטר עובדו ד"ת
ס"ל כמ"ד בדמלי (פ"ג הל"ד) דמלילין קבלו לת סמעשרות
ול"ב תו לל קבה מסתיל סתמת דמוכת דליכא למימר דס"ל
דק"ר ל"ב וכהלי סתמת דתנן בזבחים [ל' קי"ב:] ומבדלו לירושלם
ניסברו הבמות ולל סיה להן היתר ול"ב ממילל נוסן שביעית
לענין עבודת קרקע ד"ת אבל לתן קי"ל כמ"ד בעבדין [ד' ל"ב:]
דקדושת ל"י בטלה כדתנן בתרומות (פ"ן מ"ח) בתי קברות לתת
של תרומה ולתת של חולין כ"ן שלי לומר תרומה בקה"ת קדושת
בטלה לגמרי דתו"מ בזמ"ז דרבנן דלל"ב לית ליה בקה"ת בקה"ר
דלילן לר"ל בירושלמי תרומות (פ"ג הל"ז) בתתיתין לבי קופות
ומוקי בלל דבו חולין על התרומה כמו דמוקי להבריית בבבות
(ד' כ"ב) הלא ודלי דרבנן הוא ומוכח דקדושת ל"י בטלה
ול"ב שביעית ד"ת וכדלתרינן להדי בירושלמי שביעית (פ"ו הל"ב)
לתר ר"ם קבייתל קומי ריב"ל כמ"ד מעשר ד"ת והלל מתקין על
דבר תורה לתר ר"י ופי משעה שנלו לא נסטרו ממנות התלויות
בארץ ושמטת כספים מוסב בין בארץ בין בח"ל ד"ת פי' למ"ד
מעשרות ד"ת לא בטלה קדושת ל"י ולתי ס"ל להלל דשביעית
אינו אלא ליסור דרבנן ולפילו אי ס"ל כמ"ד דקדושה בטלה
ול"ב מעשרות ד"ת מ"מ התיכו עבודת קרקע אבל השמטת
כספים הרי חוצת הגוף היא ול"ל ר"י דילפינן מזה דבר השמיטה
זוט לפילו השמטת כספים תוכן לתרין לפילו כמ"ד מעשרות
ד"ת מודה בשמיטה שהיא מדצריכה לכתיב וזה דבר השמיטה

שמוט כ"ו רבי תומר שבי שמיטין הללו למה שמיטה ויובל בשעה
שהיובל נוהג שמיטה מוכח ד"ת בלקו יובלות שמיטה מוכח מדרבנן
ומדלא לתרו בשדת שמיטה משמע קרקע כ"ו כלדמר לבני
בניטין [שם] ומשמע דס"ל להשבלים דתנן דליכא שעה כלל
שלי לתת ומשמע קרקע רק השמטת כספים דזוד הוא דנזרה
רחמנא שיהא תלוי בזובל וכסתמא דמתניתין דמכית ומשים לעניל
לבל לבבי דס"ל לליבי דרבי שביעית לעבודת קרקע לתו ד"ת
לא שמיך לסבי סתמי הלא שמיך להתי סתמא דשתי קיפות
לבי דרבי להלכתא כוותים ס"ל כהך סתמא כדלמרינן בספרים
(ד' ל"ד.) שהי מסנין לרבי בחיטין של תרומה טמאה לגוז נהן
עיסה ולי תו"מ בזמ"ז ד"ת לתלא שרי הבית של כילוי דלסור
דבר תורה לבעת ר"י בתוס' שם ד"ה/מתמין ור"ת בספר היר
ניסות [ד' ס"ו:] הלא ודלי דרבנן הוא ובתרומה טמאה לא גזרו
ושם הלא התיר רבי בחולין (ד' ו':) הלא בית שלן ולא שלר
מקומות ל"ל הלתו משום דקדושת עזרה לא בטלה הלא כ"מ שנגר
עזרה נוסב בזמ"ז מדבריהם לבי דביעין ג"ד נדל לבטל ובית
שלן לא גזר עזרה ומ"ש לא גרים לבבי בבדי דבבי כגירסת ר"י
הבבלים דתנן הלא גרים בזמן שלתת משמט קרקע כגירסת ר"י
דבלין בירושלמי שביעית (שם) על הבבלים דתנן לתמר דתקנת
הלל לליבי דרבי לא לתיש הלא כמ"ד בירושלמי דמלי (פ"ג הל"ד)
דמלילין קבלו לת המעשרות לבי קדושת ל"י בטלה ולינו ניהב
שביעות ד"ת וכמו שפרש"י ס"ט בבדי לבבי לחזול לטעמי בשבת
(ד' כ"נ.) דקרי למלי סבק דבריהם ולמלי הל עיקר הפרשת
תרומה ד"ת הלא ודלי ס"ל דבזמ"ז לתו ד"ת וכסתמי דתרומות
וכהסיל שהיו מחמין לרבי בחטים של ת"ט לבי דבזמ"ז לתו ד"ת
ולת"ת דילמא לבהים של בית רבי היו עושין כן בפר"ת בינמות
(ד' פ"ה:) ד"ה לא לבבל לישראלים להש"י דלסור בדתני חזקיה
בירושלמי שביעית [פ"ח הל"ג] לין מדליקין שמן שרפה בשבת
ובמ"ד וכגירסת הר"ם סוף תרומות (ט"ט) ומ"ל לבבי לרתות
תבי סתמי דמכות ובשים ולסמוך לחד סתמא דתני קופות לבעיל
ול"ל דמס"ט הלא לטעות בדעת רבי סניף מסכתא תרומות בהא
דתנן מדליקין שמן שרפה בשבת ובמ"ד ובמבוקי לכלין ועל גבי
הקלון בדשות כהן הרי להדיל דלמורך רבים לפילו לישראלים הרי
הבלי בדשות כהן לת הקי תקדמיתא בדל"ר יוחנן בירושלמי
סוף תרומות ולע"ג דמדברי ר"ת בספרים [ד' ל"ד.] ד"ה מחמין
משמע דרשות כהן הקי נמי תקמויתא מדהניל הלי רשות כהן
לבב"ג ובפ"ד י"ל דר"ת ס"ל דדוקא בירושלמי לומר כן בשם ר"י
ולבינתייהו חזלי בינמות [פ"ח הל"ו] דמסבבי שיטת ר"י ור"ל
מתלמודא דידן בינמות (ד' פ"ה:) ולמרי דר"י לומר מלכילה
בתרומה. בזמ"ז דרבנן ולינו תלה בבבי יוסי הלא דסבר כרי יוסי בלו
קלמר ובמבואר בתוס' שם ד"ה לומר לבל למ"ד תרומה ומעשר
בזמ"ז ד"ת לם"ב דרשות כהן הקי נמי תקדמיתא בהבריית
דתני חזקיה תלש שבן הוא הבל הר"ם סוף תרומות ומבל
דתני בת ישראל שבלת להדליק מן הבהנת ומבל דר"ת
בשם דבית ר"י בשם מעלת זקנים להבלת בילי לינו הלא
ליסור דרבנן וכן יש להוכיח מבל דתנן בבבורים [פ"ג מ"ל]
ולוסר לוריס ופתר בירושלמי בפחות מבבזיעור ולליבי דר"י לומר
בינמות (ד' ע"ד:) ר"ת לסור מן התורה ולי הבלת בילי של
תרומה לסור מן התורה הרי לתוך נמי בר"ל דומיה בליסור
הבלה דמ"ד לסור מן התורה בדתני בירושלמי תרומות[פ"ו הל"ל]
[ועי' בספרי בבי הטולים (פ"ד הל"ל) שפתרתי הלא דלתת
נמי בר"ל] הלא ודלי דהבלת בילי הרי מדלורייתא וכן הוא
בשעת הריתב"ל בע"ז (ד' ט"ו:) וכן הוכיח המל"מ בהלי תרומות
[פ"ד הלי י"ד] מבבל דלמרינן בסוגיא לתרומות דמדלקין שם
שרפה בחטוכ ומה יענה ר"ת דס"ל בספר היר למסבתן

נימות [ד' ס"ו:] דהכא כילוי לחוד ד"ת לכל הנך רחיות ולרחיות המלמו מהו דמליקין שמן שרפה בחמוכה :: דתנן בפסין לוגרי ול"ל דס"ל דכל הני לוירי בזמה"ז דרבנן ובמקום מצוה לו לטורך מדברים שבמועדים ולא דחינהו להו בסוף תרומות לו מדלקין שמן שרפה בחמוכה ולא בשיטי לא גזרו הרי להדיל דלפי אלא גזרו דרשו כהן לטורך מצוה לכ"ש י"ל שהני נר חנוכה דבעי שיעור שמן להדלוק הני תו"מ דרבנן הם"כ דשרי שעה וכיון דלשרפה עומדת כשרוף מצה דרבנן הם"כ דשרי דמי ומיכתת שיעורי לו לילמל דוקא שופר לו לתרוג דבעינן שיעור חצוי מצה עלמו הוא דלמרינן בר"ה [ד' כ"ח:] ובסוכה [ד' ל"ה:] דמיכתת שיעורי לגבל מי חנוכה דלא בעי שיעור בזמן עלמו לפי לליכא לשער בשמן מוקי שהיו מחזיק בתלוי בשלהבת. גדולה לו קטנה רק לרבי דלייבי ליברלים השיעור תלוי בזמן למען דלמר בשת רבים דשרי למ"ד תו"מ [ד' כ"ח] כשהם זקוק לה לו לפי בזמה"ז דרבנן וכדעת למ"ד שם כשהם אין זקוק לה ותלוי הר"ש סוף תרומות י"ל השיעור בשמן עלמו לפבר מני דשרי דר"ת ס"ל דוקא בכ"ג הוליל דמדלוריית הוא עומדת לשרפי ובמ"ד דרבו כולם שוה דתו"מ בזמה"ז דרבנן ובמקום מצוה ל"ג הוה לנקרא לטורך רבים והמפרש דמה כי זה מטעמא שלא לגבל בשת רבי דבלו הן רחה ולא מלא גומר מיכתת שיעריה אין זה לטור' רבים רק שלא בה"א כשהוליו לא רחינהו לחן רחים לטורך רבי שנותן לרבי" דנסדי כתב התום' בסוכה [ד' ל"ה:] דלא מהני לפילו רשות ד"ה לפי ושרבי"ע נחי למסכת סוכה כהן לכן דוקא לכהנים [עם] דטעמא דלחרוג של ת"ח בסול לוירי וכיון דתם"מ בזה"ז הוליל לשרפה עומד ומיכתת שיעורי תרי זמני דתו"מ בזה"ז [ד' כ"ה:] ד"ה ולעי"ג דהתום' בסוטה דרבנן בזה הא דלא דלוי לן הרבה דטעמא לשו רבו לומר כדברי המפרש מ"מ הא דרבנן קודם הא דתרומה דמו דברים מהא דלא למרינן בבלה"ב דלעיל וחדא דמדליקין מיכתת שיעורי דלא לגבי ה"ל כספקר לעני' ולא לעשירי דלא הוה שמן שרפה בזמה"ז בכהני כשנרייתא דתני מזקיק הספקר והא דתנן [פ' שלח] לדורותיכם להניף בעיסת שביעית דחייב בחלה שהיה בדין מה שאר פירות שחייבים במעשר פטורין ומחלה עיסת שביעית שבטורה ממעשר לינו דין שבטורה מחלה והרי לקנו שכאה ופיליה שמיטה חייב במעשר ודיינין בחלה לא קם למירת בלקנו שכאה ופיליה שמיטה חייב במעשר תלמר בעיסת שביעית שמינן בקורין ת"ל לדורותיכם ומהתם מי סלקא דעתך דבשביעית מטעם הפקר ולא מנזה"כ להחל קם כן מאי ק"ו פריכא הוא דליכא למיכרך ומה למעשר פטור שכן הספקר הוא תלמר בחלה דחייב שכן הפקר חייב בחלה כדתנן בחלה (פ"ח מ"ג) והכספרי נוסי דמדחם מלקנו שכאה ופיליה שבטורין ממעשר וחייבין בחלה פי' ממעשר פטורין שכן הספקר חן ובחלה חייבין שכן הספקר חייב בחלה וס"ל בשביעית דכוותיה ומה שייך לליחות פירכא זו מהא דמינם חייב לטו לחן מצד קולא ומומרא פרכינן הלא מטעמא דהספקר לחינן עלם ומאי חיכפת לן שמינם חייב סוף סוף ציל בתר טעמא דהספקר דשייך במעשר ולא שייך בחלה ולאי בשביעית לאו מטעם הספקר אלא נזה"כ להקל מעשר בשביעית בלא טעם וכפרק ושייך שפיר לחן חלה בק"ו ממעשר וקשיא לר"ש [ועי' בר"ש [ד' ט"ו] ברש"י ד"ה ספקרק דמלכל] וי"ל דמה"ט בפליקא מסכת מעשרות הכי דאמן כל ברעיני גינה שאינן נלכלין אע"פ שאינהו תרומה אלו יאכלו מטום דלא גזרו אלא על ברעיני גינה הנלכלין כדאי בשבת (ד' י"ג:) ולכאורה קשה הא ד"ת נמי אסור לפי שיאלו מדבר אסור וה"ל כהא דילפינן בחולין (ד' ק"כ:) מקרא דהטמים לאסור נירן ורוטבן וקיפה שהן ומקרא דתרומה

פטור כדילפינן מקרא ובא הלוי ולכאורה קשה אמאי לפינן מכילתא הוצא בדש"י בפסחים (ד' י"ז:) דבשביעית פטורה ממעשר מקרא ואכלו לשיוני עמך תיפוק לי' דהפקר הוא ופטור מקרא ובא הלוי וכמו שהוקשו התום' בנדרים (ד' מ"ב:) ד"ה המפקיר ומה שתירלו דתרוייהו לריכי הדברים סתומים ולריכין ביאור ולראה כוונתם דאי לאו הלי קרא ה"א דמ"ר אין לו הפסק בשביעי' הואיל דהיקשו הכתוב לנחלה מה נחלה אין לו הפסק לעולם אף מ"ר אין לו הפסק לעולם כדילף ריב"ל בר"ה (ד' י"ב:) מה"ט דמ"ר אין לו הפסק בשנה ג' אף נחלה אין לו הפסק בשנה ג' אף הפקר בשביעית שאינו אלא ביאור ולא לגבי ה"ל כהפקר לעניים ולא לעשירים דלא הוה הפקר לב"ה בפיאה(רפ"ו) ובר"ל דס"ל כן בירושלמי פיאה [פ"ו ה"ל] וכמוצאר בב"מ (ד' ל':) קמ"ל קרא דהפקר בשביעית נמי הוה הפקר כר"ש דכלינ בירושלמי סם על ד"ל ולא"ת ל"ש הכא ילוק ריב"ל מ"ר ומחלה הא לא דמי כלל דמחלה ל' הפסק לעולם ומ"ר יש לו הפסק בשביעית וכ"ת דריב"ל ס"ק מה נחלה ל"ל הפסק זמן לף מ"ר אין נו הפסק זמן לחוקי בשביעית דלאו הזמן גרם אלא עלה וס"ל כשאר תנילות הפקר דלא שייך למיקרי הפסק מעשר ל"ש התיאם שביעי' אבל בזמה"ז למ"ד תו"מ דרבנן מל"ל וס"ל דס"ק מה נחלה ל"ל הפסק מחמת עלמו לף מ"ר ל"ל הפסק מחמת עלמו לחוקי בזמה"ז דלאו מחמת עלמו נפסקו אלא מטום ביטול קדושת ל' וס"ל כפירות ח"ל דלא שייך לומר בפסקו הוליל אלא נתבייבו כלל ולא ליתקדשו כלל והשתא לפ"ד דהא דתרומה בזמה"ז דרבנן לאו מטעמא דבטלה קדושת הארן אלא מטום דליתקדש לשביעית או מטעמא דבטלה לאו כולהו סליק כהרמב"ם שהלכות תרומות (פ"ה הל' כ"ו) ל"ל כפירות ל"ו שבארן הכתוב וס"ל הפסק מחמת עלמו ולא דמי לנחלה אלא ודאי כדאמרן אבל ר"ל לשיטתי דס"ל דתרומה בזמה"ז דרבנן ומטעמי דליתקדש לשביעית או מטעמא דבטלה קדושת הארן אלא כולהו סליק ול"ל דאין להם ופ"ה ס"ל דתרומה בזמה"ז דרבנן ומטעמי דליתקדש לשביעית או מטעמא דבטלה קדושת הארן אלא כולהו סליק ול"ל הפסק מחמת עלמו ומ"ל דמ"ר אין לו הפסק ול"ל דליק מוצף לו הפסק מחמת עלמו ומ"ל דמ"ר אין לו הפסק כלל ולא לגבי ה"ל כהפקר לעני' ולא לעשירי דלא הוה הפקר ול"ת הא למרינן בספרי [פ' שלח] לדורותיכם להניף עיסת שביעית דחייב בחלה שהיה בדין מה שאר פירות שחייבים במעשר פטורין ומחלה עיסת שביעית שבטורה ממעשר אינו דין שבטורה מחלה והרי לקנו שכאה ופיליה שמיטה חייב במעשר ודיינין בחלה לא קם למירת בלקנו שכאה ופיליה שמיטה חייב במעשר תלמר בעיסת שביעית שמינן בקורין ת"ל לדורותיכם ומהתם מי סלקא דעתך דבשביעית מטעם הפקר ולא מנזה"כ להחל קם כן מאי ק"ו פריכא הוא דליכא למיכרך ומה למעשר פטור שכן הספקר הוא תלמר בחלה דחייב שכן הפקר חייב בחלה כדתנן בחלה (פ"ח מ"ג) והכספרי נוסי דמדחם מלקנו שכאה ופיליה שבטורין ממעשר וחייבין בחלה פי' ממעשר פטורין שכן הספקר חן ובחלה חייבין שכן הספקר חייב בחלה וס"ל בשביעית דכוותיה ומה שייך לליחות פירכא זו מהא דמינם חייב לטו לחן מצד קולא ומומרא פרכינן הלא מטעמא דהספקר לחינן עלם ומאי חיכפת לן שמינם חייב סוף סוף ציל בתר טעמא דהספקר דשייך במעשר ולא שייך בחלה ולאי בשביעית לאו מטעם הספקר אלא נזה"כ להקל מעשר בשביעית בלא טעם וכפרק ושייך שפיר לחן חלה בק"ו ממעשר וקשיא לר"ש [ועי' בר"ש [ד' ט"ו] ברש"י ד"ה ספקרק דמלכל] וי"ל דמה"ט בפליקא מסכת מעשרות הכי דאמן כל ברעיני גינה שאינן נלכלין אע"פ שאינהו תרומה אלו יאכלו מטום דלא גזרו אלא על ברעיני גינה הנלכלין כדאי בשבת (ד' י"ג:) ולכאורה קשה הא ד"ת נמי אסור לפי שיאלו מדבר אסור וה"ל כהא דילפינן בחולין (ד' ק"כ:) מקרא דהטמים לאסור נירן ורוטבן וקיפה שהן ומקרא דתרומה

ובכורי יחד מהנך לאסור משקין היוצא ואחד והקדש ובמי
הלאום כמותן ול"ל שחטי גידולין דזה וזה גורס הוא קרבה
הוחר וחרש לחיסוך דה"ל זוז"ג לביטלת רס"י ג"ש (ד' מ"ט:)
ד"ה והנדון והמעמ"ס נהלי מ"ש [ספ"י] ולי"ב מוכח דכל דבר
המתייחד מתרי כחות אד מוליד ואד יולדת אזלינן לחתר כח
שנתחם ואזן לחיסכא שמעינן לה מדר"ח דאמר בבכורות (ד' י"ב:)
בהמת שניעת פטורי מן הבכור דכ' לחלכך ולא לאסורה ואמאי
הא זוז"ג הוא כשאזין חולין ומסתיות דברי ר"ח משמע דבכל
גווני מיירי אלא, ודאי דלא אזלינן בחר כח אחד המוליד
מטעמא דלא יוציאנו לזרע אחד כדאמרינן בירושלמי מעשר שני
[פ"ח הל"ג] בהמת מ"ש בירושלים כר"מ בטורה מן הבכורה כך
יהולה קיימת ר"י בעי קומי ר"ז אלא בכורי לימורין מהו למיזבח
ולא חל מ"ש על לימורין ולא נמצא מבריח מן האכילה פי' מעשר
דמ"ש ממון הלוינו לר"י וחייב בבכורה לפילו הכי אין לימורין
קרבן למיזבח ואילו מותר מטעם זוז"ג לפי דלר"י דאספקא לי'
בחולין (ד' ע"ט.) לי תוספין לזרע האחד לו לא ואי אין רוצין
ליכא אלא גזרה לחמיה כמו שכ' התוס' בסנהדרין (ד' פ:)
ד"ה אלא ומסיט מוקי ר"י בזבחים (ד' מ:) ור"י בפ ריש:
בירושלמי בכורים [פ"ח הל"ע] להא דתנן בירך על פירות האילן
בפה"ג ונא כר' יהוד' דעביד לת האילן בקצין לפי דעיקר לילן
לרעת לר"י דאספק' לי' לי תוספין לזרע האחד רק לכתלילה
תקנו לברך על כח האילן היולדת לפי דלזרע האם ודאי תוספין
והיא ברכה הנכרת לאותו המין שמברך עליו אבל לרבנן דפליגי
לר"י ואמרי לין תוספין לזרע האחד לא נא על פירות האילן
בברכת בפה"ג לפי דלא אזלינן בחר כח בקרקע המוליד ואמאי
מותרין הגידולין ד"ת ומפי דדבר שזרעו כלה לא דמי לפרידת
שבעשה תחיכה דלאסורא ושומד בעין לפנינו אלא ס"ל בספיחי
דר"י בירושלמי ערלה [פ"ח הל"ה] דלמר עבר ונטע לנוף של
ערלה מותר עבד וכרכיב לאסור אלמא דזוז"ג דהרכיב לאסור
אפ"ה נטע וכלה זרעו בארן מותר ומ"ש שאר לישורין שזרעו
כלה דכוותיה אבל דבר שאין זרעו כלה מא"ל ונ"ל דאפי' למ"ד
ל"ת לזרע האחד מ"מ כיון שאי אפשר כיה האם בלא כח האחד
שניר מיקרי זוז"ג ואלא כהתוס' בפהמדרין (ד' ס:) ד"ה אלא
דלביטתא הקושיא דל היתר גידולין מהפסק לישרי ובלא"ה הוקשה
שם על עממם ותירוצם נפתר מהפרש"י שם וכן קושי' בבכור
[ד' ז'] ד"ה והא כשאר בלא פירוקא ואי קשיא הסיא דר"ח
ור"ז דלעיל אמאי לין לימורי בכור בהמת שניעית ומ"ש קרבן
למיזבח י"ל דלחדבא מדמתירין ליסור חמור של שחטי חון שכן
עתה כרת בגד ליסור חולין בעזרה שאינו בלא ליסור עשה
אפילו למ"ד ג קדושין (ד' כ"ג:) חולין בעזרה לחורייתא ס"מ זוז"ג
מותר דלפ"ד זוז"ג לסור ל"ב הכא דמחמ" ליכא ליסור בכל גד
אד חמות ואלי ליכא חמיר ליכא בדין להתיר ליסור חמור ולאסור
משום זוז"ג ל סור קל תדע שכן הוא דלפ"ד דטעמא דר"ח ור"ז
לעיל משום שא"א לזרע האחד ל"ב לדידן דקי"ל כר"י בכתובות
[ד' קי"ה:] דאספקא ליה לי תוספין לזרע האחד וכן פ"ל בקדושין
גופי' בחולין [ד' ע"ט:] לגבי דר"ח ורבנן הרי ליכא ספק לסור
כרת לשותפו בחון דדילמא תוספין לזרע האחד והוה ליה לאסור
בכלל ו"ע דלאכלה ואיך יתי הפק מ"ע לאכלה ותוסי טעמא
היא גו כרת מספק ואזן ליכא בספיחים (ד' כ"ט:) ובחולין
[ד' ק"מ:] דעשה תמורה דוחה עשה קלה ומכ"ש דקשה טפי
לדעת הרמב"ם דס"ל בספר המצות דהאי לאכלה לאו מ"ע היא
כלל אלא אזהרה בעלמא שלא יפסידו בהפסד רשות ואלי לא
יתכן למע גם הפסד אריפת מצוה אלא כדאמרן אבל קשה
נהי דליכא למידרש מהאי קרא לפטור בכור בהמת שניעית אבל
מ"ל לטעמא דפטור משום זוז"ג דילמא טעמא דפטורא משום
דבשעה שמקריבין למיזבח אינהלי מילתא למפרע דשתכר טובא
בגלה בולד בתחלו לכהן ממש בשעה שחורה בלא להשתכר
בולד כמו בכ' הרמב"ם הלי טעמא בהלי בכורות [פ"ח הל"ו]
ואפילו את"ל דקי"ל בפ"ד בקדושין (ד' נ"ח:) טובת הגלה חיכה
ממון כיון שבסק הרמב"ם בהלי לישות [פ"ח הל"ו] ממנה דמסתרו
לאו כלום היא מ"מ הא מוכח דלא דרשינן כלל להאי קרא
להא דר"ח מדפריך הש"ס בבכורות [שם] על ר"ח מהא דעיסה
של שניעית חייבת בחלה ולא למרינן כיון דלאו מטעמיה את
שרפה היא ומשני שאני התם דכתיב לדורותיכם ובכור דעיקר
לשרפה לא נמרינן מחלה דעיקר לאכילה ולכאורה קשה הא לפי
המכילתא דיליף מקרא לפטור שניעית ממעשר משמע דאי לאו
קרא לא. הוה מיפטר ואמאי הא כיון דלאו מטעמיה התרומה
את שרפה היא ורחמנא לימרה לאכלה ולא לשרפה וכיון שפטור
מתרומה פטור מכל המעשרות וכמו שהקשה הט"ז בחידושיו
לר"ה(ד' ט"ו.) ומה שתירן דשניעין קרא ללא הוכשרו שאינן
ניתן לידי טומאה דאוק מאוד דהא מ"מ סוף סוף לפשר לפוף
לידי טומאה כשיוכשרו או כשיסיח דעתו ממס לתרומה נפסל
מהיסח הדעת לר"י דלמי בפסחים [ד' ל"ד.] היסח הדעת פסול
הגוף הוא אלא ע"כ מוכח דלא למרינן מנד הסנדל אלו מטמי
את שרפה ואם כן האי לדורותיכם לחייב עיסת שניעית בחלה
למה לי אלא ודאי דלא דרשינן כלל להא דר"ח ולא לאי קרא
לדורותיכם למעט סנדל אלו מטמיא את שרפה היא ורם כן
מכ"ל למילף מלאכלה דזוז"ג מותר ולהסתיר הגידולין ד"ת ע"ל
לעולם כדמעיקרא ודקא קשיא לך האי לדורותיכם למה לי י"ל
דאי לאו לדורותיכם ס"ד הא דפטור רחמנא שניעית ממעשר
לאו מטעם הפקר אלא מטעמא אלו מטמיא התרומה את שרפה
היא וכדלעיל ול"ב הוה ילפינן מלה נקי"ו ממעש' דפטור כדברי
הספרי דלעיל אבל השתה דכתיב לדורותיכם לחורויי לן דלא
למרינן גבי תלה אלו מטמיא את שרפה היא ילפינן מזה דגבי
מעשר ממי לא למרינן אלו מטמיא כ"ו אלא מטעמא דהפקר
שניעית ממי הוה הפקר ולק"מ, שפיר לתיא דברי הספרי לפילו
לר"י דס"ל למילף מלדורותיכם טעמא דשניעית הוא משום הפקר
אבל אי לאו לדורותיכם הוה למילף דטעמא משום אלו מטמי
ושפיר יש לדון מלה נק"ו ממעשר שאינו פירות חייבין נמתשר
ופטורין מחלה שניעית שפטור ממעשר מטעמא אלו מטמיא
את שרפה הא לאו הכי אין שפטור מחלה גם כן ומהאי טעמא
ליכא למיפרך מלקט שכחה ופיאה שפטורין ממעשר וחייבין
בחלה דהא גם מינם חייב ול"ב מ"ט הם פטורין על כרחיך
משום דהפקר הן והפקר חייב בחלה וכיון דלאו מצד קולא
ותומרא פטורין ממעשר וחייבין בחלה מטעמא הפקר לא
שייך לדחות הק"ו מלקט רכחה ופיאה ת"ל לדורותיכם לומר לן
דלא למרינן כלל סנדל אלו מטמיא את שרפה ואם כן מ"ט
פטור שניעית ממעשר על כרחיך משום דהפקר שניעית נמי
הוה הפקר וכ' יוחנן והשתה אם"ד דלא דרשינן מהאי לחלכה
להא דר"ח ומותר להקריב לימורי בכור בהמת שניעית למיזבח
ול"ב כשיטת דלא הוה למרינן אלו מטמיא את שרפה והדרא
הקושיא לדוכתא האי לדורותיכם למה לי דהא לא תיסק אדעתין
כלל דטעמא דפטור ממעשר הוא משום אלו מטמיא את שרפה
דהא לפילו שרפה ודאי מותר מדמקרינן לימורי בכור בהמת
שניעית להזבח אלא ודאי דאיתא לדר"ח דאין מקריבין ומותר
לשחוט בחון מטעם זוז"ג ושפיר מותרין הגידולין ד"ת ואם תאמר
כיון דדרשינן האי לאכלה כר"ח מטעם זוז"ג ולא מטעם טומאת
מחלה ■כפי דאיכא ממון ול"ב למאי תנן בסוכה (ד' ל"ד)
לאתרוג של תרומה טהורה אם נטל כשר הא אין לו אז אלא
טו"ה דאיכא ממון ולא
קריגן לכם :: וכ"ת
כיון דאית ביה היתא
לכהנים למרינן
הואיל דאי בעי אית
עלה ואוי ממונים ואפי
לר' יהושע דפליג ור"ח
בפסחים (ד' מ"ו:) גבי
חלה בטומאה וס"ל אלא
למרינן הואיל אפילו אם
לחומרא לעבור בב"א לפי

דליכא שום לד למעליותא דאיכא בטומאה יתן שום הבדל ביניהם ומכל מקום ודאי לכהנים ולעם ממוני הוא לגבי תרומה דכמו דאי אפשר לכהנים לתרום ולזכות לעצמן כך אי אפשר לעם לתרום ולזכות לכהנים אלא ע"י הקדש ומעשר שני דאין לכהן אלא מעשר תרומה וחולין כדאמרינן (ד' ק"כ:) הוא אמרינן נמי הואיל דליהוי כמוהו לגבי לכהן אלא מעשר תרומה ומעשר שני דאין לכהן אלא תרומה וחולין כדאמרינן בכסחים (ד' ל"ה:) אלא לאו טעמא דהא ודאי לאו טעמא דאי אפשר לכהן אלא בתרומה ומעשר שני ומעשר ראשון ומתנות כהונה ובכורים ובשר קדשים ועורות קדשים ושלמים ותודה ומנחות ושתי הלחם ולחם הפנים ושיריהן ופטר חמור ובכור בהמה טהורה ומעשר בהמה ומה שנתקדש בקדושת הגוף ומה שנפדה על פיו ומה שנפדה בכסף מעשר שני ומה שנפדה בכסף חולין שנפדו על פי הבכורות ומה שנפדה בכסף מעשר שני

וכמו שכ' הרמב"ן במלחמת בפסחים הלי טעמא להדיא אם כן הניקח לר' יוסי דאמר ניזרוסלמי הלה [פ"ג הל"ח] לין עשה דוחה ל"ת אלא אם כן כתובה בדם דהיינו נגד הלבו ממש סמוך לו כמו לא תלבש שעטנז גדילים תעשה לך שפיר ס"ל מצוה הבאה בעבירה אבל לר"י דאמר אם עשה דוחה ל"ת לע"ש שאינה כתובה בדם וכדמוכח מהא דאכלו ישראל מצה בניתנו לחדר קודם הקרבת העומר דמצה דוחה ל"ת דאדם ופת ה"ל מהג"ע ככל מ"ע שדוחה ל"ת וס"ס נעבד לכוותית. ועוד כיון דמסקינן בגיטין בראשון חובה ומוכח מתוליא דבשיש חיישינן בזכילת מצה ד"ת שבאמר בפסחים שני על מצות ומרורים יאכלוהו ופסח ראשון כפקח שי מצוה אלא נגרע מפסח וכמו שכ' התוס' כה"ג בפסחים (ד' ס"ה) ד"ה מיבעי ולי"כ ע"כ הלי על מצות ומרורים מ"ע היא וכדילפינן להדיא בפסחים (ד' ק"כ) מהלו קרא לילה דלשונה בזמן בית המקדש קיים וכדמוכח מהא דאמרינן בפסחדרין (ד' כ"ט) ואלו לין בלילה גבי בשאם ולילה דר"י ואם איתא הרי יש לנו מצה ולילה דכ"ע אלא ודאי דמ"ע היא ומאמרם קום"ד ובשנית נמי לאם"ד ס"ל כתובה בדם בלבה (פ"ג מ"ח) שפי' כן את דברי הירושלמי דלעיל וכיון דבתובה בדם ודוחה ל"ת ד"ת אלא מצוה בשאה בעבירה היא לפי לר"י וי"ל דמס"ט כתב ויד מסכת ערלה בהא דתנן המוטע לפניך ר"י אומר לפי הפניימי למלכל והחיצון לפניי הפניימי חייב והחיצון פטור ומעמא מפרש בירושלמי הואיל שרלוי לשחוט עליו הא לי לינו רלוי לשחוט עליו לאחרין אם לשורש הפטור פוטר את המעורב בו לחיוב לו מה שנתרפא גידילו בזמן חיוב כדתנן אם (משנה ג') את שצלו לצורתיה לחרן מצטו נטוע בעוך ודייק עלה ר"י בשם ר"י הלל לאחרים שורש הפטור פוטר ולכאורה יש להקשות נילף קדש בק"ו מערלה דמה שאלו זרוע מותרין מה ערלה שאסור בהנאה ואין היתר לאיסורו חיה אין דמה שאלו חדש שמותר בהנאה ויש היתר לאיסורו חיה דין דמה שאלו זרוע מותר וכמ"ש ילף רשב"י בקדושין (ד' ל"ח.) ק"ו ערלה ותמלי דעני ר' יוסי מר' ירמיה בירושלמי הלה (שם) בשעה שהכהנים עוברין על החרן ומצלו קמה לחה לו ויבשה לו קטורה לו לפי חיטים בעלייה וז"ל למה לזו ל"ל דר' יוסי ור"י לזו לחסור מה שאלו זרוע חדש דא"כ למה לאחרין לומר לחה ויבשה וקטורה ובעלייה ליתא תנוחה סתם וכל בכלל חלה לעניו לי קיס להו בשלים ביאור להתיר מה שעיל שלים בידי נכרים קודם ניתנו לחרן ואין זו לאיסור חדש דמה שאלו ילפינן להתיר בק"ו מערלה לו דילמא לא קיס להו ויש לחוש שמא עייל שלים לאחר ניפתן לחרן וה"ל זריעת ישראל וי"ל למה לזו קיס להו בשלים לאחר ניפתן בינשה לפילי בקטורה וחטין בעלייה לפי חומר כן בקיס להו לידע לי נקטרו קודם שעייל שלים דאל"כ לא אכלו מצה בלילי פסח בתמיה דשמי נקטרו קודם שעייל שלים ואין יוצאין י"ח ומצה וכמו שנתרתי בעז"ה יתבדך בספרי סרי הלולים [פ"ח הל"ו] בזכרוכה וכיון דקי"ל בר"ה (ד' י"ג) דקיס להו תו ליכא למיחש מהא שאכלו מצה בעשה דוחה ל"ת לע"ש שאינה בתובה בדם אלא בעשה שאינה בתורת דחוי ושפיר מצה בעבודה שאינה יוצאין בשבל לפי שאין עשה דוחה ל"ת בקום בכתובה בנד הלבו ממש לפי דילפינן ק"ו מערלה להתיר מה שאלו זרוע וי"ת וה"ק ק"ו פריכה דאיכא למיכרך מה לערלה שאינה מוסגת בה"ל דא"ת כדאמרין בקדושין (ד' ל"ח:) ואפי' למ"ד שם דהלמ"מ הוא מ"מ איכא למיכרך מה לערלה שכן קפק מותר דכך נאמרה הלכה ולחה לאסור קפק מותר. אבל חדש דנוסג בפ"י ובפ"ל ד"ת אלא מה שאלו זרוע מאורין ומדלא פרכינן הכי ש"מ דאפי תינ ס"ל דחדש בה"ל דרבנן או דס"ל ערלה ס"ל ילפינן בק"ו לאסור ד"ת בכרש"י וי"ל דמס"ט סליק מסבת ערלה בה תנן החדש האסור מכל מקום אסור מן התורה בכל מקום ערלה בלבה וכלאים מד"ס ולכאורה קשה אמאי לא נילף ערלה בק"ו מחדש שנוסג בה"ל בילפינן רשב"י בקדושין [שם] וכ"ת דשאני מעשה כלאים קלתי ערלה נמי לא בכלאים תיפוק וכמו שכ' התוס' (שם) ד"ה הערלה לאמינא לך דילמא הא אגב המעשה קלתי דסד"א הואיל דהסבכת אילן הוקש לכלאי דהתם אימקש נמי שתנוסג בה"ל דאין היקש למוקצה וכר' יוחנן דס"ל הכי קמ"ל קרא דשרש להוציא מהיקש זה אבל כלאי הכרם לה"נ דילפינן בק"ו מחדש להסור בה"ל וה"ה לערלה בשתים וצ"ל ע"כ הא דצעי ר' יוסי קמאי ר"י אמאי לא תני חלה וה"ל לא תני חלה דבר שנוסג בישראל ובנוי ומשמע מזה דחדש נוסג בכל בכרי וקשה מנלן הא הלה לחדרה מדלמן מבילין העומר מתבואות נכרי כדאי בר"ה (ד' י"ג.) ליכא למ"ד דטעמא הואיל ואין חדש נוסג וכדלמורין בנחות (ד' פ"ד.) אלין מבילין עומר מה"ל מה"ט ול"ב דילף חדש בק"ו מערלה מה ערלה שאינו נוסג בה"ל ד"ת לו לינו אלא לממ"מ לודאי ולא לספוקא נוסג בכל בכרי כדתנן בריש ערלה חדש שנוסג בה"י ובה"ל אין מעורלה ול"ב דיו לבה מן הדין להיות בכנון מה ערלה לא נאסר אלא מה שנטעו בה"ב לף חדש לא נאסר אלא מה שנאמר בה"ב לפי דשורש פטור פוטר אין בערלה אין בחדש ואם תאמר הא תניא בגיטין (ד' כ"ג) לילן מקנתו בחרן ומקנתו בה"ל טבל ואולין מעורבין הא גוה ואמאי לא לאמרינן שורש הפטור של לד ה"ל פוטר את שורש החיוב של לד החרן וכ"ת דוקא לא השורש הפטור לא היה מעורב בחיוב אתחילת הויתו כהניא שמלאו נטוע וזרוע שהיו פטורין מתחילה לגמרי הוא דאמרינן שורש פטור לגבל בילון שמקנתו בחרן ומקנתו בה"ל מתחילת הויתו מעורב בחיוב זו ולא הוכר בפ"ע מעולם לא לאמרינן שורש הפטור פוטר לפי דהא דשורש הפטור פוטר הוא מטעם בוטל והיכא דלא הוכר המבטל בפ"ע מתחילת הויתו גרע כאן לבטל לפילו דבר שלמ"מ ק"כ התיכא לדעת המרדכי בפ"ה הר' משולם בחולין [תשל"ו] דס"ל שפיר ליכא לתרוצי דהכא שהחיוב והפטור תרוויהו בהדי הדדי נולדו אין המיעוט מתבטל מפני המרובה לבבל לאכוני הכא בשלמ"מ בהלכו' מומ"ם [פ"ח הל' י"ד] ואפ"ה בי"ד [סי' י"ד ס"ק י"ב] דס"ל דלא כהמרדכי וכליבי על הר מעולם קשה ו"ל דמס"ט כתב ויד מסכת בכורים בהא דתנן בי מבילין בכורים כ"ו אלו שאין מבילין המוטע לתוך שלו והנרוך לתוך של יחיד כ"ש דילמר לחמתך כ"ו ומדתנא סתם משמע דלכילו מהילדה ומזקנה שבתוך שלו כמי שיצו מבוי ואמאי הא לכילו הילדה עיקר יציאתה מהקרקע שבתוך שלו וגיזל בתר רובא אלא ודאי ס"ה דיציאת הילדה שבתוך שלו היה ומעורב עם יציאת הזקנה שבתוך שלו הוא שבתוך חברו מתחילת הויתו וכן יונקת הזקנה שבתוך שלו הוא ומעורב עם יציאת הילדה שבתוך חברו מבעת חלות החיוב דהיינו ומבעה בבכרו ולע"ג דקידם בהנרוך היתה זקנה שבתוך שלו ביכרת בפ"ע מ"מ לגן על זמן התחלת הקיוב אלו דגן דומיא דהא שתרין הנוי"ב מה"ת חלק י"ד [סי' ח'] לת דברי המחבר דמיירי כ"ו לע"ג דבדיעב"ן לא לאמרינן כל דברים מרובה פרים ומשום דאיירי בשתערבה היה קודם שחיטת הנת נמלא בשעת שחיטה שבתחיל היכיור לחול לא היה ניכר היכיור בפ"ע עכ"פ נתבטל בבני הכיתר הניכר לפילו כבהוי דבילמ"מ אלמא לע"ג דהפם היינה ניכרת קודם שתערבה מ"מ כיון דבשעת חלות היכיור לא היה ניכר ע"כ גרע כאן כדבר שהיו מתחילת הויתו והכא ניוי הזקנה לינה ניכרת בשעת חלות החיוב גרע כאן ואין ומיעוט הכתוב נתבטל ונתהבך להיות כרוב ולא תשוב המיעוט כיוב שהיו והיכא דהמיעוט לא תביב אמי שהיו לא מזלינן בתר רובא כמו שכ' התוס' בפ"ק (ד' כ"ז:) ד"ה קמ"ל המיעוט חיישים תביב כמי שהיו ע"כ לא דמזלינן בתר רובא בי כוון דבלינן בדבר הלכה ה"ל בפיקא דדינא דלא מזלינן בתר חזקה דבשבעל החזקה לא ישתנה לנו הדין וכן בפק מוקיות דלא חזקה נגד הרוב הוא דמזלינן בתר רובא לבי המיעוט בלא חזקה

המסייע לן מתנטל ברובא וחזוב כמי שאינו שהרי מתפרך להיות כמותו אבל ספק מניעות דליכא חזקה ממקריע לן שמסייע להמיעוט למוריכן שמוך מיעט לחזקה והא"ל כללא כפקי בדמות (ד' קי"ט) והולכך בשלמי מתני' דפליגי ר"י וחכמים גבי סנופיר בתוך שנו ודס"ד שמכר להם בעל המצריך בחמלא הבאן בסיטוא להו דעד שתקום מכר ור"י מספקא ליה שליכך מניה וליכא קורא ואמאי לא לוקי לרעיא בחזקת מריה קמא והוא כשל המצריך לגמרי ויניח ויקרב אלא ודאי ודר"י דיבא מספקא לי' ומספקא דדיבא לא מזלינן בתר חזקה כדילפי' מדיבים למיזל בתר רוב לפי שאין החזקה מכריע לנו הדין ולפיו מסייע להמיעוט וה"ל כמי שאינו ומ"ש כשלכתחלה חזקה כלל נגד הרוב אבל בספק מניעות כשלכתחלה חזקה נגד הסוב לו כשהרוב לא הוכר בפ"ע מתחילת הוויתו לו מתחילת חלות האיסור אין המיעוט מתבטל בפני הרוב ולא הסוב כמי שאינו כדעת ר' משולם והמהדכי וז"ל כיון דאמרינן לחלק בין הוכר המבטל ללא הוכר לענין ביטול ס"ג מלינן לחלק בין הוכר האיסור ללא הוכר לענין בדיקה דמדקרא דחמץ [שם] ולא"ג דר"י ס"ל מע"ס מ"מ הוא מ"מ בנגולין מודה דמ"ג הוא כדלי' בסנהדרין (ד' קי"ב:) והכא בנגולין לריבי דבדיעבד ליכא כדיבא והוחק לומר דר"י ס"ל בש"ס דלא דריש הך ג"ש שלא כהלכתא ועוד דבדיעבד פיקא [כ"ז הל"ה] תני רבי בהדיא דש"ס נמי לומדין רבעי מע"ס ו"ל דמה"ט סליקא מסכת בכורים בית דתנן למה אומרו הבכורים בכפני כהן שקובה מפני שכ' ר' יהודה לומר אין מניחים לותם אלא בחצר כהן שקובה מפני שכ' הרע"ב שיתן לו בתורת חסד ובדבה ואיני רשאי לקנות בהן דהיינו הכהן כמו שכ' התוי"ט וקשה הא ת"ק דתני ליקח כל הבר ע"כ טעמא דילף מהא דליתקש בכורים לתרומה ומעשר ומה התם שאינו מקבל קדושה אלא ע"י הפרשה ומתנה גמורה ואפ"ה נאמר בהן דהיינו הכהן כמו שכ' התוי"ט וקשה הא ת"ק דתני ליקח כל הבר ע"כ טעמא דילף מהא דליתקש בכורים לתרומה ומעשר ומה התם שאינו מקבל קדושה אלא ע"י הפרשה ומתנה גמורה ואפ"ה נאמר בהן דהיינו הכהן כמו שכ' התוי"ט וקשה הא ת"ק דתני ליקח כל הבר ע"כ טעמא דילף מהא דליתקש בכורים

דשרי ליקח כל הבר ע"כ טעמא דילף מהא דליתקש בכורים לתרומה ומעשר ומה התם שאינו מקבל קדושה אלא ע"י הפרשה ומתנה גמורה ואפ"ה נאמר בהן דהיינו הכהן כמו שכ' התוי"ט וקשה הא ת"ק דתני

היה דרמיך רחמנא עליו ללמוד יום ולילה שיעור כדתנן
להוכיח לו יחוס חיוב אלא ברכה ושפיר. ליכא למימר דמצוה
מוכיחים וליכא רשיה ליזכר שזקן שכח תלמודו וח"כ תו ליכא
תלמודו ומחמת חולי ניחא מדע"ס לפי דבלותו זמן ע"י תרומות
ומעשרות ולא נמנו חיוב אלא על מי שיש לו ממה לפרנס
עצמו ובני ביתו ואפילו לא נשאו עדיין אבל אם אין לו ממה
לפרנס אלא אשתו אינו חייב עד שישאנה. ואם נשאה ואחר
כך נתעשר חייב לפרנסה. ואם נתעשר ואחר כך נתרושו
אינו חייב לפרנסה. ואם נתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה
אחרת חייב לפרנסה. ואם נתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה
אחרת ונתעשר חייב לפרנסה. ואם נתעשר ואחר כך נתרושו
ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר
חייב לפרנסה. ואם נתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת
ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר חייב לפרנסה.
ואם נתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך
נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר חייב לפרנסה. ואם נתעשר
ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו
ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר
חייב לפרנסה. ואם נתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת
ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך
נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר חייב לפרנסה. ואם נתעשר
ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו
ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר
ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר חייב לפרנסה. ואם
נתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך
נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת
ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך
נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר חייב לפרנסה. ואם נתעשר
ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו
ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר
ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו
ונשאה אחרת ונתעשר חייב לפרנסה. ואם נתעשר ואחר כך
נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת
ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך
נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת
ונתעשר חייב לפרנסה. ואם נתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה
אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר
כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה
אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר חייב
לפרנסה. ואם נתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר
ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו
ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר
ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר חייב לפרנסה. ואם
נתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך
נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת
ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך
נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר חייב לפרנסה. ואם נתעשר
ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו
ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר
ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו
ונשאה אחרת ונתעשר חייב לפרנסה. ואם נתעשר ואחר כך
נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת
ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך
נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת
ונתעשר חייב לפרנסה. ואם נתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה
אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר
כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה
אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר חייב
לפרנסה. ואם נתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר
ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו
ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר
ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר חייב לפרנסה. ואם
נתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך
נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת
ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך
נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר חייב לפרנסה. ואם נתעשר
ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו
ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר
ואחר כך נתרושו ונשאה אחרת ונתעשר ואחר כך נתרושו
ונשאה אחרת ונתעשר חייב לפרנסה. ואם נ

פרי גנוסר

והפצות. כקפדי הגדיל יעשה [מ"י ס"ו] המתקדשים והמטהרים מכל הגעות לאחר "לחך" בתוך. ותרגומו טוב "לחת". ומקום לכלו ומוסס, יוכלון ידי שניסס. היס "לחך" בין שני כיוס ולסס "לחת" בין שני כיוס. ומיחר לכלי בשר החזיר ולחתן התערובות ך ונילון לבנית ד' דורון ותקרובות. ובע"ה נתקיים בנו דבר השובל, מי כמוך מכל בגדיל ישראל. למה ירקח מכל בונדים ויקרים להרבעים הכופרים וחדים. לאחר יעבו כמעשה מפרקיים בני כענן ארע חס. לוחבני נגל זימה ורמיה ולין מרקח. כדלקי נכסקים [ד' קי"נ]. ורגליהם רקבות לעמוד במקום רחב בלין שנן ומכרוע, ויעבו זר מעשיהם בלי כל מניעה. והשיב לו: מכני שדרין בין בעני מים לדוקוס ממעין נרפש ומקור משחת הנודע ממי שיחור מעיות מגריס. ומסס שתו בעוו לב ותועי רוח לשוכרון. ומי ירקח למס? ולכני יהס לממות. מדוע רבן שוכלי חכם, וכל חיס מזיעות עלי יסולו לרחות לחידס? מדוע היתה לי דמעתי לחס בומקסור ניתי? הלא יען ובינך כי התעוררתי בתוכחות על מוקדי לורתהתורה לאחר יבענו לה. קרעוה, פרעוה, ויעקרוה בכל כחם. ובכל זאת = לא נוסו בלוני דרך הלבב לעשות בה מסחר וקנין למען בעבור כסף. לא להחזיק תלמידי חכמים, רק למען לילך בחוקות העמים. ועבור זה נלחם בחם תמת הסתנים ורלבי תניסס מהניני א ש ם ויתעוררו, ויעירו גם ברי הפרעות הבלוים לנייסס. וכולם יבלו חוץ לבבור ומטה לחמי בלא חמלה וחניטה. וחף כי לחכי לה בכעתי מפניהם. וחדשים לבקרים התעוררי על רשעתם הבוררת על מרומי תבל ועל כל מקרקיים והוכחתי לרשע מוחו. לך עתה בלחתי בשוא. כי יבון לי מסביב. ומחדרים נופה מחסור. ולא כי לחורת רוחי נתקייס בי מה שחמרו בקדושין [ד' ל"ב:] והביטו לחרי מסה ובי"ו חד לחמר בשבח וחד לחמר בגנאי ופירש הירושלמי בבכורים [פ"ג הל"ג] מ"ד בשבח מיהמי בדיקת ומזכי ומ"ד בגנאי חזי שקיים חזי כרעין לכיל חן יהודאי שתי חן יהודאי כל מדאי חן יהוכחי פי' שניסס לחת ומר לחמר חדש ומר לחמר תדש ולא כליני הבדיקים שבדוק הביטו לחרין בשבח ולחמרו כי מפסולתן של לוחות נתעשר כדחמרינן בגדרים (ד' ל"ח) והרשעים העני פניס שבדור הסה בעדב רב והקרקיים הביטו לחרי עשרו בגנאי ולחמרו: הלא יקקק לסב לת עשו כי ניד נפיו ותרגומו לרי מניחיה סוב לכיל פי' שהיס מרמה בת לפיו שליו נהנה מלחלים רק מניד יניעי כפו סוב לכיל ולכן לסב לותו יקק לפיו כי גדול המשה מיגיע כפו יותר מירק שמים כלדמרינן בגרכות (ד' ח') ומ"ם הלים משה לכיל ושתי חן יהודאי ולינני נשה מיגיע ככו ויחר סדבר הזה למשה מלוד ויחמר לל תבן לל מלחתם לת חמור לחד ממס נשתי ולל הרעתי לת לחד ממס. ובני קרח הללו לחך לת מתו כי היו יחיו בקרב כל עדה וקפלה שבכל דור ודור השה הביטו גם כן לחרי עניי כלנו הן רב שמוע עמדי. ויעיתו לת הכסף הנגנב ממני לחות כי כלחד בדי רי העס חלקי. והדבה הזלת היתה גם לדבת מיודעי לשר רלו לת יניעתי בתורת ה' ויגיעת לפי בספרי ה ר א ל. ומפסולתן של לוח ספרי. (הוא מחיר ספרי מלת תדיני עס) לכלתי נקס לר עס בני בתי מלת שיעל לחיר הדפוס זה שלש שניס. לשלו הרעמתי בחמי קבל קסתי על חיס הזדויים לחות לרב החובל כי היתה תלניס וחניס. לחבס לנו מלחי הגיוני להריק המיס הזדונים הפוללים לתוכה. כי לפני סער מתחולל מרוח ערייסים מלחרי בעך הזיפים המזויפים. מיימיי חמת המקסור וקעני. משמלי משדרי יגון על משדרי לחבה יבדרו. לרגלי בגלי לחון על בגלי בהי ותגלגלו. ולהיות כלניס סוערה לשר בשבר בן תרבה נפון משוטה בלב יס לרה. לך בעמדי כשר לניות מלחמה להביטו בעד כלי מחזה הגיוני על חוג השמוס ומשטרין. ולהבה הלח! לי י ר ו ש ל י ם עיר הקדש נשקף לנגד רעיוני. עליסי בכל מלמי כח על רלף ה ר א ל לעשות נמות סירות מעני פ ר י ה ל ל י ם ו פ ר י ג נ ו ס ר לשר חדשתי בעי"ה. יתברך לחנך ריש וסוף כל מסכת של סדר זרעים כולה. ולולי קדמוני מלמיתי בזיום לירדי כי עתה הוה לחל ידי להוניח לחור לת חיבושי פרי גנוסר על כל הש"ס. לבל הם! הכריעוני לב ונפוי לחכי לחרפת רעב. על כן לח היה לחל ידי לדפוס רק על סדר זרעים. וגם מעט הלחה לח נתתי לבעל מדפיס לעב"ל רק עבדתי בעלמי. כי נבלתי שדוד לפני נורדי נפשי. ומחשבים לחכי יוצב. ולין לי מלומה למחיתי. ומי היו נמוע הזה? הלא לחה לשר פתחתי בבוד לכסניה בספרי. על כן לח לחכיר עוד לת שמס. כי המנזה ת"ח לינו רלוי להחקק לזכרון על הספר. לפי שעון זה גרע יותר מעון ע"ז. כמו שהוכחתי לשל מסה שמות מחזיקי ת"ח גדולה לכפר לפילו על עון ע"ז. וקבוד לפני הקב"ה כילנו הקריב נכורים כדלתי בכתובות [ד' ק"ה:] ול"כ רלוי לכל בעלי תורה לכבד ולהוקיר לת חין ערך הבדיקים המכלכלים לת נפשם ונכשות בימם כדין מביתי בכורים שהיו יולין לקרלתם הפחות והסנגים כדתנן לקמן [פ"ג הל"ג] ועל כן חבות היום נרבנות רחבי תורה לקרלת לומבי ומיודעי וביחוד לחבי ישרים מבית הכנסת ע ד ת י ש ו ר ו ן ומית הכנסת ב נ י י ש ר א ל קהלותיהם מבוילרק לחר נתנו משרת הקדש על שכמי ותמוכני ניד נדיבה למען לוכל להפיק מעיניתי חוכה. ולהיות לחור לת ספר ה ר א ל לחר נטעתיו בעמקי יס התלמוד והפוסקים. בין מבדרי גלי רעיוני מפלגות דעותיהם יולכו יונקותיו. ובתוך מיס לדירים המהלוס ממעיני חכמת תורתם תתרכה פרלותיו. ענפיו יפרחו פרי תבונה. וזמורותיו ילינו בלבי מדע, עד כי יגמל פרין. לשכלותיו יפריחו ב פ ו ר י ע נ ב י ם. שרגנו הנשילו פ ר י ה ל ו ל י ם. שרשיו הממיקו להליס נטע ד' המתנוססים ניפעת פנהס כילות השחר ו ע ל ת ח ן. וללוה תלין תידושי לשר קרלתי בשם פ ר י ג נ ו ס ר ין כי שמ א ב ר ה ם א ל י ע ז ר ומס רעייתי מרת ב י ל א תחי' עולה בנמספר שם מלות ותשעה 609 כמספר פ ר י ג נ ו ס ר. עליה רלוי לומר כמלמר ר"ע לתלמידיו בכתובות [ד' ס"ג] תורה שלי ושלכם שלה היה. כי חנרה בעון מתניה בן חקש לכבסי ומרגע ללבני למען חוכל ללמוד בשלוה ולקייס מלוות התורה העולה ת ר י"ג כמספר שמי א ב ר ה ם א ל י ע ז ר ומס רעייתי ם י ל ה שעולה ג"כ מספר תר"ג. ולהוניח לחור ספרי המתפרד לשלישה ראשים. שם האחד **בכורי ענבים** כי בו יגמל פריו על ידי חליפות וצבא מחשבותי העברות על שדה התלמוד בבלי וירושלמי. ושם השני **פרי הלולים** כי בו יגמל פריו על ידי חליפות וצבא מחשבותי העברות על שדה התלמוד בבלי וירושלמי. ושם השלישי **יעלת חן** כי רוזה חן שפוכה על חין ערך חכמת התורה בת אל חי הנתונה לנו להוקיר ערכה ולרומם הודה והדרה. ואף גם זאת כי מספר **בכורי ענבים פרי הלולים, יעלת חן**, עולה שלש עשרה מאות ושמונים ותשעה כמספר שמי **אברהם ליעזר ב"ר ישעיה** ושם אמי **גינענדיל** תחי'. חשבנא דרין כחושבנא דרין. ובמטותא מנייכו קוראים יקרים אם תמצאו איזה שגיאה לרעתיכם תוריעו לי ואני אודה ולא אבוש כי אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן כראמרינן בניסין (ר' מ"ב:) אך אל תמהרו להשיב כי אולי טעות הדפוס הוא ובלוח התיקון תמצאנו. או אולי מקוצר הענין שלא ביארתי כל הצורך מחמת הוצאות הדפוס כי רבה היא במדינה זו. ואף גם על מעט הכמות האלה כמה יגיעות יגעתי עד שוכיתי להשיג עזר מאוהבי ומיודעי אשר תמכוני ביד נדיבה. כי הומן בגר בי. והביא המחסור והעוני בביתי על כן אין ידי משגת להוציא לאור יתר חידושי המונחים אתי בבתובים, ולולי עזרת ד' יתברך אשר שלח לפני אנשי ישרים אוהבי תורה נדיבי לב המה אוהבי ורעי **מנויארק** עיר הבירה ועיר **פיטסבורג** ועיר **באפפלא** ועיר **מאנטריאל** וביחוד הרב ר' ברוך בלומפיעלד נ"י משם אשר הוילו כספם וגמנו לדבר מצוה לקחת את ספרי במחיר כי עתה גם המעט מוער האלה לא יצאו לאור הדפוס. ישלם ד' פעלם ויקויים בהם דברי חז"ל במנחות (ר' צ"ט) א"ל הקב"ה יהושע כל כך חביבין עליך דברי תורה לא ימוש ספר התורה הזה מפיך כן לא ימוש התורה מפי זרע זרע ויתברכו כלם מאלהי השמים. ויזכו לעלות עם כל ישראל לירושלים. ולהגות בתורת ד' כל הימים.

אברהם אליעזר אלפערשטיין.

מביאין בכורים וקורין ולא קורין ויש שאינן מביאין אלו שאינן מביאין הנוטע בתוך שלו והבריכן בתוך של יחיד או בתוך של רבים וכן המבריך מתוך של יחיד או מתוך הרבים לתוך שלו הנוטע בתוך שלו והמבריך בתוך שלו ודרך היחיד ודרך הרבים באמצע הרי זה אינו מביא ר' יהודה אומר מביא מאיזה טעם אינו מביא משום שנאמר ראשית בכורי אדמתך עד שיהיו כל הגידולים מאדמתך: גמ': יש מביאין וכו' הנוטע בתוך

הלכה א מתני' יש מביאין בכורים. מלמדנו שמצות הבאת פירות שבארץ ושקורין בכורים שבעשרה מינים ומיתת המעכבין וקורין בקרבת לחוגג לחוגג כשהגדילו מעכבת עד הקיץ: מביאין ולא קורין. כגון הפוטרקין ועבד שלקח ולסה ובומטוס והלכדונים ומי שספרים בכוריו ומכר שדהו לפני הלא קרבן נביאיהם קרו בהדמתם קשך לתת לי ד': והבריכו בתוך של יחיד. אלא בהשות אינו מצוה לא ממש שנדל בתוך שלו הלא הוי כל הגילולין מהדמתך ולא ממש שנדל בתוך הבריכה דס"ל גזלן והמחזיר לחברו (ישעי' ס"ו) לכי ד' שוכת גזל בעולה ואומר (מלאכי ג') והבאתם גזל: ר"י אומר מצוה. שדרך הקבים קלי כמו שפי' התוי"ט ומצוות דמסקינן לקמן אינו לן רשות לעשות חלל תחת השות הרבים ומקרי לדמתך ואינו קורא לפי שכל הקודם זכה ולאו שלו הוא לגמרי אלא לדרך היחיד שאין לו רשות לעשות כלל תחת ס"י מודה ר"י דלקמן מצינו כל עיקר ולע"ג דלקמן כריך מה בין הטוטע לתוך שלו והבריך לתוך של יחיד מה בין הטוטע לתוך שלו והבריך לתוך שלו ודרך היחיד באמצע ללמוד דר' יהודה לדרך היחיד כמי כלום הא מתרצינן לה דמתניתין לייירי שזה המבריך מכר לבעל לחבירו בתוך שלו ובתוך שלו הבעל הבריך ומספקא לי לר"י לי מקום דרישה מכר או עד שהתוס מכר אלא כשהבריך בתוך שלו חבירו שלא לקחה מהמבריך מודה ר"י דלא יניח בכל שפרי אין לו רשות לעשות חלל ולהשתמש תחתיו ולפ"ז שהטוטע על התורגמא קונה לעולם ודחה דבריו בשתי ידים לאן השוגה הוא בכלל שגגה אחרי שמתו קתני ולייירי בכל גווני בהמבריך מכר לו לותם השביל אין כשלקח בעל השדה לותם השביל מלמד אחר ושפיר פריך הש"ס מ"ט דר"י דפליג על כל גווני ומאי דלאו על כל גווני פליג אלא כשהמבריך מכר לו לותם השביל הוא דפליג אלא לדרך היחיד פתם מודה ר' יהודה דלא יניח כל עיקר:

יש מביאין. ולא"ת דגרים דגן כל כיוצא בהדיה כפרים וכו' וכו' לשמר לחנירו מודרבי ממך מוכרשבי ממך וכו' וכריך פתח בכוויין ומכרם אחות ולמאי לא מפרש כיוצא בהדיה ומאי הסוף לסלוק מפרש בהדיה כדתנן מיניה הסוף לסלוק כמה מהלוקין ומה קוף מהלוקין מין מהלוקין וכו' ולמאי לא הניחו רבנה מתתי' דהכא דקאמר קסתא ים מביאין ומפרש ההוא לסלוק מיכיה בהדיה ול"ל דמתתי' דהכא לאו רבותא היא דבעלמא נמי מפרש ההוא לסלוק בהדיה לאיכא למימר שאני הכא דנקט כספר הקרא דכתיב רבות מכבודי לדמתך תביא ומהני לדמתך דכתיב קודם תביא ממעטינן כל הני דאין מביאין הילכך מפרש נמי תא דמתני' הני דאין מביאין בהדיה*): **ר' יהודה** אומר מביא. לקמן מוקמינן לה שבעל המבריך מכר לה שביל בתוך שלו והבריך תחת לותם השביל רבנן כשוטע להו עד שהתוס מכר ולר"י למאי לא יניח ולא"ת לר"י למאי לא יניח ויקרא ניחא קרא לרבות שבעל המבריך מביא קמ"ל והוא כשל המבריך לגמרי בשלמא להך המוטע דאמר בפ"ק דב"מ (ד' ו:) תקנו כהן לתן מוציאין לותו מידו אלמא דחזקת מריה קמ"ל יהוא חזקה המכרעת לעשותו כשל בעלים הראשונים לגמרי אלא יועיל שפיסה שביר לבעל לרבות דקי"ל כוותיה דס"ל תקנו כהן מוציאין לותו מידו אלמא דחזקת מריה מכרעת לנו לעשותו כשל בעלים הראשונים לגמרי מאי לישנא דקתני מיירי וא"ל דמשמע ליה דחזקת מריה קמ"ל דאפילו הכי לא מהני לגבי חזקת מכר דמסייע ליה מדתנן בפ"ק דב"מ (ד' י"ט:) ובספק בכור שנולד עם תלושים נקבה ואינו יולד ליום הוציא רואה תחילה ליכא רובא דולדות כדאמרינן בבכורות (כ"ד י"ט:) ובספק בכור שנולד עם תלושים נקבה ואינו יולד ליום הוציא רואה תחילה ליכא רובא דמעיין לפטור לריס"ג דאמר בבכורות (ד' ע'.) לפטור למעט ואפ"ה טוענין וטוענין (פ"ג ה' י"ח) דלא מצלינן בחזקת החזקה דבשלמא לעולם לא ישתנה הדין וכמו שנאמר ל"ה לקמן (ה"ג) בהלי

בתוך שלו והבריך בתוך של יחיד או לתוך של רבים אפילו מן הזקינה אינו מביא המבריך מתוך של יחיד או מתוך של רבים לתוך שלו אפילו מן הילדה אינו מביא הא אמרה כשם שהילדה חיה מן הזקינה כך הזקינה חיה מן הילדה אמר רבי יוחנן בולהון משום תורת הגוזלן ירדו להם א"ר יוסי מתניתין אמרה כן מאיזה טעם אינו מביא משום שנאמר ראשית בכורי אדמתך תני אם הבריך ברשות מביא וקורא ר' יוסי בשם ר' אימי והוא שנתן לו רשות לעולם ר' יונה בשם

תני קס. הבריך ברשות. יש להקשות מהא דתניא לקמן תניא דבתרתא חד קרין פירות לתו קרקין הגוף לחו"ל ומוקי לה ביבשה וקרקע הא מלי בתיבת הטוח להבריך לית עדיף ממי שנקרא שדה לכירות דבשות המוכה בתוכה לו יהלי שדה למשקה בה כירי ולמחבע בה סילקא ויורקא וקסיס מניח ורלונו קורחי והי קפדר קרקע בקרקע הגוף דמי מ"מ לא עדיף הכא לגבי קרקע דמי מ"מ לא עדיף הכא לגבי קרקע דמי מ"מ לא עדיף הכא לגבי קרקע

בשם ר' אימי אפילו לישעה חיילה דר' יונה מן הדא היה חופר בור שיח ומערה קוצין ויורד והעצים שלו ועצים לא לישעה הן מה עביד ליה ר' יוסי שרשים שדרכן להחליף לעולם מכיון שדרכן להחליף לעולם הן אמר רבי מנא מילתא דר' יוחנן מפייע לאבא דא"ר יוחנן כולהון משום תורת הגוזלן ירדו להן וכאן מכיון שנתן לו רשות להבריך אפילו לשעה אין זה גוזלן רבי זריקא בעי קומי רבי זעירא מתני' דרבי דרבי אמר שרשין חיין זה

לאו משום גזל הוא דכל דבר שאין בו ממש ולא נוכל לקיים בו והשיב את הגזילה לאו בכלל גזל דקרא הוא אלא טעמא הוא דבעינן שיהא שלו ממש הילכך לא מהני נתינת רשות לשעה אלא בעינן רשות לעולם ואז הוי כשלו לגמרי שהרי לעולם יכול להשתמש בו ומיקרי לזמיתך: מתני' דרבי. מתני דתני סתם ליכו מציץ דמשמע שלא יציץ לא מתוך שלו ולא מתוך של חבירו אתיא כרבי דתני לעיל בירושלמי ערלה (פ"ו ה"ל) לילן מקלתו נחרן ומקלתו בח"ל מכיון שמקלתו נטוע נחרן כולו כולו נטוע נחרן דלמי רשב"ג היא דאמר ליכו מציץ ממש שנמל נתוך שלו הא אמר דלר' אבטוע נחרן קייב ולר' אבטוע בח"ל כטוב וליכן חיין זה מזה כלל ופ"ד דלכילו נלא מכסיק נומית נמי כליני ולא"ל ר"ז מתני דלמירי

ור' יונה ר' יוסי סבר דטעמא דבעינן לזמיתך הוא נסוג לאחר עם לוקח ולתרוג דבעינן לכם מלכם וכי היכא דנטילת לולב ולתרוג חבירו לכילו נרשות לא מהני ולא קרינן ביה לכם אלא ה"ק נתן לו בתנאה גמורה לכילו על מנת להחזיר קרינן ביה בשעת נטילה לכם ה"ק לכילו הבריך נרשות לא מהני ולא קרינן ביה לזמיתך ור' יונה סבר דלזמיתך דבכורים היינו נסוג אחד עם לכם דלמצ ולתרוג אלא מתורת גזל לתיגן עלה כדאמר ר' יוחנן ומכיון שנתן לו רשות לכילו לשעה אין זה גזלן לבל מה שנמל הילדה או הזקינה נתוך של שבירו לא מהני נתינת רשות כלום כי אם כשנתן לו. רשות ג"כ למיזרע ולמשטח גם פירי על זמן קנוע למ"ד ק"כ כקה"ג דמי לו לעולם למ"ד ק"כ לאו כקה"ג דמי ורליה לזה מהא דפסק הרמב"ם בהלי בכורים (פ"ג הלי י"נ) הקונה לילן נתוך שדה חבירו ליכו מציץ לכי שאין לו קרקע. שלכה יש לו קרקע ואע"פ שאין לו אלא לילות נלנד הרי הוא כמי שקנה קרקע והרמב"ד השיג עליו וכי דלא היה לנלן מפני שנסתם קנה עושהם קרקע ואם כירש נלא קרקע ליכו מציץ ואיכו דומה לכניס סתם לפי שהכניס סתם קנה קרקע אם לא קנה ואם דמה לומתו למבריך נרשות טעה שהרי לפ הכניס יש לו להעמידם עם כל ימי היותם ואם לאו מכלי הסכך לא היה מציץ ולמבריך נרשות ליכו דומה כלל שהמבריך עיקרו נרשות עמו ויניקת הסנריכה מיעוטא היה וכיון שהוא נרשות ליכה לוסרת עכ"ד. ולכלורה דברי הרמב"ד תמוהים דהא ריפת שבשע נתוך שלו והבריך נתוך של יחיד לו נתוך של רבים הרי עיקרו נרשות עמו ויניקת הסנריכה מיעוטא היא ליכה לוסרת כשהבריך נרשות לנל סיפת שבשע נתוך של יחיד לו נתוך של רבים והבריך נתוך שלו עיקרו נרשות לחבירים ויניקת הבריכה שבתוך שלו מיעוטא היא ולפ"ם ליכה לוסרת ושפיר דמה הרמב"ם למבריך נרשות ודוחק לומר דהא דתני תם הבריך נרשות מציץ וקורא לריבית קלי ולא לסיפת דהא בנרייתא סתמא קתני ומשמע דקלי על כל נוכי ועל כרחך מוכרחין לומר דהרמב"ד ס"ל לפרש דברי הברייתא כמו שאומרים דלא קלי אלא על מה שנמל נתוך שלו דלכילו ילדה עיקר יניקתה מקרקע שלו שהיא מוברכת בה ויניקת הילון שבתוך חבירו המעונקת להילדה מיעוטא היא וכיון שהיא נרשות ליכה לוסרת לנל מה שנמל הילדה או הזקינה שבתוך חבירו מציץ כתינת רשות כלל ואם תאמר הא לאמרין בניטין (ד' מ"ח.) לאמר רב יוסף לי לאו דת"ר יוחנן ק"כ כקה"ג דמי לא מצלי ידיו ורגליו בצית המדרש דת"ר לפי ת"ר יוחנן הילון שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ניכול ולא ס"ד. לאו כקה"ג דמי לא מסכחת דמייתי נכורים אלא חד בר חד עד יהושע בר נון והשתא לי לאמרת דנתינת רשות מהני לכילו למה שבתוך חבירו לאמאי לא מצלי ידיו ורגליו בנהמ"ד הא לכילו לי לא הניע לו חלקו הרחוי לו כמי מציץ וקורא כיון דנרשות היא הא על מנת כן חלקו ור' יוחנן לטיתתיה דאמר כולהון ושוש תורת הנוזלן ירדו להם ומכיון שנתן לו רשות לכילו לשעה אין נוחלן כדאמר ר' מנא ה"ג לעיל שמחזירין זה לזה ניכול ולא הוי אלא כתינת רשות אלא לשעה כמי שביר דמי והיה יכול להציץ ולקרות דבר תורה ואמאי לא מצלי ידיו ורגליו בנהמ"ד ולכילו לפי מה דמסקינן הכתם דנתינת רשות לשעה לא מהני אלא למה שנמל נתוך שלו מ"מ התינח לכירוש התוס' בניטין (שם) ד"ה טבל שפירשו בגי הא דתניא ישראל ועו"נ שלקחו שדה בשתפות טבל וחולין מעורבין זה בזה דחייבין שוא כתחלף חלקו של בני על חלקו הרחוי לו וה"ג בגי אחין שחלקו דחייבין שוא לא הוברר חלקיהן הרחוי להם

יעלת חן

והוקלות אלא פירוש דהאי דכניס ונחן על לקרקע על חיובי חטאת המוצא בכניס בעזרה וכטובי חטאת שחסור להניחן בכניס אלא קרבנותיהן שהפריבו לריכין לעמוד בחון דחולין המה ואמאי כרש"י האי בכניס ונחן על עזיר ועני לו על הכנסות והוקלות וי"ל דבירושלמי ריש שנת כליני בה ר' יוסי ור' נא ר"י יוסי סבר דפירושו הוא ד' לחיוב וד' לכטור כשיטת הש"ם בשנועות ור' נא סבר ח"ב וכטור לחיבו מיתני דהיינו ב' חיובי שהן ד' כטורי ומסכקא> לן בדברי ה נא לי ב' חיובי שהן ד' כטורי לנעה"ב העומד בכניס וכן לעני השומד נחן קאמר לכרש"י בשנת לו ב' חיובי שהן ד' כטורי הנעשה בכניס ונחן קאמר כרש"י בשנועות לו ב' הוקלה דחיוב וכטור שהן ד' הכנסה דחיוב וכטור לנעה"ב העומד בכניס ולעני השומד נחן קאמר כפירוש הריב"ם בתוספת שנועות (ד' ס.) ד"ה שתים הלכך נריש שנת פרש"י כפירוש הרחשון שבבבי ר' נא ובשנועות כרש"י כפירוש השני שבבבי ר' נא והש"ם בשנועות ס"ל כר' יוסי דפליג על ר' נא והש"ם בבבי מסכקא לה לו כשיטת ר' יוסי לו כפירוש הרחשון ופירוש השלישי שבבבי ר' נא שלכולם מפרש ממאי דסליק בריש לו כפירוש השני שבבבי ר' נא לפירוש זה מפרש ממאי דפתח בריש וכיון דחיכא למפרש הכי חיכא לפרש הכי אין כאן לא סייעתא ולא תיובתא:

זה"מ מזה א"ל ר"ה היא הכא התורה אמרת ראשית בכורי ארמתך עד שיהו כל הגידולין מארמתך על דעתיה דרבי יודא מה בין הנוטע לתוך שלו והבריך לתוך של יחיד מה בין הנוטע לתוך שלו והבריך לתוך שלו ודרך היחיד באמצע ר' אחא בשם ר' מישא בשהבריכה ברלעת או בסילון יביא ויקרא אפילו ברבנן יביא ויקרא אמה רבי ינה צריכה לרבי יהודה המוכר שבזל לחבירו מקום דריסה הוא מכר או עד התהום מכר אין תימר מקום דריסה

לפם שפיר אמר ר' יוסף דלמ"ד ידין ורגליו בכמ"ד דעל חנק שחייבו אלו לא מצי מתני כלום לפל לפיטת רש"י שפירש שם לפן לך כל פעם ופעם שהיו טעל ומניס מעלין לתולי לא מפא ידיו ורגליו בכמ"ד הפא דאתין שחלקו סרי כל מקפו ומקפו מן הקרקע מקלתו יש לו בם קנין פנוף ומקלתו יש לו בם קנין פירות וא"כ כל לילן ולילן יוכל מקרקע שיש לו בם מקפה קנין הנוף ומקפה קנין פירות והרי זה כמו הנוטע בתוך שלו והבריך בתוך חבירו לו ליפכא וכיון דברשות היה דהא על מנת כן חלקו לילה לוסרת ולפולו לת"ל דוקא שהם מפני כתיבת רשות משום דעיקרו ברשות עלמו דלפילו הבריך מתוך חבירו לתוך שלו נמי עיקר יניקת הבריכה לקו מלילן היה לגלי מקרקע. שלו שהיה מובדכת בם לגל הכל שמקפה יניקה יש בם מקרקע שלו ומקפה יניקה מקרקע לחיו לא מפני כתיבת רשות מיעוט יניקה נמי לוסרת וא"כ לקו במיעוט יניקה ומקפה סדבר תליה גלגי לא היה ברשות לו שלו ברשות וי"ל דבלא"ה הקפה התוס' (בם) ד"ה טבל על רש"י שפי' דלפילו למ"ד לין ברירה יש לו בודלי חלק בו דמחייב בבורים והמותר שהוא קולין מני מקדיש לה. והב"ל (סי' ל') הקפה יותר דלפילו להקדיש לילן ברוב כיון דמקור להניל מדלורייתא לדעת הרמב"ם בב"ב (ד קל"ג:) ד"ה מניל ותירן דרב יוסף דלמר לא מכפת דמייתי בבורים ס"ל כרב דמי דלמר מפמים דר' יוחנן (ב"ב ד' ב"ז:) לילן הסמוך למיצר בתוך י"ו למם גזלן הוא ולילו מניל ממנו בבורים ל"ב כיון דלחים שחלקו לקיחות הן סרי כל מקפו ומקפו מן הקרקע מקלתו יש לו בם קנין הנוף ומקלתו יש לו בם קנין פירות וכיון דלין לו קנין הנוף כדי שיעור יניקת כל הלילן לילו יכול לומר מן הלדמה לבר לתתה לי דהא חלי חלקו יש לו יניקה מן חלק לחיו שלין לו בו גלל קנין פירות דמניל ולילו קורל ולפילו לרבנן מבמיה דר' יוחנן דלליג בם על רב דמי ולמר לחד לילן הסמוך למיצר ולחד לילן הנוטה ומניל וקורל שעל מפת כן בהילל יהושע לת הלרן שלל יקפידו על כך דלל"ב לל היה לדם יכול להפיל בבורים כי לם מלילן הרחוק ממיצר חבירו כ"ע לומר ובתוך הבתוק הזה לל יהיה בוס לילן נטוע בו דלי לילה לילן בתוך ט"ז למות הללו לילו יכול להניל בבורים לפילו מהלילן הרחוק ט"ז לומר ממיצר לפי דרכיו יולאין לתוך ברשי לילן שבתוך ט"ז המתבטלין מהמיצר והלאה לתוך של חבירו ויוקנין מהדדי והלכך תיקן יהושע שלל יקפידו על הברשין ביולאין מעלמן זה בזה לגל כבוע בעלמו הברך היחור לתוך של חבירו שלל התנה יהושע שלל יקפידו על כך חזר הדין דברשים יש בהן ממש וכן לעניו מ"ל לחרן ודלי ברשים יש בהן ממש לפילו כבתבטלין מעלמן כדלמרינן בירושלמי ערלה (פ"ל הל"ל) ר' יוסי בשם ר' יוחנן ברשין שין בהן ממש לומר ר"ז לר' יוסי בכירוב שמעתל מן ר' יוחנן לו בערלה הויתון קיימין ולילכרת הדל מילתל בבכורים ולומר ברשים שין בהן ממש לומר ר"ז הדל דתימר ברשים שין בהן ממש בשהבריכו מ"ל לחרן לגל מבשהבריכו מלילן לחרן ל"ל ברשים יש בהן ממש והלרן דלפלה דחסורי מחסרי ובכי גרסינן לומר ר"ז הדל דתימר ברשים שין בהן ממש בשהבריכו מתוך שלו לתוך של חבירו לגל מבשהבריכו מ"ל לחרן ומלרן לל"ל ברשים יש בהן ממש והל"ם לם הבריכו מעלמן מתוך שלו לתוך חבירו הוה לומרינן שין בהן ממש מתקנת יהושע הל לם הבריכו מ"ל לחרן ומלרן לל"ל לגל שייך בזה תקנת יהושע ולל תיקן כלום בזה חזר הדין דברשים יש בהן ממש ושין מניליו בבורים לל מבירות הלרן שיקו מ"ל ולל מבירות ל"ל שיקו מלרן דבעינן שיהו כל הגידולים ממקום חיוב:

מספק

דלייבי בסתם שלין פחות סלע מפסיק בין הברשים שבתוך שלו ושל חבירו ד"ה היל כדמוכח מהכל שהתורה לומרה רלשית בכורי לדמתך עד שיהו כל הגידולין מלדמתך ולי לומרת דבלתו בן סלע מפסיק כמי פליגי הלי מיעוטל לרש"ג למם לי הל לל מבכלת לם שלל יהו כל הגידולין מלדמתך דהלי לאודיה קלי והלי לחודיה קלי שלל ודלי דבלל מפסיק נומלל מודה רש"ג דהברשים שבעבר זה מעלה ברך לפרי שבעבר זה הלכך מתני' דהכל ד"ה היל מיהו לם הרכיב יחור מלילן שבתוך שלו לחילן שבתוך חבירו מניל לרש"ג ממם שגדל בתוך שלו דדוקל בבברכה בקרקע מודה רש"ג דיניקת הענף מהקרקע עלמו הלים להעלות ברך בכל הפרי לבל בהרכבה בלילן לחר גרע טפי מנומלל דמפסיק שהפי שני גופין מחולקין ניהו ולילן מתערבין לחילו מן הגזל ולמעלה לבל לדידן דקי"ל כרבי לין חילוק בין הברכה בקרקע. להרכבה בלילן ולמירת מבלבל ויקבי מהדדי: ברשין. היינו זה מזה. והל"ל דלמריבן בירושלמי ג"ז (פ"ג הל"י) לומר ר' יוסי ויולות לומר שם לומר ברשין עיקר הן לבכורים לל היה לדם יכול להניל בכורים מעולם מפני ברשין של זה יולאין לתוך ברשיו של זה ולל זה בבל זה לפום כן לומר ר' יוסי בשם ר' יוחנן לין ברשיו לענין בכורים כלום ללו למיירל דלילן. היינו זה מזה לומר לך דלענין בכורים לין ממש בהתבטלין מעלמן זה בזה מטעמל שעל מנת כן הניחו יהושע לת הלרן שלל יקפידו על כך דלל"ב לל היה לדם יכול להפיל בבורים כי לם מלילן הרחוק ממיצר חבירו ב"ע לומר ובתוך הבתוק הזה לל יהיה בוס לילן נטוע בו דלי לילה לילן בתוך ט"ז למות הללו לילו יכול להניל בבורים לפילו מהלילן הרחוק ט"ז לומר ממיצר לפי דרכיו יולאין לתוך ברשי לילן שבתוך ט"ז המתבטלין מהמיצר והלאה לתוך של חבירו ויוקנין מהדדי והלכך תיקן יהושע שלל יקפידו על הברשין ביולאין מעלמן זה בזה לגל כבוע בעלמו הברך היחור לתוך של חבירו שלל התנה יהושע שלל יקפידו על כך חזר הדין דברשים יש בהן ממש וכן לעניו מ"ל לחרן ודלי ברשים יש בהן ממש לפילו כבתבטלין מעלמן כדלמרינן בירושלמי ערלה (פ"ל הל"ל) ר' יוסי בשם ר' יוחנן ברשין שין בהן ממש לומר ר"ז לר' יוסי בכירוב שמעתל מן ר' יוחנן לו בערלה הויתון קיימין ולילכרת הדל מילתל בבכורים ולומר ברשים שין בהן ממש לומר ר"ז הדל דתימר ברשים שין בהן ממש בשהבריכו מ"ל לחרן לגל מבשהבריכו מלילן לחרן ל"ל ברשים יש בהן ממש והלרן דלפלה דחסורי מחסרי ובכי גרסינן לומר ר"ז הדל דתימר ברשים שין בהן ממש בשהבריכו מתוך שלו לתוך של חבירו לגל מבשהבריכו מ"ל לחרן ומלרן לל"ל ברשים יש בהן ממש והל"ם לם הבריכו מעלמן מתוך שלו לתוך חבירו הוה לומרינן שין בהן ממש מתקנת יהושע הל לם הבריכו מ"ל לחרן ומלרן לל"ל לגל שייך בזה תקנת יהושע ולל תיקן כלום בזה חזר הדין דברשים יש בהן ממש ושין מניליו בבורים לל מבירות הלרן שיקו מ"ל ולל מבירות ל"ל שיקו מלרן דבעינן שיהו כל הגידולים ממקום חיוב:

מספק

דלמר הכל ברשים שדרכן להקלף לעולם מכיון שדרכן להתלף לעולם הו וכל ק"כ שהוא לעילה מודה ר"ל דבקב"ג דמי כמו שהזכרתי לקמן בסם המל"מ (בכ"ד והלי מלוס ולוס) וכמו שהזכר לקמן לי"ם (הל"ט) ולע"ג דלמן קיימינן הכתם לליבי' דר' יוחנן דהוא לל כ"ל כר' יוסי דבעי נתינת רשות לעולם לגל בעינן כבני כדעת ר' יוסי כיון שהזכרתי

דריסה הוא מכר מביא וקורא אין תימר עד התהום לא יביא כל עיקר מספק מביא ואינו קורא רבנן פשיטא לון שמכר עד התהום ומה פליגין במוכר שביל לחבירו אבל אם מכר לו שדה ושייר לו שביל כל עמא מודיי ששייר לו עד התהום על דעתיה דרבי יהודה מה בין הנוטע לתוך שלו והבריך לתוך של רבים מה בין הנוטע לתוך שלו והבריך לתוך שלו ודרך הרבים באמצע א"ר איבי אתיא דר' יהודא כר"א דתנינן תמן אין עושים

ומספק מביא וכיוצא בזה עושה שלא יהא ספק חולין בעזרה ומהיכן לוקחים תחלה כגון הבא להקדיש בהמה ואינה שלו ומכרה לאחר והקדיש ואחר כך נתפדתה והלכה שלא במעמד בעליה חולין ומותר מעשרות שלהן לכהנים שמא נכורים הן וקסורין לוחום: ויש קורא. דשמא עד שהתהום מכה ובוקרא פרי מחמת כשקרקר ואתי דובר שקרים לא יכון לנגד עיני לי נמי דילמא לתי לספקועיפה מתרומה ומעשר דסגר מדעריך לקרות נכורים ודיקים ניהו שפטורין מתרומה ומעשר וכיוצ הוא עושה שלא כדין כדרכין לקריסה דכל נכורים שברשו ליתור בקריים לית ניתרין שלא בקריים כדאמר ר"ש לקמן (הל"ו) ואפילו לר מספקא לן, לי נרשו לקריסה נמי לוין ניתרין שלא בקריים כדאמרינן בפ"ג (ד' י"ח:) בשעה שבודקין יכן דעתיה לשלמן בית שלא כדי שלא יהו נרשין לקריים דשלא לוין יכול לקרות לפי שלא קרינן בני פרי האדמה אבר נתתה לי והשעלים לוין יכולין לקרות דרשמיא אמרה ולא קחת והשלת עד שתהא לקיחה והשלה בחד דכשבולן השעלים ושגרו בית שלית בה הוי לקיחה והשלה בחד ואפילו לם חזרו השעלים ולקחו מהשליה בחני הדרך והשילו לעזרה בדכתיב ולקח הכהן הטוא מידך ויליכין לקמן (פ"ג הל"ד) דאפילו לגריסם שהלך טוטל הסל על כתפו וכבש עד שהוא מגיע לעזרה לא מהני כלום דשעינן הלקיחה וכל השלה בחד כי נמי בשעה שבולן יתן דעתיה על מנת להשילן לאחר שקנו דתנן לקמן (הל"ו) מן החג ועד הטוכה מביא ואינו קורא לפי דשעינן קריאה בשעת הסיומו מעברת ועד החג שהרי מלקט תבואתו ושמח שהם וכשבולן על מנת להשילן לאחר החג שלא בזמן שהחג לא נרשו לקריאה ומעולם ואם לא הקימו כן בפ"ג (שם) גבי הקומה לוין לאחר לר"ש או שנים לרבנן דמספקא להו לי קנה קרקע או לא קנה קרקע ומביא ואינו קורא דבבולן קודם החג על מנת להשילן לאחר החג משום דרשו לחוקמי מתני' לאפילו כריב"ש דאמר לקמן (הל"ו) ופ"ל דהחג ועד הטוכה נמי מביא וקורא לי נמי כדי לחוקמי מתני' דאפילו בזמן שהחג נמי לוין קורא דלמא לחוקמיתא אליבא דחוקק כשספרים קודם החג להשילן לאחר החג וכן היה שהשילן לאחר החג הוא דאינו קורא הא לי לימלך והביא קודם החג נריך לקלות דהא עכשיו קרינן בהו ושמחת:

ספפס

שביקרתי (בבכורי ענבים) מ"מ הלא לין לנו לחרקין לומר דקיילא דר' יוחנן ג"כ כהלל דר' יוסי ולנו מתני' דהיה הוכר בוך היה ומכרה קונן ויורד והעלים שלו הלוך למקוך ויסוד כלומר למילתי' דלא מסברא דכשלקי לחר דטעמא דרחמנא מייעט לדמתך משום תורת הנולן ואי"כ שפיר יתיב ורגליו בנהמ"ד ועוד לפילו לם נילמר דר' יוחנן בקיילא דר' יוסי ס"ל ומהכא ילוף למילתיה דכולהון משום תורת הנולן יהדו להן מ"מ מהלה הזכיר רב יוסף בדבריו למימרא זו לחזק קושייתו. משמע הלא תליף נהכי דקל"ב הכי ס"ל למימר דלמר ר' יוחנן לחקן שלקו בקוחות הן ומחזירין זה לזה ולי מלקו ידיו ורגליו בנהמ"ד ואפשר דמה"ט לא תש הרמב"ם לקושית רב יוסף ופסק בהלי שכנים (פ"ד הלי י"ב) כר"ש דקחים שלקו בקוחות הן ומחזירין זה לזה בינוד ונהלי נכורים (פ"ד הלי ו') פסק כר"ל דק"ל כר"ש בקה"ג דמי (ובפ"ד הלי י"ח) פסק כדעת רבות לשעה סני ונהלי תרומות (פ"ח הל"כ) פסק כדעת רש"י שכ' דלמ"ד לין בדרים הרי כל הלח קלקל מלקו הלי עכו"ם והייגו כדעת רש"י שכ' לין לך כל הטוב וחטה שלין חניה טבל ואניה חולין: ואפ"ה יתלה ידיו ורגליו בנהמ"ד דלמר לך דתקנת יהושע הוא בקה"ג ומכ"ש בלקו שלקו דכותן כל לחד ולחד רשות לחבירו בבל תמים על כל יוכל וינוכל ולעולם מחזירין זה לזה ס"ל כמו שרשים שדרכן להחליף לעולם שהוא בקה"ג ול"ב לא הלה לקרוא לרבי עילאי לת רש"י מקושית הסתום, בשלקתו הנורע לכן נרשה לתרץ דרש"י לא פי' כן אלא בשהי נרייתא דתני ישראל ועו"נ שלקחו שדה בשותפות בבל וחולין ומעורבין זה בזה דברי רבי ואליבי' דרבי הוכיח רש"י לפרש לוין בדרים מטעם תני חלק ואלו. תיוב ומני חלק ואלו פעור דלו אמרת דרבי ס"ל לוין בדרים הוא מטעם ספק שמא הניע לישראל כל חלק הפעור ל"ב לא אמת רבי ידיו ורגליו בנהמ"ד דהא ס"ל לרבי בבל (ד' קל"ו.) דק"ב לאו בקה"ג דמי והכא בנרייתא ס"ל לוין בדרים ואי"כ לחין שלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה בינוד ואי מייתי נכורים אלא חד בר חד עד יהושע בר נון והבבל פרש"י לוין בדרים הוא מטעם ואלו ואפיר מייתי נכורים משום חני מחצית שלקו והמותר שהוא חולין יקדים ר' זה לבדק הבית והכהן פודה אותה מיד הקדש ויאכלנה כולה בתורת נכורים אבל הסתום שהוקשו על רש"י ולא הבו אליבי' דרבי לקושית רב יוסף ליכא למימר דאזלי לטעמייהו שכתבו (ד' מ"ח.) ד"ה לי דדוקא ר' יוחנן ס"ל דמחזירין זה לזה בינוד אבל שאר תנאי ואמוראי ס"ל לע"ג דקה"ג לוין בדרים ואחים שלקו לקוחות הן אפ"ה לין מחזירין זה לזה בינוד אי נמי דס"ל כדאמרן לעיל דתנאי יהושע הרי הוא בקה"ג מטעמא דאפילו כשבעל המיצר יקנה הדרים מ"מ כיון שדרכן להחליף לעולם דקה"ע לכ"ע ומכ"ש בלקו שלקו דמלקוריית לין בדרים ואייב כל אחד ליתן לחבירו קרקע שלו בבל יוכל ויוכל עד סוף העולם דבר תורה ודלי מביב כקה"ג לכ"ע אבל רש"י רבה לתרץ שאחת דברי רבי אחת אפילו לדעת ר' יוחנן דמחזירין זה לזה בינוד ולדעת ר' יוסי לזה בינוד אבל שדרכן להחליף לעולם לוין קרוי אלא קה"ע לשעה דלאו בקה"ג דמי אמנם כל זה לא הוכח לי כיון דלדעת רש"י שפיר מצי ר' יוחנן ידיו ורגליו לגיזל לר' יוסי דאמר שדרכן להחליף הרי הוא בק"ב לעולם דבקה"ג לא"ל אפילו לם נילמר דשקיר קאמר הש"ס לגיזל לר' יוסי דכלגיז על ר' יוסי מ"מ מכ"ל לרב יוסף ר' יוחנן כר' יוסי ס"ל וכן מכ"ל לרש"י דברי כר' יוסי ס"ל דילמא כר' יוסי ס"ל ואפילו לדברי ר' מצי למימר מילתא דר' יוחנן מסייע ליחזי מ"מ דקא חיק תיסק לדעתין לחלוק כל הטוב וחטה מעיקרא היו עומדין הלא לחלוק חטין שלמין היו עומדין רק הלא הוברר לן לוזה הטוב רשויין לחלקו של ישראל ואי"ב לא שייך לומר בכל הטוב וחטה מחצה טבל ומחצה חולין לכן נרשה דרש"י נמי ס"ל כדעת התוס' דהא דלמרינן לוין בדרים הוא מטעם ספק ולא מטעם חני חיוב ואי פעור אין לך כל הטוב וחטה שלין חניה טבל וחניה חולין לזו למימרא דכל החטים חניה הטוב וחניה טבל וחניה הלכה לרש"י לומר כן הלא למימרא החטים שנפלו על החטו המתוח לחלוק שם השדה לשנים חלק אחד ללד מזרח וחלק אחד ללד מערב ולא הוברר לן לוזה חלק יניע לישראל ולוזה לעכו"ם הלכך כל הטוב שנפל על החטו ההוח ומתפשט מצדי עבדיו לבני החלקים. התניע לישראל ולעכו"ם

עושים חלל תחת רשות הרבים בורות שיחין ומערות רבי ליעזר מתיר כדי שתהא עגלה מהלכת וטעונה אבנים כמה דר״א אמר תמן תחת רשות הרבים שלו כך רבי יהודה אמר תחת רשות הרבים שלו רבי שמואל בר רב יצחק בעי אין כר״א ביא ויקרא א״ר יוסי מסבר סבר רבי שמואל בר רב יצחק שרבי ליעזר מתיר לעשות והן שלו לעולם אלא ר״א מתיר לעשות כן וכל הקודם בהן זכה: הלכה ב מתני׳ האריסי׳ והחכירות והסיקריקי׳ והגזלן אין מביאין מאותו הטעם משום שנאמר ראשית בכורי ארמתך: גמ׳: עד כדון בשגזל קרקע גזל זמורה ונטעה ולא דמים הוא חיים לו אלא צרובלה לרבנן

הלכה ב׳ מתני׳: האריסי׳ והכירות. שקיבן נתי לבנות לבעל האריסי והכירי נתי לבנות כליני ת״ק ור״ש לקמן (הל״ט): גמ׳: גזל זמורה וקבעה בתוך שדהו מאי מי אמרינן דוקא לקרקע קכיל רחמנא שהבא כל שהיקה מלאכתו לבעל אבידתו לית דעיקר לילן לרבנן קוא לרי יהודה דתנן (לקמן הל״ו) הלכך לעיל דריך להחזיר הזמורה לה בקרקע ממנה בכורים לו דילמא נין בקרקע נין בגידולין נעיון שיהא כולם משלו דעד כאן לא קאמר ר׳ יהודה ע

להבנן מצות בגבוה הן אינו כגבוה אין תימר בגבוה הן אינו כגבוה ואין תימר אינן כגבוה מביא הכל מודים באשירה שביעלה שאינו מביא ממנה נזירי למערכה רשב"ל בעי מהו שיביא ממנה לולב מצות כגבוה הן או אינו כגבוה אין תימר כגבוה הן אינו מביא אין תימר אינו כגבוה מביא פשיטא שהוא מביא ממנה לולב שאין מצות בגבוה מהו שיביא בכורים כר' יהודה דו אמר הורשו להדשי הגבול מביא ברבנן דאינן אמרין הוקשו לקדשי מקדש אינו מביא ער כדון בגזילה שנתייאשו הבעלים ממנה אפילו בגזילה שנתייאשו הבעלים ממנה כברין כימר מן הדא הרי אלו בתרומה ומעשר מהו שיאין כן בבכורים כלום צריכה לא בגזילה שלא נתייאשו הבעלים ממנה אבל בגזילה שנתייאשו הבעלים מכנה אפילו בתרומה לא עשה ולא כלום כהדא דתני ההנס והגנב והגזלן בזמן שהבעלים מרדפים אחריהם אין תרומתן תרומה מעשרותיהן מעשר ולא הקדשן הקדש אם אין הבעלים מרדפים אחריהם תרומתן תרומה

נזירי למערכה. דנקדשים קיל דקלו מעיקרן הוי דחוי מעכו דוחקו הוכחו שלהן נזיר לתקן הדיקו כמו שפשט שלין נזיר ישראל בעטל ט"ז שב גזה אבל לו נזיר לתקן הדיקו לא הוה דחוי חפילו נקדשים וחכולו נזירותם וכדאמר בפרקין (נ' ל"ד:) הגבל נמלות בעי לה השבל לו' דקלו מעיקרן בשלין בידו לתקן הדיקו הוי דחוי חפילו כנגזה ופשיטו לה דאלו כנגזה ומקלה פשוט דקלו בגזה בעי בעיין הבעול משמע דכל מצות שיהיה מפייע לעבידה לימה בכלל מצות הבאה בעבירה ומש"ה גבי קשירת שביעלה דלאו מצות מצות אז מתצות העבירה פשיטו לים דלימו כגזה אבל בגזל דעל ידי המצות מצות. קיין העבירה דקני לה על ידי יאוש ושימו הבא דמצות ס"ל מצות הבאה העבירה לא פשיטו לים לי כגזה הן או לימו כגזה הן וכ"ע לתרין להדיא בירושלמי שבת (פ"ג ה"ג) הבדייל בעון קומי ר' יוסי לא כן ל"ר יוחנן בבא ר"ש מצה גזלה לימו יולא בה ידי חובתו בפסא לימר לו תמן גופה עבירה ברם הכא הוא ענר עבירה פי' תמן מגוף המצוה בתצות העבירה אבל בקורע בשבת לאו מגוף המצוה בתצות העבירה דהא יכול לקיים מצות קריעה בחול וכמו שבתצו רבותינו בעלי התוס' בסוכה (ד' ל'.) ד"ה מצוה: ס"ג עד כדון בגזלה שנתייאשו הבעלים מפנה אפילו בגזלה שנתייאשו הבעלים מפנה בן הוא הגיהתא בכל ספרי ירושלמי דקתן ובלאו הבעלי תרומין למצוה בשר דבר לקיום גירסא זו לכן סגיטו עד כדון בגזלה שלא נתייאשו הבעלים מפנה אבל בגזלה שנתייאשו הבעלים מפנה ופירלו דמיבעי ליה לי קניא ביאוש שיהא כאלו לו לא ולי נרמא דגרסת התלמוד שלפנינו בכוסם ובורים ואין צורך להגיה ולהדגיה על התלמוד דברי הכלה יש לתמוה שלא יגלו בגירסתם ופירושם ידי חובת ביאור סוגיא זו ולא העירו מה שיש להעיר דמלי קמיבעי ליה הלא דברי ירושלמי בורים המה הלריסין והחכירין אין מביאין מלותו הטעם משום שנאמר בקשת בכורי אדמתך ולא בלריסין והחכירין דודאי בקנין היתר בת הפירות לידו חיטו מבוא לכותם דלא קרינן בהו בכורי אדמתך מכ"ש בגזלן דבקנין קיסה בת הפירות לידו. ודאי לא קרינן בהו אדמתך לפיטו לדברי הבתייאשו הבעלים ומהפירות שלקט הגזלן מהקרקע בגזלה חשו קנין יאוש דגזלה ואפילו בשוק דודאי קנה בקנין גמור שימו שלו ולכ"ע חיטו מבוא בכורים מהן כדאמרינן לקמן (הלי) ולא דמי לקנין פירות למ"ד ק"ם בקנין הגוף דמי דהתם יש לו קנין בגוף הקרקע שהרי שיעבד לו יניקת הקרקע לפירות דאל"כ אין מכירתו מכירה דהויא דבר שלא בא לעולם אבל הכא אין לו כלום בקרקע הגזל דהא יאוש בעלים לא מהני אלא לפירות שלקט מהגה ולא לקרקע עמו כדאמרינן בירושלמי בלישה (פ"ז ה"ד) דאין יאוש לקרקע מן התורה דקי"ל קרקע אינה נגזלת וברשות בעלים עומדת ולא מצינו מלן לאחייב בבכורים הלוקח פירות מן הגזלן אלא ר"י אמר שמואל הני מילי למימר הפי קלישני דר"מ בב"ב (ד' כ"ח.) ומדקו דברינו ועלו בתיובתא ועוד קשה הלא מתני' על כרחיך בגזילה שנתייאשו הבעלים מהנה מיירי דאי לא נתייאשו הבעלים למה לן בטעמא דלדמתך תיכור ליים

אלא מספקא שברירא למשוך מן לזכות על ידי תבירו ואיתמי

נזקא דקלילו - המברייך מתוך היחיק לתוך שלו עיקר יניקת הבריכה מקרקע שלו נזקא כדאמרן לעיל הוא דאמר ר' יוסי דבתיבת רשות לשולם מהני למקם שבגל נתוך שלו לגל הכא נזקא דאחים שהלקו למיחם שמא סגיע לו הפירות שבגלו כולם דקרקע שהיו שלו לא מהני בתיבת רשות כלל וכמו שביארתי לעיל דבתיבת רשות לא מהני אלא למאי שבגל הילדה. מן הזקיקה בתוך שלו לגל למה שבגל בתוך חבירו בעיבן קנין הגוף מן קנין פירות לשולם שלא יולא לשולם מתחת ידו למ"ד ק"ם לאו לקה"ג למי לאפוקי לחיים שהלקו נכי דבכל יוגל חוזרת שדה חקיו לו לכירות מ"מ אין זה ק"ם לשולם מיקרי דהא לאחר סיוגל יכולך להחזיר לו הקרקע ולא מהני ק"ם לשולם. כזה אלא להפטיים שבגלו כל מקום מיבר החלוקה ביוקת גם מצדה שיש לו נה קנין הגוף דומיא דלילן הכמוך למיבר ביוקת מצדה שלו ומצדה הבירו ללכך לה"ג שיש לו רשות לקנות מ"מ כיון שבדכן להחליף לשולם ויוקין. גם מצדה שלו ויכיל תרתי לטיבותא שפיר מהני מו לכילו היכא ביוקת כולם מצדה אבל בזאים שהלקו דלילן תרתי לריעותא חדא ביולאת וחוזרת והדר יולאת ויוקת כולם מצדה לאחו ליים כקה"ג למ"ד ק"ם לאו כקה"ג וכמו שהקשה רב יוסף: אם אין הבעלים מרדפים. בפי' מרדפים (ד' ס"ג.) מפרש הש"ם לאם אין הבעלים מרדפין קני לם ביאוש ושימו הש לכלך תרומתן תרומה ומעשרותן מעשה והקדשן הקדש לם התוס' ד"ה מעיקרא למה לן טעמא דשימו הש תיפוק ליה דהוי שימו רשות ותירלו דבקדשים שחייב בלחריותן ליכא שימו רשות דמעיקרא תורת הקדש עליו ולחר כן נתחייב בתורת תרומה מ"מ שה"מ יש כאן עכ"ל והנה מדבריהן ז"ל יש לדון דש"ר הרי הוא קנין לגזלן כמו שה"מ ובשלמא הקדש בא קנינו דקנינית הגזלן עם זכויית ההקדש אין הגזלן נאין כאחד דלל"כ לאיך מצי מקדיש דבר שאינו שלו וכ"ג כשמכר או נתן הגזלן לאחר שוכה הגזלן על ידי מסירתו ללוקח והלוקח שוכה מגזלן בשעתא הדא בהדי הדדי וכיון דהקדש או הלוקח שוכה מגזלן לא בעינן שיעשה הלוקח או שיזכה על ידי תבירו כמו שקונין דבר הכקר הלא בקנין סודר סגי או בקנין מעות בחוכן דלא שייך לומר נשרפו תיעוך בעלים דהא מגזלן שוכה ללוקח ולא מהכקר חוכם האחרונים הטירו בזה ולמרו דלמ"ד בב"ק (ד' קט"ו.) דיאוש ואח"כ ש"ר הוא דקנה הא ש"ר ואח"כ יאוש לא קנה לא יתכן דבבי התוס' בשום לוקח משום דלדידים ליכא למימר כלל דשימו רשות יהא קנין לגזלן דלמי ס"ד דעל ידי שימו רשות קונה הגזלן והלוקח מגזלן זכי לה ל"כ מ"ט ש"ר ואח"כ יאוש לא קני דליכא למימר דטעמא הוא הואיל ובא הלוקח בשיטורא קודם יאוש וקנין ש"ר לא מהני אלא ליכא בשיטורא לחי לידים ל"כ לימ קאמרת דש"ר יהא קנין לגזלן דהא בשיטורא לחי לידים ואיאוש שמוקדם ש"ר לא מהני כלום לגזלן שהרי בקרא לחי לידים אלא ודאי דמ"ד ש"ר ואח"כ יאוש לא קנה ס"ל דקנין ש"ר לא הוי קנין לגזלן לפי דבשיטורא בא לידים והלוקח לאו מגזלן זכי לה

תרומה ומעשרות יהיו מעשר והקדשן הקדש ר' יוסי בשם ר' יוחנן לא זה תורם וזה תורם זה תורם ר' אמי בשם ר' יוחנן אפילו חבעלים שתרמו. אין תרומתן תרומה א"ר יוסי ער ברון אנן קיימין בגזילה שלא נתייאשו

נתייאשו הבעלים ממנה ולוידא מלה אנן תנינן הרי אלו בתרומה ומעשר משא"כ בבכורים אפשר לפירות לצאת בלא בכורים אפשר לפירות לצאת בלא תרומה ומעשר אבל בגזילה שנתייאשו הבעלים ממנה עד כאן צריכה: הלכה ג' מתני': אין מביאין בכורים חוץ משבעת המינים לא מתמרים שבהרים ולא מפירות שבעמקים ולא

על פרטן נתקיים למעלה לי ומקרי קדמיתך למעלה מדירו קדמת מדירו לו מהי קדמיתך למעלה מדירו מקדמת מדירו לו כשמקיף כירות עכו"ם מקל כשמקיף נכלהים עכו"ם מקל קדושת נכלהים עלייהן ומקיף נמי"ד ולוקח פרי קקם מותה לפיל להמיין למוסף ולא מוסיף ומוסיף מוסף הפלה בעבודה הוחיל שהוא קדושתו קדום שהפקיעו מידו לאחר זמן בעל לקנין (הלין) ומתמה הש"ס כך תנו קומרים הלוקח מן הסוק מצוא בקוקים לפי דבר לומר מר' יהודה הלעיל (הלי"ק) דתנוי תמי לה ר' יוסה דמוכח שגיל לקדושו דמסתפקא ליה לרי יהודה מי עד שתהוס מכר או מקום דריפס מכר הוא לא פשיטא ליה דמקום דריפס מכר היינו מניח כלל למעמ דהלוקח פירות פטור מעכורים וכמו שהוכיח רבה כס"ג בג"ב (ד' ס"ח.) מלידי דר"מ רק מסכת קמור הש"ס לפיכך למיכתב מידי: **הלכה ג' מתני':** מתמרים. שנסרים. לפיכך מסומדרין שפתן לפי דבכורים כתיב ארץ זית שמן ודבש ותמרים שנסרים ופירות שבעמקים אין דבש אלא מן הפת דכתיב (שמות ג') ואמר לעלם לתכם מעני מגריס לל ארץ טובה ורחבה ארץ זבת חלב ודבש קלי

על הפירות שנסרים ותמרים שבעמקים:

לא קשה כאן וכן מעשר מלידי דר' יהודה דאמר מ"ש ממון סדיוט הוא לאו ת"ר לפיכך עכ"ד הרי להדיא דדעת הרמב"ן כדעת הרמב"ן דלעיל דש"ל הוא קנין ולפיכך אם"ש דמ"ד ת"ר ולפ"כ יהוא לא קני היינו שלא קני קפילו גוף הפקן כמו שהביא הש"ך (ד' קט"ו.) ד"ה רב ואיך נעשה הרמב"ן והרמ"ה דהא דפלוגי לי ת"ר ולפ"כ יהוא קני אלו לא סיוטו דפלוגי לי קשה גוף הפקן מגל דמים לכ"ע שעני שלומי וכן הביא הש"ך (סי' שכ"ג ס"ק ד') נעה תשובת הרשב"א ס' תתקנ"א דפלוגי גוף הגזילה לא קני וכיון דש"ל להרמב"ן והרשב"א דלא הני גוף הגזילה ועל כרחך מטעמא דפיסיר לתי לידים מ"ל למלי קשמרי דת"ר דקיד קנין לגזלן שיכול להקדיש ולמכור וליתן במתנה ולפ יצטרך הלוקח והמקבל למשוך לו לעשות שאר קנין שעושין לכות דבר הפקר וי"ל דהרמב"ן והרשב"א ס"ל נסי דיוהו לא קני ת"ר א"כ דקיד כשלו לגבי לגבי לתריני ודלי תביד כשלו ולפ כשלא הפקר דהלי לסור לכל אדם לחטוף מגזלן ולכות נה ואם חטף ממנו מייב לנעלם דמים לגזלן כדלמרינן נס (ד' ס"ז:) למה הד ל"ש אלא לפני יהוא אבל לאחר יהוא קנאו גנב רשעון וגנב שני נעלם תשלומי כפל לגנב הראשון וקריך מסת דתני גנב וגנב אחד וגנבו הרשעון מנעלם תשלומי בפל והשני היינו מנעלם אלא קרן גלגל אלמא דאפילו למ"ד יהוא כדי לא קנה מייב גנב שני לנעלם קרן לגנב רשעון ולא אמרת דת"ר עושה אותה הפקר ונעשה שנכנסה לרשות לוקח ויוצאת מן מרשות נעלים והלוקח מסכר זכי לה למאי גנב שני מנעלם קרן לגנב רשעון ניחא דנעשה שנכנסה לרשות גנב שני ויוצאת מן מרשות נעלים נעשית הכקר וגנב שני מסכר זכי לה אלא ולפי דאפילו נעשה שנכנסה לגנב שני ויוצאת מן מרשות נעלים נמי לא נעשית הכקר כי נעשה שיוצאת מרשות נעלים על ידי ת"ר נקנית מן לגזלן שיכא לו כח להקדיש ולמכור ומש"ה נעשה שנכנסה לרשות גנב שני נקנית מן לגנב רשעון שיכא גנב שני מקנייב לנעלם לו את הקרן:

יכול נמש. יש לדקדק מלידי דמשן קאמר לה מי מלידי דר' יהושע דס"ל בתרומות (פ' י"ל מ"ג) דמן מביאין בכורים מאקין אלא היוצא מזתים ועבדים וכדלמרינן בחולין (ד' קי"כ:) דמתני" ר' יהודה היא דקרא דוכפרון סדבר ידעינן לה מדבש סיינו תמרים דהי מיבאין מכן בכורים ל"כ לימ ילוף ר"י בכורים מתרומה למימר דלא מתניב מתניב אלא מדבש תמרים הוא מאקם המינין שנשתנאם נהן ל"י ולפיכך נגי"ש דהרן קרן דמביאין בכורים מכן מלידי דר"ש דס"ל בתרומות דבש תמרים ויין תבוחים וחומן סתוניות ושאר כל מי פירות של תרומה מייב מקום ולית לה מבכורים דרבי רחמאל מתניב דמאקין היוצאין מהן כמותן ומביאין מהן בכורים כ"ש דקאם עפי מקום בתרומות לימו כן דילמא נחמת היו דבש דכתיב נהבי תרי קראי דבש נמש קאמר דמוסב נהם בכורים וחייבים נמעשרות פלתניא נתוספתא תרומות (כ"ע הל"ע) דבש תמרים ר"ש לומר מייב בתרומה ומעשרות ור"י פוטר כדגרסינן בירושלמי תרומות (כ"ף הל"ג) וכ"ת לעולם מלידי דר"ש קאמר לה וה"ק לה מביאין לימר מלידי, דבש נמש קאמר דל"ב תפשוט מהכא דבכורים מוסג שאר מאקין ותניא דכי רחמאל לר"ש לרבות שאר מאקין למה לי זב לימו מדל דלימני ליה למידחי כך, ומדלא קחני כן ש"מ דלא כחית לזה ועיד דלימכ לימר תרוייהו נריכה דלמא כירות בדרכן וחד להניא דרוכין ושומדין דסדלא דבעיין דוקא כרי בשעת הביאה ועתה הכא הניחו את רשעות כרי קמ"ל הלי קרא דתניא לומר לך אם לימו עניין להניא כירות והדרכן דכתיב ליה מדבש דכתיב גבי ז' מינין תשמו עניין לדרוכין ושומדין וכ"ת לעולם מלידי דר"י קאמר לה ולקי מדלעיל והיינו דבעי מינן לך דקרא מרבית ולא כל רשעות למעוטי כוסמי וכיכון וש"מ הוא דלמא כמו שביארתי בזיתורי יעלת חן בכ"ד דילמא לימעוטי דבש היא דקאתי ה"ק מרבית כל כרי דפתיב בו מיינן תניא לבכורים ולא מרבית מאקם דכתיב בו מיינן הניא לבכורים אלא תירוש ויצהר בלבד ומזה נוכל מוכח דבש ממש קאמר לימו דס"ד נחולין למימרינן דטעמיה דר"י הוא מיבוש דכבר דין מינה ואוקי בלתרם ולא מצי למילף תרומה מבכורים לשאר מאקין דיוצאין מהן דיוקין לכן ילף ליה לפיכך בכורים מתרומה למימר לך דלא מרבינן מתניא אלא תירוש ויצהר ומהכא ש"מ כ"ד כדקאמרת ונלן דר"ש ור"י בי"ד מינה וחוקי בלתרם כלגי דילמא תרוייהו ס"ל דון מינה ומינה לו דן מינה וחוקי בלתרם והכא נהא קמיכלגי ר"ש כבר דהתי

ולא מיתתי שמן ושאינו מן המובחר אין מביאין בכורים קודם לעצרת אנשי הר צבעים הביאו בכוריהן קודם לעצרת ולא קבלו מהן מפני שכתוב שבתורה וחג הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה: גמ׳ אין מביאין בכורים כולי אלו כתיב וקרחת מראשית כי פרי הארמה הייתי אומר כל הרברים יהיו חייבים בבכורים ת״ל מראשית ולא כל ראשית אם מראשית ולא

דלמא מרחשת ולקן קן רחשית למעוטי כוסמין ושיפון ושיבולת שועל ולא סיל דלמא מרחשת ועד כאן רחשית למעוטי דגש הכתוב נגדי ומיכן סוף דלמא ועוד קשה מיתי ה׳ תתקומם נגש רגד״ל מקרא לוכפקון סהבר הכא ערבב עריבך כלומר מי יאמר כך דכתיב תיבו דגש מתיב הכי נוקמ עלי זה נוקם לקבו כיון שם ישקוץ היונק וכתיב כיוצא בו ותיבד במעשרות קרי ישקון ישקונם מהן חוכן כמותן ופטורין מתרומה ומעשרות וכדפליגי ר״ח ור״י בתוספתא לעיל ומרחה בפרש דמהו דתימא דהכא על כי הוא דתנן בחלה (פרק כ״ד) יוסף מפקן הניח בכורי יין ושמן ולא קבלו מינהו וכתבו הטעם שלא נגרם מתקומם לכך ולכן תמהו כולם על הרמב״ם שכתב בכורים (פ״ג הל״ד) שמפקן פחם חין מניחין בכורים ומקרין קרן מתיש ועגיל בלבד ולא חילק בין נגרן מתחילה לכך נגרן מתחלה לכך פרמקלקין בירושלמי תרומות (פ״ו ה״ג) ומסוף חלה ומן יעגה להקל דלא קבלו מיוסף הכהן את הבכורי יין שהניח וגרמה לתרן דלא קשה מידי דהרמב״ם ס״ל דמעולם לא עלה על דעת הירושלמי לחלק כן אלידי דר״ש דקי״ל כוותיה ור״ל סירושלמי שם אפשי הר נגעים הניחו בכורותן קודם לעצרת ולא קבלו מהן תניא תניין ולא מניחין בכורים ומקרין לי סולת בשם ר׳ לעזר ביני מתני׳ לין ומניחין בכורים ומקרין לפיכך ומתני כי מעלים ומניחין להניחן מכין שהניח ת״ל תנדיב תיפטר שלקטן משעה הרחשוה על מנת כן וכלן לפי לקטן משעה הרחשוה על מנת כן עכ״ל ולפום ריהטה משמע דקאי על מתניתין דשם דתנן יוסף הניח יין ושמן ולא קבלו ממנו ועל זה הניח סירושלמי הא דתנינן תמן לתן ומניחין בכורים ומקרין אלא סיולא מזיתים ועגבים ויחילקו דכאן. לא לקטן משעה הרחשוה על מנת כן לפיכך לא קבלו ממנו וכמו שהניח כן סכ״מ דתרן כן הכא דברי הרמב״ם בפ״ע ולדידי יש לעיין בזה טובא חדא הלא בברייתא לא מרבינן מתניא אלא משקה זיתים ועגבים כדתני ר׳ יוסי בערכין (ד׳ י״ח.) הניא עגבים ודרכן וכדיליף ר״י מתרומה דלין נוסג אלא בזיתים ויפה י״כ מה פריך מיתניתין לברייתא הלא דברי שניהם נקטם אחד עולין וכמו דתני בתניתין לין ומניחין בכורים משקין אלא סיולא מזיתים ועגבים כמו כן תני בברייתא למרבינן מתניא משקה זיתים ועגבים

ירושלמי חלה

בכורי ענבים הניחו דברי הספרי שהניח התלמוד אלא בשיטת ומקשות והטעם שהתלמוד הסכים שלא הזכירו הילכותא של בכורי יחיד מבכורי ניצור לומר לך חטים ושעורים לין אחר מיניהם לא בכוסמת הספרי שלפנינו משמע שלא ניחתו לזה וי״כ יש להגיה נמא ומסתבר לרבות חטין ושעורין יותר משאר מינין ועוד יש להגיה מנלן דמרחשת מיעוטא הוא כלל דילמא לחי הלי מרחשת לחודיה לן דקיהא לסם שם נמשוכר בעודם בגיסם לו בוסר כמו שפרש״י (פי׳ תנוח) וכ״ת הלי מן ועתה הנה הנחתי את הרחשת הלדמים דרשינן להם כדלקמן (ויק׳ כ״ג) ת״כ לאחוי דרש רש״י למילף מן מרחשת נגד הירושלמי. ועוד קשה כיון דילפינן נ״ק למעט אחר מיניס ת״כ הלי מיעוטא דמרחשת ולא כל רחשית למה לי לכן נראה לפרש דברי התלמוד הנ״ל על כי מה דתלמדינן בפסחים (דף ל״ו.) תיר יכול יוצא לחם ידי חובת מצה מצה בבכורים ת״ל בכל מושבותיכם תאכלו מצות מצה הכלכלת בכל מושבותיכם יצאו בכורים שאין נאכלין בכל מושבותיכם הלא בירושלים דברי ריה״ג ר״ע אומר מצה ומרור שהיו מרור שהיו בכורים לא מצה שהיתה בכורים לי מה מרור שאין נזמינו בכורים אף מצה שאין נזמינו בכורים ומצה שאין נזמינה בכורים יוצא בהן אחרים אבל נזמינו בכורים וכי התם, שם ד״ה יוצא וז״ל וה״ל ת״כ יוצא כל חוצת המינין שיש נזמינו בכורים ולכן לפס נעשין דומיא לעיל אורז ודוחן עכ״ל ומהרש״א הניא נירסת לאחרת בדברי התום, ונרים ותנו גוי״ו כלומר אין יוצא להוציא חטין ושעורין שיש נזמינו בכורים ת״כ עקרת חצות מצה לגמרי וכשאר בקושיא וקמו עליו רבים כתרגולי׳ דבי זוקי׳ לחד ותב להמקשן לא עלה על דעתו שעוקר בפירכתו חצות מצה לגמרי לכן דחו גירסת מהרש״א בשתי ידים ונתנו פנים לגירסת התום, שלפנינו ולפענ״ד נראה לקיים גירסת הר״ש ונחנם טעמו לדחות דבריו וחדרנה מדחייק המקשן למיפרך לחטין ושעורין שיש נזמינו בכורים ולא קאמר שיכנס בכלל חוצת בכורים דסיימו כוסמין ושיבולת שועל ושיפון לרפק עצמו חוצת בכורים כלל נמי פריך להוציא לחטין לפי שכוסמין אין חטין ור״ש ושיפון אין שעורין ויש נזמינו בכורים מקרי ושפיר הקשו התום, נמה יקיים חצות לכולי מצה ומלי להכי לן חטין ושעורין וכל כוסמין ור״ש ושיפון מלי הקשה לחטי חטין ושעורין גם כוסמין ושיפון דתרווייהו אין אחד בוץ מלי חזית ושעורים שאין נזמינו בכורים לכוסמין ור״ש ושיפון דמיני חטין ושעורין גם כוסמין ושיפון דתרווייהו אין אחד בוץ מלי חזית להוציא חטין ושעורין וכל כוסמין ור״ש ושיפון מלי״ל לי הקשה לחטי חטין למעט גם מינן למעט גם כוסמין ושיבולת שועל בכורים ס״ל הקשה לי לחטי למעט מינן מצות שנעקר מצות מכילת מצה ת״ש הקשה לחטי למעט מינן חטי חלה הנכור ס עצמן נתמעטו מיהו תפילו לפי נירסת הר״ש ליכא לתרן קושית הת״ס דלא קשה מידי דליכא למימר דהמקשן הכי פריך לי מה מרור שאין נזמינו בכורים לא נזמינו בכורים לא מצה שאין נזמינו בכורים לא נזמינו בכורים ומקרין בכורים חוצת חטין ושעורין שאין נזמינו בכורים דדומין לבכורי חטין ושעורין נגם אחד ומינן אחד דתרווייהו אין חטין ומקרין חטים ותו לא קשה ת״כ חוצת כוסמין ור״ש ושיפון דהא ת״ק דדומין לבכורי חטין ושעורין מינן דתרווייהו אין חטין ושעורין מיהו אגב אינן דומין זה לזה נגם נזה נקרא חטין ושעורין הם נקרא כוסמין ור״ש ושיפון ואין דאין נגמן בכורים לא סוי מין שעורין דדוקא לענין תרומה מזה על זה וכן לענין חלה דעריסותיהן דומות זו לזו אמרינן נמנחות

ולא כל הראשית אין לך אלא חטים ושעורים בלבד תלמוד לומר פרי אדמתך ריבה וריבה את הכל נאמר כאן ארצך ונאמר באן ארץ חטה ושעורה מה ארץ שנאמר להלן בשבעת המינים הכתוב מדבר אף ארץ שנאמר כאן בשבעת המינים

המינים הפתוב מהבר זית שמן זה אגורי ר' אמי בשם ר' יוחנן זה אורייסי ולמה נקרא שמו איגורי שאוגר שמנו לתוכו וכל הזתים מאבדים שמנן א"ר חנינא כל הזתים הגשמים יורדין עליהן והן פולטין את שמנן וזה הגשמים יורדין עליו והוא אוגר את שמנו לתוכו ורבש אלו התמרים יכול דבש ממש רבי תנחומא בשם ר' יצחק ב"ר לעזר פתיב ובפרון הדבר הזבו בני ישראל ראשית דגן תירוש ויצהר ורבש

ורבש

בכורים ומשקין יין ומקבלין מהן

לפ"ע כמו קלף קלפו בכורים קודם לעלרת לכ"ע אבל הא דלא קבלו בכורי יין ושמן לא לתיש כ"ע דר"ש פליג על זה ופ"ל דהוחיקו בכורי יין ושמן דלישתכי למעלותיה ולא נעיגן זהו שיצוד מתחילה לכך דסתמן למשקין הן עומדין וכן לכבל לקלף לה"ל דין הבית עבדים ודרכן לדרוכן ועומדין ולמיימר דהא דלא קבלו בכורי יין ושמן לתיש כמי כר"ש ומוהה ר"ש הדרוכין ועומדין לא מרגיל מתניל ויוסף הכהן הביא דרוכין ועומדין לכן לא קבלו ממנו דת"כ קהא לים לר"ש למילף מבכורים שחייב קרן וחומש על משקה תרומה היוצאין מהן כמותן הא לדרבה מדלא מרגיל מתניל דחוקין ועומדין מוכח מבכורים שמשקין היוצאין מהן אין כמותן והניל ודרכן שאני דקרינן בהם ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי דין ראשית פרי קלף ודאי הלר"ש מרגיל מתניל לפילו דרוכין ועומדין וקרינן בהו ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי דין בכלל פרי הוא מהמרכיח עליו בפ"ג. וכן שאר משקין ממי זיעה בעלמא הוא לתיש כר"ש ולא כר"ש דמחייב מה בך הד אשי שלי דובשא דתמרי מברכין עליו שהכל נהיה בדברו מ"ט זיעה בעלמא הוא לתיש כר"ש ולא כר"ש דמחייב קלין וחומש של שאר משקין של תרומה דלדידים מברכין על דובשא דתמרי בורא פרי העץ דמשקין הוא בכלל פרי ולא לתורוייי לן לתמעט לר"ש אלא דלא סיפא דלא הוי דומיא לפרי כגון שלא נגרן מתחילה לכך לו לתמרין נמי דהלי תניא לתני לתורוייי לן דמשקין הוא בכלל פרי אבל מיש בעינן שיפא דומה ממש לפרי דהיינו שלא נשתנה משנתן מקיטה עד שעת הנאה ולפ"ז אבן דמוקמיין בסוגיין דחוקין להכי דתנן לתו מגילין בכורים משקין דלא כר"ש מוכח להדיא דתלמודא דידן לא ס"ל כשיטת הירושלמי לחלק אלידי דר"ש בין נגרן מתחילה לכך ללא נגרן ומ"ש דלא ס"ל להס"ם דילן לחלק נמשקה זתים וענבים אלידי דר"י דלא מרגיש מתניל אלא תירוש וילסר בין נגרן מתחילה לכך ללא נגרן מתחילה לכך כדמוכח מהא דקי"ל סתם זתים ועגבים למשקין הן עומדין ולא נעיגן ומשנת נעלים על זה ועוד אמו אמן לר"י מטעם דלא שתיו לתיגן עלה דמי שנגרן מתחילה לכך מה שנגרן מתחילה לכך לא אמן לר"י מטעמא דמשקין אינן נכלל פרי ועכשיו כדפליק מתרומה שלין משקין סבלים אמן כמותן אבל מתירוש וילסר דגלי רחמנא בסמי דיצוי דתניא סמס נכלל פרי ועכשיו דגלי לן קרא דמשקה זתים ועגבים הוי נכלל פרי אמאי נעלים נשעת גזירתן עוד מחשבת נעלים נשעת גזירתן לכך הוסס יתכן לומר דאולת מחשבת נעלים נשעת גזירתן למשקין אינה מועיל מה דנלי רחמנא בסמי תניא דמשקה זתים ועגבים הוה נכלל פרי זו ודאי נדותא היא וכ"ת דלא נלי סתי קרא דמשקה זתים ועגבים הוי נכלל פרי אלא כשנגרן מתחילה לכך חדא דאין סברת סוגל לומר דמחשבת נעלים מועיל ליתן סם פרי אלא משקין דמאי שייכי לסדרי ופוך לא סניגו לכניגו דאין נגרן מתחילה לכך אין לנו מגרכין עליו בורא פרי הגפן אמאי הלא לדבריך לאו פרי הוא ולא מניגו בסוס מקום על יין שלא נגרן מתחילה לכך מברכין בתכה אחרת שלא ודאי דלר"י דקי"ל כוותיה אין תילוק בתירוש וילסר בין נגרן מתחילה לכך ללא נגרן מתחילה לכך וסירושלמי לא מחלק כן ללא אלידי דר"ש בשאר משקין דמיקרו נמי פרי ואינן עומדין

ע ל ת ח ן

ופירוש דשמעתין הכי הוא דמעיקרא ס"ד דכוסמין וס"ש ושיפון דמין חטין ושעורין ניהסו לענין תרומה ומכש תחומין הן לנרך עליהן הילכך פריך מה לי מינין שכן חייבין בכורים והילכך גס מינן חייבין לנרך שאר מינים מנין ומ"ש קתמר התיתא לאחריו כלומר אפילו אמ"ל דכוסמין ושיפון יוכיחו דלאו מין חטים ושעורים ניהסו ולילפי חיוב בכורים לא נסס ולא נמינן ומ"ש מנרך ולילפינן שאר מינין מסס התיתא לאחריו לפניו מנין נמלינו למדין דמסתך שני כוגיות לא מוכח מידי דכוסמין וס"ש ושיפון חייבין בכורים ולחרסה לפי שאין בהקרבה. מוכח מסס דפטורין מבכורים ומ"ש יבואר כוגיא דשמעתין על נכון וס"ש אלו בתיב ולקחת מראשית פרי האדמה קאמר לומר כל האדרים יהיו חייבים בבכורים ת"ל מראשית ולא כל ראשית סם מראשית ולא כל ראשית אין לך אלא חטים ושעורים בלבד פי' דהמקבן יודע מהאי ג"ש דאחרן אחרן לתילף דבכורים ניהסו אלא ג' מינים שהן קרובים לקרקע ולא כל מהקשת ולא כל ראשית שאין מינן למה לי הא מנ"ש ידעינן לה אלא ודאי לסאי מיעוטא על לישה דברים מ"ו מינין הוא דאתי למיימר דאין כל ג' מינין חייבין בבכורים וכיון דלא איתברר לן לישה דבר כתמעט מהכך ג' מינין סד"ש דחטין ושעורין לא נתמעטו אולינן דמניגו במקום אחר דגלי קרא דבני בכורים ניהסו דאל"כ הלי מיבעותיכם לו הלי הקישא דמנה ומרור דגלי רחמנא שאין אדם יולא ידי חובתו בבכורים למה לי הא גבי מנה לחם נעיגן ושאני מינין זולת חטין ושעורין לא מיקרו לחם אלא ודאי דהלי מיעוטא מראשית ולא כל ראשית לאו על חטין ושעורין קאי אלא על כוסמין ושיפון וס"ש אלא כשתצתה נהן ל"י ועל נכון תלמה ורימון זית ותמר דלא מניגו מצורר בלישה מקום בקרקע לחיוב ומשני ת"ל מראשית פרי האדמה ריבה פי' ומרבינן מן פרי האדמה כל ג' מינין שבשתצתה נהן ל"י וכריך וריבה לת הכל פי' לענ"ג דקי"ל כל מקום דלילפא מיעוטו ולידה להני מיעוטו למעט לישה דבר כמו שכ' סתום נסמים (ד' ל"ו:) מ"ח די למעט שאר מינין שלישה ממין ג' לכל דבר אבל כוסמין ושיפון דלילפו לחם כמו חטין ושעורין והוי ממין אחד לענין תרומה ואלה ומ"ש ס"ש דהוי מין בשעורים כלומר ניחא דלהני הלי ריבוי לרבות לחם ומשני כאן לרבך וכאן לחמר להכי אלא מה ל"להלן ג' מינין לף כאן ג' מינין כי' מדלילטריך נ"ש למעט שאר מינין וכרי הלדה ג' מינין ל"ב הלי מיעוטא דמרלשית ולא כל ראשית לאלי הלי לבריך על כרחך למעט כוסמין וס"ש ושיפון קלתי וכמו שהוכחתי לעיל מהך סוגיא דבכורות ופסחים לכוסמין וס"ש ושיפון לאו בכלל קונת בכורים ניהסו:

ודבש חייב במעשרות אלא אלו התמרים
שהן חייבים במעשרות ר' ברכיה בשם
רבי שמואל בר נחמן ולמה כתיב ארץ
ארץ שני פעמים להודיעך שאין הבית עומר
אלא על שני דברים הללו ולמה נכללו
רבי יהודה ב"ר רבי שמואל בר נחמן
חר

בכורי ענבים

ולמוס לכללו תחלן שמן ודבש וכו' ואשכחן נמי
דתחלב והיוון בקר קרח לו' ללמדך דכל המוקדם זה מוקדם
לברכה וכשהביאו לפניו שעורה ויית לו ובן תתפה
והיוון וזית ומגדך תחילה על השעורה ל"ק על הזית
תחילה קרי ל' לעל שעורה וזית
מגדך תחילה על הזית ל"ק
על השעורה לפי שהיה רשאין ללחן
בתחלת לכתחלה נמלו קרי והם שני
לחחן קמץ הכתוב בתחלי קרי
כדלתריגן בברכות (ד' י"ב:)
ט"ס מב"ם כשלא היו בכללים
בחד קרא ולפי הגיגו לומרים
הזית שהוא רשאין לחרן הודס
בברכה לשעורה שהוא שני לחרן
ומשני לברכה כלומר לקדימת ברכה של חטה וזית לו שעורה
ותמרים עמהן לפי לא ככללו בחד קרא הוס לחמיכת דשם
שבילו לבניו חטה וזית לו שעורה ותמרים מברך קודם על
לחמה מפני שירצה לפי דחטה רשאין לחרן לכתחיל בחד קרא
וזית רשאין לחרן לכתחיל בחדיך קרא וכן שעורה ותמרים זה שני
לחחן זה שני חרן ואין כאן מצות סקדימה כלל לכן כלל
הקמיכה כל ל' מיכן בחד קרא לומר לך ל"ג דזתים קודמין
לשעורין לו תמרים קודמין לחתלים ורמוכים מ"מ לענין זתים
וחטים קטים קודמין לפי שהוא רשאין לחרן המוקדם בפסוק
וזה רשאין לחרן המאוחר בפסוק וכן לענין שעורים ותמרים
שעורין קודמין לפי שזה שני לחרן המוקדם וזה שני לחרן
המאוחר ואי קשיא ל"ל הלי לחרן בתרא למה לי כלל לכתוב
לכי לחרן חטה וזית שעורה ודבש נכון תחלה ורמון ותמר
ילעגף דחטה קודמת לזית ושעורה קודמת לדבש וזית ודבש
קודמין לנכון תחלה ורמון תרין הלי ללו לחרן בתרא הוה לחמיכת
היכא דהבילו לבניו תמרים ותבשיל של שעורה שהוא שלשי לחרן
מין שעורים יבדך על התבשיל קודם לפי שהוא שלשי לחרן
וזה רביעי לחרן ק"ל לחרן בתרא דיבדך על התמרים תחילה
לפי שתמרים שהוא שני לחרן קודם לחרן בתרא מעולה בקריה לסדילה
ותבשיל שהוא שני לחרן קודם לחרן בתרא מעולה בקריה לסדילה
לפי ככלל למין שעורים ודבש שהוא מעולה לסדילה עדיף טפי
לברך עליו תחילה מדבר שהוא מעולה לסדילה כשהם. סניסן
ראשון לחרן לו סניסן שני לחרן מיהו לי סדילן לבניו
תבשיל של שעורה שעורה ועבדים לו תקנקס ורמונים ודלי מברך
תחלה על התבשיל דדבר שהוא שני לחרן לעיג דלא הוכשר
בפירוש בקריא עדיף טפי מדבר שהוא שלישי לחרן
וחרנא

עומדין על מנת כן הילכך בעינן שיבצור לותן למשקין לבל
יהיו עושים פעולה עליהם לבטל מלאכת הבצירה ולא יהיו
נזהרים בכך כלל בפרי ולא בעינן מתבצר בעלים לר"ש
דלקמיה דאין לר"ש והגמרא דילן ס"ל לר"ש משקין ליכא
להכי בין בעלים מתחילה לכך
בעלי בעלים מתחילה לכך להו בעלים
פרי תלש רקוטא ולא ליכתבו לן בעוה
שהם מפס לא ליכתבו לן בעוה
אלא היה מתבצר בעלים בעלים
צריכין לכך והילכך מוקמינן
להחיא דלא כר"ש ולא"כ
שפיר פסק הרמב"ם הין מביאין
בכורים ומשקין והם הביא הין
מהבלין וחמו ולא חילק בין בצרן
מתחילה לכך ללא בצרן מתחילה לכך ומטעמא דקילוק זה
הינו אלא בשאר משקין אבל דר"ת לשיטת הירושלמי אפי
לא בתירוש ויצהר בין לר"ש בין לר"ע בין בתלמוד דידן בין
בתלמוד דמערבא וכדלמרן לחמם מיהכא שבילהו לכיכך
לחלק בתירוש ויצהר בין בצרן מתחילה לכך ללא בצרן מתחילה
לכך אלינהי דכ"ע וכפל הלי תירוש שתירגו דמ"ס לא קבלו
מיוסף הכהן בכורי יין ושמן שהביא לפי ללא בצרן מתחילה
לכך לבירא ל"ש בחמת הקושיא מהברייתא דזרבינן מתניא
משקה זתים ועבדים לבכורים מרכסין לינדי ומה יעבה הרמב"ם
בתירוץ קושיא זו אלא דלא ידעינן לטיב דהרמב"ם ס"ל כדעת ר"י
שפי' בסוגיא דקולין שם על הא דתנן הין מביאין בכורים
משקין ול"ל לגמרי משקה לפילו הביא בירות ודרכן לפי
בדרכון ועומדין לפילו עבדים ממי לא להא לאמן כרי לחמה
מביא ולא לחתם מביא משקה עפ"ל ול"ק לר' פלוגי כלל הכך
תרי מתניות לפלגי דלוקא למימר דמתני' דתרומות לירי
שהביא בירות לעזרה ודרכן מ"ט לא ממעט לגלי שהר
משקין ולא זתים. ועבדים ושפיר תני הין מביאין בכורים משקין
הין מזתים ועבדים ומתניתין דהלה שלא קבלו בכורי יין ושמן
מיוסף הכהן לירי בדרכון ועומדין לגל קשה הילך תיסק
לדעתין לומר בשאר משקה עבדים הדרכון ועומדין הין מביאין
מהן דבורים הא מקרא מלא דיבר הכתוב דמביאין בכורים
יין לפילו דרכון ועומדין כדכתיב לארן חטה ושעורה גפן
תאנה ורמון וילפינן הכא בשמעתין בפ"ק לארן ארן דמביאין
בכורים מן, מיהן שבשאבשה זהן ל"ו אלמא דמביאין בכורים
מגפן שהוא יין ועוד קשה הלי תביא דכתיב לרבות רחמיך לרבות
משקה זתים ועבדים לר"ש למה לי הא מגפן ז', מיהן ידעינן
לה וגרלה לתרן דהכא בריש כיצד מברכין (ד' ל"ה.) אמרינן
מהם"מ דת"ר קדם הלולים לד' מלמד שהעושין ברכה לפניהם
ולאחריהם וכריך למזן דלא יליף בפ"ק מתנות מכרם ותני בכל מקום כרם רבעי הא הלולים למדרש
מינה חד לאחלים והדר לכלים וחד דבר הטעון שירה טעון חלול ופילו למעשן דילף בפ"ק תוכח לאחריו לבניו מהן ופילו
אם נילף לבניו מקל"ו מלאחריו תיכח כהם שלא מהן. מהן והקשה הרב"ח בחידושיו לברכות אם הא נחלת יעקב לבניו
מהן ז' מיהן ועוד קשה הלי תביא דכתיב לרבות רחמיך לרבות מהן ז' מיהן ועוד קשה הלי תביא דכתיב לרבות רחמיך
מגפן שהוא יין ועוד קשה הלי תביא דכתיב לרבות רחמיך לרבות מהן ז' מיהן ועוד קשה הלי תביא דכתיב לרבות רחמיך

חד אמר לברכה וחרנא אמר לשיעורין מאן דאמר לברכה ניחא מאן דאמר לשיעורין והא תנינן בהרת כנריב לית הוא

לא פליג על רש"י כלל ומזה הוא לגידא דמסקינא דגבן דכתיב גבי ז' מינין קאי על ענבים ולא כתב כן אלא לדעת המקשן דלדידיה ומכח דס"ל דגבן קאי על יין דלכ"ע מעיקרא לא פריך מידי מזה דלדעת המקשן דכריך דכתב לאחריו לפניו ענין על פרקא ומזה דס"ל דגבן דלכתיב גבי ז' מינין וכרם דכתיב גבי הלולים לישנו כולל ג' דברים יין ועגבים דמ"ב תרי וקראי לית ועגבים למה לי אלא ודאי דלישנו כולל אלא דבר אחד אבל לישנו לישנא דבר קראו דכתוב נבן ולישנא דבר קראו דכתוב כרם ועל זה לומר דרש"י דלדעת המקשן על כריך דגבן דכתיב ז' מינין קאי על יין וכרם ודאי על ענבים דלכ"ע מאי כריך דגבן כרם שאר מינין מין הוא שכיר ילכיון שאר מינין נמי כלם לישנו ענין לכרם שהוא אין דנקו"ו מגבן שהוא ענבים דגרועין מיין מדרך יין המשונה מענבים לא כל שכן וכ"ת דקיבל למידקי מה לענבים שכן מצינו מכמה כתובים ל"ק הרי ידע התרגמן מטעלותא דכתובים כי אלא זה לא פריך כלום ולימא ליה דהקושיא מעיקרא ליתא אלא ודאי דהתרגמן ידע דסברת המקשן הוא לומר דאלא מינו למילף יין מענבים לכי דקיבל למידקי מה לענבים שהשוין למצות כתובים תשוין נמי לגרך עלייהו ל"ק מאי שאי דקאמר לו מיד אלא ילף מצבעת המינין ודאי ליה המקשן מה ל', מינין שכן חייבין בכתובים אלו לא עלה על דעת המקשן שידיעתו בסברת מעלותא דכתובים שהקלו וטרו שם נרגע זו אלא ודאי לאו ממעלותא דכתובים אתי להקשות עלה רק ממעלותא דיין דלשתכר לעלויי הוא דצריך לגרך אבל ענבים דגריע מיין ליתא אלא לגרך עליהן ק"ל קרא דכרם דעל ענבים נמי מגרך ונעינן קרא לגופיה שאר מינין ומזה דהמקשן ס"ל דגבן ל', מינין קאי על יין וכרם קאי על ענבים וה"ה דהוה מצי למידקי קושיא זו מהא דלא קתני כתובי יין מיוסף הכהן ומהא דמרבינן מתניא הניח ענבים ודרכן מכלל דגבן דכתיב ז' מינין קאי על ענבים וכדלמרן וכרם שהוא יין ולפיכך מיהא שאר מינין שהם אינו ענין וכדלמרן רק פיון דצזה לא יתורן עדיין קושייתו דלימרך למיכרך מה לענבים שכן חייבין בכתובים תאמר ניין מדרכיהן ועומדין שאין חייבין בכתובים ונעינן קרא דכרם על יין גופיה והדרא רוצייתו לוכתיה לכן הצוד להמקשן לפילו לפי דעתו דס"ל דיין קראו נבן וענבים קראו כרם ליכא למילף מכרם ומקשה נמה אלא אבל לפי המסקנא מוכח הרש"י דלכ"ע נבן דכתיב ז' מינין קאי על ענבים וכרם קאי על יין תדע שכן הוא דלכ"ע קשה מה המסקנא נסמוך אלא ילף ז' מינין וכריך מה ל' מינין שכן חייב בכתובים ועוד התינה לאחריו לפניו מנין ויש להבין לך שייך למיכרך ועוד לתתלק לאחריו כשאינו יודע עדיין נמה תינה וכיצד נאמת עומדה פירכת זו ולא לימרקה וכ"ת דס"ק ועוד לפילו לתו"ל דלכ"ע ענבים שהוא כרם מנבן שהוא יין נק"ו דסתם ומה נבן שאינו חייב בכתובים ענבים שהוא חייב בכתובים מיבעיא ולא חיפו ענין לענבים תכהו ענין לשאר מינין תינה לאחריו לפניו מנין זה אינו דלא נתפ לא ללמוד כרם מנבן דהייפו ענבים מיין תיכא למידקי מה לגבן שכן פשוט שהוא כרם*) תאמר בכרם שאין

טעון

י ע ל ת ח ן

*)בפרי הלולים כתבתי לליכא למילף כרם מנבן דליכא למידקי מה לגבן שכן טעון שירה ול"ת תפשוט מזה דמציאין בכורים יין דסת קו"ל דבכורים טעון שירה כדאמר רב מתנא בערכין (ד' י"ת.) וליף לה מנ"ש דטוב טוב וכן לפיכך לקמן (כ"ב ס"ע) מנ"ש לאמרת נאמר כאן שיר ונאמר להלן וסנך לפס כשיר עגבים ואי לאמרת דאין מביאין בכורים יין לאיך משכחת לה דבכורים טעון שירה הא אין נאמרים שירה אלא על היין וכדפריך שם על רב מתנא מסת דאמר רש"י אמר ר' יוסנן שאין נאמרים שירה אלא על היין ומשני דמשכחת לה כדאתי ר' יוסי דציפ עגבים ודרכן מגין ת"ל תציפ ותסם על כרחך בדרכין ועומדין ומשני דאי בציפ עגבים לעזרה ודרכן ליירי ל"ק לכתחילה לישנו מחויב לדרוך בכורי עגבים לעשות מהן יין רק דסום לחיבא שאם דרכן בפקק קדושת בכורים מהן ומחיבא לישנו טעון שירה קמ"ל אאי גמ"ש דטעון שירה לכי אלא בפקק קדושת בכורים יחסן לכתחילה מתניא ל"ק מוכרחין לומר דסאי גמ"ש לאציעד קאי וזה לא יתכן לאיך כתב קרא לאציעד וכמו שהוכיח כן בסנסן שם ל"ה מניין אלא ודאי לכתחילה מציאין בכורי יין לפילו דרוכין ועומדין ותשמועינן קרא דטעון שירה לאציעד לכתחילה וכמו שבי' התוס' שם וז"ל ונראה לברש דמיירי לכתחילה וס"ב ציפ עגבים ודרכן מניין שיציאם לכתחילה תל תציפ ת"ל דמשום זה לא לידחי אאי אלא עומדת אלא קנאו בכורי יין מיוסף הכהן ור' יוסי ס"ה מנין שאם ציפ עגבים לעזרה שמותר לו לכתחילה לדרוך מהן יין ת"ל תציפ וכן הוא נמי כוונת התוס' דלעיל אצל דרוכין ועומדין לפילו לאציעד נמי לא ותשמועינן קרא דטעון שירה לאכורי עגבים שהותר לו לעשותן יין לאחר שהניחן לעזרה דס"ד לומר דבכורי יין לאו טעון שירה לפי דמצות בכורים לין לה זמן קנוע כי מעזרת ועד חצ הזמן גדול כל כך אלא תקוע קנוע כמו שכי' התוס' נפסחים (ד' ל"ח:) ד"ה נאכלים וכל קרבן שאין זמנו קנוע לאו טעון שירה כדאתי מד מרי נרים דר"ב בערכין שם (ד' י"ג:) ועוד שאפשר לומר דבכורים מיקרי קרבן יחיד ולא דמי לפסח דאתי בכופיפ ביום אחד הוא דמיקרי קרבן ניצור אבל בכורים דמציאין מעזרת עד הצ ואינם חוזם אלא על מי שיש לו קרקע לא הוי אלא קרבן יחיד והרבן יחיד לאו טעון שירה כמו שפסק הרמב"ם בהל' תמידין (פ"ו הל"ח) קמ"ל הא ג"ש לומר דאע"ג דיין נסכים מקרבן ניצור שקנוע לו זמן הבאים נבני עזרה אין טעונין שירה אבל יין בכורים אע"ג דאין להם זמן קנוע ואלו "קרבן ניצור ניצאו ובאים נבני עזרה טעון שירה מיהו קשה לדעת הרש"י דאמר אלידי דהמקשן דגבן הוא יין וכרם הוא ענבים ל"ק אין מניחן למידרש מהלולים דכתיב בהם כרם דבר הטעון שירה טעון חילול הא ענבים לאו טעון שירה וי"ל דהמקשן ס"ל דה"פ דבר היוצא מענבים שהוא יין הטעון שירה טעון חילול וא"ת לדעת רש"י שפי' בדברי המקשן דגבן הוא ענבים וכרם הוא יין ל"ק מאי פריך מה לכרם שכן חייב בכתובים דעולות הא ניין לא שייך עולות וי"ל דה"פ מה לכרם שכן יצאו מדבר שחייב בעולות דהיינו ענבים אבל קשה הא הכי כרם דכתיב גבי ז' מינין קאי על ענבים ולא כתב כן אלא לדעת המקשן דלדידיה ומכח דס"ל דגבן קאי על יין דלכ"ע מעיקרא לא פריך מידי מזה דלדעת המקשן דכריך דכתב לאחריו לפניו ענין על פרקא ומזה דס"ל דגבן דלכתיב גבי ז' מינין וכרם דכתיב גבי הלולים לישנו כולל ג' דברים יין ועגבים דמ"ב תרי וקראי לית ועגבים למה לי אלא ודאי דלישנו כולל אלא דבר אחד אבל לישנו לישנא דבר קראו דכתוב נבן ולישנא דבר קראו דכתוב כרם ועל זה לומר דרש"י דלדעת המקשן על כריך דגבן דכתיב ז' מינין קאי על יין וכרם הכי ידע התרגמן מטעלותא דכתובים כי אלא זה לא פריך כלום ולימא ליה דהקושיא מעיקרא ליתא אלא ודאי דהתרגמן ידע דסברת המקשן הוא לומר דאלא מינו למילף יין מענבים לכי דקיבל למידקי מה לענבים שהשוין למצות כתובים תשוין נמי לגרך עליהן ל"ק מאי שאי דקאמר לו מיד אלא ילף מצבעת המינין ודאי ליה המקשן מה ל', מינין שכן חייבין בכתובים אלו לא עלה על דעת המקשן שידיעתו בסברת מעלותא דכתובים שהקלו וטרו שם נרגע זו אלא ודאי דלאו ממעלותא דכתובים אתי להקשות עלה רק ממעלותא דיין דלשתכר לעלויי הוא דצריך לגרך אבל ענבים דגריע מיין ליתא אלא לגרך עליהן ק"ל קרא דכרם דעל ענבים נמי מגרך ונעינן קרא לגופיה שאר מינין ומזה דהמקשן ס"ל דגבן ל', מינין קאי על יין וכרם קאי על ענבים וה"ה דהוה מצי למידקי מה לענבים שכן מצינו מכמה כתובים ל"ק הר

הוא מימן בערשה מן השרון ליה הוא
מימן פשיטא ליה הוא מירתא הפריש בכורים
חרון משבעת המינים לא קדשו מה פליגין
בתמרים

יעלת חן

מתמרים שבהרים ובפירות שבעמקים רבי זעירא רב אסא בשם רבי לעזר לא קדשו רשב"ל אמר קדשו רבי אילא בשם ר' אמי איתפלגין רבי יוחנן ורשב"ל רבי יוחנן אמר לא קדשו רשב"ל אמר קדשו א"ר

לשיקר תירוסו וגוד קסס דמנרייתא דה יוסי מנוחר להדיח דהי לקו רבוי דתניח הוס ממעטין יין ממשמעות דכרי נפק כדתני ר"ש פרי פרי אתה מניח ואי אתה מניח מסקה ומי הכריח להרמ"ש לומר דהי לקו רבוי דתניח הוס ממעטין מסק' דכתיב לכילה גבי ערלה ועוד ' קסס הא לחרבס היכא דכתיב לכילה עדיף טפי לרבות תירוש ויצהר דבכלל לכילה הס כדכתיב ולכלת מעשה דגנך תירושך ויצהריך ומש"ט נעיקו רבוי דתניח לפי דנכנוסים לא כתיב בים לכילה כמו שכי התום' נסוגיא דקולין שם ד"ס הניח לכן נרחה לפרש דברי הרמ"ס ז"ל על פי הא דתנן נתרומות (פיאה פ"ג) דבש תמרים ויין תפוחים וקומן סיתוויות ושאר כל מי פירות של תרומה ר"ח מחייב קרן וקומ"ש ור"י פוטר ומתרצין עלה בירושלמי שם הטון נעני מיתר מס פליגין בקומ"ש לבל נקרן לף ר"י מודה מס פליגין לבעבר הא בתחילה לף ר"י מודה ותניא דבש תמרים ר"ח מחייב בתעשרות ור"י פוטר כאן שזכו משנטבלו וכאן שזכו עד שלא נטבלו עכ"ל וחזינן מזה דר"י לא פליג אלא במקום סיוגת מפירות שעדיין לא נטבלו הא לאחר שנטבלו הפיינו לאחר

מדאמרינן שם ר"י אומר אם הניח לו קיבד ר"ל אומר אם הניח קיבד נעשה ככתוב בקדשים בשלמ"ש ר"ל כדאמר טעמא אלא ר"י מ"ט אמר ר"ח ר"י מניח בשלמ"ש מיהתא מעלית אמר קרא מהשתית ולא כל ראשית מארצך ולא כל ארצך ור"ל הא מאי ארצך מאי עביד ליה ומיבעי ליה לכדתניא רבנ"ר אומר כאן ארצך שנאמר להלן ארץ מה להלן בשנה ארץ לף כאן בשנה ארץ וכרבש"י ור"ל לף כאן מניחין בכורים אלא מן המשובח ואעולם מניחין מפחרים שבהרים ובלבד שיקף מן המשובח עכ"ל ומדכי בדברי ר"ל לף כאן אין מניחין וכו' ובלבד שיהא מן המשובח משמע הא מן הנרועין אין מניחין אפילו לר"ל ונישלת מן הניח דברי הרשב"ש בחידושיו למנחות מה שהניז בדברי רש"י אלו ומה שיש לעיין על דבריו ז"ל:

מן

י ע ר ת ח ן

בבכורי ענבים ניחרתי להוכיח מדברי רש"י במנחות (ד' פ"ד:) ד"ה לף כאן דר"י ור"ל בתמרים שמוכחרין שבהרים כליני לבל נרועין מודה ר"ל דלא קידש מיהו הרשב"ש בחידושיו למנחות בסוגיא זו הניח בי' לאחר בשם רש"י מה להלן ז' מינין לף כאן ז' מינין ולפי פירוש זה מוכח דסיקי מזרעך בעינן לגזיש ללמד שאין מניחין בכורים אלא מז' מינין לבד ולא למעט תמרים שבהרים ולי"ל היינו מוכח מסכת דר"ש ור"ל במוכחרין פליגי אלא ליכא למימר דנרועין כמי כליני ודאה שם פירוש זה מטעמא דהא דאין מניחין אלא מז' מינין מדכתיב ולא כל ראשית נקט ולא מנ"ש דארץ ארץ ונתן פנים לפרש"י שלפנינו וז"ל לכ"ע יותר ל"ל שפרש"י דכי לף כאן שאם דר"ל ממובחר שבאותו מין ואפילו מדקלים שבהרים וכ"ל דר"ל לכתחילה דלי דיעבד מלי למימר מובחר אפי' מן כל דקלים דלאו דר"ל קידש אלא דר"ל דלא"ע דאין מניחין מאחר דקלים לכתחילה מהכי מניח וכמו כן לר"י דאית ליה דרשה ר"ל לכתחילה ולא"ע דסבר דלף קידש בשאר דקלים שבהרים מ"מ מן המובחר לף לכתחילה מניח עכ"ל הרי להדיח שהניז בדעת רש"י דר"י ור"ל בנרועין כליני אבל במובחרין מודה ר"י ומתני' נרועין מיירי ולא זכיתי להבין אלא לדברים ובלבד שיהא מן המשובח משמע להדיח דמשובחין כליני ונרועין מודה ר"ל ועוד מלי פריך על פי' רבינו דלמעט שאר מינין גז"ש למה לי מראשית ולא כל ראשית נפקא אלא לי מהיעוטא דמראשית הוא למיבא חטין ושעורין שאר מינין מז' מינין לא כדלמרינן נסוגיא דשמעתין ועוד לא זכיתי להבין מה שכלכל סס מכא ליה לר' יוחנן לדרוש מיעוטא דמארצך לעבד בדיעבד דילמא למעוטי אלא יניח לכתחילה קאתי והעלה דאיכא תרי קראי חדא לפתוח (מלאכי ג') ואידך מארצך ולא כל ארצך והאי כלכולה למה לי הלא מעיקרא לא קאמ מידי דכל דבר שבמנין אלא לעשות מיעוט חדא סני ולדרשא תרי מיעוטא מנרע כדקי"ל אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות ודוקא דבר שלויתה רשותא לעשות נקדשים בעינן תרי קראי חדא למנוח ואידך לעבד ומכ"ש לר' יהודה דאמר בכורים אינן בכנוסה ודאי לא בעינן תרי קראי אלא אחד קרא כני ודוחק לומר דהרמ"ש ס"ל הנאת מן המובחר מכלן דהא מיעוטא דמארצך לאו על הנאה קאי אלא להניח קאי וצע"ג:

בפרי הלולים הנאתי דברי הירושלמי דאמרי דאמרי מטעמא מודה ר"י דקרן מיהא קניא לאמנם יש להוכיח מתלמודא דידן בסמים (ד' כ"ד:) דלף ס"ל כן אלא דאילו זכו משנטבלו מודה ר"י דפטור ומכלום לכן לאחר מכאן סוגיא דכתיב בש"ל ומסוגיא דחולין דלעיל ובזה יש ו דברי בפרי הלולים מדוחרין היטב והא דאמרי גרסינן בגרייתא חולין (ד' קי"כ:) הטבל והחדש והבדקדש והבלאים כולן משקין היולין מהן כמותן ומוקמינן לה התם דגרייתא זו כר"ל דתניא דס"ל דין מיכה ומיכה לחיב קרן ורומש על כל משקה תקומה ולכיכן הקדש לכרש"י או כלאים לכי התוכ' ד"ס היכא מצייהו דתרומה וחד מהכך לו נכורים וחד מהכך לאסור משקין היולין מיכור אלא נז מיליו מבל לר' יהוב דקי"ל כוותיה דאמר דון מיכה ויוקי בתרומה הרי נתרומה ובכורים גופא אין משקין היולין מהן כמותן אלא תירוש ויצהר בלבד ולא מיבעי ליולף אלבוי הקדש לכרש"י לו כלאים לכי התוכ' שהשת משקין שלהן כמותן והכא הרמ"ש בהלי מאכלות (כי הלי כ"ב) כתב וז"ל הטבל והחדש והבדקדש וספיקי בציעות והכלאים והשרלה משקין היולין מפירותיהן אסורים כמותן ואין לוקין עליהם אף מיין ושמן של ערלה ויין של כלאי הכרם שלוקין עליהם כדרך שלוקין על הזיתים ועל העבדים שלהן עכ"ל ועל זה התבלאו כל חכמי לב ותמהו שזהו נגד סוגית הש"ס דחולין דמוקי לה כר"ש דגל לר"י דהלכתא כוותיה

לף

א"ר יונה טעמא דרשב"ל שכן אם עבר ותרם מן הרע על היפה תרומתו תרומה אמר ר' יוסי שמעינן פירות הרעים חייבים במעשרות שמעינן פירות הרעים חייבים בבכורים מתני' מפייע לר' יוסי אין מביאין מן הציפירנין ולא מן הביישנים ואם הביא לא

ד'

בפרקי הכונס דקתני דלא ילפינן בק"ו מפר כהן מעשלה ולחו
ומשקה של כל הפירות ו' מינין ומהדינן לה ולקמן נמרינן לה
ותרומה מה תרומה תירוש ויצהר חין פרי לקחך שקרק שם
תרומה ועל הזתים ועגבים כמו שפרש"י בסוגיין דחולין שם
ד"ה תירוש וגפה חין לקחך לה בכוונה
תירוש וגפה חין לעצין תרומה
שהלה כירות בין לעצין תרומה
ולחיוב קומה בין לעצין נכורים

לא קדיש אמר רבי זעירא ותניי תמן תאנים

שהנה

לחין כמותן ולפי פירוש זה מוקמ לימכל דהרלב"ם לה קחר בתירוגו לחלוק על רש"י ולה בתירוגו כמו כדעתו ס"ל דמתניל
לה מהדינן דהוכין ועומלין בעודן דיוסק הכהן שלה קבלו בכורי יין ושמן ממנו לכי שדקוכין ועומדין היו מיהו עדיין יש
לפנין על הרלב"ם שכ' ונערלה לי לה הוה כתיב בה לימכל ולה קרל שמשקה היוצל ממנו נקרל כרי הם תירוש
ויצהר דכלל לימכל הם כדילוף ר"ל בפרשיות (ד' כ"ב.) מלכלת מעשר דגנך תירושך ויצהרך וכמו שכ' התם' בסוגיל
ד"ה מניל וה"ל הרלב"ם ס"ל דר"ל לטעמיה לחיל דפ"ל בחולין (ד' ע"ה:) לדברי המתיר בחלבו מתיר בדמי ומטעמל דכתיב
כל בהמה תלכלו חלמל דס"ל לר"ל דמשקה דם הוה בחלב לימכל חבל לר' יוחנן דכלינן התם' וס"ל דלימכל מלן דוותיל
בחלבו לומר בדמו מטעמל דכתיב כל בהמה תלכלו ולם לחו בכלל בשר הנלכל הוה כמו שכ' הר"ן בפ' בהמה המוקדש
להדיל ה"ל וכרלם לי דסייגו מטעמל דליכל למיגמר שרותל מכל בהמה תלכלו חלל בזמיני דבר לכילה כגון חלב וגיד
הנשה דתלכלו כתיב חבל דמו כיון דמשקה הוה לל בפיק מצריותל דכל בהמה תלכלו דלע"ג דלשכחן לכילה בני דם
לפ"ה סכל כיון דליכל לחוקמי בזמיני דבר לכילה לל מוקמינן לה חדם עכ"ל וה"ב בני תירוש וילהר בזמי לע"ג דכתיב
בהו

יעלת חן

מדאורייתל רק מר בר רב חסי לל ידע שכדרכו על ידי כתיבה והיה סבר שכדרכו בבית שהנד לכן שהל לו לליכל עביד
הכי ומשום לו רבינל דהכל חלל עבידנל כדרך הלקה בתרתי לריעותל חדל שמוש בוכר ועוד חלל כדרכו בבית
הנד וכן מוכח מדברי ר"ת בב"ק (ד' ק"ל.) בתוס' ד"ה ולל לחלק בין הל דכתב רבינל לחסיר הדלקת נמן בל ערלה
שלינו עומד להדלקה דשלכד"ה הוה ולפ"ה לסור לבין הל דרבינל דשייך בבורתים בנוהרקי דערלה מכני דהכיל דרבינל לל
סוי דרך הנלה כלל ומלי מפני דהכיל דרבינל לל הוי דרך הנלה כלל לין לו פירוש כלל ומשלול הבלה הוה לם לל
שלמר כמו שכתבתי דהכיל חלל הוי דרך הנלה בזתי רישותות וכדלמרן מ"מ ס"ל דהרמב"ם ס"ל כבשוטו ולל ווהלך בין
שלכד"ה נמור לשלכד"ה שלינו נמור וכדמשמע מהל דלמר ר"י בר ר"י בסנהדרין (שם) בכל מתרפקין חון מעני לכירה
ולריך היכל דמי לי דלמרך רבוקה שרי ליהנות שלכד"ה ולי לאמרת דלפילו לצורך רבוקה לינו מותר חלל היכל, חלל הוי
דרך הנלה כלל הכי לימלי ליה למיסרך לי לצורך רבוקה שרי ליהנות היכל חלל הוי דרך הנלה, כלל ומדסריך כתוש
ס"מ דלין חילוק בין שלכד"ה בחדל ריעותל חלל הוי שלכד"ה כלל לצין שלכד"ה בתרתי לריעותל דהוי שלכד"ה כלל ומשתל
כיון לשלל כדרך הנלה לפילו בחדל ריעותל ממי ליכל לימור מדאורייתל הלה יעמו ר"ן ולפני להה דהוון בעי ויעמר דר"י
מודי לר"ת דמשלם לו ת"ת הקרן ומשמע דלחחר שנכו מסקנת הש"ס דמומה עלה מדאורייתל ולרי לסדיל דלימורל דאורייתל
מיהת לימל כדעת הרלב"ם בפ' כ"ם (סי' ג') ומוכרחין לומר דר"ן ולפני פלינו על הירושלמי וכ"ל דר"י כותר לגמרי ולפילו קרן
לינו מחויב לשלם והלה יהוא דבכל מקום דכלינן הש"ס דילן עם התלמודל דמערבת ק"ל כתלמודל דילן לכן שפיר פכה
הרמב"ם דבר שלכל דבר תמרים ויין תפוחים לינו חייב בשלם כלל כדעת ר"ן ולפני רק בפירוש המשנה שלינו נוגע להלכה
כתב לפרש דברי ר"י דלינו פושר חלל מקומם כדעת הירושלמי לומנם לפ"ז יתעורר קושיל רבינל על הרמב"ם דלעיל דכתן
גבי זר שלכל דבש תמרים פסק דכטור מכלוס כר"ן ולפני והכל גבי משקה טבל וחבש ולילך פסק דליכורים כמותן
חלל דלין לוקין עליהם כדעת הירושלמי דר"י לינו פושר חלל מקומם לעומד בזמקום עוכ קרבן ובשלכד"ה לו בזיעה דליכל
עוכ קרבן ליכל חייב קומם לבל מדאורייתל מיהת ליכל ושם תרומה עליהן לחייב לשלם לת הקרן והכה הכ"ת
תירץ דרבינו מהבבן קלמר לבל מדאורייתל לפ"ב דמשקין היוללין מדבר ליסור לינן כמותן וקרבי דילך בפ' העיר והרוטב
(ד' ק"כ.) משמע לרבינו דלסמכתל בעלמל הוה וכדתנן בסוף תרומות לין סופגין תרבעים משום ערלה חלל על היוצל חלל
מן הזתים ומן העבבים וה"ה לחייב דמלי שבל עכ"ד ולחל זעירל לי זכיתי להבין ושותל דמרן מלכל לי ידעינל חלל
בחמן ולחל ובבלה וברים ילפינן שהם מהבי קרבי ובחמן תניל בהדיל המקהו וגמעו לם חמן הוה עוכ כרת ולי דרבבן
הוה כרת מדרבבן מי ליכל וכו' חלל ובבלה דילך למה מנכש דכתיב בגייהו כמו דילפינן מנכש דכתיב בבי חמן על כרחיך
לחייב כרת ומלקות מדאורייתל הוה כדמוכח מהבל המעכה בפרקי קרבי ולל ילפינן חד מחבריה מבמע דכולהו
גמרינן מנכש לחסור מדאורייתל לפי דשותה מתי מעיב לעיתו של חדם וכן כל חיסור הבל מלילו דילפינן מהבל דאורייתל
הם כמו דגמרינן הם והל דתניל הטבל והחדש והבבלים וכלליים כולן משקין היוללין מהן כמותן מבבן וכ"ת ליגמר
מהבל מה להבל שכן חיסור הבל מלילו תיכל ליכל חיסור בל מלילו חיסור הבל מלילו ובבן הרי להדיל
דכולן בר מהקדש לפרש"י לו חדש ושניעית בר מטבל והקדש וכלליים לפי' התוס' ילפינן שכיר בבבין חד מהבל וכל דבר
סנדרש ממה מלינו לו ומבין חד דאורייתל הוה ולל מלינו בשום מקום לומר על שקלל וטריל גדולם כהלי כוניל דחילין
דשקלו וטרו למילף מקרבי לחסור משקין היוצל מחיסור כדי למנוע מסמכתל לדבר שהסרו רבבן ובכל מוקום שכוותי רבבן
דגריסם לקרבי לל שקלו ובבן לחמרו לחבדי בכל לה לגמרי ולי בחמת דומין להבדי ודלי לית לן למילף דמדאורייתל לכיר
לכן נרלה דבעת הש"ם דסוגיות חלוקות הלה והך סוגיל דחולין כליני על ר"ן ולחני בגמרתל דבכתים דמכרבי למתני'
לחין סופגין תרבעים משום ערלה חלל על משקה זתים ועבבים בבבד ומטעמל דשלכד"ה לו מטעמל דזיעה לליכל חיסור
מדאורייתל חלל סך סוגיל דחולין ס"ל דחוקה מילקה הוה דלל לקי הל לחיסורל דאורייתל ויהל ליכל וכדעת הירושלמי
דלמרי דבקרבן מודה ר"י דחייב רק תומת שטוח במקום קרבן לו מלקות פטור וטעם כלוגתתן נרלה על פי מה ביל להבין
בסוגיל דהתם דריך והל דתניל הטבל והחדש והקדש והבבלים וכל משקין היוללין יהין כמיתן ויבלן וכ"ת
ליגמר מהבל מה להבל שכן חיסור הבל מלילו הוה ומשני גמרינן מבבורים וכו' ליכל למיכרך יום לבבורים שכן טעונין
קרייס והכה חלל גמר מתרומה ותרומה נופל מבלן דחיתקש לבבורים דלחמר עור ותרומת יבך הלי בבבורים יום לתרומה
ובבורים שכן חייבין עליהן מיתה וחומה חלל לתניל ותרומה וחד ומבבורים וחד מהבד ולה הכה הלל לר"י דחמר
דון מיכה ולוקי בחתרה בבבורים ותרומה נופל לין משקין היוללין מהן כמותן חון מתירוב וילהר בגבד דגבי בבבו קרל

תאנים סוכות מנוקבות ענבין מאובקות ומעושנות

יעלת חן

ומפירות שנעתקים לא קדשו וטעמם הוא לפי הולך בתר עיקר (ד' כ"ב:) ומהא דכתיב ומחרימן ולא כתיב קרבן ועוד זה קרבן הוא ר"ח הוא דאין לר"ח הוא דאין לר"י מכלן להקדש ומיהו למקרבן לומר שם הבינו לא קדשו ומוקמת לה מוכחין לכן לומר שלמי נדבה דכתיב גבי מיכן סיינו כדלקמן לא"כ מוכרחין לומר דקאי אעולות ראיה ומעושרות אין מביאין מן המביאין אבל מביאין מן התאנים

תמרים דלמא דבש תמר קאמר וכפי ריבוי דתניא לא לרבות מעשקין הוא דקתני דהא מדבש דבורים ומיהו סיינו דלמא להכות תמרים שנסרסים ופירות שנעתקים קאי אתמרים ממש דמתרצינן לקמן דבש תמרים ומיהו סיינו דלמא להכות תמרים שנסרסים ופירות שנעתקים קא"ל הלי קרא דתניא לרבות לזכורים דאיצטריך כדאמר רשב"ל דאמר שם הניח קידש ולא ממעטינן מנ"ש דלקרן אחר אלא שאר מינין שלא נשתנתה נהן ל"א אבל תמרים ושאר פירות מ' מינין שנשתנתה נהן ל"א לעיכ שאינם מן המובחרין מרבינן מתניא להניחן לבכורים וקשיא דין לר"ש דאמר שאין מביאין בכורים ממשקה שאר פירות שלא נגמר מתקולה לכך נהן לר"ש דאמר שאין בכורים נוהג כלל במשקה שאר פירות הא כתיב בהו גבי ז' מינין שנשתנתה נו ארץ ישראל דמביאין בכורים ממש ודלמא דבש ממש קאמר רחמנא דהיינו דבש דבורים ודע"ג דבקרקע ארץ. כתיב ודבש דבורים לאו מפירות הארץ הוא אינה אלא למיעוט דבקרקע ס"ק ארץ שאינה מצמחת גם אטה ושעורה מצומחין וגם דבש דבורים מצומחים ללמוד דאפילו דבש דבורים דלא למיעוט כלל לפרי שאינן מפירות הארץ אכ"מ מביאין מהם בכורים מכ"ש דבש היוצא מהתמרים שהם מפירות הארץ ודאי מביאין מהם בכורים אפילו לא נגמר מתחילה לכך ואפילו דרוכין ועומדין דומיא דבש דבורים ולא שייך בהן כל הסילוקים הנ"ל ומשני ר' תנחומא כתיב ופרון הדגה הרבו כגי ישראל בקשית דגן מירוש ויצהר ודבש והתם על כרחך לאו

ע ל ת ח ן

מהן כמותן ולא מרבינן אלא כשהחה את גוף האיסור אבל קשה אלא בגרייתא דהטמאים קתני לאסור גירן ורוטבן וקיפה שלהן ויש סיומו מעקרין סיוע אלא על ידי נתינה בעלמא מרוטב ויקיפה לא קשיא דאיכא למימר כדעת הרמ"ה בגרסתו (ב"מ סי' י"ח) שכי' אם גישל הפרי וכבכם טעם הפרי נמיס מנרך עליהן גורל פרי הפן לפי דעל ידי גיסול יוצא גוף הפרי לו כמי יש לומר דאיירי שהחה את גוף הפרן ועשה מהן מעקרן וכמו שכי' התוס' נחולין (ד' קי"ב:) ד"ה ורוטבן אלא ניר מאי איכא למימר וי"ל דר"ג ואפי' ס"ל דעיקר דרשה דהטמאים לא לאיטרך אלא לרוטבן וקיפה אבל גיר לא הוה אלא לאהחה בעלמא ומ"ש לעיל (כ' שמיני) להדיא גבי דגים טמאים וי"ל ומקו לאסור גירן ורוטבן ואת הקיפה אם פרט בשאין אסם גמורן טעם ומקשה לא למה לי קרא הרי מילתא דפשיטא היא כשאינו נותן טעם ליכא איסור ומוכרחים לומר דה"ק אם פרט לגיר שאינו אלא לזיעה בעלמא ואין זיעה נותן טעם איסור כי אין ממש בדבר אחר זיעה בעלמא ומ"ש אם לקחתי ומקו לאסור גירן ורוטבן ואת הקיפה לבדהן קתני רוטבן וקיפה שיש על ידי גיסול לאסור מדאורייתא וגירן שיש על ידי מליחה לאסור מדרבנן וכן כתב הרשב"א בתי' (ד' ג"ב:) ובשידורי לחולין פ' ג"ה וי"ל ואע"ג דגבי דגים מרבינן בת"כ גירן לאו בדוקא אחתן גירן אלא לגירן שמחכמת בעלמא הוא ועיקר דרשה לרוטבן וקיפה שלהן גזכ"ל וכדלקמיה נחולין (ד' י"ט:) שאני גיר דזיעה בעלמא הוא ופי' התוס' דאיכא למיגר מדרבנן וס"ל גבי גיר מרבים דמרבינן נחולין ומטמאים ליכא אלא מחכמת בעלמא ועיקר דרשה לרוטבן וקיפה דמשקין מרבינן ומטמאים על ידי סוגיא דחולין וס"ל דמשקה שאר פירות מכלוס לפי דשלכד"ה הוא לו דזיעה בעלמא הוא ל"ב הלי ג"ה דפרי פרי למעט משקה שאר פירות מיהוב ליכוב ערלה לר"ע ואפי' למה לי למיכך ליה מטעמא דשלכד"ה לו מטעמא דזיעה בעלמא לר"ע לא קשיא לימיר מהך ג"ה נופה יליף ר"ע למילתיה דר' יוחנן ולומר דטעמא דהך ג"ה הוא לפי שמשקה שאר פירות אינם עומדין למשקין והוי שלכד"ה ומשקה זתים ועגבים שעומדין מתחילה למשקין הוי בדרך הלחתן אלא לאפוקי דלומר טעמא דזיעה אלי שייך לחלק בין יין ושאר משקין ולומר דהאי ג"ה ילפינן דיין ושאר משקין הוי זיעה ושאר משקין ממש בעינן דלא הוי זיעה ממש נכסך לי לימכך טעמא דאיסורא דמשקין סיוע ואיסור אלא איסור אכילה שאר משקין ממי מיפסר ולי ליכך טעמא דאיסורא ואיסור אכ"ל יין ושאר ממי לא תיפסר כניחא למ"ד טעם כעיקר דרבנן ליכך למיימר חע"ג דליכך טעמא דאיסורא דמשקין אכ"ם הא יין טעם זה ליכך כלום יהום ליכיך דיין ושאר ממי מותר קמ"ל הך ג"ה לרבות יין ושאר דאיסתי למעלויתא ותניא טעם כעיקר ומדאורייתא אלא לפני דאמר נחולין (ד' קי"ח.) טעמו ולא מעשה מדאורייתא מאי ליכך למיימר והכא קושיא זו הקשה התוס' נכסחים (ס"ב) על דברי הני דאמר טעמא דזיעה ובשאינו נתעלה בכלים מנדולי תקרי לב תקרו ודרכו למנוע טעם למה לי הוקשו קושיא זו על ר"ע דקדיש ומתוך כך סוכיח התכל הנגלה ר"ע ומתוך כך נכסכו נדוחק נדול ולא עלתה בידם ווכח ר"ע סוגיא דחולין אלא דתמיהא להו לומר דנס לחני ר"ע ומתוך כך נכסכו נדוחק נדול ולא עלתה בידם ווכח ר"ע דק"ל טעם כעיקר דאורייתא עכ"ד ועל דבריו לפי התשובה הכ"ן בק"ח למה' קדושין נכסכח הכא כלי ושקשה להו ר"ע נלא"ש לא קשה מידי משום דמסך נג"ש ילף למילתי' דר"י דשאר משקין מיקרי שלכד"ה ושוב לחנו ר"ע קני קטלה אנמיא הוא דלא שמיע ליה הכך נרייתות ודרשה דהטמאים המפורשות כלפע"ד דמעולם לא קאמר הא"ל דר"ע הכך נרייתות לא שמיע ליה אלא ר"ע לא שמיע ליה הך סוגיא דחולין קאמר דהיינו הא דס"ל לסוגיא דחולין לפרש הכך נרייתות דחמן ומצלה במשקין היוצא מהן ודרשה דהטמאים דקאי כמי על גיר זאת אומרת לא שמיע ליה אלא ס"ל חלא ס"ל דהכך נרייתות לירי נהמתן את גוף הלכיכר יעבה מהן ומשקין ודרשה דהטמאים לא קאי אלא על רוטבן וקיפה וכדלמרן לי כמי ליכך לפרש דדרשה דהטמאים קאי כמי על גירן כדמוכח מהא דכתיב בזכורות (ד' ו':) למה לי למכתב שני פעמים לרבן ואת הגמל לר"ש הגמל אכי חלב טמאים תיכוך ליה מנרייתא דהטמאים לאסור גירן ורוטבן וקיפה שלהן ועל כרחך מגירן כדכתיב בזכורות ד"ה לאסור לא קשה מזה על ר"ע דליכך לאוקמי כשהקפה את הדם לחשבים כי בעלמא הקפה את הדם לא קשה הא הוי בסוגיא דחולין בעלמא ה

(כ"ו ה"ב) מטעמא שלא כבשן עובי בגמ' כדלקמן ברמב"ם הל' שמיטה ויובל (כ"ו הל' כ"ה) ועוד גם לפרש"י דקתני הל' דקתני דגר שזורעים לותו ומנכים כמו דילפינן בירושלמי. ריש מעשרות ומן הסיקריקין ומן הגיזמים נלמד גם עניותה הן כלל חלת גם הפורות הן שבקרקעין ניפירכין בעבור שמכוקרת הן מלת כל תבואת זרע ודבש דבורים לאו דגר הכתוב הוא ומיעוט הקרקע ניפוי כחתן ואין ניחולו ימן החרן וכן ליכא למיימר דבש דבורים תמרים קתמר נשבת (ד' ל:) ניפוחת פרחים דבש תמרים מני כטורין דין חיוב נתן לותם כל שפות ומשתכח ממעשר לכ"ע ולע"נ דבתוספתא דקולקלת דחד בפרחת כחתמר תני תמורות

התאנים בנות שבע ומן הענבים הלבלוניות מן

(שם) ומוקרין הסוחרות וקו פירות גרועין נקרקין ניפין כדתנן בכיפה (ריש כ"ג) לו ניסני ולמרינן בירושלמי שם לית דבעי מימר ניפני ממש דהיינו גרועין. כמו שפי' הר"ש שם ומניה מזה סייעתא לר' יוסי דלית ליה טעמא דר' יוסה פלוגתא דהשד"ל דלמר שם הניח קידש חלת כר' ויהכן דלמר שם הניח לא קדשו ובמנחות (ד' כ"ד:) מניה הש"ס פלוגתא דתנאי דכלתי בכלונתא דר"י ורשב"ל:

חלת

יעלת חן

ספיתו הוא על ידי שתיה דוקא דליכא למיימר לדחבה כיון דהקפה ועשה לותו כדבר מאכל לחשודים לחשבינה לעשות כן דרך הפיתו ויותר קרינן בדרך הפיתה זו וכל דם לא תאכלו וה"ל גבי בית כשהקפה לעשות דרך הפיתו על ידי לכילה לחשודי לחשבינה למיקרי גבינה לא תאכלוש כי אקן שם והבריתא דהטבל והחדש מתוקמא לר' אילא מדרבנן אף ר"ש היא וכן הוא שהקשה הדברי סותרין זה את זה דבתחילת התשובה כי דתירוצה לא עלתה בידם מכח מלי דקי"ל טעם כעיקר דלוריית ובסוף התשובה כי דקי"ל טעמא כעיקר דלוריית לפ"ה אי לאו הא גי"ש שד"א הוציל דגבי ערלה לכילה כתיב הוא מטעמין יין ושמן דשתיה הוא סרי להדיח דלא תליא בהכי עכ"ד נלפע"ד דלאו סתירה היא כלל ולדברנה על הפנ"י ים לתמוה שדעתו לתרץ קושית התוס' גמא דכתיב לכילה וסד"א למעט יין ושמן דלאו מידי דלכילה הוא הלא לדברנה גמא יתחזק הקושיא יותר טעמא דכתיב לכילה הא לאו הכי היה צריכ לרבות יין ושמן דמשה דקי"ל טעם כעיקר ידעינן לה וש"מ דמשקין יש טעם לאיסור ולא הוי צעה בעלמא והחי"ל שכי לתרץ דלי לאו גי"ש הוה ממעטינן מהא דכתיב לכילה לאו לתרוצי דברי לבני מקושית התוס' קלתי הלא מילתא נפשה היא שהקשה לדידן דלית לן טעמא דצעה וכן קי"ל טעם כעיקר דלוריית הלי גי"ש למה לי וכמו שהקשה התוס' כן בחולין (ד' קי"ב:) ד"ה ורוטבן גמא יש לתרץ שפיר דסד"א למעט מהא דכתיב לכילה לבל לבני דאמר טעמא דצעה וס"ל נמי טעם כעיקר דלוריית בחולין (ד' קי"ח.) ואלי לאבי לן הלי תירוצא שמתרצין שלכן התם דכתיב לכילה ולדברנה מיגרע גרע למשמע הא לאו הכי לא נעינן גי"ש וש"מ הלא הוי צעה והלא כבבי וקע"ג דליכא לתרוצי ולומר לעולם כבבי דאמר טע"מ דצעה ואי קשיא הלי גי"ש למה לי למיכתב לך דמסתי גי"ש ילף לבבי למיימר הכי מדכתבה רחמנא למעט שאר משקין ולרבות יין ושמן ש"מ דשאר משקין דשבתי לגרישותא הוי צעה ויין ושמן דשבתי למעלותא לא הוי צעה כמו שכי הפנ"י שם למכם כל המעיין נגדק יהבה ויסכון כי גם דברינו הלה תמוהין מכל לך חדא מי ליכא טעמא דליסורא דמשקין היינא מליסור מלי למבי לן הא דשבתי לגרישותא למכטר לותו חטוי מחמת פותן טעם לכגם לתינן עלה לו מחמת שלכד"ם לתינן עלה הלא לבבי דשבתי לגרישותא שליפו עומד מתחלה לכך כגון ניסול לתנוים לו לפרסקין לפ"ה מינו כופר הלא דמשקין וטעמא דצעה ומלי שייך לחלק בטעמא דצעה בין דשבתי לגרישותא לשבתי למעלותא ול"ל מה שרגם הפנ"י לחנר דברי לבבי עם . הסוגיא דחולין דילפי מגי"ש מינו מיעור כלל ועוד לפלוגו לם דברי ר"ש ולבבי מחולקין בהך גי"ש הגל בהא דסל"ל משקין אין כמותן לא לתיא כהך סוגיא דילפי לאסור משקה ליסור הנא מליגי מחמת וחלב ובגלה ולהך סעלה הפנ"י דברי לבבי ור"ש עם הך סוגיא נקטה לחד ועוד לם לתיא הך סוגיא דל"ל בטעמא דהלי גי"ש הוא .מחמת דשאר משקין סוי שלכד"ם לו מטעמא דצעה ל"ב לחלי ס"ל למילף מחמת וחלב . ובגלה לאסור משקה ליסור הנא מליגי למאי דלא ס"ל כר"ש ולבבי ועוד הא ליתו נעלמו הוכיח מדברי התוס' בסוגיא דהתם ד"ה היכא ומ"ל ל"ש ד"ה שלבי ליר לטעמא דצעה בעלמא קיל טפי מטעמא דשלכד"ם והקשה מזה על ר"י דאמר כל ליסורין שבתורה אין לוקין עליהם אלא דרך הלתן ומכ"ש דלין לוקין על דבר שלינו אלא צעה בעלמא ובבריתא דחמץ וחלב ובגלה ושרצים מרבינן מנבם לקיש על משקין היוצא מהן והשתא על צעה קיש על שלכד"ם לא כ"ש וקושיא זו כשאלה שם בתוך דברי בלא כיוקמא ובאמת לבי ליטתו שהעלה דברי ר"ש ולבבי יחד עם הך סוגיא דחולין לית ליה בגה ובר בגר דיפרוקמא לקושייתו הזאת לגל לבי מה שכתבתי לעיל הסוגיות חלוקות הוא לא קשה מידי דר' יוחנן מוקי לכלל קפ' בריותות שהמשקין את בוץ הליסור ובמעין מיהן בוץ דברי התוס' בעלמו מני ולא זכיתי להבין לותם דמלי משקה עם תקונם מהא דקי"ל טעם כעיקר דלוריית הלא התוס' בחולין (ד' קי"ב:) ד"ה ורוטבן הוקשו למה לי קרא תיפוק ליה וטעמא כעיקר ותירצו דעיקר דרשה לא לתי אלא לצירן אבל רוטבן וקיבה לא הוי אלא למסבתא וי"ם להבין דמלי תקנו בזה. הלתו גם על ציר יכול הקושיא למה לי קרא תיפוק ליה מטעם כעיקר ומריבין לומר דהתוס' ס"ל לחלק בין רוטב היוצא על ידי גיסול שנכנס בו טעם הליסור כדעת הרש"ם שהבאתי לעיל לבין ציר היוצא אלא על ידי גיסול אלא על ידי מליחה וכל משקה היוצא לא על ידי גיסול כי אם על ידי מליחה וכתיבה או כחיבה וכדומה בין בו טעם הדבר שהמשקה יצא ממנו דאין כח במליחה או סחיטה להוציא טעם כי אם ציר בעלמא ואפילו טעם לא שייך לומר ביה כעיקר ושפיר לומר לבבי דמתני' דערלה לבי דאיכא אלא צעה בעלמא וסד"א דיין ושמן מי לא קמ"ל גי"ש דיין ושמן דשבתי למעלותא חייב על הצעה כמו על הטעם ומלי מקשו ודוחק לומר דהתוס כ"ל דהלי מתני' דערלה על ידי גיסול לחייבי חלב מכח להו הא ועוד הא מדקתני בין סוכנין לרבעים אלא אלא על היוצא מהם ויוצא ובבבים משמע יותר היוצא אלא על ידי גיסול כי אם על ידי סחיטה כדרך שרגילין למחות, אתים ובבבים ולהוציא יכול יין ושמן מעינו למדין מכל מה שכתבנו דר"ש ולבבי עם הך סוגיא דחולין בלבי להדדי הך סוגיא דחולין כ"ל כ"ירוצלמי דבקרן מוקה ר"י לחייב ושמעינן דמשקין היוצא מליסור לא מיקרי שלכד"ם אלא צעה בעלמא ול"ל על כרחך ס"ל דילפי ערלה גמ"ש מבכורים לאו לרבות יין ושמן דאם מהא דקי"ל טעם כעיקר ידעינן לה אלא למעט שאר משקין אתי ו"ש פירבו להכך גרייתות דחמץ וחלב ובגלה למשקין היוצאין מהן ור"ש ולבבי ס"ל דהכך גרייתות לחייבי שהוקן ונמעין לת ג"ב הליסור והלי גי"ש לרבות יין ושמן אתי לבי למשקין היוצא מליסור אלא על ידי גיסול הוי שלכד"ם אלא צעה בעלמא דשטור לר"י דקליג תר"י ואמר לכילו הרן אינו אלא רק מדרבנן אסור כדעת הכ"מ שבי, כן דעת הרמב"ם הכ"ל שהכה בבי משקה טגל וחבש ולחך דאסורין הייגו מדרבנן וכה"ג ולבבי לחוקי עדיין קושיא שהביאתי בתחילה לאה כי חק

מן המובחר הן ותימר אבל אמר רבי אבא מרי שלא תאמר הואיל והן בסוף לא יביא תני רשב"ג אומר אין מביאין תמרים אלא מיריחו ואין קורין אלא על הכתובות רשפ"א אומר רימוני עמקים מביאין וקורין: הלכה ד' מתני': אלו מביאין ולא קורין הגר מביא ואינו קורא שאין יכול לומר אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו ואם היתה אמו מישראל

תרומות (פ"ט) תניא דבדגן תמרים קונה בשערות לר"ש ואם תמר נתן על זה בדרבנן תרומת (פ"ד ה"ב) בלח שהוא ליטוש ומקוה בשערות אומר אלא לומר לך שכל מקום שהוא מעשר מן התמרים עד שיעשר על הדבש תילתים חומה שתוך מעשר מן התמרים עבי הדבש לפי דבש ולפי תמרים פי שם כפי עשר עשר על התמרים ולא עשר על הדבש לפי דבש עמקי עמקו מתחזיב בשערות אבל לכתחלה צריך לעשר מן התמרים על שתיהן לפי שיעור התמרים ולפי שיעור הדבש הרי להדיא דדבש פטור ממעשר דדיעבד לפילו לר"ש ומדכייל הקרקפתון הסדר דבש עם דגן תירוש ויצהר למריהן דאף דיש לית להו וכמו דגן תירוש ויצהר מחייב בשערות לפילו דדיעבד כך דבש דכתיב בפאתי קרקף חייב לעשר ומעכב בדיעבד ודלמא דבש בתמים אלא אף כן דבש חייב בשערות בדיעבד בתמים דבש על כריתך משום דרחמנא אמי קרי לתמרים דבש דכתיב גבי ז' מינין ול"ל אינו מוכח מכל דמביאין בכורים וריבוי דתניא למעקין הוא דאתי לר"ש כדאית ליה ולר"י כדלית ליה ושפיר ממעטינן תמרים שנסרכים ופירות שנעמקים מן מ"ם דמלרך כדעת ר"י: **הגר** מביא. ול"ת והא תנן בנזירים (ד' מ"ו.) המוכר שדהו לעכום וקזר ולקחה ממנו מביא. ממנה בכורים מפני תיקון העולם ופליגי התם דבש ור"ש אי יש קנין לעו"ג בזמ"ש להפקיע מיד מעשר או לא דבש סגך אין קנין ור"ש סבר יש קנין ומשתא לר"ש דאמר יש קנין על כרחך לפלגו ילחתה שדה מרשות הגוי וכנכסה לרשות ישראל כמי שקנה קרקעה קדושתה כדמוכח מפ' דריך אם לרבש ממתני' דקתני מפני תיקון העולם אין דקוריתא לא ואי אמרת דרבש ור"ש בפירות שגדלו ברשות ישראל לאחר שלקח מן העכו"ם לא פליגי ל"ש מאי כריך לרבש הא לר"ש כמי שקנה דהא מתני' בפירות שגדלו ברשות ישראל לאחר שלקח שדה מן העכו"ם חייבי כדקתני תרומות (פ"ו ה"ב) כמו שנזכיר לקמן דרמז"ם שם הל' י"ג) ואם סר"י קורקום ושו"ת ר' נתנאל משכנזי (סי' ל') נתחוכה דפליגתא דרבש ור"ש קאי על הפירות שגדלו ברשות ישראל לאחר שלקח השדה מהעכו"ם ול"ש לר"ש יש קנין הרי נפקא קדושת הקרקע קודם גירותו ושוב לא חל קדושתה עליה לאחר גירותו דומיא דלא חל קדושתה עליה לאחר שישראל לקח שדה מעכו"ם וכמי שקנה קרקע להניף בכוחם בלבד וכ"ת מדרבנן הוא דמניף הא קתני טעמא שאין כונתו לשם קרקע אשר נשבע ד' לאבותינו ואי מדרבנן נלמ"ש היינו קרקע עלייהו כבכורים גמורים טעמא דמן הדין בכורים ניתנו ולא יקדישו קודם לבדק הבית ויכוס חולין בעזרה ומ"ל דמ"ד ום קנין ס"ל דמתני' לייר שלקח שדה מישראל לאחר שנתנייר מצד קשה הא אמרינן בירושלמי דמאי (פ"ה הל"ב) מתני' דר"מ אמר אין קנין לגוי בזמ"ש להפקיעו מיד מעשר רבי יודה ור"ש אומרים יש קנין לגוי בזמ"ש להפקיע מיד מעשר אלמא דס"ל לר' יהודה יש קנין וכן בזיתו התיכו בזמנות

ד'

יעלת חן

מיין ושמן של עכלה וכלמ"כ שלוקין עליהם משמע דעל יין ושמן של שאר מיסורין אין לוקין עליהם ובזיתים לוקין על יין ושמן של כל מיסורין וקונסין על עדיין ממקומה עומד והכא הלמ"מ תירך דמחלי גז"ש דכרי ילפינן למעט יין ושמן של שאר מיסורין ודברו תמוהין הלא נסנהדרין (ד' פ"ג.) גמוקין טבל והקדש בגז"ש דחלול חלול ושבת שבת מהרומה לענין מיתה וה"ה למשקה זיתים ועגבים דקי"ל אין גז"ש למחצה הלא ודאי כפשוטיה דהרמב"ם התחיל לפרש מערכה דסליק מיכם ובקיצ נמי כלמ"כ הסמוך לו וה"ה לשאר מינין לומר דבכיון פרט הרמב"ם הכי תרתי לשמושינן הלא תיתיב דוקא טבל והקדש דגמירי הכי גז"ש דחילול חילול ושבת שבת מתרומה וכן שביעית שיתקש להקדש דכתיב יובל היא יהיה קדש תהיה לכם ודרשינן בסוכה (ד' מ':) מה קדש תופס את דמיו אף שביעית תוכסת את דמיה וה"ה דילפינן שביעית מהקדש לענין חיוב משקה זיתים ועגבים דאין גז"ש למחצה וכרי"ף דאמר בנזירים (ד' כ"ו) דבר הלמד בגז"ש חבר ומלמד בסיקה והלכך לאחר דילפינן הקדש בגז"ש מתרומה ילפינן שביעית בסיקה מהקדש סוף דמחייב על יין ושמן אבל עכלה הלא ליתקש

לתרומה

מישראל מביא ומקרא וכשהוא מתפלל בינו לבין עצמו אומר אלהי אבות ישראל וכשהוא בבית הכנסת אומר אלהי אבותיכם ואם היתה אמו מישראל אומר אלהי אבותינו: גמ' רבי יונה ורבי יסא תרויהון בשם רבי שמואל בר רב יצחק בבני קיני חותן משה היא מתניתא ובני קיני חותן משה מביאין וקורין דכתיב לבה אתנו והטבנו לך רבי חזקיה בשם ר"א לא אמר כן אלא מה טעם אמרו האפוטרופים והעבר והשליח והאשה וטומטום אמור בפרשה א"ר שמואל בר רב יצחק תיפתר בההן גר דהכא בבני קיני חותן משה ובני קיני חותן משה מביאין וקורין א"ר יוסי קיימה בנימין בר אשתור קומי ר' חייא בר בא בנוי שבא בעבירה על בת ישראל היא מתניתא רבי יונה לא אמר כן אלא רבי שמע לאילין דבי בר אשתור דאינון גרים בני גרים אומרים אלוהי אבותינו והא תנינן אם היתה אמו מישראל אומר אלוהי אבותינו הא גרים בני גרים לא א"ר יוסי קיימה בנימין בר אשתור קומי רבי חייא בר בא רבי חזקיה בשם רבי חייא בר א קיימה בר אשתור קומינון בגוי שבא בעבירה על בת ישראל היא מתניתא רבן זריקן אמר רבי זעירא בעי כלום הוא מתכוין לא לאברהם יצחק ויעקב וכי אברהם יצחק ויעקב אבותיהם כלום נשבע הקב"ה לזכרים שמא לנקיבות תני בשם ר' יהודה גר עצמו מביא וקורא מה טעם כי אב המון גוים נתתיך לשעבר היית אב לארם ועכשיו מכאן ואילך אתה אב לכל הגוים הב"ל אמר הלכה כרבי יהודא

בנבי קיני. מקרקפי סמס הגה. ומבין המשנה תמילו מקרקע שסותה בגדו. קקס שמתגייר ופלו מיבמת קלוסת ק"ו עלמה לקמר ניהויתו לט"ר יש קנין לעו"נ בח"י לפקיע מיד מעשר ולחמי יבימ כל עיקר לגלו ולפי קמתניתין מבני קיני חותן משה חיירי שכשלו קלק בקרן כרמי (פי בסעיפיך) שכתבו לו ובקנו קופף של ירחיו ר"ת קמק על ת"ק קמס עד זמן בבין בות המוקדם בחלקן של בנומין שהיה נ"ב ת"ק חמה על ת"ק קמס כדחתן במדות (ריש פ"ג) ונטלו בני בנשמן לת דופפ של ירחיו מבני קיני תחת שהטה ת"ק קמס של הר הבית שכחסר מחלקס וכולן בלא בשאר דופפ של ירחיו בידי בני קיני לעולם לת ס"ל אלא כקבין פירות דמביא ואינו קורא למ"ד קי"ס לקו בקס"ג רק דסוס למילתא דקפי"ס קורא משום דכל זמן שלא שחזירו פעם אחת ס"ל כשהיא דאמר ר"י בניטען (ד' מ"ח.) מתנוקת ניוכל שבי אבל ניוכל דשמון דברי הכל מביא וקורא דאכתי לא סמך דעתיה קמ"ל מתני' דקפי"ס אינו קורא שאין יכול לומר לאנותינו אבל הגר מבני קיני כשהס בת ישראל וילדה לו בן אותו הבן מביא וקורא לאנותינו שהרי אמו מישראל היא דאינו גר סתם אלא מפני שאמו מישראל אינו קורא אלא וכול לומר כרי סאדמה אבר נתתה לי: לא אמר כן. ר' חזקיה בשם ר' חייא ואמר הא דאמרה רשב"י בבני קיני לאו משום דגר סתם לא יביא מקרקע שסייחה בידו קודם גירותו כלל דהא ק"ל אין קנין לגוי בא"י להקניע ממעשר אלא משום טעם זה. מוקי לה בבני קיני לפי דאי טעמא דאינו קורא שאינו יכול לומר לאנותינו ואי אמרת בגר סתם אפילו מביא וקורא ליה משום דאלא עדיף מאפיטרופים ושעבד ואלא והאשה שאינן קורין מאותו טעם דשייך בגי גר דשייכו שאינו יכול לומר כרי סאדמה אבר נתתה לי ואלא דאמרי ב

יהודא אתא עובדא קומי רבי אבהו והורי ברבי יהודה: הלכה ה' מתני': רבי אליעזר בן יעקב אומר האשה בת גרים לא תנשא לכהונה עד שתהא אמה מישראל אחד גרים וא' עבדים משוחררים אפילו עד עשרה דורות עד שתהא אמו מישראל האפיטרופין והעבד והשליה והאשה וטומטום ואנדרוגינים מביאין ולא קורין שאינן יבולין לומר אשר נתתה לי: גמ': ר"א"י אומר וכו' תמן תנינן רבי יהודה אומר בת גר זכר כבת חלל זכר וכולהון מקרא אחד הן דורשין כי אם בתולות מזרע בית ישראל רבי יהודה אומר

ער

יחזיון וחכמי עכו נחכה נמנו לשתות ממנה לכה פרס ועכו סנטס וכשנקרת לנחשפס שהוא יותר קטוף לב לכל המון גוים שבמדינה וכקרקין נמנו ר"ב מן סדין מעקין גורת ומשוחררת חנם שם לנדרס לינו מורה שהם נתנו ולפי שיך עניינו לומר שאבי לעבד סנטס וחוקה למעשה מנני ישראל לפי נהוס כדעת עקביא בן מהללאל בעדות (כ"ה מ"ו) ורבנן סברי הם בישראל הקב"ה לא שם לנדרס לשחחם לפי לעיכובא הוא לעבור על זה בלאו או עשה לפי דרכה בעלמא הוא וכדלמרינן בפ"ק דיבמות (ד' כ"ט.) כל מצות שבתורה לב"ב ולא נישבית בסיני לישראל לחודיה ולא לב"ל ואמו אין לנו אלא גיד הנשה ואליבא דר' יהודה כי לר' יהודה עמון ליכא ג' דברים קדם הא דאמר גיד הנשה מנני יעקב בלחוד ואידך הא דאמר הכא גר מצית וקורא ומעשר דאמר ר' יהודה בקרקע לב' הגון גוים וא"ב על כרחך ב"ש ולא נישבית בסיני ואליבא ד

עד שיהא אמו מישראל רבי אלעזר אומר או אביה או אמה רבי יוסי אומר עד שיולדו בקדושת ישראל ר"ש אומר עד שיביאו בתולים בקדושת ישראל תני בשם ר"ש גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד שנתגיירה כשרה לכהונה שנאמר וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר החיו לכם ופנחס עמהן ורבנן החיו לכם לעבדים ולשפחות רבי יוסי בשם רבי

ועל תעמדו רשות:

תניתיה פלוגתא דכתא דשרץ מותר בנתינה ולי ס"ד בקדושתיה קלי ליקרי כיון לית תתקתן נמ ומשני רבא דלייתי שנתגיירה דלית נמ ליסור מתנות הדר תמר רבא לתו ניילמא לית דלמרי דבגיותן לית להו לחתנות ובגירותן לית להו לחתנות כמעיקו למדין דהא נמשא לי מתרינן דלמ תתקתן נמ בגיותן קלי ליכא למיפשט מברייתא זו דכהן פלוגתא דכתא מותר בנתינה ואי מתרינן דלמ תתקתן נמ בגיותן קלי ליכא למיפשט מברייתא זו דכהן פלוגתא דכתא מותר בנתינה והנה הרמב"ם נהלי ת"ד (פי"ג הל"ח) פסק ישראל שבא על נכרית משלח הלומות דרך ליסות לו ישראלית שנבעלה לעכו"ם דרך ליסות הרי אלו לוקין מן התורה שנאמר לא תתחתן נמ הרי להניח שהרמב"ם ס"ל כדהוה ס"ד דרבא מעיקרא דאלו דלמ תתקתן נמ בגיותן קלי וא"כ ליכא למיפשט מברייתא זו דקתני דכהן פלוגתא דכתא ישראל מותר בנתינה דאלו בקדושתיה קלי ומ"ל להרמב"ם למר דפלוגתא דכתא, כהן לאו בקדושתיה קלי אבל הרגיש בעיניו בקדושתיה קלי ומ"ש בגיותן קלי ולא ידעינן מהו שילפינן מהתם דכתיב ולא יחלל זרעו בעמיו (ד' כ"ו). ומיהו ר' יוחנן מר' לשפעת פלוגתא דכתא כהן שבעל את ישראל הולד ישראל לכל דבר ואסור בממזרת והקשה הר"ן בפי' עשרה יוחסין דמניין לית להרמב"ם למר כהן הלא ק"ל כל מקום שיש קדושין ואין עבירה הולד הולך אחר הזכר וכיון דאלו גר ובר מרי הולד/ גר ובר מרי ממזרת ועוד יותר נראה להקשות ולהניח דלעת הר"ן מהא דאמרינן בימות (ד' כ"ג). אלא מיהו ר' יוחנן מר' לשפעת פלוגתא דכתא כהן שבעל את ישראלית כפרש"י בגלון ראשון מהו שילפינן מהתם אלמא דרבי"י דאמר אסם את נריס לי תבעל לכהונה עד שתהא אמה מישראל אי כשרות כהונה מיתוספא דאמה מישראל ולא קדושת קהל ומותרת לכהן כתוא דכתא אין לאו בקדושתיה קלי אי לילמא מיגו דאיתוספא נמ כשרות כהונה איתוספא נמ נגיו קדושת קהל ואסירה לכהן כתוא דכתא אין בקדושתיה קלי אין לאו בקדושתיה קלי ובשיטו, הש"ס מתניתא דלייתי רבי"ו ומדרומא דילף מהא דכתיב והכהן כי יקנה נפש קנין כספו דכתא דכתא שבעל את גר מישראלית מלכילה מברייתא זו דקתני כשרות כהונה איתוספא נמ ולא קדושת קהל ומשתא לדעת הרמב"ם שבעל דולד גר מישראלית לאסורה לממזר ול"ש ס"ו דקדושת קהל איתוכפא נמ ול"ש לכתוא דכתא ואסורה ואמאי תני בברייתא שמלכילה בתחומה אלא מלה ולאי כדעת הר"ן שכי את גר מישראלית מותר בממזרת דלא איתוספא נמ אלא כשהות כהונה ולא קדושת קהל ומריכין לתרן דדעת הרמב"ם לכרש נעי דר' יוחנן בנת גר מיגורת כפי המורה שהניח רש"י בגלון שני וכבי קמיצעי לר' יוחנן לי כשרות קהל איתוספא בנת גר מישראלית לנל נת גר מיגורת דלין נמ כשרות קהל מותרת לכתוא דכתא ואסור לכהן כתוא דכתא ואלילה דאמה מישראל דבעל את גר מישראלית דמותרת לכהונה הוא מטעם דכשרות קהל איתוספא נמ לכן תני בברייתא דב

רבי יוחנן הלכה כרבי יוסי וכהנים נהגו סלסול בעצמן כראב"י חד כהן נסב בת גרים אתא עובדא קומי רבי אבהו וארבעיה על ספסילא אמר ליה רב ביבי לא כן אולפן רבי הלכה כרבי יוסי א"ל ולא כהנים נהגו סלסל בעצמן כר"א א"ל ועל מנהג לוקין א"ל אין כך את חמי מפיים לי ואנא מוכיח ליה מן דקיימיה א"ל הואיל והותרה הרצועה אף אני מותר בה רבי יעקב בר אידי בר אושעיה מעשה במשפחה בדרום שהיו קורין עליה ערער ושלח רבי את רומיניס לבורקן ומצא שנתגיירה זקנתה פחותה מבת ג' שנים ויום אחד והכשירה לכהונה רבי הושעיא אמר כר"ש הכשירה א"ר זעירא דברי הכל היא דא"ר זעירא בשם רב אחא בר אחוה דרבי יהודא מטי בה בשם רבי אבהו בשם רבי יוחנן ולד בוגרות כשר שהוא בלא תעשה שבא מכח עשה עשה והוא אשה בבתוליה יקח וכל ל"ת שבא מכח עשה עשה הוא ודכוותיה כי אם בתולה מעמין יקח אשה ולא מן גיורת כל לא תעשה שבא מכח עשה עשה הוא הותיב רבי הושעיה הרי דור שני שפ' מצרי הרי הוא בבא תעשה בבא מכח עשה עשה הוא חזר רבי הושעיה ואמר לא דמי עשה שבישראל ועשה שבכהנים עשה שבישראל אסור בכל עשה שבכהנים אסור בכהנים ומותר בלוים ובישראלים: שליח רבי יוסי רשב"ל בשם רבי יוחנן בשלטטן ישלחן ביד אחר אבל אם להביאן הוא לא ישלחן ביד אחר ולא מחסל לה רבי יונה מיסל לה רבי זעירה רבי אימי רשב"ל בשם רבי הושיעה בשלקטן ישלחן ביד אחר אבל אם לקטן להביאן הוא לא ישלחן ביד אחר שכל הבכורים שנראו ליתור בקרייה אינן ניתרין אלא בקרייה א"ר מנא אע"ג דלא אמר ר' יוסי הרא מיתא אמר הכוותה א"ר זעירא לר' יוסי נהיר את כד איתאמרת הרא דרבי הושעיה וא"ר יוסי בר חנינא מתני' פליגא הפריש בכוריו ואח"כ מכר שדהו מביא ואינו קורא קיימונה בשנתן דעתו למכור בשעה הראשונה והא הנינן יבש המעין נקצץ האילן עור היא ביפש משעה הראשונה וקרייה מעכבת א"ר שמואל בר רב יצחק הראוי לקרייה אין קרייה מעכבת ליקטן לשלחן ביד אחר לא ישלחם ביד אחר שמא ימלוך הוא להביאן ר' אבהו בשם ר' ייחנן היורש מביא ואינו קורא מה אנן קיימין אם יורש בחיי אביו שלוחו הוא ואם לאחר מיתת

יעלת חן

מלמד שמצוה בכורים מביכסי חבתן קודם. עד שלמת בכסוקה
היה נכון חדש שכול להביא בכורים מכספי אלו שם
כן זכותם לו פירות נכסים לחזק. נשים שמותכות פרות
לבעליהן. וכי היה נוגע לירושי קרא לחשמעינן כך. יקינן דלק
על נב ללך זכותם לו נוף הבדם
ובכל מקום שהוא הבדם מצועבד
לקבל הבכורה זכותם לו תבינן
הכי. שיעבוד בקנין גמור הוי
הבדם ויכול להקדיש פרי הלדמה
אבל נתת לי ויכולין מכלן דבעלמא
כמי שקנין פירות בקנין הגוף דמי
ורשב"ל ס"ל דמשה ליכא למשמע
מיפה מידי משום דבבר תורה
אין לנעל כלום בנכסי אשתו ועל כרחך לירי זכותם לו
פירות נכסים הם כן מצא לך דקרא לירי זכותם לו רק
על זמן קייס עמו דילמא לירי קרא זכותם לו לף לאחר
שיתלמלו ממנה הבדם משועבד לבעל שיכול בירות
רק הם הוא מיית בריבא יפקע זכותו מפירותים ולא ירתי
בנו אחרי ושמועינן קרא דכל קנין פירות שעתיד להיות
קנין עולם שבדין קודמו מעתה לקנין עולם וקנין פירות
עולם מהיכא לך שכקנין הגוף דמי וזהו דאמרינן רשב"ל אמר
לאחר מיתתה כלומר זכותה לו שיכול פירות נכסים גם
לאחר מיתתה הם כשלא זכתה לו אלא על זמן חייה עמו
לף דקנין פירות לאו כקנין הגוף דמי:

אביו שלו הן אלא שי אנן קיימין כשהיה אביו חולה אין מסורין כתיב ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלהיך ולביתך מלמד שמביא בבורים מנכסי אשתו וקורא השב"ל אומר לאחר מיתה הא בחייס לא ר'

רשב"ל

לכהום ולפעמים חזיל דתני רקב"ח אלישע דרקב"י מכין לפ"ד מכן שנשא את גר מצורת לפי המורה שמכילה בתרומה אלמלא דאין זה כשרות קבל הלכך לאסורה לכהן גדול את גר מישראלית דכלל קבל היא ואסורה לכהן גדול לכתוב דכל מותרת לכהן גדול לעיל דיניתה בעבירה:

רשב"ל אומר לאחר מיתה. ומסיק דטעמא הוא לפי דס"ל לאין יהושת הבעל הבר תורה לכיבך מוקי הכי קרא דולביתך לאחר מיתה. ס"ל יהושת הבעל הבר תורה ואינה חוזרת ביובל לכן מוקי שפיר הכי קרא דולביתך לאחר מיתה הא קודם נכסי קשתו בקנין הגוף אבל לא אמרת דרבב"ל ס"ל דירושת הבעל אינה דלא דרבנן ת"ק הוי חוזרת ביובל כדאמרינן בבכורות ד' כ"ב ע"ב דמ"ד ירושת הבעל דרבנן חוזרת ביובל והוה כמו לוקח שדה בזמן שמיובל נותן דמיה ואינו קורא לריש לקיש דאמר קנין פירות קנו כקנ"ג דמי ות"ק מאי מהני לן נמה דאמרי לה לאחר שמיובל נותן דמיה ואינו קורא לריש לקיש דאמר קנין פירות קנו אלא לאכילת פירות ולא לגוף הבדם והשתא הני תרי ממרות דריש לקיש שתרא מיתה הא לסילו לאחר מיתה אינו קונה אלא לאכילת פירות ולא לגוף הבדם והשתא הני תרי ממרות דריש לקיש שתרא לסדלי ועוד קשה לי ס"ל לריש לקיש ירושת הבעל דרבנן ת"ק היך מצינן לומר דהאי קרא דולביתך קאי לאחר מיתה הא לפילו לאחר מיתה אשתו נמי אין הבעל יורש את הבבר תורה ולא היה לו להבינ"ל כל עיקר. וכי תימא דקרא לירי שנתנה לו בחייה ואמרה לו נכסי קנוסין לך מהיום ולאחר מותי תהיו בחזקתו הא בחזקתו הא ליכא הכי וכי תימא דקמ"ל דדקוי מעיקרא לא הוה דהוי אלא מצות דמעיקרא כשהיו הנכסים ביד הבעל נדמו הנכסים ממצות קריאה כדתנן בתניתין העבד והבלית והשדה שוב אינם. מדקאמר סתם ולא קאמר הכי כגון שנתנה לו בחייה ומחרה לו נכסי קנוסין לך מהיום ולאחר מותי תהיו בחזקתו הא בחזקתו הא ליכא הכי וכי תימא שנתנה לו בחייה ואמרה לו נכסי קנוסין לך מהיום ולאחר מותי תהיו בחזקתו הא בחזקתו הא ליכא הכי וכי תימא דקמ"ל דדקוי מעיקרא לא הוה דהוי אלא מצות דמעיקרא כשהיו הנכסים ביד הבעל נדמו הנכסים ממצות קריאה כדתנן בתניתין העבד והבלית והשדה שוב אינם. מדקאמר סתם ולא קורין ועכשיו כשנכנסו הנכסים לרשות הבעל הרי נרקו למצות קריאה וסד"א כיון דנדמו ממצות קריאה כשהיו ביד הבעל אפילו לא הוה דהוי אלא מצות דמעיקרא לא הוה דהוי אלא מצות דמעיקרא כשהיו ביד הבעל נדמו הנכסים ממצות קריאה וסד"א כיון דנדמו ממצות קריאה כשהיו ביד הבעל אפילו

ר' יוחנן אמר לא שנייא היא בחיים היא לאחר מיתה רשב"ל כרעתי' דרשב"ל אמר אין אדם יורש את אשתו דבר תורה ר'

ר' יוחנן בשם ר' הושעיה הנחה מעכבת אי קרייה מעכבת והא תנינן האוכל בכורים עד שלא הרא עליהן רב הושעיה רב יהודה

יהודה בשם שמואל דר״ע היא ר׳ יוסי בעי היידין ח״ע א״ר מנא שמעות אבא תני הנחה מעכבת אין קרייה מעכבת ר׳ עקיבא אומר קרייה מעכבת ר׳ יעקב בר אחא בשם ה׳ לעזר מה טעם אמרו הנחה מעכבת מפני שהיא נוהגת בכל ן׳ תנחומא רב הונא בשם רבי לעזר מפני

דעלים מיקרו ע״כ ע״ל והדרו תמוהין דמשעין דתשובת מוהר״ט וכלה נפלאתי אלא על היות הכתובה לעכויי כתב למיקם לכפלותא ר׳ יוחנן והיא לקים רק על חלק היות שמניע לנעל המקדים וכמו שביארתי שם והלא דמקבל נין עכויי מיוחדים דקיין להו לנין עכויי סתם הוא מילתא בפני כפשוטה לשמועתן דגם חלק ריוח המניע לעכויי אין להתיר אלא כשאינם מיוחדין לתת להם סך קטן וכל שבוע אבל הני עכויי דקיין להו הוא ממון איש להם נעלים וקרינן גנייהו את כספך לא תתן לו בנשך כי היכא דקרינן בהוא לשמור כמו דאמר לי׳ רב יוסף לאבי בפוף החובל עניי דפומבדיתא מיקו קיין להו ולשמור הוא לאמת דברי המל״מ מכל עמין רחוין הן לחקור ולדרוש לם יש לחוש בניהן המוהר״ט לגבי חלק המניע לעכויי המיוחדין דקיין להו להא דאמר ר׳ יוחנן קנין פירות הגוף דמי והמל״מ הכ״ל התליט מפשרת דכפשיה לומר דריש לקים עליה דר׳ יוחנן אלא נקנין פירות לעשה אבל הקנין פירות של עניים דלעולם הוא מודה ריש לקיש דבקנין הגוף דמי ולקמן ניחרתי דלא כן הדבר אלא כל קנין שלא קנה להוריש לבניו אחריו לאו קנין עולם הוא ולא מהני מה שיש לו קנין הזה על כל ימי חייו כמו דלא מהני שהכותב נכסיו לבנו לאחר מותו דיש קנין פירות להאב כל ימי חייו ואפ״ה לא מיקרי זה קנין עולם ה״נ במעות עניים דיון דאינם יכולין להוריש זכותם לבניהם אחריהם ואפילו כשניהם גם כן עניים הם ומטולים מקופת הצדקה מ״מ לאו בזכות וירושת אבותיהם מוטלים רק מחמת זכות וקנין של עצמם לאו קנין עולם הוא אבל נהא שהעלה דריש לקיש לא פליג אלא בקנין פירות ולעשה לדקו דברייו וכן הוא להדיא מדאוקר לעיל (כל״ת) נהא לאמר ר׳ יוסי נשם ר׳ חייא והוא שנתן לו רשות לעולם לפי דפ״ל כריש לקיש ונתן לו רשות לעולם מודה דבקנין הגוף דמי וכמו שניחרתי שם ועוד הנאתי רחי׳ נרוחה מהא דפ״ל לר׳ יהודה קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי כדלמרינן נפ׳ חזקת הבתים (ד׳ כ.) ואלו נאריסי בתי לחנות פ״ל לקמן נסוף פירקין דמציחין וקורין אלא ע״כ בקנין פירות לעולם כ״ע פ״ל דבקנין הגוף דמי ואריסי ואכירי בתי לחנות ק״ם לעולם הוא דמסתמא לא יסלק הבעלים לוחם וכדלמר שם ר׳ נפ ר׳ חייא נשם ר׳ יוחנן ונזה יתבאר היטב הסוגיא דניטין נדרך פשוט דר׳ יוחנן לימיניה לריש לקיש מהאי נרייתא דקתני ולניתך מלמד שלקח מציא נכורים מנכסי לקחתו וקורא עלמא דק״ם כקס״נ דמי והשיב לו ריש לקיש דמסכת ליכא למיפך לא חיובא ולא פטורא ומשום הכיוב זה לא פסיקא לכל אדם רק היכא שזכתה לו לאחרו שיכל פירות מנכסי מלוג שלה ולא פירש לן רחמנא על ליזה לוכן זכתה פירות נכסים לנעלה אם רק על ליזה מנך זמן היותה עמו וכשיתשלמו זה מזה יחזרו הנכסים והפירות עליה או דילמא שזכתה לו פירות נכסים על עולם ואפילו כשיתשלמו ממנה כמי שיכל פירות והנוף יהיה ליורשיה או הגוף והפירות יזכה הבעל לעולם ורק כשיות הוא נריעא לן יחזרו הנכסים והפירות לבעלה ליון דלא ליתנרר לן על ליזה לוכן לעירי הני קרא לא מציון למיפשט מזה כלום ומסו דקאמר ריש לקיש שמי התם בכתוב ולניתך פי׳ כיון דאין לבעל פירות ננכסי לשתו דבר תורה אין לו להניח כל עיקר ורק משום דגלי הני קרא היכא שזכתה לו מציא וקורא ומהאי קרא אין לך הכרע לעירי שלא זכתה לו אלא על זמן היותו עמה ואיכא למימר לעירי שזכתה לו עד עולם דהיינו לאפילו לאחר מיתתה כמי שיכל פירות מנכסיה וקמ״ל קרא דק״פ לעולם כקס״נ דמי ואע״נ דלא מצורר לן שיחזרו הקנין פירות ניד הבעל לעולם לדילמא יחות הוא נריעא ויחזרו הנכסים והפירות לאלה מכל מקום לא נרע מאריסי ואכירי נתי לחנות שלהן כמי שלא מצורר לן שיחזר ניד לעולם לדילמא יסלקו הבעלים לוחם ואפ״ה ס״ל לר׳ יהודה למציחין וקורין מטעם דקרי להּ קנין פירות לעולם וריש לקיש כרבי יהודה ס״ל ואפילו להכא דפליגי לר׳ יהודה ואמרי דאכרי נתי לחנות אין מציחין כלל מטעם דהבעלים יכולים לבטל הקנין פירות שלהם נכל עת היכא למיפך דהכא נני קנין פירות דבעל שלן כח ניד האשה לבטלו מודים דקנין עולם הוא והני דקס״נ ואפילו לת״ל דטעמייהו דרבנן משום דקנין פירות שלהם לא נרור שישאר נידם לעולם היכא למיפך דהכא נני ק״פ דבעל מודים דקנין נרור מיקרי משום דיותר יש לחוש למיתת האשה שתקדים למיתת הבעל כדמוכח מהא דאמרינן נפ׳ הכותב (ד׳ פ״נ:) ואימא מירושה אמר לבני מיתה שכיחא מכירה לא שכיחא וכ׳ התוס׳ שם הטעם דשכיחא מיתה יותר מאלו משום דרוב פעמים מסתכנת נלידה ולכן הוא קנין נרור לעולם לכ״ע והיכא דאמרי׳ מיתניה ריש לקיש לר׳ יוחנן ולניתך מלמד שלקח מציא נכורים מנכסי לשתו וקורא התם הוא בכתיב ולניתך לבעלה לא פי׳ דהני תרי לשונות פליגי אלא דר״ל לו ירושת הבעל דבר תורה לגון דאשה בעל דר״ל ירושת הבעל מדאורייתא וכדמשמע דהתי קרא לעירי נקנין פירות ולמיפרך על ר׳ יוחנן והיכא דאמרי סבר אלא דר״ל ירושת הבעל מדאורייתא וכדמשמע

מפני שהיא נוהגת נכל. יש מפרשים דר׳ יעקב בר אחא (נפ״ל הל״ד) עודנו הסל על כתיפו קורא מהנתתי היום לד׳ אלהיך עד שהוא גומר כל הפרשה. ר׳ יהודה אומר עד לעולם אומר לאבי שיגיע לחרמי לוכד לאבי מוריד הסל מן כתיפו ולוקחו נשפתותיו וכהן מניח את ידו תחתיו ומניפו מלחרמי לוכד לאבי ע״ש שהוא קורא את כל הפרשה ומניפו נגד המזבח והשתקוה ויצא ונהא כלומי דבעי סבורי נכורים לין טעונין תנופה לכיכך קורא כל הפרשה כולה נלא הפסק תנופה ניניהם ותרי קראי דכתיב רחמנא והניפו והניחו להכהן מעכבת היא דקאמר ור׳ יהודה סבר חד קרא לחי לחורויי לן דבעינן הכהן בגד המזבח וחד קרא לחי למימר דכבורים טעון תנופה וכיון דלא שכיח בכתוב לעכב סד״א דהכהן לא מעכבת אלא דר׳ יהודה קמשמע לן ריש״ל נפ׳ לעזר דלא כן לאו הכהן מעכבת אפילו לר״י מטעמא שהיא נוהגת נכל ולא נסירא חדא דאמתני׳ דהתם היינו מוכח כולי דר׳ יהודה פ״ל הכהן לא מעכבת ולא לתנופה כלל אלא לתרומת לוכד אבל משום דחד קרא לתנופה לחי אלא לתרומת לוכד לחי משום דגמרינן ג״ש יד יד מפלמים ותרוויהו קראי מן והניפו והניחו להכהן מעכבת. הוא דקאי ועוד דהא נתלמודא דידן פרק אלו הן הלוקין (ד׳ י״ח:) לאמרינן להדיא דר׳ יהודה פ״ל הכהן לא מעכבת לכן נראה דרב״ג יעקב נר אחא נפ׳ ר׳ לעזר לאו לאמתני׳ דלקמן הוא אלא לפרייתא דמייתי סם תלמודא דידן דתניא ר׳ יהודה אומר וכניפו זו תנופה אתה אומר זו תנופה או אינו אלא הכהן ממש כשהוא אומר והכהתו הרי הכהן אומר מה לני מקיים והניפו זו תנופה (זו היא נירסת הגר״א ז״ל) ומלן תניא דבלוג עליה דר׳ יהודה ר׳ אליעזר נן יעקב היא דתניא ולקח הכהן הטנא מיוך ידך לימד על הנכורים שטעונין תנופה דנרי רלב״ג מלג טעמא דרלב״ג אתיא יד יד מפלמים כתיב הכא הטנא מיוך ידך וכתיב התם וידיו תניחנה את אחי ר׳ מה כאן כהן אף להלן כהן מה להלן נעלים אף כאן נעלים הרי להדיא דר״י ורלב״ג דהכהן מעכבת קמיפליגי ר״י סבר חד קרא אתי לתנופה ולא שהם הכתוב לעכב ורבי אליעזר נן יעקב סבר

מפני ששנה עליה. אמר ר' אבא מרי ר' יהודה וחדא כרבנן תהא כרבי יהודה דרבי יהודה אמר לצורך נשנית מפני כרבנן דאינון אמרין מפני ששנה עליה: הלכה ו' מתני': הכונה שני אילנות בתוך של חבירו מביא ואינו קורא ר' יהודה אומר מביא וקורא יבש

בפרי ענבים

סנה דתרוויהו ומשקה ומעכבת כתיני תוכיה בפיקון נוע ב' ד' ואלמים ומסו דקתיבי מסך קדש הדש לחקל כפקון דסיולו ורחצ' ונו' ויהולל דברות זעיר קתיבו בם קמץ הכי שנת בכורים היתה מעכבת בכל כיוצא בו אלא תלמ' לומר הני ופסו חומר בשנה בדברים ומשם שנת בקנים הני שומעת אני בענין שיהא נקנס ומקום ומעכב שני טעון הנחת מקום מה נכור טעון מקום אף כאן טעון מקום ת"ל לפני מזבח בכורי עבירה מה לכורים שכן טעונין מקום ת"ל ואכלת לפני ר' אלעזר ברבי מקום מעכב ולמה נאמר לפני הבית לך מעכב לימי חלק נפני הבית מה לכור שכן טעון הנחת מקום אף מחוברין לקרקע מזבח בכורי עבירה מה לכורים שכן טעונין מקום ת"ל ואכלת לפני ר' אלעזר

יש מביאין ונקצין האילן מביא ואינו קורא ר"י אומר. מביא וקורא מן החג ועד חנוכה מביא וקורא: גמ' רבי יוסי

(ד קלו:) דלמ"ד קנין פירות לוקח כקנין סנוף דמי ומציל מחברו והלכך לוקח קורא וכס"ע אמרינן נכ"ק דנ"מ (ד' ד:) תקכו כהן מוציאין לוקחו מידו (ה"כ"ם קיב מדרבנן להפרישו עלין. טלא וכדלמר רב לחנן לחמר רבא בר רבה לוה יכול לומר לו עשרה סכק כטרי קמור ומעברן עליהן עשרה ביין ומעברן והן שלו: ס"ג ר"ת לומר מביא וקורא. וכן תנן לקמן נכוך כרקן סקומה ג. לילטות בתוך של הבירו מביא וקורא ר"ת לומר מביא וקורא: ס"ל הבירו רב יהודה לומר שמואל סלקי בתוכבת לילך לחתי. ועוד קשה יתירה למאי לחתי. ועוד קשה דלקמן בסוף פרקין תכן הקומה קורא לכל אחד ואחד קנה קנה וקורא ר"ת לכן הלכתא רב יהודה לומר שמואל סלקי בתוכבת לילך לחתי ומיהו יתירה למאי לחתי. ועוד קשה דלקמן בסוף פרקין תכן הקומה שלשה לילטות בתוך של הבירו מביא וקורא ר"ת לומר לפילו שנים לחתי בתוך של הבירו מביא וקורא ר"ת לומר לפילו שנים לחתי לילטריך היכא מבעה כיון דלרבנן קומה קרקע פשיטא דמביא וקורא וכ"ת לחתי לילטריך תו דברי ר"ת נקט שנים לר"ת נקט נמי ג' לרבנן מ"מ לחתי לילטריך תו דברי ר"ת פשיטא דקתני מחצה דמבעה לפילו שנים עכ"ל ונראה לתרץ כולהו נמחצ מחצה דמבעה יתירה לקתני. הכא לר"ת בשנים ולקמן בסוף פרקין דקתני גג לרבנן דמביא וקורא לחתי לשמועינן דלפילו לא קנה אלא מחציתן ובגיהנן ומומה להן אלא כמלוי לורה ומלו סני דלא קנה אלא כמלוי לורה ומלו הוה לחמיל דלימו מביא נכורים משום דלילטורי ליקיק דא עשרה לחם מקרקע חבירו ולא היה כל הפירוט מלדמתך קמ"ל מבעה יתירה הכא לר"ת בשנים ולקמן בסוף פרקין דקתני גג לילטות דלא חיישינן ליקיק דשרשים מקרקע חבירו היכא שכפבטו מעלמן בלא שרשים דשרשים לין בהם ממש לעניין נכורים כדלמר ר' יוסי בשם ר' יוחנן בפ"ק דערלה הל' ו' ולטעמים לזיל דלמר רבין לחמר ר' יוחנן אחד לילן הסמוך למקר ואחד לילן הסמוך למביא מביא והורע על מנת כן סניחל יהנצ את הארן ולחידי דנקט בפיפא בלא לרבנן דלילטורי לשמועינן דמביא וקורא לפילו אם לא קנה אלא כמלוי לורה ומלו הוה לחמיל דלימו מביא נכורים משום דלילטורי ליקיק דא עשרה לחם מקרקע חבירו ולא היה כל הפירוט מלדמתך קמ"ל מבעה יתירה הכא לר"ת בשנים ולקמן בסוף פרקין דקתני גג לרבנן דמביא וקורא לחתי לשמועינן דלפילו לא קנה אלא מחציתן ובגיהנן ומומה להן אלא כמלוי לורה ומלו סני דלא קנה אלא כמלוי לורה ומלו הוה לחמיל דלימו מביא נכורים משום דלילטורי ליקיק דא עשרה לחם מקרקע חבירו ולא היה כל הפירוט מלדמתך קמ"ל מבעה יתירה הכא לר"ת בשנים ולקמן בסוף פרקין דקתני גג לילטות דלא חיישינן ליקיק דשרשים מקרקע חבירו היכא שכפבטו מעלמן בלא שרשים דשרשים לין בהם ממש לעניין נכורים כדלמר ר' יוסי בשם ר' יוחנן בפ"ק דערלה הל' ו' ולטעמים לזיל דלמר רבין לחמר ר' יוחנן אחד לילן הסמוך למקר ואחד לילן הסמוך למביא מביא והורע על מנת כן סניחל יהנצ את הארן ולחידי דנקט בפיפא בלא לרבנן דלילטורי לשמועינן דמביא וקורא לפילו אם לא קנה אלא מחציתן ובגיהנן ומומה להן אלא כמלוי לורה ומלו סני דלא קנה אלא כמלוי לורה ומלו הוה לחמיל דלימו מביא נכורים משום דלילטורי ליקיק דא עשרה לחם מקרקע חבירו ולא היה כל הפירוט מלדמתך קמ"ל מבעה יתירה הכא לר"ת בשנים ולקמן בסוף פרקין דקתני גג לרבנן דמביא וקורא לחתי לשמועינן דלפילו

יוסי בר חנינא בעי קנה אילן אחר לא קנה

רבי יוסי בן חנינא בעי. ואם תאמר אמאי לא מסקינן נסוניה דשמעתין דר״מ בזילון לחד ספוקא מספקא ליה ורבנן דשני לילות ספוקי מספקא להו כדתמרינן בתמורה דיקין ל״ל רבי

שמעון בן אלקוסם לרבי אלעזר מאי טעמא דר״מ בזילון לחמר ומאי טעמא דרבנן דשני לילות לחמר לו דבר שהרשומים לא לחמרו גם טעם תשלובי בניית המזרח כדי לביישני לחמר רבנן מאי קושיא דילמא ר״מ בזילון לחד ספוקי מספקא ליה ורבנן דשני לילות ספוקי מספקא להו ועוד קשה מכל מקום מכ״ש בכ״ק דגם ס״ל בכ״ק דג״מ (ד׳ ו׳:) תקפו כהן מוליכין לחומו מידו דילמא דחזקת מריה קיים הוא חזקה המכרעת לנו לעשות כשל בעלים הרשומים לגמרי וכדתנן הספיקות נכנסין לדיר להתעשר לפי שעין לכהן שום זכות וקנין גו לפילו בתפיסה ות״כ בקלה חילן אחד לר״מ או שנים לרבנן דמספקא להו מי קנה קרקע לחמי לא קנה קרקע לחמי לא לחמרינן לחוקי ערעא בחזקת מריה קיים והוי כשל בעלים הרשומים לגמרי וכיון שעין לחוקה שום זכות וקנין גו לגבור חייליס ולחכום. ולהחיק לי הקרקע לא קרין גניה לשר תניא מיחרך וקו״ה הוא השתא ומה סכק בכור דחזקת בעלים בידים לינו מבורר דמשעה שעולה הבכור עולה הסכק עמו וכל חזקתו לא היה אלא בשעה שהוא למכור לו לשחוט הבשמה עם עוברה וש חזקה לאחרת כגבה דהיינו העומד בשמה בחזקת שלא ניכרה ואפ״ה לחמרינן דעין לכהן שום זכות וקנין ואפילו תפיסה לא מהני מכ״ש הכא בלוקח חילן לר״מ או שנים לרבנן לחזקת מוכר מבורר שהוא שלו ועין חזקה לאחרת מכרעת היא לעשותו כשל מוכר לגמרי ולמאי חיית הלוקח לסניף כל עיקר דשלמא לדעת הרמ״ם שפסק בכ״ג מהלי מכורות (הל׳ ו׳) תקפו כהן עין מוליכין מידו ועל כרחך לריכין לומר דרבנן דלחמר לעולם לימא לך תקפו כהן מוליכין לותו מידו דיחוי בעלמא הוא דקאמרי ליה כמ״ש הכ״מ שם שפיר לפי לדעת כל הני פוסקים דפליגי על הרמב״ם וס״ל דרבנן לליני דלחמר מדחי לרב המנונא שם וכ״ל להלכה דתקפו כהן מוליכין לותו מידו מ״ל דשה רבנן דהרי רבנן להדדי ונראה לתרן דדברי רבנן דהכא והתם עולים כהוגן על פי מאי דלחמר שם רב נחמן לחמר רבנן גר לגזוה ישראל שיש לו עשרה שפק פטרי חמור בתוך ביתו מפרישים עליהן שיין ומעשרן והן שלו והשתא התום׳ שם ד״ה מפרישים וז״ל תימה מאי קמ״ל מתניתין היא הספיקות נכנסין לדיר להתעשר ותו כיון דלחמר מעשרן מה צריך להשמיענו הכא שלו פשיטא כיון דמעשרן הכא שלו דילמא היה של כהן לפ היה מעשרן דהוו להו כלוקח ע״כ ש״ל ש״מ לומר דרב נחמן לטעמיה לזיל דלחמר בב״ב גבי זה לומר. שלי לחמר זה לומר של לחמתי שלי לייתי סהדי דלחמתא ולכאורה שפי חזקה ושלי לייתי סהדי דלחמר בב״ב גבי זה לומר. שלי לחמר זה לומר של לחמתי שלי לייתי סהדי דלחמתא ולכאורה שפי חזקה ושלי לייתי סהדי דלחמר בב״ב גבי זה לומר. שלי לחמר זה לומר של לחמתי שלי לייתי סהדי דלחמתא סהדי דלחמתא היא לחמר רב נחמן לחן לחתיניה לבן מסקינן ליה לזילותא דני דיינא לא חיישינן וכדתנן ר׳ יהודה לומר לחן מעלין לכהונה על פי עד לחד ל״ר לליעזר לימתי בזמקום שיש עוררין אבל בזמקום שלין עוררין מעלין לכהונה על פי עד לחד רבב״ג לומר ומשום ר״ש בן הסגן מעלין לכהונה על פי עד לחד ומוקי לה התם כגון דחזקינן בזמקום דהאי כהן הוא ואפק עליה קלא דבן גרושה ובן חלוצה הוא ולחתויה ולחתי עד לחד והעיד עליו דכהן הוא ואפקיניה ולחו כי תרי ולחמרי דבן גרושה ובן חלוצה ולחתויה ולחתי עד לחד ולחמר דכהן הוא ודכ״ע מטעמין עדות וכבא נמיחב לזילותא דני דיינא קמיפלגי ר״ש סבר חיישינן ורבב״ג סבר לוקי תרי נהלי תרי ולוקי לחזקתיה דמוחזק לן דלמיו כהן הוא והקשה התום׳ שם ד״ה לחן מסקינן ליה מהא דלחמרינן בקדושין (ד׳ ל״ו:) גבי יבלי המלך היכא דמי לילותא דתרי לחמרי לשתבלי יתרי לחמרי לא לשתבלי מלי חזית דסמכת לחכי דלחמרי. לא לשתבלי סמוך לחכי דלחמרי לשתבלי ולחמלי קלמר ויבוקם הדבר ולא נמצא והשתא מלי פריך הא לדבבא לחמרינן לוקי תרי נהלי תרי ולוקי ובלי ולחמו לחזקת דלא לשתבלי ושפיר קלמר ויבוקם הדבר ולא נמצא ותירן רבינו יבלי בר ברוך בתום׳ כתובות (ד׳ כ״ו:) ד״ה לחן לחתוכן ליה דגבי יבלי לייתי שבבים שמולילין לותו מחזקתו של היתר ולו תחולה להעיד שלחו לשתבלי ויש כשבעידו יש מחזקתו על ידי עדותן ותו לא לחמרינן חזקתם לחזקה עכ״ל. וש להבין ל״כ הדרך קושיא לדוכתא לחמלי קלמר ויבוקם הדבר ולא נמצא וש לייבב על פי מה שהקשה התום׳ שם על שיטת ריב״ב מהא דחוקי רב תבי דבלמרך עדות קמיפלגי ומשמע דאפילו לתני כמי חוקי לה כשבב עד לחד ליה לחיול לבילותא דני דיינא לא חיישינן ותירן בתום׳ שם ריבב״ם וש״ל דרב תבי כמי חוקי לה כשבב עד לחד המכשיר קודם שנים הפוסלים לבב שבלו תחלה ולחכ״ב בלו שנים המכשירים בזה לחר זה לא בעי לחוקמי דהא לא חזה קרי בחתני׳ ע״פ עד לחד דכיון דכי לתי עד לחד לין ממש בדברים עד שבא לחר עכ״ל ודבריו משולליי שבבא ממש דמלי בכך שבא עד לחד המכשיר תחלה הלא עד לחד לילו כלום היא ולכ״ב כשבלו שנים הפוסלים ולחריכם שנים המכשירים הוה כמו שבלו שנים הפוסלים תחלה ולחר כ״ב שנים המכשירים הלא מהני עדותן לחוקמי לחזקתו ועל כרחך לריכין לומר דהכי קלמר כשבא עד לחד המכשיר תחלה ולחר כ״ב שנים עדים המכשירים תחלה לפי שכשבא עד לחד המכשיר תחלה הרי לילו לחזוקי דעד לסקנוה קלמר כי עד לחד לילו כלום הוא לא להכשיר ולא לפסול רק סיוע לחזקה דמסייע להעד המכשיר מהני לבטל הקול כמלא שלתחזקה סחזקה שעשינו מעשה והכשרנו על פיה וכל חזקה שלתחזקה פעם לחת לעשות מעשה על ידה שוב לא תמוט ולא תזוז כי לם גרלים ועדות גרורים וכדתניא בב״ב דכתובות (ד׳ כ״ד:) ר׳ יוסי לומר גדולה חזקה שלומר ומבני הכהנים בני חניים בני הקון בני גרשלי לחבר לקח מבנות גרשלי לשם ויקרא על שמם אלא בקבו כתבם המתיחסים ולא כמלו ויבלו מן הכהונה ולומר התרשתא להם לחבר לא יהבלו מקדש הקדשים הנגזל עד עמוד כהן לקורים ותומים לומר להם הרי לחם בחזקתכם בתם הייתם לוכלים בגולה בקדשי הנגזל לא כהן בקדשי הנגזל ויש להבין מתה לפשך לי לחזלין בחר חזקתם בגולה שבוחזקו להכניס בעוריס לפילו מקדש הקדשים בתי יהבלו ולי לא לחזלין בחר חזקתם לפילו תרומה שהיא בקדשי הנגזל בתי לא יהבלו אלא ולמי דיש לחלק בין חזקה שבעשתה מעשה על ידה לחזקה שלא בעשתה מעשה על ידה הלכך בקדשי הנגזל יהבלו לפי שבגולה בוחזקו לחכול וכיון שבעשתה מעשה לכילה על ידי החזקה שוב לא תמוט לעולם לחבל מקדש הקדשים לא יהבלו לפי שעדיין לא בעשתה מעשה לכילה הזאת ובריעותא כל דהו ליתרע לה וכה״ג לתרומין בקדושין בפרק עשרה יוחסין (ד׳ ע״ח.) לרן ישראל בוחזק לפסול בפסול מוחזק לכשר כשר הא בתמת בפסול חמור ופריך הא נופל קשיא לתרת מוחזק לפסול בפסול הא בתמת כשר והדר תני מוחזק לכשר כשר הא בתמת בפסול חמור רב סופל בר תחליפא משמיה דרב לא קשיא כאן להטילו תשא שלו להוליאו תשא מידו ללמד בתעשית מעשה הבעלים התחזק שלא להוליאם מידו ימ״ט קי״ל בפ״ק דחולין (ד׳ ט׳.) בא זאב ונטל בני מעים והחזירן כשהן נקובין דכשר ולא חיישינן שמא נתקוב נקב הוחיל שכשר ילחתה בהיתר על ידי שחיטה המכשירה ותחזקה בהמה זו שהיא מן הרוב בהמות דכשרות

הן שזה לא תוכל לנטלו עד שיודע לך במה נשתטח הלכך ס"ל שהכח בשבל עד המכשיר תפלה הוא לו עשיו מעשה להסקיניה על כי טעד לחגד דעד לאחר כלום הוא רק על ידי סיוע החזקה דמסייע להעד עשיו מעשה להסקניה והוסיל דלא התעבד מעשה על ידי חזקה ולא לקיבעה מסמרות נטועים לבלתי לזוז לותה ממקומה לגל כשנאמרו שני עדים המכשירים תפלה

קנה קרקע אחד אינו מביא כל עיקר שנים

נגע לאחת הרי לו עשיו מעשה עכ"פ החזקה כי גלו חזקה שני עדים נאמנים מדאורייתא וכל זמן שלא חיתעבד מעשה על פיהם לא מהני תרי דמכשרי נגד הני תרי דפסלי הלכך לא דמיין הך דהכא דלאמרינן לוקי תרי להדי תרי ולוקי בגרת לחזקתו שהיה כאן לפנ דיוקי המלך דהתם בעובדא דיוקי המלך שנאמו שניים המכשירים נגע לאחת לא נכקל בן מידי דמה דלאחו תפלה לו לפסוק דהפילו לי לאחו תפלה מ"מ לאו על פי החזקה לאיתעביד מעשה להכשירו אלא על פי עדים לכן כשנאמו לאחיך שניים להריס להטיהו מחזקת כשאר הדבר בספק ומצ"ט לאמרינן ויבוקש הדבר ולא נמצא והריגב"ח פליג על רבינו יצחק גר צדוק בחדא וס"ל כריב"ג בחדא פליג עליה בחדא דמוקי להטיה עובדא דיוקי המלך כשנאמו שניים הפוסלים תפלה וכן הטיה דתנן בעירובין (דף ל"ה:) עירב בתרומה וטעמאת ספק מבעוד יום ספק משחשכה הרי זה חמר גמל ומוקי לה רבה ורב יוסף בשני בתי עדים לאחת לומרת מבעוד יום תפלה ולאחת לומרת משחשכה לבסוף וכן הטיה דתני בכתובות (דף כ"ג:) שניים אומרים מת לו בתגרשה תפלה ולאח"כ אומרים שניים לא מת לו לא בתגרשה והריגב"ח ס"ל דלא שנא ולפילו כשנאמו שניים דלוקמוה על חזקתה תפלה נמי לא מוקמינן על החזקה וכל זמן דהחזקה לא בתחזקה אל ידי מעשה לאחר שיתברר לן מציגן למיגל בתה וס"ל כריב"ג בחדא דלא בא עד לאחר המכשיר תפלה מוקמינן לותו על חזקתו סולגל דלתתעביד מעשה על פיהם ושמעינן מ"מ דינב"ח דרב נחמן דאמר לגן מפקינן לי לילותא דני דיגל לא חיישינן ע"כ ס"ל לגן מפקינן מתניתין דפליגי רבי יהודה ור' לליעזר ורבב"ג דהכי לו דס"ל לגוקמי כרב אבי דבללרך עדות פליגי וכ"ע ס"ל דגן לאחתייה ולגן מפקינן ליה מטעמא דלוקי תרי ולוקי בגרת לחזקתיה הולגל שעד המכשיר בא תפלה ולתעביד מעשה על פי החזקה לכן שפיר לתי רב נחמן לטעמיה לתשמועינן דבר אבא ולומר דישראל שיש לו עשרה ספק פטרי חמור מעשרן והן שלו דלמי מתניתין דקתני הספיקות נכנסין לדיר להתעשר הוא לגיכל דלעולם הן שלו גן קודם עיבורן גן לאחר עיבורן ולם תקפו כהן לעולם מוציאין לותו מידו קמ"ל רב נחמן דלא היה אלא עד כאן לא שמעינן מתניתין דהספיקות נכנסין לדיר להתעשר אלא תקפו כהן מוציאין לותו מידו אלא כשתקפו לאחר שעירב ספק פטרי חמור על פיהם וכל זמן שלא עירב לותו שעדיין נרלים בדורב לגל אם תקפו קודם שעירב לותו שעדיין לא נעשתה מעשה על פיהם לא הוה חזקת מריה קמ"ל מגורת ומכרעת לגיגל שתרם ולן מוציאין לותו מידו ומהו דתימא רב נחמן מעשרן והן שלו כי היכי דתנן הספיקות נכנסין לדיר להתעשר הוא תועלת לפעלים לגלת ידי ספק מעשר ולא תועיל תפיסת הכהן כי לאחר שמעשרן אין הן שלו ולא מהני תפיסת הכהן לגל קודם שמעשרן אין גיגו שלו כשכהן תפוס לותו לפי דחזקת מריה קמ"ל מגרר ולגו מכריע לנו לעשותו כולהי שלו כדמוכח מהא דלאמר רב נחמן לאמר רבה בר לגזה (גב"ק ד' מ"ו:) דקרא מי נעל דגרים יגד לליהם לתי לחורויי שלין מקפין לגלת לתועב תפלה ולא להמוציא מחבירו עלו הדלי לגלת ס"ל למילף דיגל דהממע"ה מכגרת כדילף רב לגי ומן דכתיב ליה כחיבת לגיל לבי לסיע לכל חזקה דלא "לילף מקרא לגלת מסגרת היה מכרעת לזוכה כיהלי שלת יועיל תפיסה וכיון דילף רב נחמן בשם רבה בר לגזה חזקת מריה קמ"ל מסגרת לגיל הכא לטעמיה דלאמר מכרים עליהן עשרה שיין ומעשרן ולן הן שלו לגל קודם שעירבן אינן שלו לגמרי ומהני תפיסת הכהן. ובפיר פסק הרמב"ם דלם תקפו כהן אין מוציאין ליתו מידו דהייגו קודם שעירבן שלת נתחזקה חזקת מריה קמ"ל לעשות מעשה על פיה. וכרב נחמן אמר רבה בר לגזה דילף חזקה מריה קמ"ל מסגרת ולא לילמ"ל חזקה כגו להוציא מידי התופס משום דלגיל רב נחמן לטיטתיה דלאמר לגן לחתיגן ליה ולגן מסקינן ליה לגילותא דני דיגל לא חיישינן דתלי דהא לאמר רב מחמן ישראל שיש לו עשרה ספק פטרי חמור מעשרן והן שלו לגל עדיין יש לדקדק כיון דקודם שנתחזקה חזקת מריה קמ"ל מעשה דקדושת מעשר מהני תפיסה לגמ"ל דיש לכהן לד זכות וקנין גו ל"ש לילך פוטר עלמו ממעמו של כהן ולילך התירו להכנים הספיקות לדיר להתעשר לכתחילה עם" שאר טלאים לגלא ולאו לא קודם שנחזקה החזקת מריה קמ"ל מעשר מהני מוציאין לותו מידו ופשו שהוכיח רב חניגא מזה דהיגו דתקפו כהן מוציאין לותו מידו ומרתה דלא קשה מידי דלכלורה יש לתמוה על מתניתין דקתני ספק בכורות לחד לגם ולחד זכור דהתם אין טהורין אין מוציאין המוציא מחבירו עליו הרלוה וכרב"י ספק בכורות כגון דהתם שילדה ואין ידוע אם נכרה כבר אם לא וכן גבי לחד בשור לגם פרט"י כגון שהפילה אמו לכניו ספק דבר הפוטר בהפילה שור לבניו ספק רוח הפילה וספק רוח שילדה ספק בכורות בהמה טהורה ואחד זכור בהמה טמאה אין טהורין אין מוציאין המוציא מחבירו עליו הרלוה וכרב"י ספק בכורות כגון בהמה שילדה ואין ידוע אם נכרה כבר אם לא וכן גבי לחד בשור לגם פרט"י כגון שהפילה אמו לכניו ספק דבר הפוטר בהפילה ספק רוח הפילה וספק ספק בכורות לחד לגם ול

שנים מביא ואינן קורא א"ל ר"א מילין דצריכין לרבנן בבית וועדא את שאל דרבי יהודה עבד את האילן כקשין תמן תנינן בירך על פירות האילן בורא פרי הארמה

נהמן לפי שבכורים ומעשר והקהל לרגל כתובים סמוכים כאחד ואהדעה כתובים סמוכים כאחד אין מעלין וכדלמתני' (ד' ל"ה:) ורבי יהודה בן בתירה ס"ל דמסכת לית לן למילף להיפך מדאורייתא את הפשט סמכות בכורים לתרומה למימר לעניין דאפשר פטורה מכ"ש מצינו הפעל בכורים משום קנין פירות שיש לו בנכסי חבירו וס"ל דקנין כפירות קנין סנוף דמי ויכול לקדות פרי הקדמה אפר נתת לי ד' ומכח בן למוד דאפשר חייבת אלא ודאי דלאו מצות עשה שהזמן גרמה היא ואפילו בשאים חייבות אלא דבן בתירה ס"ל קנין פירות לאו כקנין סנוף דמי ואי אמרת בכשאים מדאורייתא כטורות למאי חייב הפעל להביא בכורים מבכסי חבירו שכן פטורין אלא ודאי בכשאים חייבות וכל דבעי למיכל דגלי קרא. בכשאים חייבות שאני לי נמי יש לפרש דרבנן ורבי יהודה בן בתירה נהי בכלב גדי בחלב לאו דסמכינהו רחמנא להקיש בכורים לבשר בחלב מה בשר בחלב לדמותך מנחיל בית ד' לא תבשל גדי בחלב אמו וילפינן מהא דסמכינהו רחמנא להקיש בכורים לבשר בחלב מה בשר בחלב אחד מבשים ואחד בשים חייבין אף על גב בכורים אחד מבשים ואחד בשים חייבין הכא בשים חייבין דלא כתיב בכורים מהא דכתיב רחצית בכורי חייבות בכורים בשים חייבות מצות עשה שלא בזמנו דגלי קרא דכתיב בכורי אדמתך תביא בית ד' לא תבשל גדי בחלב אמו וילפינן מהא דסמכינהו רחמנא להקיש בכורים לבשר בחלב מה בשר בחלב אחד מבשים ואחד בשים חייבין אף על גב דבשר תורה שבמר לא תאכל עליו חמן שבעת ימים תאכל מצות כל שישנו בכל תאכל חמץ ישנו בקום לאכול מצה ומכי כבי הואיל וישנו בכל תאכל חמץ ישנו בקום לאכול מצה וכיון דגלי רחמנא בהדיא לחייב את הבשים במצות בכורים שהיו בשים שהזמן גרמה לא מצינו לפוטרה ור' יהודה בן בתירה ס"ל דטעמא דגלי רחמנא בהאי הקישא לחייב בשים במצות שבכורים לפי שבכורים הוא מצות עשה שלא הזמן גרמה ומהכא יליף למילתיה למימר כיון דבשים חייבות מדאורייתא ס"מ לשעתו מדיחין וקורין והוא מצות עשה שהזמן גרמה שבשים חייבות הכל לפי שהיה לאו להכי היקישא הוא למיגרס דקפיד רחמנא שתהא קריאת והבאת בכורים בשעת שתהא דהיינו מכסח ועד עצרת שתהא מלקט תפוחתו ושמח בהם וכיון דרחמנא קבעה להו זמן למצות הזאת הוא למיגרס דבשים פטורות ככל מצות עשה שהזמן גרמה קו"ל הלכה כיקישא לומר לן דבכורים לימקש לבשר בחלב מה בשר בחלב לעולם אסור אף מצות בכורים לעולם מדיחין בין קודם הבא בין לאחר שבא דלפי דמצות עשה שלא הזמן גרמה הוא: בשים מדיחין ואינו קורא. ואע"ג דאיכא למימר דרבנן בשני הילולות סבוקי מספקא להו אי קנה קרקע אי לא קנה קרקע כדאמר רבה בתלמודא דידן (ב"ב ד' פ"ח.) מכל מקום כיון דקו"ל דלקולנין נתר חזקת מריה קמיה ס"ל לרבי יוסי בן מבינא דחזקת מחיים קמיה מדרך לנו לת הספק ומכריע את הדין לחוקמי בחזקת בעל ס הרקשונים ולעשותו כשלו לגמרי שלא תהני תפיסת הלוקח וכיון שאין לוקח שום זכות וקנין לפילו בתפיסה לא קרינן בזה ועד לחקור ולדרוש שם כדעתיך דסבירא לך דחזקת מריה קמיה הוא חזקה ומפרעת כן הוא דדלמא חזקת מריה קמיה לא הוא חזקה המכרעת רק כיון דספק הוא מעמידין הדבר כמו שהיה מתחלה ואם גבר יד הלוקח ותכס לא מפקינן מיניה וכיון דיש לו זכות וקנין לתפוס קרקע גבי לאו דלמא מילתא מי נמי יש לברר דהכי קאמר מילין הללה דאת שאל לאו מדאורייתא הוא אלא רבני הוא דצריכין והשם לאמרו בעת שהתפסו כולם בבית וועדא שצריך הלוקח להביא בכורים להוציא מידי ספיקא מטעמא דכל הבר שיאמו מותר רק מטעם רובא או חזקה או ספק ספיקא בעינן למיקם עלה דמילתא ולא לסמוך לכתחלה היכא דאפשר לצאת ידי שפק: דר"י עבד את האילן כקשין. מדלמר ר"י גבי יבא מעיין ולקמן האילן דמצית ז"מ דס"ל לר' יהודה האילן הגדל פירות דומה לקש ותבן שיגדלו תבואה כמו חטין ושעורין שמצית מסם בכורים ולא לאכפת לן מה שנקנה הקנין מהקרקע לפי דאמן מזלינן בתר עיקר יניקה מהקרקע שהיא קיימת ומוכנת לגדל תבואה לאחר שיזרע לותה ועל עיקר הקרקע שנדלה תבואה כשזרעה ועתידה לגדל פירות כשיזרע ומצא להקד"ם ולמר פרי הקדמה אבר נתת לי ד' הכי נמי בפירות האילן מזלינן בתר עיקר היניקה הבאה מהקרקע שהיא קיימת ומוכנת לגדל פירות לאחר שיטע האילן אחר עליה ויכול למר פרי הקדמה אבר נתת לי וכי היכא דאזיל רבי יהודה בתר עיקר היניקה הבאה מהקרקע לעניו בכורים הכי נמי אזיל ר' יהודה בתר עיקר יניקת הקרקע לעניו דרכה כיו דתניא תמן בירך על פירות האילן בורא פרי האדמה יצא ומוקי לה רב חזקיה בשם רב יעקב בר אחא כרבי יהודה דעבד לעניו בכורים את האילן כקשין וכ"ת מם כן אפילו לכתחלה יברך על פירות האילן בורא פרי האדמה ואמאי תני ברך על פירות האילן בורא פרי האדמה יצא לפטרא דוקא בדיעבד אבל לכתחלה לא ואמאי הא עיקר אילן ערעה הוא ואינו עומה אינם נחשבת אלא כקש כדי לקנות לגמרי דרך חזקיה ס"ל דבאחת אי אפשר לאילן לגדל פירות אלא קרקע ואי אפשר לקרקע להוציא פירות אלא אילן וכיון דבקנין הפה לא הוה לן לברך אלא בורא פרי העץ ולא בורא פרי האדמה כי אם שהכל נהיה בדברו אלא ודאי דלטעמא דרבנן דתקינו לברך בורא פרי העץ הוא משום דס"ל דכל דבר המתיילד מתרי כחות המזדווגים בהדי חד מוליד וחד יולדת נתר כח היולדת ולא נתר כח המוליד הלכך הכא גבי פירות המתיילדים מכח ליחלוחית ויניקת הקרקע המלמיחים את האילן היולדת את הפירות מזלינן נתר כח האילן היולדת ולא נתר כח קרקע המוליד וכדלמרינן בחולין (ד' ע"ט:) דמותר להרביע פרדה עם לאו מיהם מטעמא דאין מוסגין לגרע כח המוליד אלא מזלינן נתר כח הפה היולדת וכ"ת מ"ש אפילו בדיעבד כשבירך על פירות האילן בורא פרי האדמה יצא כיון דלא חייבינן כלל לגרע הפה ואמאי תני בהדיא בירך על פירות האילן בורא פרי האדמה יצא לכתחלה דמשום דחזיל לטעמיה דמספקא לי' לי מוסגין לגרע הפה או אין מוסגין כדאמרינן (תוספתא כלאים פ"ו) ר' יהודה אומר פרדה שתעבה אין מרביעין עליה לא סום ולא חמור ואפילו פרי עם הפה נמי אסור כדאמר רב הונא בריה דרב יהושע בחולין שם ואמן ק"ל ספק ברכות להקל הלכך שפיר קתני בירך על פירות האילן בפה"א יצא לכתחלה בירך לברך בפה"ע לפי דאזלינן בתר כח היולדת לכ"ע אבל בדיעבד כשבירך בפה"א נמי יצא הואיל דברכת הפירות דרבנן ופפיקא דרבנן לקולא וכי תימא פה כן למה ליה לחזקיה לאוקמי מתני' כרי יהודה מטעמא דעבד את האילן כקשין ליתא לר"י מטעמא דמספקא ליה לי מוסגין לגרע הפה אבל לאו הכי היקשא הוא לומר לא דאי לאו לה לא דעבד ר' יהודה את האילן כקשין הוה אמינא דהכא כ"ע מודים דלא מיבעיא כלל לכח קרקע המוליד לגרע כח האילן לא על ליחלוחית הפירות הבאה מהקרקע מברכין כי אם על טעם הפירות הבאה מהאילן ומן מברכין אבל השתא דעבד ר' יהודה את האילן כקשין לענין בכורים וטעמיי נראה דילף מהא דכתיב ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה

עומדים פרי קאמר ריב"ל דאזלינן אחר רוב כשים שולד מעליו ילדן ולא אחר חזקת אמו שלא ילדה וחזקת הנכל שלא נתעקרו ליבדרין דקו"ל אין רוצה ותרי חזקות רוצה עדיף כדאלכיון בפ"ק דחולין (ד' י"ח.) דאזלינן אחר רוב מפרס לדומיה והתם ליכא תרי חזקות אלא חד חזקת שלא נתעקרו ואי אמרת בחזקת שאמן והוא כלא נשחטו שהיתה בחזקת איגה עוברה ועוד אוקי גברא בחזקת טומאה ואי לאיבי קודש שהוחזק עוברה הרי הכא תנן בהדיא ספק בכורות אחד

לקח נכרי וקדם לישראל שהקדים לבו בפרט"ו ס"ל לחפה תלוי והם לבהן אלא פסק הוא והממע"ה אלא קדמה חלוקין בתר הני תרי חזקות לעשותו כודאי נכור ומפ"ש בפרק הקומץ מקבלן מוציאין ממנו ודאי קשה טפי לחתוך לה חלוקין בתר חזקת הגוף אלא ודאי חזקת הגוף עלמא ודאי חזקת הגוף עלמא ס"ל כתקנתו לוקחין וכ"ת דמהרי"ק ס"ל כפרש"י אלא ס"ל כפי' הארמה יצא רבי חזקיא בשם ר' יעקב בר

הרמ"ן בהדיא (ד' י"ט.) שכי וז"ל אחד נכור לחד ואחד נכור לחד נהמה כגון שילדה זכר ונקבה ואין יודע היזה הוציא הראשון הפקר אלמי אלא ודאי נזה חזקה ורובא דלקה לא מס ילדה אם לא ילדה אמו הרי דמספקא לן מי יצא תחלה והפקר אלמי הוא זה לינו חדא דאמתני' סתמא קתני ומשמע דאפי' נכל גווני נתי שיהו יודע אם נהמה או כגר ילדה נתי שיהו יודע ליזה מהן יצא תחלה נתי שיהו יודע אם נפל הפילה או רוח הפילה נכולם הממע"ה ועוד מלי ס"ל לרב המולל לי ס"ל ספיקא דלוריית' מן התורה לחומרא אם כן ודאי הרי על כהן שהייב לפדותו כדין נכור ודאי ולי ס"ל ספיקא דלוריית' מן התורה לקולא אמת אם תקפו כהן מן מוציאין ממנו ומידו הא מדלוריית' אין לו קדושת נכור כלל ולא שייך לומר הכא מדרבנן הוא דלמא להו לרבנן לתקן חומרא נגד חזקת מריה קמי ונגד חזקת הולד שהיה חולין נמעי אמו לכן נראה דבר המולל נמי ס"ל דקודם שהפרה הכהן אין שום זכות וקנין נו להוה כשל נעלים לגמרי וויהו כשהפרה ולבן נתן להוציא מידו אף אמרינן הע"ג דקודם תפיסתו לא היה שום זכות והנעלים היו יכולים למכור וליתן ולהכניס לדיר להתעבר עם שאר טלאים אבל עכשיו שהפרה ניד כהן הדרינן לכללן דפ"ל אין הולכין נממון אחר רובא וחזקה וק"ו הוא הדבר ומה ממון רשות כמו המוכר שור לחבירו ונמלא נגנן או מכר לו חניות ופותן לו כך לא לקניהן נתר רובא ממון שקיים נו מצוה מיבעיי וכיון דאלי רובא וחזקה לא מהני אלא כל זמן שהוא ניד נעלים אלא להוציא מידו לא הוי רוב מעלית להתיר לו גזה ועבודה ולכן שביר פשיטא ליה ממתניתין דקיירי נין שהפרה אם נהמה או כגר נלדה דאיכא רובא דמתעברות וולדות המסייע לחזקת ממון של נעלים נין שהיו יודע אם נפל הי רוח הפילה ונתחזקה שוברה דאיכא רובא שיולדות ולד מעליא נין שהיו יודע היזה מהן יצא תחלה כשילדה זכר ונקבה ולוקחין הולד נחזקת שהיו קדוש נבכורה ונכולם לא לקניה אלא להחזיק הממון כל זמן שהוא ניד נעלים ולא להוציא כשהוא ניד כהן הלכך לא הוי רוב מעלית להתיר נו גזה ועבודה וש"מ דאם תקפו אין מוציאין מידו המקדישה נלא תקפה מקודשת ומשר לו רבה דמסכת לא תפשיטו כלום לפי דאתן לאו מחמת הרוב שהיו מעלית לסרינן נגזה ועבודה אלא ליסורא ממילא קאתי כדין כל קדושה שנאה מלילים ומ"ש לוקח למימר דהאי רוב שמתעברות וולדות והרוב שמולידין ולד מעלית הוא ויוב גמור להוציא מיד כהן וקע"ג דהרוב שמתעברות וולדות הוא רובא דתלית נמעשה לוקח למימר דרבה לשיטתיה לוקל דס"ל רובא דתלית נמעשה הוא רובא כדמוכח מהא דאמר רבה נקדושין (ד' כ:) תופסין לסלוחות ומסיק לה רב כפא נאתרא דרובא מקדשי והדר מסנלי ומיעוטא מסנלי והדר מקדשי לוקלינן נתר רובא למיחש לקדושין ורבה ממי על כרחך נהכי קיימי דלמי לוירי נאתרא שכולם מקדשי והדר מסנלי קשה ג"ש עלייהו הא דקריך שם הש"ס פשיטא ורוב זה תלית נמעשה הוא כמו שכי הרמ"ן נמלחמות שם ולפילו לדעת רש"י שם שפירש דחיישינן שמא שדר הסנלוחות עלמן לשם קדושין ולין זה רוב תלוי נמעשה מ"מ לוקח למיזל נרוב התלוי נמעשה מועיל לסייע לחזקת מריה קמי לעשותו חזקה המכרעת נלא יועיל תפיסה כי אם נעדות ורלי נרורה וכן הדוב שמולידין ולד מעלית מצטרף עם החזקת מריה קמי לעשותו כשל נעלים סרקשוים לגמרי ולע"ג דקי"ל לין הולכין נממון אחר הרוב שאני הכא דלוקח חזקת מריה קמי דמסייע לרובא ונהלטרפות שניהם יחד הוה חזקת מריה קמי נלים כחזקת ממון דמהני לפילו לגד רובא וחזקה כדמוכח מדברי התוס' נכורות (ד' כ".) ד"ה ורי יהושע סבר תופסין לפיוקי שהוקבו הא היכא דלוקח חזקה שמסייע לרובא הוה המיעוט כמו מיעוטא דמיעוטא דלא חיישינן לפילו לר"מ והכא הרי לוקח חזקת ממון שלא ילדה דמסייע לרוב נהמות שלין מטנפת ולמלי קיים ר' יהושע למיעוט מטנפות דאיכא נלא כמו מיעוטא דמיעוטא ותירלו דחזקת ממון עדיף מרובא וחזקה דלין מוליאין ממון מחזקתו כי אם נרלי' ועדות ולא נרובא וחזקה הלכך הכא ע"ג דאיכא חזקת ממון שלא ילדה דמסייע למיעוט שאיכא מתעברות וולדות נגד הרוב ומיעוטא וכן נגד הרוב שמולידין ולד מעלית לוקח חזקת ממון שלא ילדה דמסייע למיעוט שלין מולידין ולד מעלית לפילו לאחר הכרת עוברה מ"מ לא מהני למיזל למיעוט לחזקה ולעשות כפלגא וכלגא ומשום דמהכינן הכי רובא לחזקת מריה קמי לעשות כחזקה המכרעת שיהא נלים כחזקת ממון דעדיף לפילו נגד רוב וחזקה מכ"ש דעדיף נגד מיעוט וחזקה שלא תהני תפיסה וכו' תימה התינח נסבק ליכרה לי לא ליכרה או נסבק שם נכל לו רוב הוא דלוקח רוב מתעברות וולדות ורוב ולד מעלית דמסייע לחזקת מריה קמי לעשותו לים כחזקת ממון ומיהו הכל כשילדה זכר ונקבה ולין יודע היזה הוציא רלשו תחלה לוקח רוב דמסייע לחזקת מריה קמי למלי לא מהני תפיסה הכהן ומתניתין דקתני ספק נכורות לחד נכור לחד סתנוק קטן ומשא דקאי נמי לפילו כה"ג וכמו שכי הרמ"ן נדרים לוקח למימר דסכל נמי לוקח רובא דמסייע לחזקת מהום קמי ומיינו כמו שכתנו התוס' נכורות (ד' ט'.) על הא דתנן זכר ונקבה מכרים שם לעומו וז"ל ילי"ת לריב"ג דאמר מפשר לגיסף אם יצאו זנת אחת לין להם שניהם זנת אחת ולא"כ סמוך ודאי לוקח דרוב ולא"כ הרי הזכר כלום מצוע דקאי לגבי הנקבה שכירתי דרישא שהנקבה מצטלת נכורת זכר שגם היא פטורה נבכורת דקא ולא"כ סמוך מיעט דנת אחת לחזקה דנקבת קידשת והוו להו זכרים קודמין למיעוטא וי"ל כדכריהם לעיל נספק מוציא החמירו להכריח טלה לעלמו עכ"ל הרי להדיא דלריב"ג דאמר לפשר לגיסף לוקח רובא לפטורא נגד מיעוטא דחיוב ומלילו לרבה דס"ל כריב"ג דאפשר לגיסף נעירבין (ד' כ'.) אמר רבה יצאו שניהם נעשירי וקרקן עשירי ואחד עשר מעורבין זה נזה והקשה התיב' שם ד"ה ואמר רבה ות"ת דלמא שתם היינו טעמא משום דאי לפשר לגיסף והאחד יצא תחלה ואפילו נלא קריאת שם היה הקדיש כדאחר נת' נתרא דנכורות (ד' ס:) עשירי מפילו הוא קדוש וי"ל דע"כ סבר רבה דאפשר לגיסף שיצאו שניהם נת אחת דאי אי לפשר לגיסף ואחד יצא תחלה אם כן היה למימר עשירי יחולין מעורבין זה נזה דאפילו יצא עשירי נבתיקה יאחר כך יצא אחד עשר וקורא לו עשירי אין אחד עשר קדוש כלל דהא לא נעקר שם עשירי ממנו ע"כ"ד ועל תירן זה כתבו שנראש עיקר וש"מ תקשה לרבה קושית התוס' שהוקשו על ריב"ג והא הוא רובא לפטורא כשנמוך מיעוטא דת אחת למחצה נקנות קודמת ומכ"ש לרבה לשיטתיה דלמר נסוכה (ד' ל"ו.) לומר להו רבה להמהו מנלדי הועמנא דני ריש נליתא שירי ניה נית יד כי היכא דלא תיהוי תניסה דקשה רבה מן נמינו חוץ מ"מ אפילו אתי"ל דזכר ונקבה מן נמינו היו יולין כולהי רחם כשיולין שניהם כאחת וכשנמוך מיעוט דת אחת למחצה נקנות קודמת הוו להו זכרים מיעוטא כיון דהיכא רובא לפטורא

תלת ניהו לו קרקע ולא יהו לו קרקע כלום הכי נמי תקנו חכמים בדרך על כת לימוד תורה שלא יהו מפסידין פרנסת ביתם ומשלימין ולכן כשבדרך על כת לעסוק בהלכות טעמא הבאה בפרקין תלת תלת (פ"ו) ליזה הוא פלוני פטר חמור הכא לעיל בפרק המוליד ודוקא לענין

בר' אחא דרבי יהודה היא דרבי יהודה אמר

מפרש טלה וכו' מסייע לך פי' לך לשיטתך דאמרת לעיל שנים בעשירי וקרקן עשירי ואחד עשר מעורבין זה בזה ומדלא אמרת עשירי ואולין מעורבין זה בזה ש"מ הסבירא לך דאפשר למעט ומצרפין מיעוטא דבת אחת לאפשר למעט נקנות קודמין והוו להו זכריס קודמין מיעוטא ומכיון הלי רובא דפטור לחזקת מריס קמץ לעשותו חזקה המכרעת שלא תיהני תפיסה דלי אמרת מי אפשר למעט וליכא רובא דפטורא להצטרף לחזקת מריס קמץ יהוס ליה חזקה שאינה מכרעת וכשתקפו כהן אין מוציאין מידו ש"מ אמאי נכנסין לדיר להתעשר הא פוטר עלמו בממונו של כהן ולפ"ז רבה ורב המנונא בהא פליגי רבה ס"ל דמכיון שבך רובא לחזקת מריס קמץ והוה כחזקת ממון המכרעת דמהני לפילו נגד רובא וחזקה שלא להוציא ממנו כי אם בעדות ורליס נרורס ולא ע"י תפיסה ורב המנונא ס"ל דכשהוא בידו כהן לאחר שתפס לא שייך לדון לא ולומר דחזקת מריס קמץ ושל חזקה מכרעת מטעם שבך רובא דמסייע ליה דהא לא לא מועיל שבך רובא כלום דאין הולכין להוציא ממון מיד המוחזק אחר שרוב ורק קודם שתפס שבהן מועיל שבך רובא וחזקת מריס קמץ לעשותו כשל בעלים הרלשונים לגמרי שיהא לו רשות להכניס לדיר להתעשר ולהכי לא קאמרינן אתיא רב חנניא לסיועיה לרבה כדאמרינן בחולין (ד' י.) גבי פלוגתא דר"ש ור"ע אתיא רבה לסיועיה לר"ש משום דתיובתא ליכא אבל סייעתא אלמי ליכא ולפ"ז לא כדאמר רבי רב המנונא ע"י גרייתא זו מהלכה ושפיר פסק הרמב"ם דלם תקפו כהן אין מוציאין לותו מידו כרב המנונא וכרבי נחמן לומר רבה בר לנוס דאמר ישראל שיש לו עשרה ספק פטרי חמור בתוך ביתו ואין מעשרין ואין הן אלו לפי שנתחזקה חזקת מריס קמץ ע"י פעולת מעשר ונם רב המנונא מודה בזה ולא כליני על רבה אלא קודם שעישרן שלא נתחזקה חזקת מריס קמץ ע"י פעולת מעשר רבה וגם הרמב"ם מודה בזה ולא כליני על רבה אלא קודם שעישרן שלא נתחזקה חזקת מריס קמץ ע"י פעולת מעשר רבה ס"ל דאזלינן אחר מעיקרא שנתחזקה החזקת מריס קמץ ע"י סיוע הריוב למיהוי חזקה המכרעת שלא תיהני תפיסה ורב המנונא ורב נחמן לומר רבה בר לנוס ס"ל דאזלינן אחר השתא לפי דאלן על עפרות דיינינן דהייגו שאנו בקין עכשיו להוציא מיד הכהן מטעם רובא ולא מכקינן ממון ע"י רובא לו חזקה ומעתה עולים נמי כהונן דברי רבה דלמר דילמא ר"מ בקין אחד ספוקי מספקא ליה ורבנן נמי לוכלות ספוקי מספקא להו מטעמא דס"ל לרבה דחזקת מריס קמץ היגו מכרעת לעשותו כשל בעלים הרלשונים לגמרי ואינן קוטרים לרבה דלמר תקפו כהן מוציאין לותו מידו לדמי דס"ל לרבה דחזקת מריס קמץ מכרעת הוא לעשות כשל בעלים הרלשונים לגמרי דהשתא נמי תקפו כהן לאו משום דחזקת מריס קמץ לחוד דייקינן להוציא מיד הכהן אלא משום דליכא רוב מתעברות ויולדות או רוב ולד מעליא ילדן או רוב דפטורא דהייגו מיעוט דבת אחת מנרפינן למחצה נקנות קודמת והוי רוב לסטור דמסייע להחזקת מריס קמץ ונהטרפות שניהם יחד לן הרי הוא כחזקה המכרעת שהיגו מועיל תפיסה לכל הכי נמי הקונה חילן אחד לר"מ או שנים לרבנן דליכא שום דבר המסייע לחזקת מריס קמץ וכשהיא לחול לומר מאי מכרעת להיות כודאי לכן כשהלוקח עתה מוחזק כל זמן שהחילנות עומדין מניח מפקח ואינו קורא דדילמא לא קנה קרקע ומיהו כשקרא אי נמי דלמי לעפקועינהו מתרומה ומעשר ועתה ניחא שפיר הא דלא מסקינן כלן תירוצא דרבה כמו דמסקינן בתלמודא דידן ומשום דבתלמודא דמערבא מריס דהאי פירכא הוא ר' יוסי בן חנינא ולדידיה לשיטתיה ליכא לתרן כרבנן לכן לא מסקינן להאי תירוצא דלמרינן בירושלמי ניטין (כ"ג ס"ג) תמן תנינן הכותב נכסיו לבניו בריך שיכתוב משום ולאחר מותו דברי רבי יהודה ר' יוסי לומר אינו בריך מה טעמא של ר' יוסי זמנו של שטר מוכיח עליו רבי שמעון בן יקים (הוא ר"ש בן אלקוסם) לעיל עובדא קומי ר' יוחנן משום לאחר מיתה ומתנתו מתנה משום ולאחר מותה אימו גט חבריית בשם ר' יוחנן אימה מיסטרה בני זעירא בשם ר' יוחנן אימה כניטין אימה כותבת אמר ר' לילא מתנה מכיון שאמר משום' מתנה גמורה היא לאי זה דבר כתב בה לאחר מיתה לשייר לו לכילת פירות ובניטין מכאן שכתב בה משום בגט כרות הוא לאי זה דבר כתב בה לאחר מיתה לשייר לו לגוכא ע"כ והוא כמו דלמרינן בתלמודא דידן בקדושין (ד' ס'.) עולא אמר ר' יוחנן מאי דכתיב מאה תופסין בה ובן אמר רב לפי שאדם לך טעמא דר' יוחנן שוו בפניה כי ארגא לפי' מאה תופסין בה ולמר ליה רב מדאריה קרא אדעתא דהכי אמי לרב לפי שאדם לך טעמא דר' יוחנן שוו בפניה כי ארגא לניפני דכל חד וחד רואי לאנרי שבק וכיון דלאחר מיתה שיורא הוא אימו בט כלל ומן סדין מותרת להתיימס רק משום גזירה דמשום שם מתי כמי לתי ליזומי אמרו הכמים דקולת ולא מתיימת כדלמר לעיל שם על זה למרינן כמו הכא מנרייה בשם ר' יוחנן אימה מיסטרה כלומר מתנה ובט בלבד בתורה אחת אחת כוג אחד דמתנה אינה למיימר דבייר לכילת פירות אבל בשייר נופל ממילא לן הוא בט בכל וכליג ר' יוחנן על רב דלמר שם דטעמא דמתני' דקתני משום ולאחר מיתה בט ואינו בט לפי דמספקא לן אי תנאה הואי אי תנאה הואי אי חזרה הואי ולא ס"ל דפשיטא לי' דאזד סהואי ואינה מתיימת אלא משום גזירה דרבנן אבל יש להבין דמאי קמיפלגי רב ור' יוחנן ומאי לית ליה לר' שמעון בן לקיקוס ור' יוחנן לומר כדעת רב דמספקא לי' אי תנאי הואי או חזרה הואי ונראה דס"ל דהא דאינה לספוקי אי תנאי הואי אי חזרה הואי אלא נדעת הנותן אי לומרה בלשון תנאי או בלשון חזרה אלן מספקינן לה אלא מאמעות הלשון עלמו אלו מפוקקים אם ליבול דלאחר מיתה מאמע לתנאי או מאמע לחזרה כדמוכח מדברי לעיי דלמר שם ולטעמי' דרב בא לאחד ולמר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר ל' יום ובא אחר ולמר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר עשרים יום ובא אחר ולמר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר עשרה ימים מראשון ומאחרון נראה נט מאמעי אינה נראה נט מה נפשך אי תנאי הואי דקמא קדושי דהנך לאו קדושי אי חזרה הואי דאתרא קדושין דהנך לאו קדושין כשיפא מהו דתימא הלי ליבול מאמע תנאה ומאמע חזרה ותיבעי ניטא מכל אד ואד קמ"ל הרי להדיא דלאו בדעתי' מפסקינן לה ולהכי אינה נראה נט מאמעי דלי נכונת דעתי' אנו מסופקים אי כונתו לתנאי או לחזרה ת"ש דלמר אי ניחוש דילמא קמץ לחזרה מכוון ואלו של שני ושני לתנאה מיכוון ואלו קיימין או ראשון לתנאה חיפוון ואלו קיימין או שני וראשון לחזרה מיכוון ואתרא לתנאה מיכוון ואלו קיימין דמסיכא תיפוק לדעתין לומר דכולהו יכוונו לתנאי או כולהו יכוונו לחזרה אלו כולהו נדעה אחד ניהו דיימא דאם כיוון לתנאה כולהו כמי לתנאי מיכוונו הרי לאו כל הדעות שוות זה מכוין לתנאי וזה מכוון לחזרה

אמר עבד את האילן בקשין אי"ר יוסי דברי

לענין חומת בכורים דתליא בזית לו קרקע הוא דכתב רחמנא
פרי שחדשה בשבח על כח קרקע המוליד לחנך לענין ערכת
סכירות דתליא רק בהנאת טעם שבח מהאילן ליהנות יולא
כשפירד על כח קרקע המוליד ועוד דנגד בכורים נופל הרי
הוא משבח על כח לחנך היולדת
נהרי כח קרקע המוליד וכשהנה
משבח

[illegible]

קיימ"ל דלא מסקינן ואלו קיימין קיימ"ל דלא מסקינן משבחת המותן כלל אלא בהנאת גופא ומסקינן לחנכו
ומה הים מסקינן דחיבת ובספיקא דחיבת העלה המל"מ בפ"ז מהל' שביתת (הל' ג') ובהל' טוען ונטען (פי' ט"ו הל'
י"ח) בפ"ד מהל' טומאת מ"ת דמסקינן לספיקא דחתם ותרי דאמרי רבה ורב יוסף בינונית (ד' ל"ח.) דספיקא דאוריית
הוא ולא מלינן בתר חזקה דאלו בשביל שחזקה יבוא לומר כת אימת אמרה בשביל שספיקא לא נעשתה בה המעשה
שהצריכו ומסופקני עליה שפיר מוקמינן לחזקתה ואמרינן שלא נשתנה מכמות שהיה מתחלה לגבי כשמספק הוא בהנך שתי
כתי עדות שמכחישין זו את זו לא מסלי חזקה כלום להכריע ולעדר היזק הוא כת אימת אמרה וכן בגדי ספיקא דחיבת
או ספיקא דפלוגתא דרבוותא - נמי לא מסלי חזקה להכריע הדין לכן לא מלינן בספיקא דחיבת ובפלוגתא דרבוותא בתר
חזקה כלל ב"ש שפיר בעי ר"ש בן אליקום מרי יוחנן מהיום ולאחר מיתה מתנתו מתנה מהיום ולאחר מיתה לימו גבו ולא
נתן לפרישי ברב דרבן ספוקי מספקא להו לי תלתא חולי לי חזרה חולי מהום דנרסת הירושלמי נמתניתין הוא דלא
כגירסת הב"ח דילן דבש"ס דילן גרסינן נמתני' מהיום ולאחר מיתה גבו ולימו גבו ולגירסא זו שפיר מצינן לפרושי ברב
דמספקא ליה ריבא לי לאחר מיתה תלתא חולי לי חזרה חולי ולימא לפיפרך אמאי וכן גבי ספיקא דחיבת
או ספיקא דפלוגתא דרבוותא - נמי לא מסלי חזקה להכריע הדין לכן לא מלינן בספיקא דחיבת ובפלוגתא דרבוותא בתר
חזקה כלל ב"ש שפיר בעי ר"ש בן אליקום מרי יוחנן מהיום ולאחר מיתה מתנתו מתנה מהיום ולאחר מיתה לימו גבו ולא
נתן לפרישי ברב דרבן ספוקי מספקא להו לי תלתא חולי לי חזרה חולי מהום דנרסת הירושלמי נמתניתין הוא דלא
כגירסת הב"ח דילן דבש"ס דילן גרסינן נמתני' מהיום ולאחר מיתה גבו ולימו גבו ולגירסא זו שפיר מצינן לפרושי ברב
דמספקא ליה ריבא לי לאחר מיתה תלתא חולי לי, חזרה חולי ולימא לפיפרך אמאי וכן גבי ספיקא דחיבת
אבל לימ ואם תהא גבו כלל בספיקא דריבא לא מלינן בתר חזקה אבל בירושלמי גרסינן נמתני' מהיום ולאחר מיתה לימו
גבו וס"ל לר"ש בן אליקום דלסכי לא גרים גבו ולימו גבו כמו בש"ס דילן" לומר לך דלימו גבו כלל ועל זה לעיל קומי ר'
יוחנן שפירש את הירושלמי לשלול אותו מה שמע ממנו דגרים נמתני' מהיום ולאחר מיתה לימו גבו דמשמע לימו גבו כלל
ועי"ש טעמא דמוקמינן לותם על חזקתם ולימלי הא בספיקא דריבא לא מוקמינן לחזקה אבל קשה הא דלעיל דלא מלינן
בספיקא דריבא לא מלינן בתר חזקה לאו מילתא היא לכ"ע אלא תליא בפלוגתא דרבי שמעון בן גמליאל דרבי ורבנן
יוסף דלעיל תרי יתרי ספיקא דאוריית הוא לשאר לעיל דלמרי תרי ותרי ספיקא דרבנן ולרבה ורב יוסף שפיר מצינו
למימר דבספיקי דריבא לא מלינן בתר חזקה כמו בספיקא דתרי ותרי דדמיין להדדי דבתרוייהו לית החזקה יכריע לגבך
לומ סדבר על בוריו אבל לשאר לעיל דלמרי תרי ותרי ספיקא דרבנן הוא ואוריית מלינן בתר. חזקה ל"ש לדרבה
לימא מעיקרא דבספיקא דריבא דדמיין לספיקא דתרי ותרי מלינן מדאוריית בתר חזקה ושפיר קאמר נמתני' מהיום ולאחר
מיתה לימו גבו לומר לך דלימו גבו כלל דמוקמינן לותם על חזקתם וא"ש ומ"ל לר"ש בן אליקום דר' יוחנן ס"ל תרי
תרי בספיקא דאוריית הוא דילמא ס"ל לר"ש תרי ותרי בספיקא דרבנן הוא ולימלי לעיל עובדא זו קומי ר"י כלילו לו
ומבח פירוקא כלל וגראה לישב דבספיקא דריבא לא מלינן בתר חזקה דתנן בגיטין (ד' ע"ג.) דס"ל
מה הוא נאותן סימים ר"ש אומר כשאת אים לכל דבריה ר' יוסי אומר מגורשת ואחרינן עלה ת"ר ימים
שבינתים בעלה מציאתה ומעשה ידיה ומפרת נדריה ויורשה ומטמא לה כללו של דבר הרי היא כשאתו לכל דבר
חלא שאינה מביאה קרבן סימנו גבו שני דברי ר' יהודה ר"מ אומר בעולתה תלויה ר' יוסי אומר בעולתה פסק ומכ"ש מגורשת
ואינה מגורשת ובלבד שיאמרו אלו אינה נאמנת בין ר"מ לר' יוסי ת"ש לר' יוסי מהו לומר בעייתי מעשה ראינו
ולר' יוסי מייתי לעשה מלוי ולכאורה קשה מאחר שהוא לפנינו לי ר' יוסי לית ליה בעי מיבטר נעשה
תלוי דמוקמינן לותם על חזקתם ולפנינו כשאת אמי מהיום להצניע חטאת ולכי הוה לי' לר' יוחנן לומר חטאת ליכא בניהו
לר"מ כשאת לא מייתי חטאת ולר' יוסי מייתי חטאת אלא ע"כ מוכרחין לומר דבספיקא דריבא לא מלינן בתר חזקה וכיון
דמספקא לי' לר' יוסי אי חלין הנירושין משעת נתינה כר"מ או חלין שעה אחת קודם מיתה כר' יהודה לעשה בעולתה ור"י
נתוסי אם ד"ש תלא הרי הוא ספיקא דריבא דהניחו דמספקא ליה אי ליעבד לשם מתי משמע מעכשיו כר"מ או משעת
מיתה ולזן זה ספיקא דריבא ל"ש יש להבין מאיזה טעם ומפרש לקמן דמהיום מכשוטא ולומר דמתכוון שמוך
למיתה וע"כ ס"ל מטעם דאמרינן דעתים שרוצה לאחר הנגע כל זמן שיכול הלכך נעשה כאומר מעת שאני בעולם והכי
קאמר מהיום יהול תלוי זה שם יומות שיהול הנגע שעה אחת קודם למיתה כמו שכ' הרמ"ש וי"ל קשה נוסף לר' יוסי
דמספקא לי' אי כותנו לאחר הנגע הוא שכח נגוף, לומדנא דלא הוא לי' לומדנא דלא מוכח לן הוא
לומדנא כלל ומטעמא דלומדנא דלא מוכח לן עדיף מדברים, שבלב דקי"ל דלא הוא דברים וכדאמרינן בב"ב (ד' קמ"ח:) לומר
רב יוסף בר מכיומי לומר רב. ניחוש שכיב מרע שכתב נכסיו לאחרים רוצין שם נמחלק את קנו כולן עומד חוזר נכולן
שם נמחלק את קנו כולן עומד לימו חוזר אלא נאחלוק הנכסים עיוני קמעיין וסדר יהיב סתמא דשכיב מרע מידק דייק
וסדר יהיב וכ' שם הרמ"ש והא דחיישינן מספיקא לחפוקי מיושב טעמא משום דיש כאן מתנה גמורה בקנין אלא
דיחתא לומדנא הוא דאמרינן שם עמד חוזר והכי לומדנא לן לומרינן אלא היכא דברייר לן בודאי דהוה מתנה נכל נכסיו
אבל היכא דיוספקא לן לא לומרינן לומדנא ויילפו מהברייתא דטעם הרמ"ש הוא לפי לומדנא אלא ברייר הוא כדברים שנלב
דלומרינן דברים לבטל המתנה הגרורה והכי נמי כשמספקא לי' לר' יוסי מי כוותו לאחר הנגע או לא והוה ספק נהפי
לומדנא והוה לי' לומדנא אלא ברייר שיהיה עדיפא מדברים שבלב אלא הוה דברים וחיך יתי ספק לומדנא מליבא
דיהיות שמעת ודלי מעכשיו אלא ודלי דר' יוסי לאו נכוחת הנותן מספקא לי' דתיהו נמי ס"ל לדבר ברור ולומדנא דמוכח
ארנונו לאחר הנגע כל זמן שיכול ולית נזה ספיקא רק נמשמעות הלכן עלמו מספקא ליה לר' יוסי מי ליכא דמהיום
הם מתי משמע משעת נתינה מתנ ונתבטל הלומדנא ארוצה לאחר הנגע שעה כר"מ או דמשמע מהיום יהול תלוי זה שם יומות שיהול הנגע
חלא מוקמינן לותם על חזקתם אלא היכא דברייר לן לר' יוסי מי ליכא דמהיום שמשמע מעכשיו ומ"ש
ר' יוחנן לשיטתי' דאמר לו לשיטתי' דאמר הכי נמי ס"ל לדבר ברור ולומדנא דמוכח
גרים נמתני' לימו גבו דמשמע לימו גבו כלל ולימלי הא כלן נמי ס"ל דבספיקא דריבא לא מלינן בתר חזקה ולא
לים לבטל הנגע לגמרי לחמס יש לדחות ולומר לעולם ר' יוחנן ס"ל דבספיקא דריבא לא מלינן בתר חזקה והא דלא מצל הכא

ומעשה על כך חינוך שהולדת כגון הבא מעוברין וקטן הרוחץ חינוך
ומעשה וגם כן על פה הקדקד המוליד ובקטן שאבי בכורים נוטל
לך עבדכן את הלוים בקשון לפי שמרובין עיקר לילן לרעת
הוא הכי ומני בהכת הכירות לך עבדילך את הלוים הקדשין
ולא שמהרבן עיקר קיבן לרעת הוא
ר' יוסן ס"ל דלקיבן הבנן לפליגי

דברי הכל הוא פירות האילן בכלל פירות האדמה

כיון דנפיב הזמן עד רגע הקרוסה סמוך למיתה לא היתה בחזקה מעוברת דהיכא דרגע זו סמוך למיתה הוא לכן קע"ג שמתעבר לו לה הבכל רגע ורגע מזמן שנתיקה עד סמוך למיתה היתה בחזקת היא לא יולדין בתרה ומסוס דחזקה זו לא בתזקרה לנו בשעתה וכל חזקה שלא נודע לנו בשעתה שנתעברה לנו להחר זמן לא יולדין בתרה כדקמרינן גבי בהמות שנעשו מהסוה שמילת טרפה שכל הנבילות לסורות כמבואר בי"ד סי' פ"ו ולא מוקמינן לותה על החזקה שבשרים היתה בשעה שחולה דטריפה היא הוה אמינא דחזקה מסוס דנתוך ר"ג חזקה מסוס דנתוך ר"ג חזקה מסוס דנתוך ר"ג ח

האדמה ואין פירות האדמה בכלל פירות האילן רבי בון בר כהנא בעי קומי ר' אילא מכר לו שדה בקומתה הלוקח מהו שיביא ממנה בכורים א"ל למה לאו עד כרון לחה יבישה

ומשמע שמתה לאשתו מדיוק וקורדי כשנתה בכתה פירות בכפים בפעל
משום דצנא הוה ליי בקופה פירות בשוק ואחד כך קנה שדה
דלולב קונה בכל כשהמוקחין הסדרי[ו]תא שנכתה לן פירות בכפים
לאחי שכנה דנמתה מדיוק וקורדי כיון דמעיקרא לוגיך דש בפירות
עכ"ל והכא מצוי לסדיוק דלוקח שדה
דהתם מדיוק וקורדי הוגיל שעתה יש

יבישה א"ל אפילו קצורה מעתה אפילו

חותם על חזקת פנויה ואינה נריכה
גט מדלורייתא רק מדרבנן לפי תכשיט

חיפולו אמר לני מוקדי מצינו לשם תלוי לעולם מיפטור מחיוב
לשם תלוי כל זמן שלבו מוקפו ואם כן לא מהני החזקה כלום
אלו החזקה רחוק ברורה היא לעצמה כיולי לא חשיב שלא יהא
לבו מוקפו לבן לא מהני חזקתו שלא לכל הכל הכא הרי לא תלית
חיוב גבן נמים שלבם מוקפה לבן מוקמי'

לכתחילה וכיון דה' יוסי ס"ל תרי ותרי ספיקא דרבנן הוא לכן לא מוקי לדברי רבנן דאמרי חפילו עדים ואחר כך נשאת לא
תלת כמו דמוקי לה רב ששת בגון שנישת ליחד מעדים ואומרת ברי לי משום דחפילו לעד אחד נאיסור מיתת ב"ד הקלי דמוקמינן
לותה מדלורייתא בחזקת חשת חיים ולא מרשינן לחזקת הלת משום חזקה דחשה דייקא ומינסנת לפי דלין חזקה מרעה שכנגדה כל זמן
דליכא רישותא ברורה לפניו כדאמרינן בנדה [ד' ט"ז] חשה חיים לה ושת והגיע שעה ושתה ולא בדקה ובשוק בדקה אמר רב נדקה ומלאת
טומאה טומאה ברורה מחמת ספק דאורייתא דאמרינן בנדה דלמא דחזקה דאורייתא נזמנו בא לא מרעה לחזקת טהרה דידה וחפילו לשמואל דפליג על רב וס"ל חפילו מלאת
טומאה נמי טומאה הייני לחומרא ומדרבנן ול"ל לא מסתבר להשוות דברי רבנן דתמן עם דברי רבנן דהכא. בלא
מלאכה ולחלוק ולשבש דברי הברייתא לא מסתבר אלא מלאכה שיעתנן דרבנן ול"ל מוכח מדברי הירושלמי הלן
דלא אמרינן למ"ד תרי ותרי ספיקא דרבנן דלתי חזקה דדייקא ומרשה לחזקת חיסור חשת חיים ושוב קשה דתנן נכרי (ד' כ"ג.) המניח
חשה תלוי ומודע לו שלא חנוח לם עד שלא כשחט יצא וירעה נעדר דברי ר' מ וחכמים אומרים ירעה עד שיכלתאנ כו' אמר רב יהודה
אמר רב מודים חכמים לר"מ בחשה תלוי שהוזמן עליו דיצא וירעה נעדר מ"ט עד כאן לא כליני רבנן עליה אלא היכא דאסרשה ע"פ
עצמו ואמרינן לבו נקבו אבל היכא דעל כי עדים לסרשה לא קום סמיך עילוי דעדים לסדר דילמא יתו לאחריה ומזמי להו מתיב רבי שור
הנסקל לינו כן אם עד שלא נסקל יצא וירעה נעדר ס"ד לילימא דאתי בי תרי לומרי ברי ובי תרי לומרי לא הרג מלי למיגי דביית
לעדותה ליית להו לקמאי אלא לאו נעדי הזמה ופליגי ומקשה התוס' אם ס"ד אם ז"ל ואי"ת כריך הא אמרינן בסנהדרין (ד' ע"ז)
כמיתת נעלים כך מיתת השור וכיון דאין נעלים נסרגים בעדות מוכחת השור לא יהרג ואי לאסרו בהגיפה אלא עדות לחרונים נמי
לינו אסור בהגיפה לפירוש ר"ת שפיכח נעלמא נקדושין (ד' ט"ז.) דשור הנסקל לינו אסור בהגיפה מחיים עד לאחר סקילה ו"ל דומיתי
לה משום פיקח דקתני מנסקל מותר בהגיפה לומאי ליית להו לקמאי אלא לאסרו לאסור בהגיפה אלא נעדי הזמה ויש להגין
ל"כ מאי כריך מאי חזית דליית לבתראי ליית להו לקמאי הא לפיקוח נפ"ש ד' לחין (ד' ל"ח) דתרי ותרי ספיקא דרבנן הוא ומדלורייתא
לזלינן בתר חזקה סילכך מוקמינן השור בחזקת אלא סרג ומותר בהגיפה ופ"ת. דהתוס' לטעמם לזלי שפרשו להא דכריך הש"ס בכתובות
(ד' כ"ג) ד ס מאי אלא רישא ומאי אלא אלא סיפא דבריפא אבי"ג דלית לן לקומאי בחזקת כנוים מ מ תרי ותרי ספיקא דרבנן הוא
והוה לן למימר תלת מדרבנן לכן שפיר כריך מאי חזית דליית לבתראי ליית להו לקמאי הא לפיקוח נפ"ש דלא לימא דרב
מותר מדלורייתא קאמר כיון דמדלורייתא לזלינן בתר חזקה ועוד הא דתנן פוסקין הרמ"ח בתחו' סי' י"ב והריב"ש סי' רס"ו ומשכטי
שמואל סי' קי"ז דלא התמירו רבנן אלא היכא דאית לן למיזל בתרי ותרי בתר חזקת סיתר ומכ"ש בשאר מילי ודלי לזלינן בתר
חזקה לפילו מדרבנן וכדמוכח נמי מדברי הרמב"ם שפסק בפ"כ מהלי לימורי דיש לו ט"ז מי שמוחזק לן לכהן ויש עליו קול שהוא
בן גרושה ובן חלוצה ואתא עד אחד והעיד עליו דכהן כשר הוא ואתו שני עדים והעידו שבן גרושה ובן חלוצה הוא ואתא עד אחד והעיד
עליו דכשר הוא מצטרף עד השני עם עד הרישון וישאר כהן בחזקתו לגיו ומדסתם ולא פירש להדיא לתרומה דרבנן למדו מזה לחאחרוני
דדעת הרמב"ם דכשר לפילו לתרומה דלורייתא וה"כ לשיטת הרמב"ם וכל הפוסקים הנ"ל קושית התוס' בתמורה עומדת ושוב לפילו
לשיטת התוס' דס"ל בכל מילי דלוקח ליסורא דלורייתא התמירו רבנן אלא למיזל בתר חזקת סיתר ומ"מ מאי לימא לך ניחא דרב מדלורייתא
קאמר בשאר מילי לשיטת רבינו יצחק בר ברוך בתוס' כתובות (ד' כ"ו) ד"ה לכן מחתינן לי' לכן מסקינן ליה ס"ל לחלק בין בלו עדי סיתר
תחלה לבלו עדי ליסור תחילה שפיר ליכא למימר דהכא כשבלו עדי קמאי והעידו תחילה שהרג והוציא לותו מחזקתו זוב לא מהני בתרי
לזוקמי לותו בחזקת סיתר לכן כריך מאי חזית דליית לבתראי ליית להו לקמאי הא לפיקוח נפ"ש דלא לימא דרב
ר"י דכלינן אם על רבינו יצחק ב"ב ס"ל דאפי' כשבלו עדי ליסור תחילה נמי לא הוציאו לותו מחזקתו מאי ליכא למימר ומחמת קושיא
זו מוכרחין לומר דרבא כריך לרב לשיטתי' דס"ל בעלמא דאפי' תרי סיפיקא דלורייתא הוא מאי חזית דליית לבתראי ליית להו לקמאי ולא
מלינו לרב בחזקת דוכתא בס"ם ס"ל דתרי ותרי ספיקא דאורייתא הוא כי אם מה דאמרינן בנימות (ד' פ"ח) על הא דתנן האשה שלך
בעלה ליחידית היא ובאו ואמרו לה מת בעליך ונישת ונתכ"ב בעלה תלת מזה ומזה ואמר רב לא שנו אלא בבועלת אחד לבל ניסת
על כי שני עדים לא תלת מחכו עלה בחערבא לחת גברא ובקו ואת אמרת לא תלת לא נריכה אלא ידעינן ליה לי אלא ידעינן ליה בעד
אחד לחאי תלת לא נריכה דאמרי תרי ואמרי לחן הויין בהלי מכי נפק ועד השתא והתון הוא אלא ידעיתו ליה דכתיב ויכר יוסף את
לחיו ואם לא הכירוהו ואמר רב חסדא מלמד שיצא בלא חתימת זקן ובא בחתימת זקן סוף סוף תרי ותרי ניהו והבא עליה בחזקת תלוי
קאי אמר רב ששת בגון שניסת ליחד מעדים והשתא נחזי לחן כיון דשמעתים דרב סלקא שפיר לחאי מחכו עליה בחערבא ולא מצינו מעגנה
לדברי ומוכרחין לומר לפי דלוקמתא זו לא לתיא שפיר אלא למ"ד תרי ותרי ספיקא דלורייתא הוא וכדשמעת מהא דדייק הש"ס למ"ד תרי ותרי
סוף סוף תרי ותרי ניהו והבא עליה בחזקת תלוי קאי ולא כריך דעדיפא מיניה הבא עליה בחזקת קאי מכאן למ"ד תרי ותרי ספיקא
דרבנן הוא ודאי לית בנר ובר בנר דיכריכינה רק לפי למ"ד תרי ותרי ספיקא דלורייתא מ"מ הבא עליה בחזקת תלוי קאי ומבני רב ששת
למ"ד תרי ותרי ספיקא דרבנן היכא לתרץ כגון שניסת ליחד מעדים אבל בחערבא ס"ל דתרי ותרי ספיקא דרבנן הוא ויכולה לעגן
עצמו בחיסור מיתת ב"ד לכן מחכו עליה ולא מצינו שום מעגנה ואריכא דמדריו וכיון דמוכך מכיון לרב לשיטי דלא לזלי בתר חזקה בספיקא
דתרי ותרי כשיר כריך רבא מאי חזית דליית לבתראי ליית להו לקמאי אלא כן מוכך מבעי ליה למ"ד תרי ותרי ספיקא דרבנן הוא לא לימא
דחזקה דדייקא מיניפשא מרעה לחזקת חשת חיים לחתכם יש להגין ליה לא נייש בחזקת חשת חיים לבל למה לין בא להתרעתי את החזקת חשת חיים לבל יתחייב תטלת עליה

לכל"ע ש"מ לומר כיון דסמ"ל דחזקין נתרה חזקה יפקין נפקין דהחזקן מסת הכתובה הקמתה גבי נגע ונלמ"ד הכהן מן הבית לכל סתם בתים והסגיר את הבית שבעת ימים דילמא לחפקיר ואתי לבנה להם שעורית אלמ"ד לאו משום דלמרינן לוקי לחזקה לכתחלה ל"ע הכא"ל הכהן בפוף שבוע ורואה והנה כהה הנגע ולית ליה חזקה מטמאין אלם שהרת אם בזוותו

חיטים כך אנו אומרים הלוקח מן השוק דסמ דתני דלקמן שמתם

שבוע ואיירי קרבן שם נכפף בעזרה והכי קמ"ל דחזקה דדייקא לא אלים לדחות לחזקה לגמרי דשם כן היה להיות עד אחד נאמן בעדות אשה מן התורה כיון דלא לותחזק ליסורין ומקום דלא לותחזק ליאמן עד אחד מדאורייתא כדלמרינן בריש ניטין (ד' ג') גבי אלו ולאו דחזקה דדייקי ומינסבא לן אלים לדחות לחזקת היא לגמרי אלא משוי לותם כחזקה דליתרע בריעותא שליא ברורה לכניסו וכיון דלא ריעותא ודלית ליה יפקין מכנע דהוי חזקה וק"ו סוס דשתם ומה גבי נגע דליכא תרתי לריעותא אבל דיוקי מכנע דחזקה טהרה ועוד זרי חזקת נגע ליתרע לכניך ופ"ש לזלין דתר חזקת נגע שהיתה שלמה בשעת הסגרי מכ"ש חזקת עצם הבית דלא אלא אבל אדם לרי עוות דהויגו מה דליתרעתי על ידי חזקה דדייקא ודלי לזלין דתרתי לחייב בתלת יגלים הבא יגלים ודיוקי גבי מקום שממד ומעלין בסר או חבות שבדקה ומעלין חומן לומרין ברים בהם ובקדושין (ד' ע"ט) דלא לזלין דתר חזקה דמעיקרא ואסר דאסר ואתי ואסחמין ואתי ונם ליכא תרתי לריעותא דסעמד בגדר בחזקת טומאה והעמד בעל על חזקתו וחזקת מקום ויי"ל ליתרע לכניך. אבל ליכא לליכא תרתי להיעותא ל"ע דליכא למימר ליתרע ואתי מעט מעט מ"ש לא ליתרעי זה שהחזקה מעיקרא וזלזלינו דתרה כדמוכח מסת דלמרינן בריש כלים (ד' ג') והכל מכרים ורבים מי קלמינא לטהרות סלא דקלמינא הרי להדיא בן לשמי בן להכל לא חיישינן לגבי בעלה דילמא הנם הנם חזיתים לפי דליכא אלא חדא ריעותא שטורעה חזקת טהרתה וחדא ריעותא לא מרעינן לחזקה אילמתא ולפילו לגבי טהרות אין מחמירין אלא מדרבנן אבל מדאורייתא לזלין דתר חזקת טהרתה ונהדיא כתנו התום' שם (ד' ג') ד"ה דליכא ריעותא מנופא ו"ל אבל אי לאו הני טעמא סוס מוקמינן לה לחזקת טהרה ל"ע דשתם ואלי טמאה כמו בגגע דאחד בעלה ואינו יודע לה אי לה אי לא ולמחר השכים ומצאו מת ר"מ מטהר וחכמים מטמאין אבל אם רלוסו אי מצערך לה רבנן מטהרים ל"ע דליכא ריעותא מנופא ו"ל אבל אי לאו הני טעמא סוס מוקמינן לה לחזקת טהרה ל"ע דשתם ואלי טמאה כמו בגגע

עגית וקורט ע"כ לריר שזכתה לו פירות דקי לא זכתה לו
ס"ל דקנסה כירות וקי"ל שדה כלומר כדין קנה פירות בלחר
שהפרים סמוכר ומכן בכורים והעתו הים לו בשעת הפרשה
למכור לותן ולא בהלן לקריים שוב לין תורת הקריתה על המוכר
ולא תורת קריתה והבחה על הלוקח

והי"ב כשמתם לשתו לאחר **מבוא בכורים פשיטא הרא מילתא מבר לו** בספיקא דעלמא ולא בספיקא דתבוא
ועל זה נא רבא ואמר לעיכא נמי

לאוקמי מתניתין דכגע בלחד בגליה בספיקא דתרי ותרי כמו שכתב"י רק כתם תרי חזקת ופכל חדא חזקה ועל זה הקשה התוס'
שביר לפי לוקיימתא רבה ורב יוסף שהפכים רבא עמהן מטעמא דרוצים לאוקמי דברי ר' מאיר כמאן דאמר תחומין דרבנן לא לתיא
שביר אלא לרבה ורב יוסף דפסיקא להו תרי ותרי הכיקא דקורייתא הוא לגבי לדידן דאמרינן בכתובות [ד' י"ט] גבי ממונא לוקי
תרי בהדי תרי לעמא ד' אלינן בתר חזקה רק בלישנא דקורייתא התמירו רבנן וכן ס"ל לרבא אלא מוקי בגיטין (ד' ל"ג) למתני'
דסף כרבה ור"י ול"ב הכתם לעולם לוקי רבא למתני' דהכא כרבה ורב יוסף שוב ליכא להוכיח דדעת רבה ור"י אליבא דר"מ דתחומין דרבנן
כי היכא דליכא להוכיח דדעת רבא אליבא דר"מ דלעת רבא לדרבה ליפכא מוכח דס"ל אליבא דר"מ תחומין דקורייתא דלי תחומין
דרבנן ומלי למר לרי זה חמר נמל הא ספיקא דרבנן בלישנא דרבנן ק"ל לקולא ותירצו דהכא שאני דהכתם הוא כפי לעולם
לימא דטעמא דרבה ור"י ורבא דמוקי לה בשני כתי עדים הוא לפי שרוצים לאוקמי לברי ר"מ כ"ש תחומין דרבנן ולי קשיא לך
הא רבא ס"ל בדידן דתרי ותרי ספיקא דרבנן הוא ומלקורייתא לחמרינן לוקי תרי בכולו בדבר שהוא לישנא מלקורייתא
ליפכא למימר כי היכא דלא אלינן מדרבנן בספיקא דתרי ותרי בלישנא דקורייתא בתר חזקה שלא ליתרע קמן הכי נמי לא אלינן
מדרבנן בספיקא דתרי ותרי בלישנא דרבנן בתר חזקה דליתרע קמן לבא בספיקא דעלמא אלינן בתר חזקה דליתרע בלישנא דקורייתא
מכל הלין התמיה רבה ועמוה על רביתו בעלי התוספות שלמדו דחזקת דייקא ומיכפת מרעה מדלקורייתא להזקת לבא ליה היכך ממה
דכתבה רבינו גבי נגע והיכך ממלי דק"ל בכל מקום דחזקה דבשתא דהיינו הריעותא לאו כלום היא נגד חזקה דמעיקרא ובכל המקומות
דחיישינן להזקה דבשתא ליתו אלא דרבנן כמו גבי מעת לעת שבאדם וגבי נגע בלחד בגליה ולחל"ב מלאו את שהכתים מטמאין לקדשים
ולא לחולין וגבי סכך בן תשע לעפין לכילת תרומה וגבי ספיקא דתרי ותרי לפילו בלישנא דרבנן כמו שהוכחתי לעיל וכן גבי כתנו
לאחר י"ב חודש ונתנו לאחר י"ב חודש ואת אם הגע קודם למלאת ס"ז גע ואם מיתה קלמה לגע אינו גע ואם לין לין יחוש זו היא שאמרו
מגורת ואינה מגורת כדתנן בגיטין (ד' ע"ו) פי' הכתים לאחרו מגורת ואינה מגורת ולריכה הליפה ומחמת חומרת דבשת היא
לא מקיימין ליה מדרבנן בחזקת אי ואימא בשתא לאחר י"ב חודש את אלא כיון דבשתא את מקמי הכי מספקינן לי' דילמא בתוך י"ב
חודש את כמו שכ' סר"ן טעם זה אבל מן התורה מותרת לעלמה אלא לילפה דלוקמינן ליה לחזקה ועוד קשה לי על דבריהם ז"ל הא
כלן ליכא ריעותא ברורה דהא לא מלינן לומר את רק דאלן מלוענים לכת שהרי המעידים שמת על ידי חזקה דידה דייקא ומיכפת
וכל היכא דליכא ריעותא ברורה לא מלינן להתרעלי חזקה דרבנן על ידי חזקה שביא המוכנדתה כדמוכח מדברי רב עמו דאמר נגדה
(ד' ע"ז) דבשה ביא לה ושה וסגיע שעת ושתם ולא בדקה ולבסוף בדקה אמה רב בדקה ומלאת טמאה טהורה ושמואל
אמר לפילו בדקה ומלאת טהורה כמי טמאה מפני שהורה בזמנו בא ומוקי לה רב נחמן בר יצחק בוספות גופייהו קמ"ל דמ"ש
וסתות דלוריית ומ"ש וסתות דרבנן ויש להבין הא לעיל (ד' ט"ו) תנן הבאין מן הדרך בשיהן להן בחזקת טהרה ואמר רב הונא ל"ש
אלא שלא הגיע שעת ושתם אבל הגיע שעת ושתם לטורה קסבר בר בר חנא אמר לפילו הגיע שעת ושתם
כמי מותרת קסבר וסתות דרבנן והקשה התוס' בד"ה לפילו ול"ל תיתא לעיל מותרת הא אמרינן בשבועות (ד' י"ח) לזהרה לבני
ישראל שיפרשו מבשותיהן שמוך לוסתן ול"ל בשהתה לאחר ושתם שבעת ימים שיוכלה לטבול לריכי דפסק בבילה מוליאה מידי ספק
החתה בהטוה דרבי יוחנן דבשמוך ולמ"ד וסתות דלוריית לפילו שהתה בשיער זמן בבילה לטורה דודאי רלתה תבדיקן לה ומתוך כך
יש לדחק דס"ל לר' יוחנן דבשמוך וסתות דרבנן עכ"ל הרי כתבו התוס' להדיא דלפילו למ"ד וסתות דרבנן היכו מועיל אלא כגון
עוד שברת למעלתתא דהיינו זוב ואלה טהורה היא לבעלה מטעם שפק שפיקא שפק רלתה שפק לה רלתה ואת"ל רלתה לימא
טבלה אבל הכא גבי רב דאמר בדקה ומלאה טהורה טמאה לעולם עוד שברת למעלתתא שהרי ודאי לא טבלה לעולם טהורה ובריכין
לומר דשמי התם בבשלה הבדר תליא שהרי בדקה יכולה לומר בשהיא ערה ופ"ש כשהיא עוד שפק למעלתתא היא צריך לבחול לה
מטעמא דכל שפק ספק הספיקא דליכא חזקה המסייע לו אינו בכלל ספיקא דרבנן דכיכול בשיכול בדקה לבדורי ובשליכא עוד שפק למעלתתא דהיינו
שעליין לה שהתה לאחר זמן ושתם שבעת ימים שיוכלה לטבול אבל אי אינו יכול לבדוק אסור לו לבוא עליה עד שיבדק אותה דהוילן דכל הספק בשלתו תליא
לטורמה רבנן לבחול אותה אבל הכא גבי מיערב דבר דהספק הוא לטומאה אותה לבעלה לומרינן ספיקא דרבנן בחזקה חזקת טהרה
הרי היא לקולא וטהורה לפילו מדרבנן אבל קשה הא לומרינן בספיקות (ד' ע"ב) לומר ר' יוחנן לבקעה בדה בעל חייב יבמתו בדה בעל
פטור ופריך והלומר רבא חייב בדבר מלוה ומשני סמוך לוסתה וכתב התוס' ד"ה סמוך לוסתה לולי לומר לבדוק דיודע שהיא
סמוך לוסתה ומספקא לי אם בדה גמורה היא אם לאו ד"ל בשמעתין לומלי סמוך לוסתה ומסמך לוסתה ולא דמוה לי לשולה כיון
דלוריית דספקא לן מן מוזהרתם את בני ישראל אלא ים לברר שהיו יודע אם הוא כחוב לוכתה אם לאו דמוה לי לשולה כיון
שהיו יודע ויש להבין הא מדיים דשמעתא הוא ר' יוחנן ור' יוחנן הרי ס"ל דוסתות דרבנן כמו שכתבו התוס' שהבאתי לעיל ומ"ד
וסתות דרבנן גם סמוך לוסתה ממי דרבנן הוא וקרא לוהזרתם את בני ישראל אלא שמכתא בעלמא כמו שכ' התוס' בגיטין

נמי בטורח בזמנו ובקשתו ומוכרחין לומר דהתום' ס"ל דבשעת שהפריסה וירדה נעלה ס"ל כמו שמכרה לאחר הפרשה דאין תורת קרוים בבכורים אלא אלו ודאי דאילו שכחה לא כירות והוא הפרים הבכורים והילכך שפיר קורא לאחר שחתם הוחיל דמעיקרא לגיד פס פי' לע"ג דקנין כירות לאו בקנין הגוף מ"מ כיון דלגיד פס מעיקרא לבידות

פירות ושייר לו קרקע המוכר אינו יכול הוה לי' זכות הבדם ולכך הכירות

ונתם כ"ע מודים דאסורה מלהוריידה ודוקא סמוך לוסתם דהיינו עד כדי שיעור יום לפי שעה ופתם בזמן שיעור ליכא לפי שעה ופתם בלילה הוא לכתבו המקום כדאמרי' דלמ"ד וסתות הרגלן נמי סמוך לוסתם דהרגלן אבל בשעת שקיעה החמה או בשעת הזה אסורה לשמש ופתם דהיינו הרגלם לרדות בשעת כן

ולמאי דקיי"ל דלמ"ד וסתות דהרגלן לא"צ לומר דלא מהני ליה לדידיה ולא לאחרים ולא לבהמתו ולא לשאר בהמות ולא לשאר אדם ולא לשאר דברים ולא לשאר בעלי חיים ולא לשאר בעלי מומין ולא לשאר בעלי מומין ולא לשאר בעלי מומין

בקונו לחד בד"ח וכיון דמעיקרא בשעת הפרישה לחו"ל הפרים להם היק לחגם ויכלם לספרים דס"ל לחוכר פירות ושיור קרקע לחומו ומדות לעלם ודקו הוא לחבירו הילכך אע"ג דבשעת הפרישה לא נהנו לקהויה דק"ל לקו"ג דמי מ"מ כיון דלגבי נם מעיקרא לכירות ס"ל נקנית הפרה וכו' הפרישת כקנין אחד בשת אחת שלהיך להביא שאין לו פירות רות חזר ולקחן ממנו לסנ"ל ולקהות דבר תורה: ס"ע

בתמורה [ד' ל:] ובירושלמי פסחים [פ"ח ה"ג] נתן לה כספים חסור והי"ל נתן לה כספים מותרין סמעות ליקח בהן קרבן דלמ"ד הרי אלו מותרים יינות שמיס וסלחות וכ"ש בכ"ש קדש על המזבח לעלם ומ"ד לא נתן לה כספים מותרין סמעות ליקח בהן קרבן דלמ"ד הרי אלו מותרים יינות שמיס וסלחות וכ"ש בכ"ש קדש על המזבח לעלם ומ"ד לא נתן לה כספים אסורים תורה אלא להבית אחת עצמו ולא בדר הנקנה בעד אחנגה

וכבר אמרינן להך ולרי' וכן דחזקה דדייקי מרעה לחזקת אשת איש לכן נראה לי עדה על דעת ר"י ור"ת כהבנת שלחרופיש בדבריהם דחזקת דייקי מרעה לחזקת אשת איש וליכא למ"ד תרי ותרי ספיקא דרבנן אלא למ"ד תרי ותרי ספיקא דרבנן הוא ודלו אסורה ליכא למ"ד מעדיה וכרוכ בין לליכא דעלמא וכותי דבריהם נראה לי על פי מאי דאמרינן בגיטין שם לאחר שמוקי לה' רב אשת כיגן שניסת לאחד מעדיה וכרוכ היה גופה בחסה תלוי קיימא בחומרת בני לי אלא הכי מאי לחומרא לפילו רמב"ן לא קאמר הלא כשבאו עדים ואח"כ ניסת אצל ניסה ואח"כ באו עדים לא אמר ומשני כי קאמר רב כמי בחזן שבאו עדים ואח"כ ניסת לאחרי מדר' מנחם בר' יוסי וליכא למאי טעמא דניסת ואח"כ באו עדים אצל באו עדים ואח"כ ניסת תיש כמ"ש דרמב"ן ומסה טעמא דרמב"ן דמחלק בין באו עדים ואח"כ ניסת לבין ניסת ואח"כ באו עדים על כרחך הוא לפי דסבירא ליה דכיון דעדי סיתר באו תחילה להוציא לוחה מחזקתם ומיד לאחר עדותן החזקו לוחה בחזקת כשוה ומעשה מעשה הנשואין על ידי החזקה שהחזקו לוחה נחורת סיתר וכל חזקה שנעשתה מעשה על פיה הרי מ"ש תמוח ולא חזון לעולם כל זמן שלא הוברר לנו בבירור גמור שחזקה זו בטעות היתה ולפילו לדעת ר"י דבלינ בחוס' כתובות (ד' כ"ו) ד"ה לבן על ריב"ג וס"ל דלפילו באו עדי סיתר תחילה אין מוציאין לוחה מחזקת לישור וכן כשבאו עדי לישור תחילה אין מוציאין מחזקת סיתר ומ"מ היכי דלפילו לחיתעביד מעשה על ידי העדים שבאו תחילה כמו הכא דקיתעביד מעשה הנשואין מודה ר"י לריב"ג דלישה עומדת תו בחזקת לישור לחת לה ולא כלינ שלא על דעת ריב"ג דס"ל דבא שהכשרנו לוחו על פי עד אחד בעד שבא תחילה להעיד דכהן הוא מיקרי מעשה לו גבי כהים לומרים בתקדשה תחילה והחזקנו לוחה לחת לה וכה"נ על זה כלינ ר"י ולשמ"ש דמ"ש דמחלק בין באו עדים ואח"כ ניסת לניסת ואח"כ באו עדים מעשה על ידי עדותן כ"ע ס"ל דליקיעקע החזקה דלא"כ מאי טעמא דמ"ש דמחלק בין באו עדים ואח"כ ניסת לניסת ואח"כ באו עדים לחת לה ולא עדיים לחת על זה יש להביא דלמאי יועיל מעשה כזה שנעשתה בטעות על ידי החזקה שהחזקו לוחה לאחר/העדת עדי סיתר תחילה בטעות הא ק"ל דכל חזקה שנמצאת בטעות היתה לאו חזקה היא כלל ועל זה מציין לומר דחזקה דדייקי כעת להבאר תחת בעלה בשני שלא תסא לומר בסופה מוכיח בן דכדין החזקו לוחה בחזקת פנויה לבל אם באו גם כת השניה והעידו קודם שניסת הרי לא החזקנו לוחה בחזקת פנויה כלל ולדברם החזקנו לוחה בחזקת לחת היא דלוקי תרי בהדי תרי ולוקי ליתעבד לחזקה לא מהני חזקה דדייקי למרעה לחזקת לחת היא וזה הוא שכתבו הסוס' דחזקה דדייקי מרעה לחזקת לחת היא דהיינו להליכא דלמ"י דס"ל דרב כרי מנחם בר' יוסי ס"ל דמחלק בין באו עדים ואח"כ ניסת לניסת ואח"כ באו עדים לא אמר דלמר רב בבל על כיסת על כי עדי סהיתר שניסת על כי עדי סהיתר שבאו תחילה שהחזקה בחזקת פנויה ומעשה מעשה על פיה שוב היתה בדחת כשבאו עדים לא תצא לעולם ואיכא למאן דאמר הרחזקה זו בטעות היתה אלא דגם השתא לוחה חזקת מירחת לעמוד תחת בעלה ואיכא ירחם מחומר שנפוסה ונודלי מדייקת היא היטב ובדי לה שמת בעלה וכיון דחזקת דייקי מוכיח לן שבדין החזקנו לוחה עד עתה בחזקת פנויה מוקמינן חזקה זו בכל קרקע לחת היא ואינו חייב אלא משום בבל לליכא קמא דלמרינן דרב כלינ לרי' מנחם בר' יוסי וס"ל דלפילו באו עדים לחר"ל פיסת לא תצא אלא מ"ע דלא כתחזקה בחזקת פנויה ולא אימעבד מעשה על פיה שוב היתה בחזקת כשבאו עדי לישור להעמידה על חזקתה הרחזקה ולא אמרינן ד

נישמטיגה מן הדא נתן לה קדשים הרי אלו מותרים

פרוש לכן שכיח ופרוך למימרא דרבא לעיל דף כ"ב ע"ב דבכייתות ומהא דתנן שור הנסקל קיבו כן וכפשיל ופי' מוכבת נמי דרבנן דכליני על הרובדי ופ"ל הקפילו ניהו עקום וחסיר כוכבת נמי תנן על כרחיך ס"ל תרי ותרי ספיקא דאורייתא הוא משום דכשנלה עדי חזקה קדם שנפלת הרי לה כמחזקה על ידי מעשה מחזקת פגוים ושרי הוא מחזקת לאחת היא כדמעיקרא ולמה לה תלת ולחלי תרי ותרי

ספיקא דאורייתא הוא וה' מפקא דר' יוסי ס"ל תרי ותרי ספיקא דרבנן הוא לכן יש עדיים קודם שנפלת תלת הרי לה כמחזקה מהכי לקמן קיימת ויושבין עליה תפלת וכפילו לעד עמנו לפרוך ופקוק דפויקא כשהיו לחודא נלה הלטרכות חזקת כמויס לה מהכי לחוקמה נגד חזקת ליה הואיל דחזקה דפויקי לה חזקה דאורייתא הוא כדמוכח מהא דאין עד אחד מועיל מדאורייתא לעדות אשה אבל בפשיטא ותקשה אמאי עדים שנתחזקה מדאורייתא לכמויס על כי עדי הסיתר דעדים ודאי מיבעי מדאורייתא מהזקת היסור וגם נעשתה מעשה הגשוחין על כי חזקה זו וגם הא דפויקא ומיבעיא לן בחזקה זו כדין היתה לכן כשיר מוקמינן מדאורייתא חזקה זו נגד חזקת לשת ליה והוה ספק שקול דאינו אלא נאשה ותשתא כשאמר ר' יוחנן בכתובות שם שנים לומרים את ושנים לומרים לה מת הרי זו לה תכשט ואם נשאת לא תצא ומדאמר לה תכשט על כרחיך לאיירי שנאמר גם עדי היכור קודם שנישת דאל"כ למאי לה תכשט ואכ"מ אם נשאת לא תצא אלמא דס"ל כרבנן דכליני על רמ"י ואכ"מ מוכח דס"ל לר' יוחנן תרי ותרי ספיקא דאורייתא הוא מטעמא דחזקה לה יכריע לנו לגרר ליזם כת לחת לחרם ולפיכך לה לחלינן מדאורייתא דפויקא דתרי ותרי נתר חזקה ואם כן הוא הדין דספיקא דדינא ממי לה לחלינן נתר חזקה מהאי טעמא דהחזקה לה יכריע לנו את הדין להיפוך דאמת דשניהם החזקה לה ישתכח הדין וכדעת המל"מ שהביאתי לעיל ואכ"מ נמצינו למדין מדברי ר' יוחנן דאמר שנים לומרים את ושנים לומרים לה מת לה תכשט ואם כשאת לה תצא דע"כ ס"ל דספיקא דדינא לה לחלינן נתר חזקה היכלך שפיר אמאי דאמרינן רבי שמעון בן אליקום עומדת קומי ר' ויוחנן דסיינו מה דגרסי בתרי מהיום ולאחר מיתה היום גט דמשמע דאינו גט כלל מטעמא דמוקמינן לותה על חזקת חיה ואמאי מה ספיקא דדינא הוא ואי מהיום ולאחר מיתה משמע תפלה אי משמע חזרה וספיקא דדינא הרי ספיקא לך דלא לחלינן מדאורייתא נתר חזקה כדמוכח מהא דאמרת שנים לומרים את ושנים לומרים לה מת לה תכשט ואם נשאת לא תצא לפי דתרי ותרי ספיקא דאורייתא הוא ולא לחלינן נתר חזקה והוא הדין ספיקא דדינא דמוכח לן הברייתא נמי ר' יוחנן היכא כאסרטה ר' יוחנן היכא כגיטין אלא כגיטין היכא כמתנה פי' כיון דגיטין ליכא למימר דשייר דבר מה כמו במתנה ואאי שייר גוכא דסיינו שחזר לגמרי ואינו רומה לגרש אותה בלא כלום אלא כמתנה מי' דליכא מהיום ולאחר מיתה כפשוטה לן דהוה לי' חזרה והשתא דאתינא לסכי שפיר יתגלר נעוד טעם ודעת דאמאי לה לחלינן כלל דר"מ נאלון אחד מפוקי מספקין ליה ורבנן נמי לחלינן נאלון אחד ומ"מ דרבנן נמי לחלינן מפוקי מספקא להו כמו דמסיק רבא מתלמודא דילן מעשה דמתלמודא דילן נמי שמעון בן אליקום מר"מ מאי טעמא דר"מ לחלינן נאלון אחד ומ"מ דרבנן נמי לחלינן ור' שמעון בן אליקום לשיטתו שפיר הוא דלישנא קמא מאי קושיא ליה ורבנן נמי לחלינן נאלון אחד והשת

מותרים ייבות שמנים וסלתות כל דבו שביעית

פרבילי ענבים

שכיוצא בו קרב לגבי המזבח אסור אין בכלל אלא

אלא פרכילי ענבים ועטרות של שיבולין מה אנן

מעכבין.

הא תפילו לרבי דתמיה השתי קדש במעות, דקדשים על הפסקן אם נפקדה למעות הוקר בשעתה קדשו, על הפסח ובקבול תגבל בעותית שקדשה לקבל את הבכרה קדוש שתעבוד לפסח נזירות או לפסח שבעות כדתניא בתוספתא דפסחים לאחד מהן ולא לפסח מעכבים ותוק פסח קדורות מי שהיו לו עבדים שלא מלו ושכחות שלא טבלו

לחוד דמעלות כופתו דפטור נרע מדחוי ודלמי קשה טפי הא. כלן פטור מיקרי ולא דחוי דדחוי לא הוי אלא היכא שהחוד מוטל עליו לקיים רק דדחי זה שיקיים המוטה גו נדחית כמן לוטב מלשירה שניטלה שהיא נדחית מלקייס המוטה גם והשדה לא נדחה מעלות גולב אבל הכא כשהוא הפירות הרי כפטר מלקייס מצות הבלית בכורים ואיך חוזק ולרלה לחוד ועוד הא אפילו לו פטור ודחוי שקולין הוה לענין שיפא חוזר ולרלה מ"מ היכא שאין בידו לתקן הדחוי לחברין יש דחוי אבל מצית והכא אין בידו לחזור ולוקח הפירות מיד הלוקח ולתקן מצית בכורים שבדחית ממנו או שכפטר ממנה ועוד הא כלן שחייב למעות בכורים בידים דעל ידי המכירה שהיתה בידים נדחית מעות בכורים ממנו והיכא דדחייה בידים לכ"ע הוי דחוי אפילו בשעלי חייב למ"ד אין ד"ח נדחין כמו שכ' התוס' בפסחים (ד' ל"ו:) ד"ה קודם בשלמא לדעת הרמב"ם שפסק בפ"ג מהלי שגגות הל' ח' ו"ל מי שגגג והפרים חטאתו ואח"כ נעשה מוטר (רחמנא לבלן) וחזר ונתעסה נעשה פדחה הקרבן הרי זה חוזר ורלה לתוך ג"ח נדחין וכן בפסק בפ"ד מהלי' קרבן פסח הל"ו כל"ע נתתני, על ידי הפתעדתו פדחה הקרבן הפ"ם חוזר ורלה למ"ד אין ד"ח נדחין וכן בפסק בפ"ד מהלי' קרבן פסח הל"ו כל"ע נתתני, הפסחים הכ"ל לשלמא דכ"ל דדחוי בידים נמי לא הוי דחוי שפיר אבל לדעת התוס' שכתבו דדחוי בידים לכ"ע הוי דחוי מלא"כ למיתר ועוד הא על כרחיך מודה הרמב"ם דדחוי בידים הוי דחוי לכ"ע ד"ח לכ"ע כדמוכח מהא דפסק בפ"ד מהלי' פסולי המוקדשין הל' ג' ו"ל המפרים חטאתו וגבדם וספרים לחרת תחתיה ומצלת הרלשונה והרי שתיהן עומדות משך לחת מהיהן ותכפר גם לאחרת תמות בין להמלך לתרוץ ליה שיתכפר בזו שהפרים הרלשונה והשניים תרעה עד שיפול בה מום ויפלו דמיה לנדבה עכ"ל ואפילו תאמר הא הרמב"ם ס"ל כת"ד אין נדחין ותוקי פסק הכא שאם משך לחת משתיהן ותכפר גם האחרת תמות ע"כ ס"ל דשלמי הכא דדחויי בידים וכדתרינן בתמורה (ד' כ"ג.) תנר רב הונא תנר רב הכל מודים שאם משך לחת והקריבה שהשניה מתה לא נתלקו אלא בזמן שאמר הרי עלי אבל אם אמר הרי עלי הרי זה יתלך דרבי סנר לא עבו תקנה בקדשים ותנרין לך התכפר בשלמים ותנרין לך התכפר בשלמים לנדבה ולנדבה מתה ורבנן סברי עבו תקנה בקדשים ותנרין לך התכפר בשלמים ולנדבה תרעה ופירש"י ז"ל הכל מודים ואפילו רבנן דתנרי בזמן שעת הפרשה הוקבע מודו שאם משך מהן והקריבה מדעתו דאם האחרת בידים דגלו דעתו דלא תיכפת ליה מיהם כו' אלמא דאפילו רב דתנר בזמן (ד' ס"ב.) אין ד"ח נדחין לכ"ם תנר ר"ם תנר רב הכא שאם משך לחת מהן בידים נדחית משנים הרי להדיא דדחוי בידים הוי דחוי אפילו להרמב"ם שפסק כרב דאין ד"ח נדחין וא"כ מוכחין לומר הא דפסק בפ"ג מהלי' שגגות נגי מי שגגג והפרים חטאתו וא"כ נעשה מוטר וחזר ונתעסה לע"פ שנדחה הקרבן הרי זה חוזר ורלה לפי שים בידו לעשות תשובה ולתקן הדחוי כמו שכ' התוס' נזבחים (ד' ל"ו:) ד"ה וא"ת בדמים דלכתי תנר ר' יוחנן הפרים קרבן ואח"כ תנר תנו ולא תנר תנו וא"כ הפרים קרבן ולא נעשועין רשותא יותר דאפילו דחוי מעיקרא נמי הוי דחוי משום דהכא יש בידו לעשות תשובה ולתקן הדחוי רק לינ"ש קרוי יש בידו לנמרי שיהא מועיל אפילו בנרלה ומדהם כיון דעתה אין דעתים לחזור כמו"ש התוס' נזבחים (ד' ל"ו:) ד"ה כל שבידו הילכך מועיל מה שבידו לעשות תשובה לדחוי מעיקרא דסיינו תנר תנו וא"כ הפרים קרבן אבל נרלה ובדהם כגון הפרים קרבן ואח"כ תנר תנו אינו מועיל לנרלה ובדהם מועיל הואיל דאין זה קרוי בידו לנמרי וכ"ת כיון דמוכח מר' יוחנן דאמר דמה שיש בידו לחזור בתשובה אינו מועיל לנרלה ובדהם לפי שאין זה מיקרי בידו לנמרי לם מ"ט בפק הרמב"ם הכא דלא כר' יוחנן הא אמרת דהיכא דדחייה בידים מודה הוי דחוי רק לפי שאין זה מיקרי בידו לנמרי לם כן

אומרים הלוקח מן השוק מביא בכורים אלא אנן קיימין כשהיו הנפנים משלה ומכרה לו

אנן קיימין אם כשנתן לה באתננה כך אנו

יעלתחן

להקריבם ממון נעלים הוא ומ"מ ס"ל דפליגי התם ואמר הלא יקרבנו ודאי הוא ממון נעלים ופד"ל דאיסורא לחתן אל עליו נקי"י מעופות מה עופות שאין המום פוסל בהן לחתן ומחזיר אל עליהן מוקדשין שהמום פוסל בהן הוי דין שלחתן ומחזיר אל עליהן תלמוד לומר לכל נדר כדר כרגו לנדוה לומר לך דלא אל על קדשים מפני שהיה לו פרותיהן וחזר ונתנה לה באתננה מפני שחיה

דלא מהני לא דקדוי מעיקרא דלדידהו מוכרחין לומר דפונית הש"ס נמוכה קלי לרב אשי שמחלק בין גידו לאין גידו ולדידי הא דכריך ותשטוט מינה דקדוי מעיקרא לא הוי דקוי"ל פירכא היא כלל דהא נחמת ס"ל כן אלא ודאי דסוגית הש"ס קאי לרבינא דלא מחלק בין גידו לאין גידו ופריך שפיר דסך מתני' נמאי מוקמית לה ומשני דטעמא דמתני' הוא לפי משום דגידו ללקטן אלא משום דקדוי מעיקרא לא הוה דקוי כלל אבל היכא דהוי דקוי כגון גנדרסה ונדחה לא מהני לפלוגי כשמואה עליו מה שיש גידו לתקן הדקוי וכיון דפונית הש"ס קאי דוקא לגידין דמלן אלא מחלק בין גידו לאין גידו שפיר יש לומר דלמאן דמחלק בין גידו לאין גידו מתוקמת מתני' לפלוגי נהושחר ג"ש דנדרסה ונדחה מטעם שיש גידו לעצור על איסור נרבן ולקטן וכל שיש גידו לתקן לפלוגי באיסור אחר ונדרסה כדמוכח מהא דתנן בזבחים (ד' ע"ט:) הכותבן למטה שנתערבו בתבין למעלה ר"ש אומר יתן למעלה ורואה אני את התחתונים מלמעלן כלומר שם מים ויקצור ויתן למטה וחכמים אומרים ישבר לחמה ואם לא ימלך וכתן כשר ויש להבין למאי הלכתא נדרסה ונדחה סוף דקודם שנתערבו היו נדרסין ואחר שנתערבו נדחו ואיך יוכשר כשלא נמלך ונתן אלא ודאי כיון דגידו ליתן לע"ג דיעצור בזה על דברי חכמים דאמרו ישבר לחמה אפ"ה מיקרי גידו ומהני לפלוגי בקדשים ולפלוגי בנדרסה ונדחה אחר ונדרסה וס"ל לע"ג דלית ליה סוגיית דקדוי ולא לקטן לחכ"ע אפ"ה מיקרי גידו ומהני לפלוגי בנדרסה ונדחה שיהא אחר ונדרסה וכיון דמוכח דסרמנ"ש ס"ל דכל שפוגת גידו לתקן לפלוגי בשיאור מיקרי גידו מכ"ש הכא גבי ספרים חטוטת והמיר דתו שמטה עליו מה שיש גידו לתקן בתשופת ודאי

יעלת חן

חטוטת דלע"ג שנדחה גידים לא הוי דקוי ועד כאן לא פליגי אלא דאמר יליף חטוטת מפסח ואמר לא יליף חטוטת מפסח אבל בפסח גופא מודה ר"ח דהקרא דוהזה פס ז לפסח שבאב ומפיק קודש שחיטה לחיי דלי על מנת לחחר שחיטה לא נעי קרא דבלח"ם אין ניח"ם כדאיתא ות"כ שמעי ן להדיא דאין לר"ח ואין לר' אבל דגבי פסח כ"ע ס"ל דדקוי גידים לא הוי דקוי ולפלוגי אח"ל דר"ח דאמר גבי חטוטת דדקוי גידים לכ"ע הוי דקוי ס"ל דגבי פסח כמי דקוי גידים לכ"ע הוי דקוי ולי קשיא לך ל"ל כלל קרא דהזה פס אלא עדיף ליה מבעי ליה לכדאן דאמרת וכדתניא בספרים (ד' ע:) אמר רב מ"ט דאן דאמרת דכתיב והז ת פסח לר' אלעזר נאן ונקר והלא אין פסח אלא מן הכשבים ומן העזים אלא נאן פסח נקר זה מניגה ואמר רחמנא והזה פסח מ"מ הא שמעינן ליה לר' אבא דאמר בסדיש אלעזר דרב דדקוי גידים לא הוי דקוי ות"ל למה לי לר"ש ותו"ס להכניס עמים נתגר זה בדבר שהיה מחלוקת שמוים בין ר"ש ור' אבא ומ"ל לכרש דברי ר"ע אלעזר דמ"ד אין ג"ש נדחין וכר"ש דאמר דקוי גידים לכ"ע הוי ד-ו דילמא דברי ר"ע אתיא דוקא כמ"ד ג"ש נדחין אבל למ"ד אין ג"ש נדחין אמ"כ דקרא שלמים לפי דאפילו דקויים גידים נמי לא הוי דקוי וכר' אבא נאן אמר רב דסל"ל דאין חילוק למ"ד אין ג"ש נדחין לדאויים גידים אלא דאויים גידים ועוד קשה דברי הש"ס אהדדי דכאן בדברי ר"ע פירש דטעמא הוא לפי שדאויים גידים ולקמן גבי המפריש נקבה לפסחו או זכר נן שתי שנים ירעה עד שיסתאב ויימכר ויכלו דמיו לנדבה לשלמים אמר ר"ח ברי דרב יהושע ס"מ תלת ס"מ ג"ש נדחין וכרש"ד ר"ח ס"מ ג"ש נדחין דמריעה נמי שמעינן לה אלא משום דמהא שמעינן תלת נקט לה הכא ע"ל והשתא ניאמרת דהיכא דדאויים גידים הוי דקוי לכ"ע ניך שמעינן לה מריעה דהא מצינן למידחי דבריעה דדאויים גידים אלא דדרך הקדש הוא דהוי דקוי אבל נגי המפריש נקבה לפסחו דדרך הקדש דחי לה אלא נקרא ד-ו גידים כמו שכי התם אם לא הוי דקוי ומרפא ליישב על פי מה דאמרינן בזבחים (ד' פ"ג:) אם אין הנאן קרבנו נזבח שלמים ואמר אנוש דשמואל דבר הניח אין הנאן יפה לזבח שלמים וכן ילפינן אם נדרייתא מעור קרא דכתיב כבש לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר אם כבש להניא פסח שנדרש שנתו ושלמים הבאים מחמת פסח לכל מצות שלמים שיטענו סמיכה ונסכים ותנופה חזה ושוק ופריך תלתא קראי למותר הפסח דקרא שלמים למה לי ומשני חד לעבדים זמנו ועבדים שנתו וחד לעבדים זמנו ולא עבדים שנתו וחד ללא עבדים זמנו ולא עבדים שנתו וכרש"י דש"ס לא עבדים שנתו ולא עבדים זמנו ח"ל כנון שנדר קודם תנות ושפריט לאחר תחתיו ומפלו דשם רגיל לשוטטו קודם תנות דקרא שלמים ומע"ג דעדיין חזי לכפסח ע"כ ל ובזבחים (ד' ט:) כרש"י ז"ל ושם שחטו קודם הפס ז בשם שלמים כשר ומע"ג דחזי לפסח ראשון עכ"ל ומסתיימת לשון רש"י נוכ יש ומשמע דלדידי כנון שהפריש קודם י"ד והקריב קודם י"ד וכן משמע דלדידי נלע לנדר מדכי שחטו ושם שחטו קודם הפסח שלמים אלא דלא קאי על נדר ולא על תנות יום י"ד וקשה למה שילם פירושו בזבחים שמה שהפריש בתנות דקאי על תנות יום י"ד וקאי על נדר ורחים לתרץ על פי הא דתנן בזבחים (ד' י"ח:) הפסח שנשחטו ג"י ד ריית שלא לשמו ר' יהושע מכשיר כולו נשחטו ג"י בן בתירא פוסל כולו נשחטו בין הערבים ואמר ר' יוחנן פוסל היום בן בתירא בפסח שנשחטו בלרנעה עבר ז-ריית בין לשמו בין שלא לשמו הוחיל ומקנתו רחוי מנלן אמ ר' יוחנן מ"ש פסח כשר לבן בתירא סיכא משפחת לה לי דלפחתים מיירינן ד ו מעיקרא הוא ולי דלפרישנהו מלתחול נרחה וכדאמר הוא אלא אמר ר' יוחנן מהא דאמר רבי חנות שני אלו אמר לפלוגי תומת מעפרת לין מ-וסר זמן לבו ביום ושחטה ניחזי אמן לבן בתירא על כרחיך הך מהני תלתא קראי מיותר הוא דלדידיה לא בעינן אלא תרי קראי חד לעבדים זמנו ועבדים שנתו וחד ללא עבדים זמנו ולא עבדים שנתו לא בעינן קרא קרא דמעבדים זמנו ועבדים שנתו לו מעבדים זמנו ולא עבדים שנתו ידעינן לה מסוס דלכאורה קשה להניח על הא דמשני הש"ס דחד מהני תלתא קראי בעינן אלא עבדים זמנו ולא עבדים שנתו דהייני ספרים דפסח ג"ש נחרית ונאבד שמותר להקריבו קודם חנות לשלמים כמו שפרש"י בזבחים שם דהא בן בתירא ס"ל בפסח שהקריב בלרנעה עבר אלא לשמו דהייני לשלמים פסול ולפלוגי כשלא נאבד פסול מכ"ש כשנאבד שלטו בזבחים שנתנם ממנו דין פס ז הלא הזמן דהייני כשלא הקריב לותו בזמנו עושה לותם שלמים ולא האבדתו ות"ל בן בתירא קרא מאי עדיף ליה וכי תימא דקאי על קודם י"ד כמו שפרש"י בזבחים דמשמע מפירושו דלדידי כנון שפרים קודם י"ד יתי קרא לחשמועינן דקודם י"ד

לו הוה דחוי וכיון כשהקהל היה נזקוק וכן נני נהמת השותפין שהקדישו אחד מהן קניה שלו דפסק הרמ"ש נפי טו"ע מהל' מעה"ק סל' ד' דהיכא דהקה נהקה היכא למימר לפי דדרך הקדש דחי לה הוה מקדי וכל כך דחוי נידוש כמו שפ"י סתום נפסקים (ד' ניו:) ד"ה קודם לנל הכא שהיה אתנן מביא הדא אמרה שהיה אתנן הא לא היה אתנן מביא הדא אמרה

קדושים הוה לרבנן דאמר כקדשי המקדש הן מי ליכא למ"ד דחוי וכרתם הא ליכא להרמ"ש שפסק דחוי נידים נמי לא הוה דחוי הייני דוקא כשיש נידו לתקן הדחוי לנל הכא שהן נידו לחזור וליקח הפירות מהלוקח מודם הרמ"ש דהוי דחוי כדמוכח מסה שפסק נפ"ד מהל' פסולי המוקדשין הל"נ כר"ם אמר רב דאמר נתמורה (ד' כ"נ.) דליכא דחייהם נידים לנ"ע הוי דחוי ולי"ל מכ"ש הכא נני מוכר שאכר כיורות שהרי ומהאי ממעות הנזלת נכורים דאין נידו לתקן אע"נ דאפשר לנות לידי תיקון כשיתרצה הלוקח לחזור ולמכור לו מ"מ אינו מועיל טעם זה אלא נפ"ד דמ"ד אין נ"ח נדאיתי' דאל הכא נני נכורים דנאחו לאחר המכילה לנ"ע אינו מועיל מה שאפשר לנות לידי תיקון אלא נעינן שיהא נרור לן שיהא נידו לתקן כמו נקטנ רבאנו מערב י"ט ועלתה נו תמרה נ"ע דלמאריכן נפוכה שם דלא תשיב נידו אע"נ שאפשר לעלות תמרה לפ"ם נעינן שיהא נדר זה נידו וכאן שאין נידו לחזור ולוקח פפירות וגם מהאי נדאתה סוא וגם דחייה נידים וגם כקדשי המגזם עיינתו למאי דמריכן דחזור וכרתם ולפילו אתי"ל דהכא דחוי מעיקרא הוא דמיקרי לפי דעדיין לא הפרישו נכורים ולא היתה לסן שעת חוגה דומיא דלא הי קרא קמי על פסח שפריש לאחר חנות ונלנדם וכפריש כפה לאר תחתיו וממנו סרשנון קודם שחיטת האחר וכשהקריבו לאר מהן סרי זה שלא הקריבו כדאתה נידים והוה לומיכא כיון דקרנ שלמים זה הוה דהא פ"ם קאמר דלא מניגן למילף לא עשרה זמנו ולא עשרה שנתו דמעשרה זמנו ושנתו דנדאתה מפסח לנמרי וכן לא מניגן למילף מעשרה זמנו ולא שנתו דנדאתה מפסח רשנון אנל לא עשרה זמנו ולא עשרה שנתו דחזי לפסח רשנון לומא לא קהפ"ם שלמים קמ"ל דקהפ"ם קרנ שלמים ונגן נתירה מסקילן שם דשפריש לאחר חנות לו לפילו מנפרש לם אין מחוסר זמן לגו ניום לו לפילו מלורתה לם לילה אין מחוסר זמן אנל לם הפריש נ"ע פסול הוא לגן נתירה משום דנראתה ונדאתה הוא כמו שמנדף ולי"ל דר' יוחנן שאמר לי"ל דגן נתירה דפסח שנאתו שחרית אין לשמו פסול ול"ש לפילו מי לא כתב רחמנא שהזיל נפסח שלא עשרה זמנו ולא עשרה שנתו דקרנ שלמים הוה ילפינן מפסח שעשרה זמנו ושנתו דנדאתה מפסח רשנון ומפסח שני וקרנ שלמים הוה סדין פסח שלא עשרה זמנו ולא עשרה שנתו דהייני פסח שהפריש קודם י"ד נמי קרנ שלמים קודם י"ד ולא מניגן למידחי שנני עשרה זמנו ושנתו דנדאתה לגמרי ואינו רשוי לא לפסח רשנון ולא לפסח שני לנל פסח שהפריש נ"ע הא נזי לפילו לפסח רשנון דהא נגן נתירה לי"ל דר' יוחנן הכא נמי אינו נזי לפילו לפסח השנון דנ"ש שחרית יהא נדאתה מלהקריב אותו לפסח ודומה ממש לעשרה זמנו ושנתו דכתנה רחמנא דקרנ שלמים ול"ש לגן נתירה חד מהני תלתא קראי מיותר לכן נראה להוכיח מזה דגן נתירה ס"ל שנני עשרה זמנו ושנתו דנדאתה לגמרי ואינו רשוי לא לפסח רשנון ולא לפסח שני לנל פסח שהפריש נ"ע הא נזי לפילו לפסח רשנון דהא גגן נתירה לי"ל דר' יוחנן הכא נמי אינו נזי לפילו לפסח השנון דנ"ש שחרית יהא נדאתה מלהקריב אותו לפסח ודומה ממש לעשרה זמנו ושנתו דכתנה רחמנא דקרנ שלמים ול"ש לגן נתירה חד מהני תלתא קראי מיותר לכן נראה להוכיח מזה דגן נתירה ס"ל כמ"ד אין נ"ח נדאין סילכך שפיר נעינן קרנ על פסח שהפריש קודם י"ד והקריבו קודם י"ד דהייני לא עשרה זמנו ולא עשרה שנתו דנלא קרנ הוה למיכא דאינו קרנ שלמים מטעמא דאי לפסח רשנון דהא דנ"ש שחרית יהא אסור לשנותו לשמו הרי לא נ"ד נ"ז קמ"ל קרנ דאפ"ה קרנ שלמים והיינו דמנדף ר' יוחנן לי"ל דגן נתירה חד מהני תלתא קראי מיותר לכן נראה להוכיח מזה דגן נתירה ס"ל דאמרת נ"ח נדאין שפיר לא קשה לי"ל דגן נתירה חד מהני תלתא קראי מאי עניד ליה דליכא לאוקמא אפילו כשהפריש קודם י"ד והקריב קודם י"ד ד' י' לפסח רשנון משום דלא יהא נדאתה נ"ש שחרית ואינא לא קרנ שלמים קמ"ל לגל שהתא דאמרת נ"ח נדאין ל"ש להע"נ דמשכחת לגן נתירה פסח כשר כשהפריש לאחר חנות לו לפילו נמפרש לם אין מחוסר זמן לגו ניום לו לפילו מלורתה לם לילה אין מחוסר זמן מ"מ הא דכתב רחמנא תלתא קראי וחד מהני קראי אתי על לא עשרה זמנו ולא עשרה שנתו דהשיגו הפריש נ"ע והקריב נ"ע דנלי"ל י"ד ליכא למימר דהא אין מקריבין נלילה ונ"ש שחרית ליכא למימר דהא אמרת דפוסל נ"ש נ"ש שחרית שלא לשמו ועל כרחיך קאי קרא על יום י"ג לקשמועינן דלא תימא הואיל דיזי לפסח רשנון לא קרנ שלמים ול"ש משום דהפריש נ"ע יזי לפסח ואין מזכיח לה שיהא יזי לפסח כשר דהא נ"ש שחרית. יהא נדאתה מלהקריב לשיטתך דאמרת נ"ח נדאין וסילכך אתי שפיר הא דשיגה רש"י נזנחים את פירושו ממה שפירש נמנחות משום דנזנחים פירש לי"ל דגן נתירה ולדידי מוכרחין לומר דאד מהכי תלתא קראי דאתי על לא עשרה זמנו ולא עשרה שנתו הויני הפריש קודם י"ג והקריב קודם י"ג דאמרת דהקדיל קאי על הפריש נ"ד קודם חנות והקריב קודם חנות ול"ש קאי הפריש קודם י"ד והקריב קודם י"ד ולא אמרת דהקדיל קאי דהא קרא קאי על הפריש קודם י"ד והקריב קודם י"ד ולפי"ל דגן נ"ח נדאין לנל נמנחות פירש לי"ל דר' יהושע דפליג נד"ג וס"ל דפסח שנאתו נ"ד קודם חנות שלא לשמו כשר ולדידיה שפיר מצי למיגן לפרש הלי קרא דקאי נמי על הפריש נ"ד קודם י' נות והקריב קודם חנות וס"ם לפילו נלא כלנדא ומה שפירש נלוגדא דלויני נגלנדא יש לומר דסתמא דמילתא דמצוות דמכני מה שחטיה לת הפסח קודם לשמה לפי שנלנדא והיכריחו לאחר תחתיו וממנו זה קודם חנות והקריבו לת הלילה לשמו כשר ל"ש שפיר מנדף נם ר' לפיקיבא דהא נמת תליא דאמר נ"ש נדאין על כרחיך סוגר דפסח שנאתו נ"ד שחרית שלא לשמו כשר ל"ש כיון דגמרי לי"ל דר' יוחנן דאמר נ"ש נדאין לילך מניגן למיגר דפוסל היכ נ"ש שחרית אין לשמו אלא לשמו דל"ש חד מהני תלתא קראי דאתי על לא עשרה זמנו ולא עשרה שנתו למה לי הא מעשרה זמנו ושנתו לו מעשרה זמנו ולא שנתו ידעינן לה אלא מהי קרא קאי על פסח שהפריש קודם י"ד והקריב קודם י"ד דזה משאר תרי קראי דאתי על עשרה זמנו ושנתו ועשרה זמנו ולא שנתו ידעינן לה אלא מהי קרא קאי על פסח שהפריש לאחר חנות ונלנדם וכפריש כפה לאר תחתיו וממנו סרשנון קודם שחיטת האחר וכשהקריבו לאר מהן סרי זה שלא הקריבו כדאתה נידים והוה לומיכא כיון

שהיה לתנן קודם שהפרישם לותן לנכורים הא הפרישם לותן לנכורים ולא"ה היה להם לתנן כגון שהתן לה פלכולי ענבים ועטרות של שיגולין שוכרן לו ולמר לה כשתנעלני לי לאחר הזמן תהא זה נשכרך ולא מקניה לך עד עת נישה ולי מלטריך לך שקול מעכשיו ושיל נטלה והכניסה לותן לתניר והקריבה לותן לשם נכורים קודם

ע ל ת ח ן

עיסתו

אמרה חבר ולקחן ממנה מביא חבר יא בשם ר"י ל הפרישן קודם לחג ועבר עליהן החג מביא ואינו קורא הפרישן קודם לחנוכה ועבר עליהן חנוכה ונרקבו לאחר חנוכה לא קדשו ולית ליה לר' זעירא כהדא דחברייא דסבר ר"ז שכל הבכורים שנראו ליתור בקריה אינן ניתורין אלא בקרייה ולית לחברייא כן אית להון כשהפרישן קודם לחג להביאן לאחר החג והא

קדש. צנע עליהם כל קדושת בכורים שלהם שתוכל שתאכל כמו שהיו ואי אפשר כך שיקול משכשיו הרי בקשותם הרעו ומלו לקדושה וכדתניא בתורה"כ (ד' כ"ט ו') ויתן לך ויחיך צא עליה לתגבה מותר ומוקי לה ר' חלבועה שקדשה והקריבה חבל חי לקדושתן חלק הפרשתן לחול קודם שבא עליה דתניא בשעת ביאה מפקיע לו אי אפשר לעולם כשמפרישו לסדיוט ס"ל כמו לביתנייסו בשעת ביאה דאין חלקן חל עליהם ופליגי רב חושעיא סתם לפיכך לא תוקמה ולא קדשה כרבנן ספרנין קודם לזה. ע"מ להניחן לאחר הפג שלא ירקבו לקרייה ועולם ולפיכך ר"ע התמיר לעיל (הל"ה) דקריית מעכבת היינו דוקא כשהן נראין לקרייה אבל הפקיר הא לא נראו לקרייה כלל ומ"ל כשפרחו קשה לו נראו בכורי הגר דמייתי מעיקרא ע"מ שלא לקרות ומיהו דוקא כשודלקי לא נראו לקרייה אבל היכא דמפקיר לן אי נראו לקרייה או לא כגון המוכר שדיל לחדירן או עד שתסוס מכר אין תימר מקום דריסה מכה מדיל וקורלין

מיון

מעיקרא לא נראו לקרייה ואם הוא לא נראו לקרייה אלא לאחר זמן כגון שנפטר פעם אחת בשבת ולא היה יכול לקרות בהן עד למחר ואם הוא לא נראו לקרייה אלא לאחר זמן כגון שנפטר פעם אחת בשבת ולא היה יכול לקרות בהן עד למחר ואם הוא לא נראו לקרייה אלא לאחר זמן כגון שנפטר פעם אחת בשבת ולא היה יכול לקרות בהן עד למחר

(פ"ג הל"ג) לפיכך אין הפרשת ממין אחד מועיל לפטור את הטיור ולא שאר מינין ולא דמי לתרומה ומעשר שאין יכול להפרים ולחזור ולהפרים וכן אלא אם הפרים פעם אחת אינו חוזר ומפרים לפי דגבי תרומה ומעשר אם אלא דקודם הפרישתן אסורין עליו בשימור טבל ואיתר לכילתן בקיום מצות הפרשתן תליא הילכך כשהפרים פעם אחת ונאנס בשאר הפרשת על ידי הפקר אם חולין שוב אי אתם יכול לעשות מחולין עם תרומה ומעשר אם אלא לכן אם הפרים עוד פעם לא חל עליהן קדושת תרומה לו מעשר אם אתם כלל לגבי בכורים דאין איתר לכילה תליא בקיום מצותה דאפילו קודם שהפרים נמי מותרין הפירות בלבד דקיימא רמיא עליו לקיים מצות זו כשאר מצות שהן תופת גברא

כמו

י ע ל ת ח ן

דדחייה בידים ירעה עד שיסתאב קמ"ל רחמנא הניחו תלתא קרלי חד על עברה זמנו ועברה שנתו וחד על עברה זמנו ולא שנתו ותרווייהו אידי שהפרים תותן בפה בפה בגלל ר"ד לו ביאה שחרית לו. לאחר חצות ולא נאכלו רק כמלך וקרב תותן לאחר חצות לשלמים וקרב ג' יתי כמי על עברה זמנו ושנתו לו עברה זמנו ולא שנתו דהויין שהפרים תותו בפה בגלל ר"ד לו מפקרן לו לאחר חצות ונאכל והפרים לאחר תחתיו וקודם שחטו הרי נמצא זה הרשות והוא עומד לפניו בשעת שחיטת הרי כי בפה ס"ל הולכ דנדחה בידים לא קרב שלמים קמ"ל קרן אפילו כשנאכל ונמצא קודם שחיטת הרי דנדחה בידים נמי לא טוי דחוי וקרב הוא עצמו שלמים אבל נמצא לאחר שחיטה דלא נדחה בידים לא נדרך קרב דהא לא חזי לפסח דהשתא ואפילו לא עברה שנתו דחזי לפסח אבי נמי לא בעינן קרב דהא מאד מהני תרי קרלי דקאי על עברה זמנו ולא שנתו נפקא לן ומשתא דאתינא להכי מיושב שפיר דברי התום' שכתבו דהיכא דדחייה בידים מודה רב דהוי דחוי ומשום דדוקא לבן בתורת תלמידי דר' יוחנן דאמר כוסל היה בן בתירא פסח שחטו ביה"ש שחרית אין לשמו אין שלא לשמו מיותר אחד מהני תלתא קרלי לקרבנו לן דאפילו דחייה בידים לא הוי דחוי אבל ר"ע לשיטתו מוכח דס"ל כרי יהושע דאפילו בזבחים אם על בן בתירא ומכשיר בפסח שחטו ביה"ש שחרית שלא לשמו מדאתירין בזבחים אם ור"ע הני ובזבח פסח מאי עדיף לי מיבעי ליה לכדרב נחמן אמר רב חסדא ועדיף אם הכי"ת הכריכתא מהני תלתא קרלי אליבא דר"ע ואי סלקא דעתך דר"ע כבן בתירא ס"ל ה"ק תקשה ללא עברה זמנו ולא עברה שנתו קרב למה לי וכמו שפירשתי לעיל ללא ודאי דר"ע כר' יהושע ס"ל דמכשיר בפסח שחטו ביה"ש שחרית שלא לשמו ובעינן כל תלתא קרלי למילף מהם תלתא גוו', מותר בפסח דקרב שלמים ולכה קרב מיותר על בפסח שנדחה בידים דלא טוי דחוי והילכך שפיר לכה למימר דהיכא דנדחה בידים טוי דחוי אפילו למ"ד אין ביה"ש נדחין מאי אמרת לעולם ר"ע כבן בתירא ס"ל ואי קשיא לך ה"ק מהני קרלי ללא עברה זמנו ולא עברה שנתו למה לי יש לומר דר"ע ס"ל כמ"ד אין ביה"ש נדחין ושפיר בעינן חד קרב על לא עברה זמנו ולא עברה שנתו מ"ט. ודאי מוכח דהיכא דחייה בידים טוי דחוי דלמ"כ קשה מ"ט דר"ע דאמר הכא ירעה עד שיסתאב ומשמ"ה אתיא שפיר הא דאמר ר"ע לכי אפרש משום דר"ע לשיטתו לזיל דמצריך הני תלתא קרלי לתלתא גווני מותר בפסח דקרב שלמים ועל כרחיך מוכח דלא ס"ל לר"ע כבן בתירא או דלא ס"ל כמ"ד ביה"ש נדחין ומשלמ לכה קרב מיותר על דחוי בידים דלא טוי דחוי לכן אמר לר' יהושע לכי אפרש לך כבן בתירא ומצריכין לג' תלתא קרלי לתלתא גווני מותר בפסח דקרב שלמים ולכה קרב מיותר על דחוי בידים דלא יהא דחוי דחוי והילכך כשנדחית בידים לכה קשה כיון דמסקינן דלמ"ד אין ביה"ש נדחין ליכה קרב מיותר על דחוי בידים דלא יהא דחוי דחוי אין לר' יהושע דמכשיר בפסח שחטו ביה"ש שחרית שלא לשמו אין לבן בתירא דפוסל ס"ל מ"ט דר' אליעזר דאמר ומשמי

כלום תבלין ופלפלת וכדומה שאלול שם תבלין בעוים
ג"ם ואם לתלמידין קנין שלכך כעם על ידי קיומו ובכפף
החבור וכקורקס ה"כ תן כם לבור ומכר על הסברס
לקנות תקון שם בטור על סכירות

והא תנינן אין מביאין בכורים לא כן החדש על

הכל יעל הבנהה יכול לקיים מוסף
ור כלום שעשקם שורפם ומעשה בגע
עמך מי שמכר טלית בת ד' כנפות

שפטיל בה ציצית מן שמכר הפילין וקמ"ל חזר ולקחן סתם שייך למימר שבטור ממנות תפילין ומצות ציצית הן מי שמכר ציתו וחזר ולקחו
שתמיד שבטור ממנות ומזוזה בתוים ומ"ש נגי בכורים דמלוה דרויח עלי' היו ויכול לקיימה כמה פעמים שירצה ומפילה כל שהו
עושה אותם לבכורים לפ שייך בזה לומר ברי' ובתם היו דוקא נגי ומצות שהיו שייך לומר כל שהגיע
עונת חיובה ובפטרה מתחיוב שוי ליה כיון שבתקריבה ובין היום חזרה להיות חובת בכורים דלא למיפטרה
ומקוסר ניחמה"ם יכול לקיים כמה פעמים שירצה ולא מיפטר ומשה לעולם לכן ת"ש שנתם ו' יוכו בשעה שמכר הפירות מ"מ
כשחזר ולקחן מצית דומיא דמי שמכר ציתו ובתם ממנות ומזוזה ו' יכר טליתן ובתם יומנות ציצית ומ"ש חזר ולקחן שחייב
לקבוע מזוזה ולהטיל בהנגד ציצית וליכא למיפטריה מהתם ומקריינה ומה הכא דהרשין ועתה הכא הפיתי כעם אחת הוא מצית ומיון
מצית שתי פעמים הגדתי היום כעם אחת הוא מגיד ומיון מגיד שתי פעמים דהא הכא לא הצית ולא קרי רק לא היה יכול להצית
לכן השתא כשלקחן ויכול להצית לתריץ דמשתא ועתשלת חיובו שמחיוב להפרים בכורים ולהצית ליולשלים ולקרות פרשת בכורים
מהגדתי היום לך לנלסיך: **להביאן** לאחר סתג. ומ"ת הא לתריץ גג"פ (ד' ס"ח:) נגי הא דתנן הקומה שני לילות נתוך של
חנורו מצית ומיון קורא ומילתא בכורים ניהסו ומשי קרייה לה מעכבת ולא ומהמר ר' זירא כל הרואי לגילה אין גילה
ומעכבת גו ומיון ראוי לגילה גילה מעכבת גו דעביד לה כריב"ח דתמר ריב"ח נזרן ונגרן ביד שליח ומת שליח נדרך מצית ומיון
קורא מ"ט דכתיב ולקחת והנית עד שתסת הליקחה והנחה נתחד ומשתא לוה לן לדחוקי שגגרן ביד שליח הא עדיפא מיגן לחוקמי
הספרים קודם ל ג להצילן לאחר סתג דלכי מה דחוקמינן התם שגגרן ביד שליח קשה הא קתני מצית דמשמע שהוא עמו מצית
ולא שליח כמו שכתב התוס' שם ד"ה דעביד ומיכין לפחוק דקיירי שגגרן חני דרך ביד שלי ו ומ"ש כעלו הנעלים מהנחה והנית
נעמו אלי דרך הנני כמו שכ' המהרש"ל שם ולמה לן כולי האי שפיר עדיף טפי לחוקמי שהנית נעמו ומ"ש לא נרחו לקרייה
לפי שהספרים על מנת להצילן לאחר ס"ג ויש לומר דחין הכי נמי דמיגן לחוקמי הכי רק לרחם לחוקמי שלא יהיו נרחין לקרייה
לפילו כשהספרים להצילן קודם לתג אי נמי יש לומר דוקא בכורים ודחין שבטורין ותרומה ומעשר הוא דמני להספרים על מנת
שיצילן לא ר' סתג אבל בכורים שיהין ודחין כמו הכא דמספקא לן אי קנס קרקע ובכורים גמורים ניהסו ובטורין מתרו ומעשר לו
דילמא לא קנס קרקע ולהו בכורים ניהסו ויהיין נתרומה ומעשר לא נמי להספרים ולהצילן לאחר תג דחיישין שמא יצאו לטעות
ויאמרו דבכורים גמורים ניהסו ובטורין מתרומה ומעשר ואת דחוקי קורא לפי שהוא זמן שמא סילכך מוקמינן לה להיות דקתני
קנס שיש מצית וחוקי קורא שהספרים לעשלן על ידי שליח ולהצילן קודם לתג כדי שיהא דלהו בכורים ודחין כי סו מדחוקי קורא ולא
תתי לפקפועינהו מתרומה ומעשר: **ל א** מן סחדש. דסיינו שחנטו לאחר ט"ו בשבט דליכא למימר שהצילו שליח לאחר ר"ה ל"כ דבר
גדול שלא הספריקו קודם לעומר וכמו דחייק הש"ס תימא לא הספריקו קודם לעומר שפיר דמי וכדתנן בתוספתא (ד' ע':) אם הספריקו

י ע ל ת ח ן

דרב לחליפי דרבן שפילו משך מדעתו לת שלוקח ונתפפר גם שלוקח תרעה לא כשמשך שלוקח נדחית משניים
נדחית מכ"ל להד לשיטתי' דס"ל אין ג"ח נדחין דשפילו דחוי נדחין לא הוי דחוי כ"ש לומר דר' יוסי נמי ס"ל לחליפי' דרב דדחוי נדחין
הוי דחוי רק היכא קריכן לה דחוי נדחין כגון שנשלמה וספרים לאחר מחתיו ומשיג זה קודם ג יום דחיכא למימר דר' תרתי לריעותא
חדא שנשלמה על ידי שנשלמה ועוד שנשלמה פעם שני בשעה שמשך לת שלוקח לקרקפה וכגוונא שמפרש ר"ע לשמועת ר' יהושע
שנשלמה ספסח וחש"כ נשלמה נדחית נדחין על ידי משיכת שלוקח ולפיכך לם שהכסר בשלוקח לחוקמי ס"ל לר' יוסי נדחין דחוי לחוקמי
מתם הוליל שהיו נדחית נדחין רק שהכסר בשלוקח לחוקמי נדחית ס"ל לר' יוסי נדחין דחוי נדחין דחוי לחוקמי דמעיקרא
לא היתה נדחית ונשלמה וחילכך בשילהי מתני' דקתני לכי חפרש לחליפי שנשלמה שפיר כתנו התום' סטעם דהוי דחוי נדחין
לכ"ע חפילו לר' יוסי ומשתא ומיושב שפיר פרש"י שפותר לת דברי עמו דכיון בדברי ר"ע שמחר לכי חפרש כתב דטעמא דר"ע
הוליל שנשלמו נדחין ולקמן נגי הספרים נקנה לספסו דפייק ר"ה נרי דר"י דש"ח נדחין כתב דמריבא נמי שמעינן לה ולכי פירושו
נדברי ר"ע דטעמא משום דד' יוסי לא שמעינן לה כלום דליכא למאן דלעולם היכא דנדרך הקדש דחי לה נדחין כמו נגי הספרים
נקנה לספסו נדרך הקדש דחי לה ליו ש"ח נדחין כמו שכ' התום' דמס"ט פליג רב אחרי נגי הקדש חניחה ולקח חנייה והקדישה דליכא
נדחית לכי נדרך הקדש דחי לה לא מיקרי דחוי נדחין ושתי נגי הא דר"ע דמר לכי חפרש דשלא נדרך הקדש דחי לה נדחין הילכך
הוי דחוי ומתוך כך הטלו מחרונים לדעת רש"י לחלק ניו הקדש חניחה שלפסר לה להיות חוזר ונרחה פשיטרא הטוחך למכור לו חלקו
להמקדש נקנה לספסו שתי שפיר לה לעולם להיות חוזר ונרחה הילכך חע"ג דנדרך הקדש דחי לה לפ"ם ד ו ו נדחין מיקרי ולפי זה
שניחרתי לעיל נלפ"ם שתי שפיר משום דיש דהוכיח דר"ה נרים דר"י דנדרך ש"מ ג"ה נדחין לא הוי לא כר' יוסי דמר מלמי דרב
דדחוי נדחין חיכו חלא כשלוחה לחוקמי שד יכו לותה נדחין לחנה לחוקמי חע"ג דנדחית נדחין לא הוי ד ו ו ומ"ש מתני'
דהמפרים נקנה לספסו דחין כאן נשלמה אין ז"קרוי דחוי נדחין ולפ"ם תכן דרועה עד שיסתלק ולא קרנה היה נוסף בלמים ב' ו
דמתני' לא הוי אלא כמ"ד ג"ח נדחין דחילו לר"ה דחמר מעמי' דרב חדחוי נדחין נשלמה נשלמה נמי הוי דחוי לכיכ למימר דמתני'

קודם לעומר התירו חתן וכלה שהיו טרודין בשמחתן לעומר אין ליסור חדש עד שיביאו שלש כדלעמן בירושלמי חלה (פ"ד ה"ו) ומה שחייבוהו שלש לחם שלש תנופות שנים משום חדש ה"ר יהונן כתיב ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד שחייבוהו על קלי שהוא חדש שלחם שלו משום חדש אין חייבוהו על לחם שלו משום חדש וכיון דשעת הבאת העומר קובע חדש משום חדש אף מלוי העומר נמי קובע לאחר חיסורן הבאתו לחייב חדש ומיהו דלא קשה מידי דלחדרנא קי"ל הוא השתא כשהן לשמן מכבר בשופרו חדש ומעשר מפני תרומה ומעשר מפני מה אנן

על הישן ולא כמן הישן על החדש

ומפרים ומהן תרומה ומעשר מפני שהן לשמן מכבר בשופרו חדש לא חיישינן לכתחלה חדש ואפורין כדלקמיה שמא נבורים הם ואפורין כדלקמיה ומיהו מצינו לענין לולב דבעינן מהודרין לכתחלה ומיהו מצינו לענין חומרת דר' יוסה בר' בון דאמר לולב הגזול יוצאין בו ידי חובתן משום

ת"ש כל מני עומר דשתקד לפתוק את החסור קדם ניסוך על המנחה נשתא ניסוך לקרן לעמוד דלמן הסעומר ויתיר את החיסור
ניסוך לחוב ר"ל דשתא אתם שקנו לכם לכתחילה בעומר שד ניתן לקרן כדתניא נמכ זות (ד' פ"ד) ר' יוסי ב"ר יהודה אומר עומר נל
ת"ל ומה קבי מקיים כי תבואו אל הארץ בעומר קודם ניתה ואפילו הכין לא כליני על דריבי אלא שהין העומר
נל ת"ל קבל מוד אלא ניתחיבו בעומר קודם שבכסוך לקרן כדכתיב פי תבואו דומשמע דוקא לאחר ניסוך וכין דלא כתחיבו מכבר.
נמנות העומר הין יום ט"ו דתשתקד

אבן קיימין אם בפירות שהביאו שלישׁ לפני

ויתיר החיסור לאותה תגיאה שכבר נשלמה כל הקרן ות"ת ת"ק ומאי
כשיטת ליה לר' יהושע דאמרין משום קדם הא דאמר שהיתה עד השתא מינצי לי' לר' ירמיה לי
חיסור על עליו לא כדלמרינן נחולין (ד' י"ז:) נעי ר'
יהושע בשרי בשר כחרים שהכשיר ישראל עמהן לקרן מהו לומת
לילמוך נשנע שבשעת הסתת בשר טומ ליסתרי להו דכתיב
ונתתם מלקים כל טוב ואמר ר' ירמיה בר אבא אמר רב כתלי
דקדרי בשר נחרים מצעיף אלא לאחר מכאן ואילך אימת
לעולם נשנע שבשעו כי נשתתי להו שכל של עכו"ם דידהו לא
אומתי תיקו ומשתא אין לשנוי קשה בתקן קשה לאלי

שלים לא הוי הלקיחה והשלה בלחד ואפילו לא חזר השעלים ונטלן מהשלים נחלי סדרך לא מסני כלום דשינן

הלקיחה וכל השלה בלחד לי נמי שהפרישן להשילן לאחר כחג דלא נרעו לקרייה מעולם אלא כשהפרישן להשילן הוי נעלמו קודם ס"ג שנרעו לתור נקרייה הרי זה ירקנו דכל השכורים שנרעו ליתור נקרייה אפילו מפקק ואזון רשין לקרייה הקרייה מעכבתו ואין ניתורין לאכילה וס"ש אמרינן נפ"ק (ד' פ"ל) נני הקופה שי אילות דמספקא לן אי קנה קרקע או לא קנה קרקע לדריך להפרים ולשנרן דיד שליח כרי"ש כדי שלא יהיו נרשין לקרייה:

פשיטא ליה הכא דאיסור חל עלי דבר שאותר עד השתא דסח הכא קודם שבא שכבר היה והתנוקה שלל דעכו"ם ניהו למ"ד ל"י אינה מן נקת
מחצתיו ואפילו למ"ד ל"י מוחזקת היא וס"ל שלל דידהו מ"מ הא איסור חדש לא גריע מיכיוכר נשר נחירם דידהו ומ"ש דשר נחירם
מינעי ליה ובחדש פשיטא ליה ו"ל דלא דמי להסתם נני לחרי דשר נחירם דאיסור קבלה הוא כמו נדר שהאיסור הוא על ה' כן ולא על הנשרף
שייך שפיר למיבעיא הואיל דלשחרו נשעת נחירתן לשתרו ומי לאחר כן או דילמא מעיקרא למי לא לשתרו נשעת כ־ירתן שלא יחול
איסור נשלה עלמסם הק דרחמנא סתיר לסם איסור זה עד נחיתן לקרן אבל נני חדש דלא חיסיר זכלא הוא מצינו לחיסיר חבלא היחה
סיחה לאיסורו לגלא לאסור נשרף הוא כמו שנועה שלשר נפשוט מן חבלא והאיסור עליו וקלי ולא על החבן לא שייך למיבעי לי הותר
מעיקרא הותר נמי לאחר מכאן דאיסור נשרף פשיטא לן שהאיסור חל נכל זמן שלאכשר לחול דומיא לחל דקי"ל נחיוב נשרף שחל עליו
לפילה לאחר שהתחלת חלות החיוב כדלמרינן נסוכה (ד' כ"ז:) דשר שנתנייר ניתחיים חייבין נשתגדל ניתחיים נסוכה ולא למרינן
כיון דהותר להן חיוב זה נשעת התחלת חלות החיוב של מנות סוכה הותר להן נמי לאחר ס"ב נני איסור נשרף נמי למרינן הא"ב
שהותה להן איסור זה נשעת התחלת חלות האיסור אי"ם לא הותר להן לאחר ס"ב נשעה שלאכשר לאיסור לחול והא דלמרינן נפסחים
(ד' ס"נ:) תניא נר שנתנייר נין שני פסחים וכן קנין שנגדל נין שני פסחים חייב לעשות פסח ב' דנרי רבי ר' נתן לומר כל שזקוק
לרשות זקוק לשני וכל שאין זקוק לרשות אין זקוק לשני אלמא החיוב נשרף ס"ל לר' נתן כיון דהותר מעיקרא הותר נמי לאחר ס"ב הכא
כדקתני טעמא נמלי קמפליגי רבי שבר שני רגל נפני עלמו ור' נתן סבר שני תעלומין לרשות הוא וכיון דשני תעלומין לרשות ס"ב
מי שלא היה מקויב נרשות לא חייב נשים נשני תעלומין ור' נתן סבר לא היה מ־ויב כלל אבל הכא נני מצות סוכה ז' ימים
לרשות היחיד וכלל תורת דחוי עליו שהרי לא נד"ם נשעת התנסכות מרשות הוא וכיון דשני תעלומין לרשות ס"ב
נמי שלא היה מקויב נרשות היחיד ולא נד"ם נשעת התנסכות אלא נשעת שחיטה נשם נשם לחידי נידים לגבי לר' יוסי דאמר ונלגד שלא
נמין עליו ולכן תורת דחוי עליו שהרי לא נד"ם נשעת התנסכות אלא נשעת שחיטה נשם נשם לחידי נידים לגבי לר' יוסי דאמר ונלגד שלא
יניחו לת הפסח כמות שהוא הרי לא נד"ם נשעת התנסכות אלא נשעת שחיטה נשם נשם לחידי נידים לגבי לר' יוסי דאמר ונלגד שלא
לחיות נמין עליו רק כשעבר זמנן ואין שום לאחר נמנה עליו לז הוא נדמה מלילו והרמב"ם נפ"ג מהלי ק"ל הלי י"ד פסק כפסח
ותני' דתנן כוללין את ידיהן ממנו ומזכי שתמש ולא כירש ונלגד שיהא לאחר מנני החנורה קיים שמע מינה דלפילו לא נשחיר
אלא מנני החנורה הרמנוה הרי שפיר דמי ומיניה כרי יוסי כמו שפרש"י שם הרי להדיא שהרמב"ם פסק כר' יוסי הילכך שפיר
פסק נני מי שלאד פסחו דלא כר"ע מנוה לשיטתו לגיל שפסק כר' יוסי דלפילו משכו כל החנורה ממנו מי יכולים חנורה לאחרת
להיות נמין עליו ול"ל מם נאד הפסח ומצלו לאחר שהפרישו פסח לאחר תחתיו והרי שיהין עומדין יקריב אימה מהן שירצה ומשני יקרב
לעולם מנוה דנשעת שחיטה האחד עדיין לא נדמה הכי ולפילו כשהוא חנורה לא ממנו עליו גם לאח"כ ועכשיו ממנו הרי זה לא נדמה
נידים לגלי הזמן מלילים נאה ודחוי הנא מלילים אין דחוי נ"א ומכ"ש נני פסח דגלי רחמנא הד מהני תלתא קרבי דקרבי על עכשיו
ומנו ולא שנתו דקרב לעולם לגיל ר"ע דאמר ירעה עד שיסתאב דיינו טעמא לפי דס"ל כר' יהודה דאמר ונלגד שאחד מנני החנורה
קיים ולדידיה הרי נדמה נשעת שחיטה הפסח נידים נמיניו למדין דלפילו הרמב"ם ס"ל דדחוי נידים הוי דחוי לכ"ע לפילו נ"א אין
נפסח אין נשאר קדשים ורק סכח נני מי שלאד פסחו דלא הוי דחוי כלל או נני ספרים קרבן ומעיר דתו דנידו לתקן או נני מקדים
לעייה דדרך הקדש דחי לה וכדומה ס"ל להרמב"ם דדחוי נידים לא הוי דחוי אבל היכא שאין נידו לתקן ואי לאכשר כלל לנוח לידי תקון
כמו הא דאמר רב הולא לאחר רב וכמו הא דהמפרים נקנה לפסחו לאחרון לאחרון נידה הוי דחוי ואפילו נדחוי דמעיקרא כמו המפרים
נקנה לפסחו דדחוי מעיקרא הוא:

לפני ר"ה על הפירות שהביאו שלישי לאחר

שהביאו שלש לאחר ר"ה. דזמן קליטת פרע בתרתי סוף ג' ימים לדעת ר"י בביצה (ד' פ"ג.) וכשזרע שלשה ימים קודם לעומר ולפי כפי הטבריו בין לכל זריעה שהיה נקלטת בג' ימים אוש אוש היה נקלטת ואיך לפשר שעשה עשר בניסן עד רגע שהיה לו יניעו שלש ומכל שכן לר' יוסי ור' שמעון דפליגי על ר' יהודה ואמרי דליכא למיקם עלה דמילתא ליתן שיעור שום עם כל מיני זרע ולקבע זמן לקיטתן בתרן ג' ימים אלא יש שעשרת

שהביאו שלש לאחר ר"ה. דזמן קליטת פרע בתרתי סוף ג' ימים לדעת ר"י בביצה (ד' פ"ג.) וכשזרע שלשה ימים קודם לעומר ולפי כפי הטבריו בין לכל זריעה שהיה נקלטת ואיך לפשר שעשה עשר בניסן עד רגע שהיה לו יניעו שלש ומכל שכן לר' יוסי ור' שמעון דפליגי על ר' יהודה ואמרי דליכא למיקם עלה דמילתא ליתן שיעור שום עם כל מיני זרע ולקבע זמן לקיטתן בתרן ג' ימים אלא יש שעשרת

דתניא בתוספתא (ד' ל"ח.) ר"ש בן יוחי אומר שלש עונות נלטוו ישראל בכניסתן לארץ ומהנה בין בתרן בין בח"ל ואין אומרין אי אפשי אלא בשלשתן ואלו הן שנאמר לחג המצות תאכל מצות וגו' ואומר לחג הקציר בכורי מעשיך וגו' ואומר בחג האסיף בצאת השנה וגו' ואין לי אלא בזמן שבית עולמים קיים בזמן שאין בית עולמים קיים מנין ת"ל בכל מושבותיכם ואין לי אלא בזמן שישראל יושבין על אדמתן בזמן שאין ישראל יושבין על אדמתן מנין ת"ל בכל מושבותיכם בין כך ובין כך אין לי אלא אנשים נשים מנין ת"ל יראה כל זכורך אל פני האדון ה' אנשים נשים ילדים מנין ת"ל הקהל האנשים והנשים והטף אי אנשים נשים ילדים מנין ת"ל ולמען ישמעו ולמען ילמדו ואי אפשי אלא בשלשתן ואלו הן שנאמר שלש רגלים תחג לי בשנה ואי אפשי אלא בשלשתן ואלו הן שנאמר שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך וגו' ואי אפשי אלא בשלשתן ואלו הן שנאמר ושמחת בחגך אי אפשי אלא בשלשתן ואלו הן שנאמר שבעת ימים תחוג לה' אלהיך וגו' ואי אפשי אלא בשלשתן ואלו הן שנאמר שבעת ימים תעשה חג לה' אלהיך וגו' ואי אפשי אלא בשלשתן ואלו הן שנאמר חג המצות תשמור וגו' ואי אפשי אלא בשלשתן ואלו הן שנאמר ושמרתם את המצות

כתחלקה וכו' ת"ש ת"כ והדרך הקבוע לדוכתא ר"ש ק"ו ק"ו מה מקרקע שאין נלקח חלק בכורה חלמא דק"י מזוזקת הוי ר"ל דמ"ד מזוזקת מזוזקת ס"ל כרמ"ד ומפרש כתחלקה ולדידיה לפ"ז קשה קושית ר"פ שהקשה לחנני קרקע ומני קקשיב לי טפלוס קקשיב טובא מי יתן חכמת קקשיב שיעמד הוי דיש לומר לעולם קרקע בתי לחנות קקשיב ומני קשיב לך שיעמד לך דקרקע קנ"ל בחכירו נלפיכך שלא בא לכרון כמי שנטל חלק בכרון לפי שהיה מיועד ומיהו נופל קנ"ל קרקע דלי"ן כתחלקה שכרון זה ומזנב לשמועינן קרקע כל שירושת שנטלו נס

שמי תלקוס מקשיב תרי קקי חנני לנבל ר"י דחמר שנטלו חלק בכורה לפי דק"י מזוזקת היל ס"ל כרמ"ד לנפי כתחלקה ולדידיה על כרחיך מופס שנטלו חלק בכורה ולפי"ז אפילו בשדה שנטלו אחיו בירושה ולא בא לכרון אלא לאחר ר"ה מכיון שלא הביאו שליש לפני ר"ה

שממסרת לקיטתן בג' ימים ויש שמאחרת יותר מג' וד' ימים עד שתי שבתות ומת"ק

ר"ה רבי ברוך שלא השרישו קורם לעומר והן

ים

והן אסורין עד שיבא עומר ויתירן כי אנן קיימין

ג"ז שמאחרת יותר מעתי שבתות עד שבעים יום שאם לא קלטה בלי יום אחד מיום הכפורים ודאי לא יתכן לומר שמזמן הזריעה שהוא י"ד לו שבעים יום קודם ט"ז ניסן עד רגע האחרון שאפשר לו יביאו שבעים גיסול אלא ודאי על כרחך צריך שיהיו שבעה שלמים אחר העומר אבל קודם העומר אפילו כל שהוא בדור לן שלא הוסרגו קודם לעומר ואין העומר העבר מתירתו ואמאי קתני שאין מביאין ממנו בכורים על התנודות שהביאו שבעים לפני ר"ש שם לפילו הן עצמן אסורין להביאן בכורים עד שיתירם עומר הבא כדתנן בתוכחות (ד' ס"ח:) אין מביאין מנחות ובכורים ומנחת נסכים קודם לעומר ואם הניף פסול וקאי על בא הוסרגו קודם לעומר:

שכנגו

גיסול

י ע ל ת ח ן

* ספרי הלולים כתבתי טעמא שלא לכלו מצה מקורה וקיומים בעלייה לפי שנקצרו על ידי נכרים שלא לשם מצה ורחוקה אמרה ושמרתם את המצות מצעת קצירם כדעת הרמ"ן בפ"ק דפסחים ד' ס"ח והש"ת אמרינן בירושלמי בימה (פ"ח הל"ו) מנין שאין בורדין ולא טוחנין ולא מרקידין ר' אחא בשם השב"ל כל מלאכה לא יעשה בשם עד ושמרתם את המצות ר' יוסי בעי כלום למדו לתבשיל אלא מיכן ר' יוסי לא אמר כן אלא ר' יוסי בשם רשב"ל מן השה יאכל לכל נפש הוא יאכל לבדו יעשה לכם עד ושמרתם את המצות והנה הלי עד ושמרתם את המצות דקאמר הירושלמי פירושו הוא עד ליסה ואילך דבעי שימור לאכילת לפרש עד סוף ושמרתם דהיינו עד ליסה שבגמר המלאכות הקודמין דבעי שימור ל"ב קנירה וטחינה וסרקדם בעי שימור וליסה ואפיה לא בעי שימור בתמיה אלא ודאי דהירושלמי הוא עד תחילת ישמרתם ואילך מיקרי אוכל ונפש אלמא דס"ל להירושלמי דקנירה וטחינה לא בעי שימור וי"ל לעולם אימא דהירושלמי הוא עד סוף ושמרתם ודקא קשיא לך קנירה וטחינה בעי שימור ליסה ואפיה לא בעי שימור יש לומר דלא קשה מידי דהירושלמי לאו לענין להתחילה קאמור דלכתחילה ודאי ליסה ואפיה בעי שימור אלא לענין לעכב בדיעבד ס"ק עד סוף גמר המלאכה הקודם ליסה שבשימור מעכב נהן מצ' והלאה מיקרי אוכל ונפש לפי שהי לאפשר לעשותן מערב י"ט ללחם ותבשיל מלתמול ליון יכין כבני יומן ואילך קנת הכסד אומנם היא גופא יש להבין מ"ט קנירה וטחינה השימור מעכב נהן וליסה ואפיה אין השימור מעכב נהן וראיה דטעמא הוא דקנירה וטחינה שתמת לאו לשמה קעבד כל מהנין נקנרין וטחנין וס"ל כהסיק דדייקינן בריש זבחים דבעי שלמים לשמה עומדין ופן כתב הכר"ש (ס' ת"ס ס"ק ל') דטעמא דהמהו דלמרי לדם יוצא ידי חובתו במצה שנאפה בכרי בבני ישראל המלמדו לגוף לשמה לפי דסתמא נמי לשמה קאי ועכ"ס לדעתים דסתמא קעביד כמו שכ' התוס' בזבחים [ד' כ"ג.] ד"ה עו"נ מיהו לדיבא מצוחר בסי' ת"נ סעי' ד' דבשעת הדחק מותר ליקח קמח מן השוק לפי דבשעת הדחק של המצות משמע שימור כל מה שאפשר אם יש לו קמח שמור משעת קנירה ואם אין לו להשיג אלא קנורה ושמור משעת טחינה ואם אינו משיג אלא טחוים כלל שמור לכל הפחות משעת ליסה ואפיה כמו שב' הב"ח בסוף סי' תנ"ג ולפ"ז יש לחקור מי שיש לו קמח לקנור או טחוים לטחון ועבר בשעת הדחק ולקח קמח מן השוק לחומת מצת מצה לי יצא ידי חובתו או לא מי אמרינן כיון דבשעת הדחק מותר אלא בשעת הדחק נמי יצא או דילמא דוקא בשעת הדחק אלא לצטל מ"מ דאורייתא הוא דיצא אלא בשעת הדחק דמרמז ומעל אינו רומה לקיים המצוה כתיקונה לכ"ע יצא ולכאורה נראה להניח דאיה דלא יצא מטא דאמרינן בזבחים [ד' י"ח.] תני רב יחזקאל עשה כבבני ב"ש עשה כבבני ב"ה עשה רב יוסף אמר עשה כבבני ב"ש לא עשה ולא כלום תנן מי שהיה רגלו או ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית ב"ש פוסלין וב"ה מכשירין אמרו להם ב"ה לב"ש מעשה שהלכו זקני ב"ש וזקני ב"ה לבקר את ר' יוחנן בן החורנית מלחומו שהיה רגלו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית ולא אמרו לו כלום אמרו להם אפשר רגלים לך שם אמרו לו מ"ש היית נוהג לא קיימת מצות סוכה מימיך וכי' התוס' אפ' ד"ה תני בזבח הר"ר שמעיה דקא אמרו להם אפשר רגלים לך שם אמרו לו מ"ש היית נוהג לא קיימת מצות סוכה מימיך וכי' התוס' אפ' ד"ה תני בזבח הר"ר שמעיה דקא אמרו להם אפשר רגלים לך שם אמרו לו מ"ש היית נוהג לא קיימת מצות סוכה מימיך וכי' התוס' אפ' ד"ה תני בזבח הר"ר שמעיה דקא

קיימין בפירות שחנטו קודם ט"ו בשבט על מעשר

ג"כ נטעו לתוך ט"ו בשבט דפקורות הקילו חכמים בתר חפכם שהוא ט"ו בשבט לגבי כל הקילות וחמרינן בתר"ה (ר"ה ט"ו) ומ"מ ה"מ לענין מעשר אבל לענין כל שאר הקילות הוי בשבט דעשי' שכח אע"פ שרוב הפרפס מגדלין להניקו כל שאינו קודם ט"ו בשבט לגמרי מילתא שבלבה על ועשו שכח שכפי תשרי העבר וכתבתי ועכשיו העתיקה לעיין

ומ"מ שקיים לפו דלא עיילי שכיח בידי תגרי עכו"ם קושט בידתן דיקין מותרים אלא לר' ישמעאל דאמר דלא נאסרו בזיסור חדש אלא לחתוך ר"ה שכח לו כמו דסיק דמסיק וכר' ישמעאל קאי כמו על דברי ר"י ור' ירמיה דלעיל ומשך להו קאמר בסמוך עוד שם הובא"ד ר' נחן בר כהנא והכתיב ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח לו בשכח עבר הוחיב ר"ש בר יוסי קומי ר' יוסי והכתיב ממחרת הפסח ומלו בני ישראל את הארץ מנרים לו בשמעתא עבר המשך לשון סירוסלמי נרחה לפרש על פי מה דאמרינן בקדושין (ד' ל"ג:) אמר לפני הקי"ה מפקי מחידך תדר"י לתדר"י הוחיל ואמרו ניחא בתורה סתם ופרט לך בכתוב נחמד מהן לאחר ירושה ויבשה לך כל

יעלת חן

גבי ק"ש אע"ג דמן הדין יצא בדיעבד כיון דלכ"ש אין נכון כדאיתא בתמני' כדאי הייח לחוש בעלמא אם עשה כב"ש לכ"ש לא עשה ולא כלום וכן בכתב התוס' בפסחים (ד' ג') ד"ה, דאמר ביחר ויל"ש היכא דב"ש מקמירים מדרבנן וב"ש מוקמי לה אדאורייתא ולא נזריגן אם עשה כדברי ב"ש לא יצא ידי חובתו אפי' דאורייתא כדאשכחן לב"ש היכא דיתיב אפיתחא דמטלנתא דנזרי שמע ימשך אחר שופתיו וקלונר לא קיימת מצות סוכה מיומך דאפילו מדאורייתא לא קיים ומדב"ש נשמע לב"ה עכ"ל הא קמן דאפילו היכא דקיים אמצוה דאורייתא כתיקופה רק דלא קיים גזירת ב"ש לאמרת דלא יצא ידי חובתו מדאורייתא מכ"ש היכא דלא קיים נוף המצוה כתיקופה ודלי לא יצא ידי חובתו דקאת מן השוק ממקום קמח לו ממקום חטים לטחון לאו מצוה הוא כדאמרינן בס"ג בימות (ד' כ"ח.) אלימא ממקום יגום לאו מצוה הוא לאמנם דברי התוס' לאיכא מוכיח וקשים להולמם דלאיך תיסק לדעתין למימר כן הא בהדיא אמרינן בהריות (ד' י':) אמר רבה בר בר חנה אע"פ שיחנן מלי דכתיב בן ישרים דרכי ד' נדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם מצל לבני בני אדם שלו פסחיהם אחד אכלו בשם מצוה ואחד אכלו בשם אכילה נפש זה שאכלו לשם מצוה נדיקים ילכו בם זה שאכלו לשם אכילה נפש ופושעים יכשלו בם מ"ל ר"ל רבא קרית ליה נהי דלא עדיד מצוה מן התובי ר' פפא מי לא קאכיל ומסיק אלא מצל לגוט ושתי בנותיו כ"ע מצוה דלא קעביד מצוה מן המובחר לא קרינן ליה קשע שולחן דמצוה מיפא קעביד מכ"ש הכא נגי ק"ש שהחיוב על עסו לקרות כדברי ב"ש אמאי לא יצא ידי חובתו מדאורייתא מן נחרא מפסח שלו אכל בשם מצוה ואפ"ה יצא ידי חובתו ומיהו יש לחרץ דברי ר"י ור"ל מיירי שכיון למצוה רק שכשול דמה שסנר שמוחר לשם אכילה נפש כדמשמע מלשון יכשלו שהוא שונג כדאמר ר"ל בזומא (ד' פ"ו) ובקרית כוחא דשנית תלמוד עולה ירון כדברי ה' יהוסף ז"ל לעיל ד"ה ב"ש דמצוה בעי קיש ב"ש דמזיד כיון דלא יצא ידי חובתו מדאורייתא ומ"מ הכא דמזיד כיון לעבור על מזהרת ריחמנא לשמור מצת מצוה לכל הפחות מעשת טחינה לא יצא ידי חובתו נקמח הכוך חלק בעשת הדחק שחינו מעיג לקנות חטים בכל אחל שמקום שמעיג קמח לקנור או חטים לטחון לינו יוצא ידי חובת מצת מצוה מדאורייתא שמצות הפלמה נקמח מן הטיק זוב מצאתי בטורי אבן למס ר"ח [ד' כ"ט.] שהקשה דברי ר"ל לחדדי כדלעיל ותירן דהא דאמר ר"ל מצות בריכות כוחם היינו דוקא שמוחר שלכבר לו לנפוח בחיבה בבר שירלה כמו מצה או שופר ולוכל שיכול לנפוח בחיבה מצה או שופר או לולב שירלה וה"ל כהסיא דאמרינן בגרפש וכחים דכל נטו שכבתה אלא לנט חשה פסול לפי דסתם חשה לאו לניוחין עומדת ואפילו זיבתה תחת נעלה דעומדת לנירוחין מ"מ לאו נטו הוא עומדת להתגרש כמו שכי התוס' שם ד"ה סתם וה"ל כיון דמצה זו לינה עומדת לנפוח ידי מצותו דוקא הא סתמא לאו לשמה קיימי ופרק כומה אבל פעם שמצה עליו שריך לנפוח ידי מצותו דוקא הו ה"ל כהסיא דאמרינן שם דוכחים סתמא לשמן עומדין ואין שריך כוונה בעיבה דהיינו עכ"ד ולפי תירוצו משמע הא כשכיון מחיב לאכול אלא לנט פסח מוה ר"ל שהוא פוטא מכ"ש כשכיון מחיב לאכול אלא לנט פסח ולפי הוא נקרא פוטא מ"ש הכא שיב לו קמח לקנור או חטים לטחון ואוף עבר מחיב לאכול מצה מקמח הסוק אלא קונה מצה מקמח הסוק במקום שמחיב לקנות מצה מקמח דפסחא ולפי נקרא פוטא לעבור בזדון לבו על מצות התורה ושמרתם את המצות לומנא לבתי יב מהא דאמרינן בחמצות (ד' נב:) ת"ר וממך וכרמא וכי מחיכה מכפרת והלא אין כפרה אלא בדם שנאמר כי הדם הוא בנפש יכפר אלא לומר לך שאם עשאם לחמיכה שירי מצוה מעלה עליו הכתוב כאילו לא כיפר וכיפר ותניא נמי תנוחה לכפר וכי תנוחה מכפרת והלא אין כפרה אלא דם שנאמר כי הדם הוא בנפש יכפר אלא לומר לך שאם עשאם לתנוחה שירי מצוה מעלה עליו הכתוב כאילו לא כיפר וכיפר אלמא אע"ג דלא עשה מצוה מן המובחר לפלוג בשכר מצוה עבור זיל קרי בה רבי יוחנן מלי דכתיב בן ישרים דרכי ד' נדיקים יכלו בם ופושעים יכשלו בם מצל לבני בני אדם שלו פסחיהם אחד אכלו לשם מצוה ואחד אכלו לשם אכילה נפש זה שאכלו לשם מצוה נדיקים יכלו בם זה שאכלו לשם אכילה נפש ופושעים יכשלו בם מ"ל ר"ל רבא קרית ליה נהי דלא עדיד מצוה מן המובחר לא קרינן ליה קשע שולחן דמצוה מיפא קעביד מכ"ש הכא נגי ק"ש שהחיוב על עסו לקרות כדברי ב"ש אמאי לא יצא ידי חובתו מדאורייתא מן נחרא מפסח שלו אכל בשם מצוה ואפ"ה יצא ידי חובתו ומיהו יש לחרץ דברי ר"י ור"ל מיירי שכיון למצוה רק שכשול דמה שסנר שמוחר לשם אכילה נפש כדמשמע מלשון יכשלו שהוא שונג כדאמר ר"ל בזומא (ד' פ"ו) ובקרית כוחא דשנית תלמוד עולה ירון כדברי ה' יהוסף ז"ל לעיל ד"ה ב"ש דמצוה בעי קיש ב"ש דמזיד כיון דלא יצא ידי חובתו מדאורייתא ומ"מ הכא דמזיד כיון לעבור על מזהרת ריחמנא לשמור מצת מצוה לכל הפחות מעשת טחינה לא יצא ידי חובת מצת מצוה מדאורייתא שמצות הפלמה נקמח מן הטיק זוב מצאתי בטורי אבן למס ר"ח [ד' כ"ט.] שהקשה דברי ר"ל לחדדי כדלעיל ותירן דהא דאמר ר"ל מצות בריכות כוחם היינו דוקא שמוחר שלכבר לו לנפוח בחיבה בבר שירלה כמו מצה או שופר ולוכל שיכול לנפוח בחיבה מצה או שופר או לולב שירלה וה"ל כהסיא דאמרינן בגרפש וכחים דכל נטו שכבתה אלא לנט חשה פסול לפי דסתם חשה לאו לניוחין עומדת ואפילו זיבתה תחת נעלה דעומדת לנירוחין מ"מ לאו נטו הוא עומדת להתגרש כמו שכי התוס' שם ד"ה סתם וה"ל כיון דמצה זו לינה עומדת לנפוח ידי מצותו דוקא הא סתמא לאו לשמה קיימי ופרק כומה אבל פעם שמצה עליו שריך לנפוח ידי מצותו דוקא הו ה"ל כהסיא דאמרינן שם דוכחים סתמא לשמן עומדין ואין שריך כוונה בעיבה דהיינו עכ"ד ולפי תירוצו משמע הא כשכיון מחיב לאכול אלא לנט פסח מוה ר"ל שהוא פוטא מכ"ש כשכיון מחיב לאכול אלא לנט פסח ולפי הוא נקרא פוטא מ"ש הכא שיב לו קמח לקנור או חטים לטחון ואוף עבר מחיב לאכול מצה מקמח הסוק אלא קונה

כל לתקה יהושפה ושיבה לתיקה תדר"י עכבה דרקה ניקה
לחוד הרע לתקרי יהושפה ושיבה הת ניחה ומושב בכל מקום שתחם
ויושבים ושמוע דתפת"ח קשם בכל מקום בפתמה דניחה ומושב
לתידך תדה"י למה לי דתי לכתיבי שמטה זו ליוסף כוהנת לנת.
בת"י ולכתר ת"ד תיכוך ליה מניחה
לחוד תנת והיו דיקדך תדר"י ס"ל
דכת"ע שכחתה ניחה ומושב לחורוי
דלחתר ת"ד טוסנת בין בתרן בין בת"ל

על פירות שחנטו לאחר ט"ו בשבט מכין שהוא

והכא הכא דקתמרין וכרי ושמעתל דתמר ר"י כל ניחות שנתמרו בתורה לתחר ת"ד שכח היינו לידך תדר"י מדתמר ניחות סתם ולדידיה ניחה ומושב דכתיב נבי חדם על כרחיך לכתכן דלתחר ת"ד טוהנת בין בתרן בין ב ל"ל ות"כ לוך יפרש הלי קרא דויכלו מעבור הארן ממחרת הספח דהיינו בט"ז דהא לדידיה לפילו בט"ו מותרין לתכול ומוכרחין לומר דתה"כ דלידך תדר"י ס"ל לפרש הלי ממחרת הספח ממחרת שחיטת הפסח שהוא יום ט"ו וכ"ש ת"ר יוסי ס"כ לר' יוחנ ור' ברמיה ור' יוסי דס"ל כמי שתכלו מצה בליל הסח לתר מטעמת דקום לתו בין בליל לתחות משלים ולתר מטעמת דעשה דוחה ל"ת ולתר מטעמת שרלו בעיניהם תיל ניום העשור לת הקמה

יעלת חן

מן המוכח כדלעכתן נבי סמיכה ותנו רבנן עבודות הילכך כשלח תכל לשם מצוה שלח לשם תכילה נסס כמי יצת ומ"ש לת בעי ר"ל לתוקמי בשל הספח נבי שתכל תכלו לשם מצוה ותחד תכלו שלח לשם מצוה משום דתפילו תכל בכיון שלח לשם מצוה כמי יצת בדיעבד דבקדשים לין מצוה מן המוכח מעכב בדיעבד מיהו ל"ש לתוקי לן כוקי ר"ל בשתר מצות כגון במצות מצה שתם לו לולב וכדומה שהמצוה מן המוכח מעכב בהן בדיעבד לשיטתו דס"ל מצות לריכות כוונה וכשלח כיון לשם מצות יוצה לו לשם מצות לולב לת יצת ולמה לו לתוקוקי ולתוקוקי במשל לולב ושתי בבותיו בשלמ מצה לת קשיח ר"ל כדעת המג"ל בס' תע"ם סעי' ד' ס"ק י"ד כי תכי תפילו למ"ד מצות לריכות כוונה בתידי דתכילה שתי שהרי תכל ונהנה בכך לעניין לשלח ידי חובתו ודתי לת יצת כשלח קיים העשה לשם מצוה דהכי הוקש פוסח שהוא קרבן ציבור לכל הקרבן פוסח שהוא נדרש יותר מכל עון ודתי ס שב לו שהרי הכתוב מעלה עליו כתילו ניטל מצות עשה וכדלעיל ומ"ש היכא שתכלו בספיקו שלא לשם מצוה ודתי לת יצת לפילו למ"ד מצות לין לריכות כוונה כמו שכ"כ הב"י בסי' תע"ם בשם ר' ירוחם ומכ"ש בנידון דידן שלקח מצה מקמה הסוק בתקום שתשיג מצה מקמחא דספחא הרי בידו מצות ושמרתם את המצות דקמה הסוק בתקום שיש קמחא דספחא לתו מצוה היא כדלעיל ודתי לת יצת ידי חובתו ועיין לקרותו רשע כדתמרינן בינמות (ף כ.) דפל שתינן מקיים מיקרי רשע ומכ"ש הכא שתינו מקיים מצוה דתוריית דדחמיע לתמר שתמור כל מה שתפשר משום שהחזה להתקמין והוא לת חמ לפ כלל ופפילו לפי מה דמשמע לכתורה מדברי הרמב"ם בפלי חנן ומצה (פ"ה הל"ח) ות"ל תבשיל שתבשל ובמצתן דו שעורים או חטים שם נתקעו הרי כל התבשיל לסור שהרי נתערבו דו בחמץ ושם לת נתקעו מוליון חותן ושורפן ואוכלין שלא התבשיל שוין הדבן שבשלל ולת נתבקע חמץ גמור של תורה ושינו שלת מדברי סופרים משום שנלמר ושמרתם את המצות כלומר הזהרו בשמרו ושמרו חותה מכל לד חימון עכ"ל וכן כ' בפלי ט' מיד לחר זה ות"ל לפיכך חמרו תכמים נריך לדם ליזהר בדבן שלוכל ממנו בפסח שלת יבוא עליו מים לחר שנקער עד שלת יהיה בו שום חימון עכ"ל ומשמע שכונת הרמב"ם לומר דסשומר משעת קנירה עד ליסס לינה תלת מדברנן וכמו שכ' הטו"ח מסד"ק חלק ל"ח ס' ע"ט לדעת הרמב"ם שהוא רק לסמכתת בעלמא ומדלוריית לת נשינן שימור משעת קנירה וטחינה כלל מ"מ יש לומר דנשמת ליסוד דלוריית חדע דלינה לפרש דברי הרמב"ם. מפלי ט' על המצות שלוכל בכל יתי הפסח שנריך ליזהר שלת יבוא עליהם מים כדלייך לינה דבן שלוכל ממנו בפסח ילת כתב במצת מצוה שלוכל ממנו בפסח משמע דקתי על המצות של כל יתי הפסח שאם נתו עליהם מים לסורין מטעמת שכ' בפלי ח שתין הדבן שבשלל ולת נתבקעו חמץ גמור של תורה ושינו חלת מדברי סופרים נלמד מכל שבאו עליהם מים לסורים מדברנן נבל מצת מצוה בעי שימור משעת קנירה או משעת טחינה מדלוריית וכדברי הב"ח בסי' תנ"ג שכ' להדיה בפירוש דקרת ושמרתם את המצות הוא שימור כל מה שבקור לו לקמה מחויב מדלוריית לשמור משעת קנירה ושכשיו שתין לנו שהות מחויב לחזור לחר הטחה ולשומרן משעת טחינה ואם לת מלחו חטים וגריך לקנות קמח מסוכן מחויב לשמור משעת ליסה ועוד לפילו אם נאמר כדעת הכנ"ג דדברי הרמב"ם ליתן חלק לקמחתא בעלמא מ"מ הא כבר הבאתי לעיל בשם התוס' סוכה (ד' ג.) וכן הכסקי תוס' בברכות (ד' י"ח.) דכל שהינו מדקדק על שיינ שסוסיפו חכמים על כל מצוה לף אם קיים עיקר המצוה כהלכתה בלא התים שסוסיפו הוא כילו לת עשה ולת יצת כלום מן התורה ולת יצת ידי חובתו מדלוריית ועוד לפילו אם נאמר שהינם עוברים בלא ליסור דרבנן נמי לוי להם ולוי לנפשם כי גמלו להם רעה לעצור על דברי חכמים ועל דברי רחמנת שסזהירה לותנו (דברים י"ז) לת תסור מן הדבר אשר יגידו לך ולומר (שם ל"ג) שלא לגיך ויגדך זקניך וילמדו לך ועוד לפילו לדעת הרמ"ם בס"ק כל שעה שכ' כל דכל שתכמים לת נתנו כתר נריס דרבינא שהחמיר לעשות שימור מעיקרא בלא מדלוריית בשימור לליסה סני רק מלד המנהג שנהגו שתר החכמים לת נתנו כתר נריס דרבינא שהחמיר לעשות שימור מעיקרא בלא מדלוריית בשימור לליסה סני רק מלד המנהג שנהגו ודרפת חייב לשמור משעת טחינה כמו שכ' רבינו ירוחם לדעת הרמ"ם המובא בב"י סי' תנ"ג בלמת דס"ל להרמ"ם דשימור דשיעה לינו בלא מנהגו בעלמא מ"מ כשעבר על המנהג ובלה קמח הסוק בתקום דלינה קמחא דספחא הרי עבריינא הוא שעבר על מנהג ישרלל משנים קדמניות ופרץ גדר לפותיהו שגדרו וגזרו שלת ניקה קמח הסוק בתקום שמשיג קמחא דספחא ובפרט לפי מה דקי"ל להלכה למעשה מצוה בעינן קמחא דספחא על פי דין ועל כל יתי הפסח על פי מנהג וכך הסלה נמי ב"ח בסי' תנ"ג לדעת הרמ"ם שבניל מקום הסוק שלא נעשת הדחק מנשות עשו בכללים. מצות ושמרתם דתי בשתי ידים. פרקו מעליהם מנהג ישרלל להכשיר

קודם ט"ו בשבט וכשם העבדה ומה שחנטו לאחר ט"ו בשבט על פירות החילן שחנטו לאחר ט"ו בשבט בכורים מפירות שחנטו קודם ט"ו בשבט

שהוא מחרש על הישן הא מן החרש החרש

בשבט יכשם שאין מעשרין מפירות החילן שחנטו קודם ט"ו בשבט הכא כשם שאין מביאין בכורים קודם ט"ו בשבט יכשם שמתבשלה יפה יפה מוקמינן להאי קרא דויאכלו מעטור הארץ ממש רת הכסא כרי ישמעאל דס"ל כר"ש ג"ר יוסי דמפרש ממחרת שביעית הכסא והיינו דקרא ויאכלו מעטור הארץ ממחרת הכסא מצות שתנועלה שעייל שלים קודם ניתן לארץ וקלוי דסיינו מתנועלה תדשם שעייל שלים לאחר ניתן לארץ לא לכלו חלה נעשם היום הזה דהיינו יום ט"ן שנקרא עשם היום כדכתיב ולחם וקלוי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה וה"ת הכתוב דאמרת שאכלו מכירות הארץ שלקחו בהם דהא בניתן לארץ הכל שלכם וי"ל דקודם שהתילו לזרוע הגוים מוכרים לכם עדיכך ה"ל למיתר ד

החרש מביא וסבר נן מימר לאחר חנוכה אנן

כמו שכי התום בבסחים (ד' ט"ו) ד"ס ותתי"ל דו דלולא דוקא לקומרא הוי סבקי שקול כורדקי מגל לקולא לא הלכך מיבעי לי' הקמה לתה לסורין לו מותרין ולפי פירוש זה ליכא לפוכיח מזה לחדש עכו"ס בלום כיון דר' יוסה לאו מטעם חדש עכו"ס נעי לה אלא מטעם דילמא לא קים להו מגל לי קים להו תה"כ לחדש ישראל ועבו"ס שוין תה כדעת הס"ד והט"ז והרש"ש תלה (פ"ג) לו' לישן שוין כדעת הס"ד ונו רלוחי להאי שבחזורה נעל ס"ל החכמות בדיני חדש (ד' ל:) ד"ה אגל קסם לי שהניח רואים מכלי לחדש נוהג נעל נכרי לכילו ד"ל מהמוקי לה כר' ישמעאל דאמר כל בילות שנאמרו בתורה לאחר י"ד שנה ולי לאמרת לחדש עכו"ס מותר אמאי מוקי לה כר' ישמעאל הא כרבנן נמי תיתי שאכלו שנתני סנויים מוכרים להם מש"ל אלא ודל דחדש נוהג נעל נכרי לאכילה ד"ל הולכך לא תיתי אלא כר' ישמעאל הא כר' ישמע אל עכ"ד וכן הקשה הפני' בק"ק למס' קדושין בפסק חדש שלו ויבא יעקב (סי' ס"ת) ותירלו שניחס בסיגנון אחד דהאי וכר' ישמעאל הוא תירון אחר דמעיקרא תירלו שאכלו מעל נפרים לכילו למ"ד בילה מיד משמע ולפ"כ תירלו דאכלי מדידהו לר' ישמעאל דאמר בילה לאחר ל"ד שנה ולפי מה שביארתי בעז"ה אין לנו לריכין לדחוק כן דנלא"ה אתי שפיר הא דקאמרינן וכר' ישמעאל דסיינו ר' יוסה ור' ירמיה ורי יוסי דס"ל שאכלו ישראל מגה בליל פסח רלשון לאחר בילה מיד משמע הלי קרא דויאכלו מעבור הארן ממחרת הפסח ממחרת שביעית הפסח הוא יום ט"ז לנמדך דהתנואה שקים להו שעיל שלים קודם יום העשור מותרין ולחדרם מכלי שמעינן לילכל דחדש היינו נוהג נעל נכרים מדמוקמינן כר' ישמעאל אתרא דאמר דחדש נוהג נעל נתורה לאחר י"ל שנה בל"ש הוא אגל בילה ונוהג נוהג לאחר אלא עשה שנה בין בארן בין בחוץ לארן ולי אמרת דחדש נוהג נעל נכרי לם בן בסח רלשון שלאחר אלא עשה שנה לם לאכלו ישראל מגה לם במארן ולא מק"ל אלא ודאי דאכלי מבירות נכרי שאין חדש נוהג נו וכמו שכתי עמו ומה שתי דהאי וכר"י דאמרי הוא תדר"י קיוע דאמר לכילו בילה ונוהג נמי היינו נוהג לאחר ל"ד אלא בל"ש לחוד והא דקאמר כל בילות שנה לאו למעוטי בילה ונוהג אלא אלא הם למשנה תרוויהו כמו אלא הם למשנים נוהג ובילה בגרייתא המוצא בקדושין (ד' ל"ג) דתניא בלל אגל בסח שלאחר ל"ד ומתבולת מ"ל ולא מתבולת נכרי עכ"ד ואני לומר שותא דמר לא ידענו דנהי דהאי וכר' ישמעאל דאמר בכל היינו תדר"י קיוע וכדפרכ דבילה ונוהג קאמר אגל הא קושייתו שפקשה לו בסח רלשון שלאחר ל"ד ממאי אכל מנה יסול גם לתדר"י בתרת דס"ל דלאחר ל"ד נאסרו נחדש בין בארן בין בח"ל ועל כרחך מוכרחין הכו לומר דתדר"י בתרת ס"ל שאכלו אגל לפי מה שביארתי בעז"ה דהתנואה שעיל שלים קודם בילה לאחר ל"ד והתנואה שעיל שלים קודם ל"ד דס"ל הב"ח דאיכא למימר לעולם חדש נוהג נעל נכרי והשתא לבי שיטתו שכי שם לאסור גם התנואה שעיל שלים קודם בילתן ואכילו אגל נחדש עכו"ס ונ"מ לחדש ל"כ יתפרך עלו הגלגל והדברים קלים כניהם ולכדרים שביאר שם נגד הב"ח והמשכים לחרין ומלוייל ידון משתלם וכ"ת גילוי פטור כמו התנואה שגלגו קודם בילה לת"ק וכי היכא לת"ק מיד ולר' ישמעאל לאחר ל"ד שנה אכילו תנואה דחנתק לגיטת הס"ד דס"ל כדעת הרש"ש בחלה (פ"ג) והט"ז לאסור לת"ק מיד ולר' ישמעאל לאחר ל"ד אגל לחדש עכו"ס לאסור ל"כ מהא דאמרינן וכר' ישמעאל לא די דלא חזיכת תוכחת אלא סיוע מוי מסייע לדעת הב"ח דאי אמרת דחדש עכו"ס לאסור ל"כ אכלו ישראל מגה בליל פסח רלשון לאחר בילה לת"ק ובליל פסח רלשון שלאחר ל"ד שנה לתדר"י בתמיה בשלמא לר' יוסי דאמר אין עשה דוחה ל"ת אלא ל"כ היא כתובה בילה ל"ת ע"פ שאינה כתובה בילה שפיר ס"ל שאכלו ונה מחדש אלא לר' יוסי ל"כ ליתא דר' יוסה בר' יוסי בשלותא דתכלי בליני בתמיה בילה מאי איכא למימר מאי אמרת דת"ק ותדר"י בתרת לא ס"ל כר' יוסי אלא ודאי דלת"ק ולתדר"י בתרת אכלו אגל נכרים ונ"מ דחדש נוהג נחדש עכו"ס ולת"ק ותדר"י קיוע ס"ל כר' יוסה ותדר"י קיוע

ר' ונלפ"ת אמאי לא תני הת"ק כמו תלה בשלמת חדש לא קשיא לפי לישנא נוסח ב"ל כלל תלה קמוסב בפ"ח אמאי לא קתני נמי ונוסבי לפי שאינה בשל נכרים ות"כ להוסיף מהכא כלום דיוכלו למימר ד"ת ליכו כוסב בשל נכרים ותכ"ש שפיר קתני ר"ח לא שחדש לשמועינן דכוסב שכל שפחות בפ"ח ישראל בדלת כת"ק אבל תלה דלא כליג אם ת"ק לא חזיב נמי ר"ח ע"ש ועל הנהרי תלה קמי הכי"ג ופס"ח דלעיל ועוד דניס עמהם ודקו הנהרו בשתי ידים ואמרו כלא דנהרי סירוסלמי ליתא נמי נסוח פ"ג דעלמה על סתם מתני' דקתני שחדש אסור מן התורה נכ"מ והערלה הלכה והכלאים מדברי סופרים ועל מצנה זו פריך סירוסלמי אמאי לא תני נמי חלה שהיא בפ"ח ומשני לפי שהיא בשל נכרים משמע דחדש נוסב בשל נכרים ועל זה לא שייך דברי הב"ח כלל דסתם סתם משנה הוא ואין זה שום מחלוקת ואני תמיה דברי חזיבא קושיא לא חזיבא דסתם סתם נסוח ערלה מצינו התלמוד למתני' דקדושין דפליגי בה ת"ק ור"ע ואפ"ה מצינו התלמוד להם דפריך ר' יוסה אמאי לא ת"י נמי חלה ת"ל מכלן דעיקר פירכת ר' יוסה קאי על מתני' דערלה דילמא עיקר פירכת ר' יוסה קאי על מתני' דקדושין דקאי עלה הלא מדברם מצינו התלמוד לפירכת ר' יוסה קודם שמצינו למתני' דקדושין משמע דעיקר פירכת ר' יוסה לאו למתני' דסוף ערלה קאי אלא למתני' דקדושין דשקול וטרי אם עלה לירד אחר טעמא דת"ק ור"ע ועוד הא התוס' בע"ע [ד' ס"ב:] נייחו להדיא פירכת ר' יוסה על ומתני' דקדושין המוצא נ"ב בסוף ערלה הילכך שפיר דחה הב"ח ראית התוס' דקושית סירוסלמי קאי על הת"ק ולא ר"ע לומר שם ר"ע הוכיח אם דקושית סירוסלמי ע"כ קאי אמתני' דסוף ערלה מהא דאמרינן במנחות (ד' ס"ח:) ר"ש ור"ס נזרים ד"ה אלו אחד בשיתא דשיתסר נגעי שיבסר קסברי חדש בפ"ל לאו דאורייתא ולספיקא לא חייבינן סרי להדיא דמדרבנן מיהא אסור לכ"ע אמאי לא תניא ת"ק נמי חדש לשמועינן דמדרבנן מיהא מיהא אסור בשלמא למ"ד ערלה הלמ"מ הוא אינה לשכוי דערלה שהוא הלמ"מ וכלאים שהוא הרכבת כלאי אילן שאסור מדאורייתא קתני אצל חדש שהוא אסור אלא מדרבנן לא קתני אצל לר' אמר שמואל בקדושין (ד' ל"ח:) דאמר ערלה בפ"ל הלכתא מדהוא אסור אלא מדרבנן ועכ"ל מוכרחין לומר דמ"ד ערלה בפ"ל מדרבנן ס"ל דת"ק ערלה וכלאים וכ"ש חדש קאמר ור"ע לקולא כליג דלא בחדש הוא מאות התלויות בארץ שהיקו מוהנין אלא בארץ והוכיח שכדבריו כן הוא מהא דתניא בס"ם בקדושין (ד' ל"ז:) גבי הא דאיצטריך לסו מ' ר"ע לקולא כליג או לחומרא כליג למימר אליבא דת"ק הוא מן העלה והכלאים דהילכתא גמירי לה והאי הילכתא למה לי הא אפילו למ"ד ערלה בפ"ל מדרבנן נמי איכא למיצטרך לי ר"ע לקולא כליג או לחומרא כליג ודחו לא אפשר לומר דלמ"ד ערלה בפ"ל הלכתא מדהוא פשיטא לן דר"ע לקולא כליג ות"ק כ"ש חדש קאמר דלמ"ד הא אלא חדש נהלי ערלה וכלאים נמאי מתרץ לה והכא סס גירוסלמי לחומרין מ"ט דכתיב בכל מושבותיכם בכל מקום אין בארץ אין בפ"ל הרי להדיא מהירוסלמי ס"ל דר"ע לחומרא כליג ות"כ על כרחיך הא אלא חדש הוא מהא דתניא בפ"ל הלכתא קתני ודרבנן לא קתני אלא לי אמרת דקדושית הירוסלמי קאי על מתני' דקדושין ת"כ אמאי לא מצכי דחלה דהיינו אסור אלא מדרבנן לא קתני אלא ודאי דקאי למתני' דסוף ערלה דקתני ערלה והכלאים מד"ם ופריך סמתחנק בעפר רגלו לחומרא נהי דלפי תירוצו שפיר מוכח כדברי

ר' ונלפ"ת אמאי לא תני הת"ק כמו תלה בשלמת חדש לא קשיא לפי לישנא נוסח ב"ל כלל תלה קמוסב בפ"ח אמאי לא קתני נמי ונוסבי לפי שאינה בשל נכרים ות"כ להוסיף מהכא כלום דיוכלו למימר ד"ת ליכו כוסב בשל נכרים ותכ"ש שפיר קתני ר"ח לא שחדש לשמועינן דכוסב שכל שפחות בפ"ח ישראל בדלת כת"ק אבל תלה דלא כליג אם ת"ק לא חזיב נמי ר"ח ע"ש ועל הנהרי תלה קמי הכי"ג ופס"ח דלעיל ועוד דניס עמהם ודקו הנהרו בשתי ידים ואמרו כלא דנהרי סירוסלמי ליתא נמי נסוח פ"ג דעלמה על סתם מתני' דקתני חדש אסור מן התורה נכ"מ והערלה הלכה והכלאים מדברי סופרים ועל מצנה זו פריך סירוסלמי אמאי לא תני נמי חלה שהיא בפ"ח ומשני לפי שהיא בשל נכרים משמע דחדש נוסב בשל נכרים ועל זה לא שייך דברי הב"ח כלל דסתם סתם משנה הוא ואין זה שום מחלוקת ואני תמיה דברי חזיבא קושיא לא חזיבא דסתם סתם נסוח ערלה מצינו התלמוד למתני' דקדושין דפליגי בה ת"ק ור"ע ואפ"ה מצינו התלמוד להם דפריך ר' יוסה אמאי לא ת"י נמי חלה ת"ל מכלן דעיקר פירכת ר' יוסה קאי על מתני' דערלה דילמא עיקר פירכת ר' יוסה קאי על מתני' דקדושין דקאי עלה הלא מדברם מצינו התלמוד להם דפריך ר' יוסה קודם שמצינו למתני' דקדושין משמע דעיקר פירכת ר' יוסה לאו למתני' דסוף ערלה קאי אלא למתני' דקדושין דשקול וטרי אם עלה לירד אחר טעמא דת"ק ור"ע ועוד הא התוס' בע"ע [ד' ס"ב:] נייחו להדיא פירכת ר' יוסה על ומתני' דקדושין המוצא נ"ב בסוף ערלה הילכך שפיר דחה הב"ח ראית התוס' דקושית סירוסלמי קאי על הת"ק ולא ר"ע לומר שם ר"ע הוכיח אם דקושית סירוסלמי ע"כ קאי אמתני' דסוף ערלה מהא דאמרינן במנחות (ד' ס"ח:) ר"ש ור"ס נזרים ד"ה אלו אחד בשיתא דשיתסר נגעי שיבסר קסברי חדש בפ"ל לאו דאורייתא ולספיקא לא חייבינן סרי להדיא דמדרבנן מיהא אסור לכ"ע אמאי לא תניא ת"ק נמי חדש לשמועינן דמדרבנן מיהא מיהא אסור בשלמא למ"ד ערלה הלמ"מ הוא אינה לשכוי דערלה שהוא הלמ"מ וכלאים שהוא הרכבת כלאי אילן שאסור מדאורייתא קתני אצל חדש שהוא אסור אלא מדרבנן לא קתני אצל לר' אמר שמואל בקדושין (ד' ל"ח:) דאמר ערלה בפ"ל הלכתא מדהוא אסור אלא מדרבנן ועכ"ל מוכרחין לומר דמ"ד ערלה בפ"ל מדרבנן ס"ל דת"ק ערלה וכלאים וכ"ש חדש קאמר ור"ע לקולא כליג דלא בחדש הוא מאות התלויות בארץ שהיקו מוהנין אלא בארץ והוכיח שכדבריו כן הוא מהא דתניא בס"ם בקדושין (ד' ל"ז:) גבי הא דאיצטריך לסו מ' ר"ע לקולא כליג או לחומרא כליג למימר אליבא דת"ק הוא מן העלה והכלאים דהילכתא גמירי לה והאי הילכתא למה לי הא אפילו למ"ד ערלה בפ"ל מדרבנן נמי איכא למיצטרך לי ר"ע לקולא כליג או לחומרא כליג ודחו לא אפשר לומר דלמ"ד ערלה בפ"ל הלכתא מדהוא פשיטא לן דר"ע לקולא כליג ות"ק כ"ש חדש קאמר דלמ"ד הא אלא חדש נהלי ערלה וכלאים נמאי מתרץ לה והכא סס גירוסלמי לחומרין מ"ט דכתיב בכל מושבותיכם בכל מקום אין בארץ אין בפ"ל הרי להדיא מהירוסלמי ס"ל דר"ע לחומרא כליג ות"כ על כרחיך הא אלא חדש הוא מהא דתניא בפ"ל הלכתא קתני ודרבנן לא קתני אלא לי אמרת דקדושית הירוסלמי קאי על מתני' דקדושין ת"כ אמאי לא מצכי דחלה דהיינו אסור אלא מדרבנן לא קתני אלא ודאי דקאי למתני' דסוף ערלה דקתני ערלה והכלאים מד"ם ופריך סמתחנק בעפר רגלו לחומרא נהי דלפי תירוצו שפיר מוכח כדברי דברי פי חכם נון וספתים יסק משיב דברים נכוחי נגד הס"ק קשל לטו לכן לקחלין דוקא לתירון זה הלא נעקל יש לתרץ דערלה וכלאים שנוסב בכל ח"ל קקחני אצל חדש דאצנו נוסב אלא בחזקות הסמוכים לא"י כדעת רבינו ברוך שהביא הרא"ש בתשובה (כלל ג') לא קתני וכ"ת ת"כ אמאי חיבעיא לסו מי ר"ח לקולא כליג או לחומרא כליג ות"ק ערלה בפ"ל מדרבנן ה"ל למ"מ הא אפילו למ"ד ערלה בפ"ל הלכתא מדיכם נמי איכא למיבעיא מי ר"ח לחומרא כליג ות"ק ערלה וכלאים דכהיגי בכל ח"ל קתני אצל חדש דאינ

נהגינו לקנות במקומות הסמוכין לר"ש כמוהו שפי הסמוכים עושים זה בקדושין (ד' לה:) ולר"ת פל ומנהג לענין תרומה ומעשר ס"ג חדש דחיכו מוכח לקנות במקומות הסמוכין לר"ש לא קתני והכא מוכח מהתם כתב"י לקמן (ד' לח:) דר"ח ור"ת פליג דלחנוכה ומשנה דחדש חיום לוכב. בחו"ל והערלה וכלאים ולו הדבר סודרים עכ"ל והדרינן למתניך הלח חדש ממי מסור מדר"ת ואיכא למימר דר"ת ועריכה וכלאים בכל חו"ל לימו חלח מדר"ת לקמן הסוק' בתקומות הרחוקים ומ"ש מותר לכילו מדר"ת וכדעת רבינו שכתב דלכ"ע לעד יהודאים הוה בדבר שם חין לנו ללחות דבריהם ודחדרה המוקים שבח הסוק' ללחות דבריהם שבחו ילים הוק ומקור דבריהם מתוך לסניע לותם ונם ממה הוחם. לסם ממתי לילקק הסוק' לומר סילכתח גמירי לן ומזה למדו לחלם ולומר דמ"ד חדש בח"ל לחו דמדרייתח לח בחדרו ומדרבן חלח בתקומות הסמוכות לר"ש למי דמיקר ני"ת מסח דלינעיל להו מי ר"ש לקולח פליג או לחומרח פליג לחו לירד לסוד חחר דעת הסוק' ור"ת לחוד הוח דחתי דזה לימו חלח כיתומתי לסלי בעלמח רק דלינעיל לסו סכי כדי למילף מזה לענין לחסור עבלה בח"ל בשל נכרי מי חמרינן דר"ש לקולח פליג ות"ק עבלה וכלאים ונם חדש קחמר היכח לחתויי ממתי לח תני בסמוכין לר"ש כדעת רב ג' וכברש"י בחתחי דקחמר הת"ק שחוח כללי הבדש שלימו חלח מדש"ם וחכ"ש תני לה עשל כרחיך טעמח חלח חבדש חדש הוח לכי שלימו בשל נכרי או חשוח שלימו בכל ח"ל והשתח דלתיכח לסכי תו לין לנו מוכרחין לומר דסירושלמי דמוקי לה ר"ש לחומרח ס"ל דערלה חלמ"ה חלח מינכן לומר דס"ל לסירושלמי דערלה בח"ל מדלים ואפ"ה לח קסס לחמי לח תני חדש ד"ל דחדש שלימו מוכח בכל ח"ל לח קתני והילכך שפיר צעי סירושלמי מיד לחר זה לומי לח תני הלה דכוכח בכל ח"ל ומסי דלח קתני חלח מילתח דסוכח בישרחל ובכלי חבל חלה שלימו נוכח בשל נכרי כ"ש קתני ולוקרוי לחתויי נמ לסל חלח תני חדש לפי שלימו בשל נכרים ור"ת פליג ומומר לפי דלימו נוכח דבכרי דבתיב קניכם ולח קניר בשל נכרי חבל בישרחל נוכח מדלוריימח בין בחרן בין בח"ל כדעת הבי"ח שפי לכדם קוסית סירושלמי לומתני' דקדושין ולח לומתני' דסוף עבלה ומסו שכי חמוקם בית"ש חומר בין נוכחים לסוף עבלה ומסו שכי חמוקם בית"ש חומר בין נוכחים לסוף עבלה ומסו ח"ל חכן דחוק נדולם בדיח ר"ת סירושלמי לסוף עבלה וסוף פ"ק דקדושין דחתן מנות סחלוייות בחרן בין נוכחם חלח בחרן חון חין חעולה וכלאים ר"ת חומר חף חחדש ר' יוסי ולמה לח תניק חף ס"ה לר' יוסי לח חתיל מתני' חלח דברים שנוהנין בישרחל ומעכו"ם הלה בישרחל נוהנת ומעכו"ם חינה נוהנת כי חמקשה ס"ל דחלה בזמן הזה דלוריימח כדבנן דפליני עליה דרב חומי בריה דרב יהושע בפתוחות (ד' כ"ה:) חמיתין ניהח דערלה וכלאי הכרם דחדש נוהנין בשל עכו"ם וחפילו בח"ל כדקיל כמ"ש דלדידיה לינח כך ונין כך מוכח בשל

במקומות המוכיח לא"י ק"כ כיון שעלה על דעתו ל"ק דין
אחד וגרלם וכלטס שנוהגין בכל יום, לפי סך שיוין
נוהגין בכל יום לתקן לחמיו לח עם דעתו לחלק בין סך
הימי בעלמא שנוהגת בשל עכו"ס לחלק לגמרי בשל עכו"ס דבשלמא
בשלח נחת בלבוני בכל שביר לפל סם נחת לפלוני בסוס שיוכס נוהגין
בכל יום בכלוני גמי בסוס שיוין חלה נוהג בשל נכרי לטו ר' יוחנ
ל"ל טעם תיובתא זס על דעתו בתוויה. לכן נרחס דקושית ר'
יוחנ סוי ל"ל לתורינן סס קרוס לזס מ"ע דר"ח דכתיב בשל
מועדותיכס בחדש שכן יצח בחון ר' יוחנ בעי קומי ר' יוסי ולמה
לח תנינן קף ס כמי בשלמח על חיוב חלה ח"ל בשל נוספ
לח קלסה לו לפי דקיכח לשנויי דמילתח דרבנן שלימו נוהג בשל
נכרי לח קתני לפל חלת ח"ל בחייבין בחלה חין סתורס לר"ח
דתני בן ר' חליבי דריש כ"ב דחלה וכן חלת ח"ל חייבין
חן הפורס תליבי דכ ע בדתני ר"ח סס ליתני וכ"ת לפי דמצוה
זו לימלה נוהגת בשל נכרי ק"כ לח ליתני סמי חדש דחדש סמי
לימו נוהג בשל נכרי ול"ל ר' יוסי לח לתינן מתניתין חלה דגר
שהוח נוהג בישרחל ובגויס פי' דחלה לח דמי לחדש כלל דחדש שנהל
בחדש ישרחל לח יוני למיפטר בכשיה שלח יחול חיסור חדש עליהס
בחוס לוכן בין בשהס בין שבל גוי בשהס ניך ישרחל חין
לימן כוונתו מיוסור חדש כיון דקרקע של ישרחל סיח וחלה לימה
נוהגת חלח בישרחל כי חצל חלה לימה נוהגת חלח חס סיתה
סעיסס בשעת גלגולה של ישרחל חצל כשסיתה בשעת גלגולה
של עכו"ס הרי זו בטורס בין שגדלו התבואה שנעשית העיסה
מהס בחדש ישרחל בין שגדלו בחדש עכו"ס דסכל הולך לחר הרשות
של שעת חיוב הילכך חדש דיוסו מילתח דסקיקל סיח
ול"ת ויכטר מיסורו לפילו בשמכרן לגוי עיול שלים בדשותו
קתני וחלה ללחו מילתח דסקיקל סיח דחני למיפטר בכשיה ומיוסו
בשמכרן לגוי ומתגלגל בדשותו לח קתני לפי דלח קתני חלת דגר
שהוח של ישרחל ונוהג חיסורו בין בשהוח בחדש חיוב
של ישרחל בין בשהוח בשעת חלות חיוב של נכרי חצל דגר שהוח
של ישרחל ולין ל' סורו נוהג חלח בשהוח בשעת חלות החיוב של
ישרחל לח קתני ולפ"ז ליכח ב"מ לי קושית סירושלמי דקתי לחתני'
דסוף ערלה לו לחתני' דקדושין דבין כך ובין כך לסוכיח
ומה דחדש נוהג בשל נכרים ולחדשה ממה שחכלו מנה בלול פסח
לחחר כ יסתן לחרן לדיוק ובלול פסח לחחר י"ד שם
לר' ישמעחל ווכח להסיק דחדש שנחנו לחחר שנחת
שלים מיתר מטעמח דחדש שהביח שלים בדשות נכרי ובקרקע
נכרי לון חדש נוהג גו ולי לחמרת דסח שחכלו מנה לחו ומשום
דחדש עכו"ס חותר חלח משום דנידולי טטור לינן מוהרין ומיסרין
ק"ל קשה על הנהו שנלי דגרגי לחתי לירחו לגבי סירושלמי
דגעי ר' יוסה מר' ירמיה מלחו קמה לחם מסלק חת ק"ק ורמיס
לעם לחו דקלי לפילו לכשעיול כגר שלים ניך עכו"ס בשלמח לדידי
דגרינהו דקלי לפילו על לח עיול שלים שפיר חלח לדילמו שפירו
דקלי לפילו לכשכך עיול שלים שנות בידי סלוחות ל"ל מוכח דנידולי
יכטור מהרין ומיסרין ומ"ס חכלו מנה וש"מ דחדש לינו נוהג
בשל נכרי מטעמח דמעטו רחמנח קנירכס ולח קניר נכרי בין
בל"ש בין בל"ש חוב דחמנח קנירכס ולח קניר נכרי וס"ל כחלת
נכרי שבטורס לפילו לש"ד חין קנין מטעמח דמיעט ר' מנח
עריסותיכס ס"כ לין חדש נוהג בשל נכרי לפילו לש"ד חין קנין
לפי דמיעט רחמנח קנירכס ויוקס ליתר דסלי לפילו בל"ש שכי
סתוס, מילתח בלפי נכפי הוח לשמועינן דחדש נוהג בל"ש
דמילתח דלח נרינכס סיח ועוד לפילו לי מילתח בלפי, נכפי הוח
וש"מ סח דקלתר דחדש של נכרי לינו נוהג חלח בל"ש מטעמח
דירושה סיח מלנותיכו לין לסס שחר כלל דלטו סתוס, על
סתנוסה. שוללו בניתן קלי הלח סתוס, על כל הנולות נכרי
בזמן הזה קלי ומלי שלטי סח דל"ש ירושה להכח ולפסר בל"ק
כיון דל"ש ירושה סיח מלנותיהו לינו מועיל שוס דגר להפקיע
קדושתה ממנה הילכך גם תנוחות עכו"ס בל"ש חיב בחדש ובנוגע
שכי הגד יעקב (סי' ס"ח) דל"ש הנ"ס דל"ש נוהג חדש בשל
נכרי מטעם לין קנין וכן משכו לחריסס הגלוני בתרלי לדחות
דברי הס"ת שכ' לפטור חדש נכרי בל"ש ושוקלו סח ק"ל לין
קנין לענ"ד בל"ש לפטורה מכל מלות התלויים בחרן ולכח לח
זכיתי לירד לסוף דעתס חדח דסח הס"ת דכותב חדש נכרי בל"ש
לפו מניעה יש קנין לו לין קנין הוח חלח מטעם דכתיב דקניכס
ולח קניר נכרי ועוד לפילו כשלמן סיינו פוטרן חדש עכו"ס
בל"ש מטעם קנין כמי לח קשה מידי לפלמן לפירות דכירות
עכו"ס שנגמרה מלכתן לחיוב על ידי עכו"ס פשוטין מתהומה
ומעשר לכ"ע חלמח דפפילו לש"ד לין קנין היינו שלין קנייתו מועיל
להפקיע קדושת הקרקע לענין לם יחזר ישרחל ולקחה ממנו
שלח תסח כביכול יהיה לו לענין הפירות שגדלו ולקנין ישרחל
בשיבולין ומירתן כמו שפסק הרמב"ס בהכ' תרומות (הל"ו ו"ח)
חצל דגן עכו"ס שחירס עכו"ס לכ"ע יש לו קנין להפקיע קדושתן
מסן ולינו חיוב לפילו מדרבנן כשנחזר ברשותו ס"ס (הל' י"ג)
וס"ל חדש דחיובו חל בחוקר משהניף שלים כמו תרומה ומעשר
דחיובייהו חל בתלוש בשעת מירו ז לחמרי כשס דבני תרומה ומעשר
ק"ל דדגן עכו"ס שנתמר"ס נרשות עכו"ס פטור לכ"ע ס"ל
חדש עכו"ס שנגמרה מלכתו לחיוב דסיינו הניח שלים פטור לכ"ע
וכ"ת דוקל מילוח עכו"ס שעשה כעולם בידים הוח דמיכנר חצל
הניח שלים דמחילה נעשה סיחוב לו מכני רשות עכו"ס למיפטר זה
לינו דסח לחרינן בזבוחים (ד' י"ח.) לחר רשב"ל לחר ר' חניכ
הלוקח טלים מחורינן מן העכו"ס מעשרין ופן שלו. דמרחינהו
מלן לילוח דמרחינהו עכו"ס דגנך לחר רשות ולח דגן עכו"ס
לחח דמרחינהו ישרחל מרשות עכו"ס ופי' התוס' שם מרחינהו ישרחל
לחר שלקחן מעכו"ס בשיבולין ולח ניחח להו לפרש כיון שכרש"י
שהיה ישרחל לחן זה לוקח טלים מעכו"ס לי בחלק עכו"ס סיינו מרי ת
עכו"ס הרי להדיח דלפילו כשחירחן ישרחל סלרים נקנה מירו ז
עכו"ס לפי דברות עכו"ס הוח ולפן בתר הרשות חזלינן כמו
שפסק הטור י"ד [סי' של"ח] וז"ל נכרי שחור ז פירותיו של
ישרחל לח נפטרו בכך וס"ל נבי חדש לעש"ב דנגור מלכתך
לחיוב מלילפן לח עדיף ממירוח ישרחל פירותיו של נכרי ופטור

הלכה ז

מתני׳ הפריש בכוריו ומכר את שורהו מביא ואינו קורא והשני מאותו המין אינו מביא ממין אחר מביא וקורא רבי יהודה אומר אף מאותו המין מביא וקורא הפריש את בכוריו נמכר נבזזו נגנבו אברו או שנטמאו מביא אחרים תחתיהן ואינו קורא והשניים

אנן קיימין אי׳ר חיננא בזמן: מתני׳ הפריש בכוריו ומכר את שורהו מביא ואינו קורא והשני מאותו המין אינו מביא ממין אחר מביא וקורא רבי יהודה אומר אף מאותו המין מביא וקורא הפריש את בכוריו נמכר נבזזו נגנבו אברו או שנטמאו מביא אחרים תחתיהן ואינו קורא והשניים

עד שיכיל כדעת הש״ס שם שפי׳ ורקיניסא שהיא תרגום ארשת עפרים ולא קס לקושית התוס׳ לר׳ יצחק העכו״ם ה״ל ערוך עכרים תלוש דס״ל דחזקינן גתך המוקדת כדעת הרמב״ם שם (פ״ג ה״ג) וכ׳ וכן עכו״ם שגמר פרותיו ורישנן גר׳ עכו״ם קיקיון תרגומו גתרומה ומעשה לגלל מצרכים מ״מ היינו לוקח סיפא דהגמר מלאכה לחיוב נעשית מלולי כ״ע עדיפא לחזקינן גתך הרשות כדמוכח מהא דבסק הרמב״ם גהל׳ בכורים (פ״ג הל׳ ט״ו) המוכר שדהו לעכו״ם וחזר ולקחה ולולו ה״ז מביא בכורים מן התורה שהגיעה מן המוכר לוקח מעשו מדברי לוקח הפירות שבכרו גרשותו לאחר שחזר ולקחה אם לקח פירות שבכרו גרשותו עכו״ם חייב מביא וכ״מ בסה״מ גשם הרי״ק הטעם לפי שפירות שבכרו גרשות עכו״ם ללמד לפירות שנתמרלו גרשות עכו״ם שהיא להגיה דהגמר מלאכה לחיוב הצד מליליו מודה הרמב״ם דחזקינן גתך הרשות לפוטרן מבכורים ס״ל גבי חדש דגמר מלאכה דידיה לחיוב צד מליליו מחזקינן גתך הרשות עכו״ם לכוטרן מלגיני׳ דכ״ע ושוב מצאתי לרעת רש״י ור״ת דכלגיני גזה על הרמב״ם וס״ל כרעת הרלב״ד שהעיר שם על הרמב״ם וכ׳ ז״ל שכרו גהשות עכו״ם כדמוכח מהא דתנן גניטין (ד׳ מ״ז) המוכר שדהו לעכו״ם לוקח ומגיה ממנו בכורים מכני תיקון העולם ור״ת גרים שם מגיה כלל וי״ו לומר לך דכל חדש הלוקח אין שלקח המוכר או שלקח חדש שעשה והפירות דיכול לקרות פרי השלמה אשר נתתה לי ד׳ ודייקינן עלם גמרינן מכני תיקון העולם אין מלאורייתא לא שלמא דיש קנין לעו״ג צ״ע להפקיע מיד מעשר לומר רב אשי שתי תקנות הוי שלמא דס״ל לרב״י ור״ת כרעת הרלב״ד דלמ״ד אין קנין שכרו גרשות עכו״ם חייבין בבכורים מן התורה וש״מ דהיכא דהגמר מלאכה לחיוב נעשה מליליו לא מכני רשות עכו״ם לפוטרן מ״מ היכא דלקח מידי ואחרנא יש להוכיח דלקח ונטעמא הוציא להגמר מלאכה נעשית מליליו ס״ל כן דלי ס״ד דמחמת טעמא שהגמר מלאכה לחיוב. נעשית מליליו הוא ל״ב קשה הא ר״ת הוכיח מתוס׳ ג״ז (ד׳ פ״ח.) ד״ה תבואות זרוע דלוקח קודם מירוח חייב מהא דהלוקח בגלים ממורחין מן העכו״ם דלוקח קודם מירוח בשיבולין ומורחין והשתא לי ס״ל לר״ת כדעת רש״י אלא על כרחיך דר״ת ס״ל דזה נקרא מירוח עכו״ם לפי דחזקינן גתך הרשות והשתא היא חייב דילמא לוירי דישראל ארים כפרש״י אלא על כרחיך מירוח עכו״ם לפי דחזקינן גתך הרשות והשתא היא גופא קשיא לעולי ס״ל לר״ת הכא דאפילו בכרו הרשות עכו״ם חייב לחזור כשנגמרה לחיוב על ידי פעולת ישראל גרע טפי מנגמרה מליליו גתמים אלא ודאי דהכא ס״ט לפי דשעת גיכר לא מיקרי גמר מלאכה לחיוב אלא מיקרי עוגה חיוב דוחיל שאם לא הפריש מיד לאחר הגיכר יכול להריח גתלוש וס״ל כתרומה ומעשר שכוכל להפרישן בשיבולין כדאמרינן בברכות (ד׳ מ״ז) ואפ״ה אין הקפירה נקרית גמר מלאכה למעשר שתהא קנירת עכו״ם כוטרן לפי שלא רמיא עליו החיוב לעכב בדיעבד וס״ל גבי שעת גיכר שלא רמיא עליו לספרים דוקא מיד אמרינן כיון בשעה זו היו מעכב עליו בדיעבד לא מיקרי גמר מלאכה לחיוב שתהא זו רשות עכו״ם כוטרן לגבי חבש דגמר מלאכתו לחיסור הוא בשעת שלים הצית ומן זו והלאה מעכב עליו החיסור מלהכול קודם העומר כמו מירוח שמעכב עליו החיסור טבל מלהכול קודם הפרשת תרומה ומעשר שכיר מיקרי הזמן של הצית שלים שכאסר זו בחיסור חבש גמר מלאכה לחיסור שתהא רשות עכו״ם כוטרן לחיוב דכ״ע כמיגו למידין מכל מה שכתבנו כל הרחיות והוכחות שהצית הגחומים הכ״ל לדחות דברי הצ״ח לומר מוכרחין כלל ואפרבה יש כחים לדברי הצ״ח בדבר הש״ס בעלי וירושלמי ודי בזה להעלו מהדברי מרורות שהיכר הש״ס החדשות שם נסיב ג׳ על הצ״ח וכ׳ עליו שריפה ידי מנחים הירקים לנפשם וקרדים לגלתי עפור על חיסור חבש של תורה והמעיין יראה כי הפרין על המדה לדבר עליו יותר מדאי ואפרבה מכל מה שכתבתי יש ללמד זכות על העולם שחין מהרין בחיסור חבש מ״ש כל מי שירא ורך לדבר ד׳ לא יקל ראשו בגד התום׳ והטור י״ד סי׳ רפ״ו שכתבו לחסור חבש אין בשל ישראל אין בשל נכרי אין בחרו אין בשל פעם אחת הוא מגיד. ות״ת למה לי יקרא אפילו שבע פעמים לא יהא אלא כקורא בתורה דהא גבי הקומא אינו אלא לר״מ או שנים לרבנן דתנן בפ״ג (ד׳ פ״ח.) המגיה ואינו קורא כריך רב אחא גריס דרב אויא לרב אשי מכדי כסוקי ניכנו ליקרי ת״ל ומשום דמחזי כשקרא רב משרשיא גריס דרב חייא לעולם אלא לפקפועיכו מתרומה ומעשר דהא בשאת כטורין הכא למה לי יקרא ויברך כמה פעמים ויש לומר דהכא היינו טעמא דבעינן שתהא קריאה שמחה ולכך דעיקר השמחה הוא כשמגיה בפעם ראשונה אבל בפעם שניים ליכא שמחה ורחמנא אמר ושמחת ולכך אבל אכל אם תאמרו לקמן ת״ר יוכתן תני רבש״י כן ואמרת ושמחת הוי אומר שמחה ולכאורה יש להגין לעולי לי ילף רבש״י דאינו מגיה וחוזר ומגיה מפי דכתיב הגדתי היום פעם אחת הוא מגיה ואינו מגיה פעם שניים וכן מצן דילמי מהגדתי היום לעולי לי ילף מוקמרת ושמחת הוי אומר על השמחה ודוקא לומר מצוות דורשין לכך ניניהו ועל כרחיך צריכין לומר דכלגיני גכלונתא דרבנן ור״ש גפסחים [ד׳ ל״ו:] דתניא בכורים לסורין לקונן ור׳ שמעון מתיר ומלי טעמא

והשניים אין חייבין עליהם חומש: גמ' מאו בעזרה נופין ואינו קורא ומניין שהוא חייב באחריותן עד שיביאם להר הבית שנא' ראשית בכורי אדמתך תביא בית ד' אלהיך מלמד שהוא חייב באחריותן עד שיביאם להר הבית שהביא ממין אחר וקרא וחזר והביא ממין אחר הרי זה אינו קורא: גבי' מה טעמון דרבנן הנדרתי היום פעם אחת היא מגיד ואינו מגיד פעם שנייה ולית ליה לר' יהודה כן אית ל ה באדם אחר אבל בשני בני אדם מגיר וחוזר ומגיר א"ר יוחנן משום יחי' אני שונה אותה ותני כן ר"ש בן יהודה משום ר"ש שניים אין חייבין עליהם חומש רבי שמואל בר רב יצחק בשם רב הונא שניים לוקחין אפילו מן השוק מה איתעביד לון כתוספות הכבורים או כעיטור הבכורים אין תעבידנון כתוספות הבכורים פטורין מן הדמאי אין תעבדינון כעיטור הביכורים חייבין בדמאי נטמאו בעזרה נופין ואינו קורא רבי חמא בר עוקבא בשם ר' יוסי ב' חנינא נטמאו הבכורים הכלים נתנין לכהנים

בכורי ענבים וכו' מנלן דבכורים שחיבו לקבוע קריאת קדם הפרשת בכורים דכתיב עליה הוי וכשנפטר על ידי קיום דבר אחר מיבעי ליה דאי סד"א הפרשת בכורים עדיפא דמצוה בהו בשעת הפרשה ולכן אמרה תורה שתהא נקראת לא שייך לומר כבר נפטר מיקרא דלעיל שהרי לא נפטר בכתיבת ומצות הקב"ה כי אם על ידי קיומו קיומו ולא על ידי דיבור לו בכתוב ולמדנו על ידי קיום מה לא נפטר חלק בכתיבתו מיבעי לקיומה לכלי פעם אחת מצוה שתהא מחויב לקיומה בכל יום לו יבא לו רשות לקיומה בכל פעם אחרת ולקי לא שייך לומר כשקיים פעם אחת חזר וקרא לקיומה פעם שנייה הילכך אכתי גני בכורים דחובת הגדרת הוא ולין קיומה ודיעבד תלוי בשלימת היתר לו לחסור הפירות לא הוי אם הפקירו עליהן אלא על הבעלים וכל כמה שאין שם הפטור על הפירות לא שייך לומר שלא יהיו חוזרין וקרלין לחיוב ולי ומנים דנדרי כבר נפטר הא זה לא שייך אלא בחנם שלנו מחויב לעשותה אלא פעם אחת אבל בכורים שיכול לעשות כל שהו בכורים לא נפקא לן מידי אחר שכבר הפרישם מחקנת כירושלים דלא שני לן אם הקדישו שהו פעם אחת או הקדישו מעט וכולי אחד הפרשה היא: למי נקרא לר"י. דאילו לרבנן ולדיוקא דלעמועלם דאם הניח קידש ר"ש ה"ל לר"י לאיפלוגי נסיפא לאחר דקתני הרי אלו מניין לאחר וקרא וחזר והניח ממין אחר אינו קורא אלא ודאי דר"י לא פליג אלא בריעא דבשני בני אדם מניד וחוזר ומניד אבל בסיפא באדם אחד מודה ר"י דאינו מניד וחוזר ומניד ואפילו בשני בני אדם מניד וחוזר ומניד ואינו: הלכה

ממין ר' מניח וקורא הא שאר מינין כמי שכתבו ואפילו ר' יהודה מודה דבשני מינים בזמן אחד אינו חוזר וקורא על ידי הפרשת המוכר ואין חיוב להניח ואמאי אם הניח קורא ויש לומר דבשני בני אדם שאני אחד יכול להפטר ונמצות ד' יתברך על ידי חבירו ואפילו לרבנן דפליגי לר' יהודה ואמרי דאחותו הוין נפטר כמו בשני מקום

ומעבר לירדן וכו׳. עכת״ה ומשמע דעבר הירדן נכלל ח״י מק״ק כתמעטה תנא ומזמת שסיח קרבה זמת חמנורדע להה״ל זה ומקיפת שחיבו ויכול לומר חשה קתת לי ומ״ת הת נבה״ם (ב״ק ד׳ נ״ב) ומשמע להדיה דעבה״י נלח ומ״ת הנה דהמרינן התם נעת מוכה תנדרים מהב כהפת עומר שהקריבו ישרחל, שבכוסתן לקוח מהוכן הקריבוהו, שם תומר דעיל נחד נכרי קנוכם חומר רחמנא לח קנין נכרי ממתן דהקריבו דיכולה לח להקריבה לח ס״ד דכתיב ויקבלו מעבוד כתהן ממחרת הפסח וממחרת הפסח הכול ומיקרא לח מכוף דהקרוב עומר והדה הכלי מהיכן הקריבוהו חמר ״לפי כל שנת הפילה שלים ניד נכרי ומסתם לו לומרת דעבה״י מק״ו לחמאי לח חמר כפה שהקריבו מעבה״י דהמ כתיב (דנהים ח׳) ומה בהקבעים שנה נעשתי עשר חודש נהקד לתודש דבר משם לל נני ישרחל וג״ו חתהי הכתי לת סיהן מלך לחמרי וג״ו ומ״כ נהקד נשנה כנד הין בעב״ה ומק״ד נשנה עד ט״ו ניסן ממשם ושנעים יום ותריעת התנוחה לנרך העומר הוח שנעים יום קידם לפסח כדהתן נמנחות [ד׳ כ״ח.] ומ״כ היו יכולין לזנע נהקד נשנה ולסנהין לעומר נמ״ו ניסן כשיעברו לת הירדן ויש לומה דמילתת דלת לחן פסוקה היח לכ״ע חלח נחשלי רנרבי כדחמרינן בירושלמי חלם (כ״ג הל״ד) חית תנייי חבי חבי הירדן ח״י חית תנייי חבי הירדן ח״ל חית תנייי חבי הירדן גבול נכבי עמו מ״ד הירדן ח״י והעבה ונבול מ״ד הירדן מח״ל והיהה גבול חותו לפחת קדמה מ״ד הירדן נבול נכבי עמו והוח שהה נמקום חחד משה הירדן שכטל מקה ונתן לזה ומה שנתן נתן ומה לנו קיימין לה נמקום שהיה ח״י ועשה נמוריה תוקתו למעשרות ולנדיעית רבי ירמיה רבי חיננ בשם ר׳ יוחנן ר׳ סימון בשם ר״ש בן לקיש והוח שמשך עבר כי מ״ד הירדן ח״ל ומ״ד הירדן נבול נבכי עמו תרווייהו מוד קרח דכתיב (יהושע י״ח) והירדן יגבול חותו לפחת קדמה יכלי למילתייהו מר מפרש הכ ומר מפרש הכי לנבל תרווייהו מודה דלין כל הירדן היוצח ממערת פמיים נחלק דן לנפון ח״י והולך לל כני קדמה מנפון ללדום נחלל דן ונחל

הלכה ח מתני׳ ועשר לירדן. סיינו מעבר לירדן קדמה מזר״ם נחלת עוטה רחובן ומטה נל ו׳ נ׳ שנטו מכשה לנבל מעבר לירדן ומה דתניא תנא נכל מקום נפה יהודה וגליל שהוח החלק שלין יש כלרת לנין יש החלה נמקום שומרון לין יהודה וגליל כמבואר ניומיפין שם״י כ׳ לנ׳ חלקיס יהודית שמרית וגלילעה שהי הוח מגוף ק״י שכתיב נה חרן זנת חלב ודבש ותייב נצפורים דנר תורה ויום״ט לנייב לה נגוי תנא נכל מקום לעבר הירדן לחר יהודה וקודם לגליל לפי שבלשתן שומדין כסדר הזה מדרוש לנפון נלד מערב של הירדן תחילה לרן יהודה נגבול כנד ק״י ממזרח למערב על פני תורך יש החלה קדמה עד מקום שהירדן מוכל לתוכו ומשם והלחה גם נחלק נניתין על פני הירדן עד יריחו שנקרא כל החלק הסוף לרן יהודה ולח״כ עבר הירדן מירי״ו ולמטה על פני כל תורך הירדן הסוכה נפה״ן עד סמוך לכפר סמא שנחלק לשבט יוסף משם יולא הירדן מים כנרת ומשם והלחה גם נחלק נכפלי עד כפר תנחום שסמוך לו יפול הירדן ליס כנרת ומיכר הלוכו דו כדחמר ר׳ יוסה נמדרש (נרחשית ד׳) הדין ירדנא עבר דימם דטבריה ולח מתערב ניה ועד כפר חנניה הקרוב לשותו מ״ו ולח״כ גליל העליון ותחתון מכפר חנניה עד מקום נבול הנפוני ממזרח למערב ולע״נ דממערת פמיים שהירדן יולא משמו ויורד ומפון לדרום עד נחל דן ונחל הספיק שומערבן עמו וכו׳ ניש סיבכי וטופל ליס כנרת עד כפר חנניה הוא מדקא ה״ג ושמעי לא קריין עבר הירדן גם ממקום שיורד הירדן דימם דכנרת עד מערת פמיים שהוא נחלק דן לנפון ח״י ל״ל. דלמן לא קריין עבר לירדן חלא לשותו החלק שקרא הכתוב ולא מצינו נקרא שמהא נקרא עבר הירדן חלא מים כנרת עד יריחו דכתיב (יהושע י״ג) הירדן וגבול עד קצה יס כנרת עבר הירדן מזרחה וכדחמרינן נבכורות (ד׳ כ״ה.) חמר רבה בר בר חנה חמר ר׳ יוחנן מין ירדן חלא מצית יריחו ולמטה ולית לה מהא דכתיב והירדן וגבול עד קצה יס כנרת עבר הירדן מזרחה ומיינ כיון דכתיב הירדן וגבול עד קצה יס כנרת עבר הירדן דממקום שיורד הירדן דימם דכנרת עד מערת פמיים לח נקרא עבר הירדן וחינו מכסיק למעבר דהמה וכן לעניין שביעית לח נקרא עבר הירדן שלח לחכול כשכלה לחיה מן הנדש שנחרש הסיח חלא מצית יריחו ולמטה עד קצה יס כנרת וכדתנן נשביעית [כ״ט ו״ג] שלש חרנות לשיעור יהודה ועבר הירדן והגליל ושלש שלש חרנות לכל חמת וחמת גליל העליון (גליל התחתון העמק) וכפר חנניה ולמעלן כל שחינו ונגדל שקורין גליל העליון מכפר חנניה ולמטן כל שהוא מגדל שקורין גליל התחתון ותהום מדרים העמק ונ׳יהודה ההר ושפלת כשפלת הדרום והסר שלה כפר המלך מצית חורון ועד סיס ומדינה לחת ומ״י הרמ״ש נהלל שמיטה [כ״ז הל״ט] והרע״ב דשפלת לוד והר שלה ומצית חורון עד עד סיס שם שלשה חלוקות של עבר הירדן לממש רבינו יהוסף נדק כי משפלת לוד והר שלה ומצית חורון שם השלשה חלוקות שביהודה והכל שבעבר הירדן לח קל השיב דמשנתינן נקרא שמה יהושע י״ג וקשה לי הח נתוספתא שביעית כ״ז תניח חינו עמק נגליל כנון נקעת גמוסר וחזרותי וכן כיוצה נהן ליזה הר שביהודה זה הר המלך ושפלתו זו שפלת דרום ועמק שלו מעין גדי עד יריחו ושהתא לי לומרת דשפלת לוד והר שלה לכרם סג׳ חלוקות שביהודה קלתי ל״ש לומר לח קל תשיב כמי עמק דסיינו מעין גדי ועד יריחו שהיה החלוקה ג׳ שביהודה וכי תימא מצית חורון ועד סיס דקתני היינו עמק של יהודה וכדחמר ר״י בירושלמי שביעית כ״ט הל״ג עוד היה יש זה הר ושפלה ועמק מצית חורון ועד לומקום הר מלומקום ועד לוד שפלה מלוד ועד סיס עמק ל״ש יכלינו חנלי נעמק של יהודה תנא דמתני׳ סנר דמצית חורון ועד סיס כמלחין הר ושפלה ועמק שביהודה כמלח נעמק הוא נמערב ל״ו ותנא דנרייתא סנר דמעין גדי שהוא למזרח דרומית יריחו סמוך לנסוית ומערבית של יס המלח עד יריחו זהו עמק של יהודה כמלח נעמק הוא נמזרח ל״ו ועוד היא שם בירושלמי פריך על ר׳ י׳ ניתני לרבע מוגלעות הן וכן גרסת מהר״י הן מלכי קדק שב ופי׳ הוא עמו דסכי פריך כיון דנלוחו חלק יס הר ושפלה ועמק ליתני ד׳ לרבות ומשני וכריך מוגלעות היא הין ג׳ לרבות שנניני טרי להדיא דס״ל

בכורים מעבר לירדן שאינה ארץ זבת חלב ודבש: גמ' ר' יוסי ב"ש בן לקיש רבי יונה רבי זעירא בשם רבי חנינא ששה עשר מיל חיזור חיזור לציפורים

לבדים דסקי עמק דקשיב ק"ו מלוד ועד הים לא נחשב בעמק אבל עמון ומ"ל ע"כ הא דתני מנית תורן ועד הים מדינה אחת ולאו לכתפי עמק של יהודה קאתי לגלגל ודהר ושפלה של יהודה הוא מנית תורן ועד הים ומ"ל ק"ו אחור לקושיא אחור לא יעכרם אלא הר ושפלה ולא עמק אבל לכלי הרעיב והרחב אתי שכיר דעותיהם אחת ושיהודה הם ההר והשפלה והעמק הרועין במקלן (יהושע ט"ו) דהיינו הר לכפיים המקלף הר המוכך תן עוד מלפא ושפלתו דהיינו שפלת הדרום והעמק שלו דהיינו מעון נבי ועד ירחו כמו שמצאתי במקלף שם ולא נהיר למיחשבים ונעבר הירדן הם שפלת לוד הסמוך למחוז עזה שפלת הדרום וכל העומד במחוז שהוא נראה לו בחלונו שפלת לוד ושפלת הדרום שפלה אחת הוא והסר שלם הוא הר לפרים המקרין הר המלך ומשך ומרגלי השפלה שבחלק יהודה מהדרום לחלק צפונית ומשם ולפריים לעד נכון ויקומר תבין דמתניתין דהסר שבשפלת לוד דהיינו החלק ומהר לפרים לעד נכון מקרין הר שפלת לוד כמו החלק ומהר לפרים לעד הדרום שבשפלת יהודה המקרין הר שפלת יהודה וזעירת מורן ועד הים ממנה בשעה הסיע עד מדיפס לחת דהיינו העמק שלו וכהסיע דר"י דאמר שם מנית מורן ועד מחים הר דהיינו חלק מהר לפרים שבחלק גם למחוז הוא שהוא נהר לפרים ומחוזם הסמוך לעקרון שפלת יהודה מהלך שלשה שעות עד לוד הוא שפלה כשפלת יהודה וכפחתי נחתני שפלת לוד כשפלת הדרום ויגלוד ועד הים עמק ופרץ ניתני לחנם ומעורבות הן פי' כיון דר"י דאמר עוד הים הים גם הר ושפלה ועמק על כרחין לפרושי מתניתין קאי ולא שמועינן דהאי ושפלת לוד כשפלת הדרום דתני נמתני' לפרושי הכי ג' חלוקות שבעבר הירדן דקל"כ מאי קמ"ל ר"י לאו מכותת החלק שבין בית תורן עד הים שבעלמא קמ"ל אלא ודאי דר"י קאי על הא דתני בתוספתא (שם) חיסם הר שבעבר הירדן תני רשב"י כנגד ערי מכור וגזר ושפלת הכנענים וכל ערים ועמק שלו בית הישימות ובית נמרה וכל כיולא בהן ערי לא תעיד אלא הכך שבעבר הירדן מזרחה ואחת ר"י לחשמועינן אלא תיפוק ליה דאעתך דהכך הם שבשם חלוקות שבעבר הירדן ותו לא אלא עוד ת"ל גם הר ושפלה זה עמה שבעבר הירדן יכול ואיינו הכך דתני נמתני' שפלת לוד והר שלם שהם מלוד עד ממחוז ומלחמוש עד ועד בית תורן ומבית תורן ועד הים הוא מדינה אחת הגי דהיינו העמק ת"ל דניחני ד' דהיינו ג' ארצות שבעבר הירדן יהם יהודה נדרום ועבר הירדן נחמלת וגלגל ונכון ואחר בעבר הירדן מזרחה ערי מכור ושפלת חשבון ועמק בית נמרה ומשני מעורבות הן הכך ג' חלוקות שבעבר הירדן יהם עם הכך ג' חלוקות שבעבר הירדן ועכחה לפי שעומדין זה מול זה ולית הירדן מפסיק לענין שביעית שתהא ארץ אחת לכשבים ולכיות כיון דאיתית תנא לפרושי הכך ג' חלוקות שבעבר הירדן מזרחה ש"ל דלא קשה ליה דתניא לכל ההרים שבחוכ לחת ולכל השפלים שבחוכ לחת ולכל עמוקים לחת לפי דחיה ותגדלת על כל ההרים ועל כל השפלים עמוקים ויוצאת מהר לפר שביהודה ומשפלה לשפלה ומעמק לעמק רק מיהודה לגליל לימה יוצאת לפילו מהר להר ומשפלה לשפלה ומעמק לעמק כדלמרינן בשם ים (ד' כ"ב:) וכמו שפי' ר"ש לי נמי עבר הירדן יהם שכשבו עולי בבל ונוסע גם שביעית מדלורייתא קתני לגבי עבר הירדן מזרחה שלא כבשו עולי בבל כמנואר בדמוע"ש הלי שמיטה [פ"ד הל' כ"ח] ומשנת הרמב"ד שם ומינו נוסף גם שביעית שלא מדברייתם לא קתני ולפ"ז שם דכלינו ת"ק ורי"ב דשלחי מתני' לי מניחין בכורים לי מניחין בכורים מעבר לירדן היינו מדרבנן דשלו מדלורייתא לינו מניח לפילו לת"ק דהא לא קדשו עולי בבל וכן הוא דעת הרמב"ם בהלי בכורים (פ"ג הל"ח) לי נמי ת"ק ורי"ב לפילו בזמן הזית כלינו ריה"ג סבר דשלו מניחין בכרים מפירות שבהרי מכור וגלוד ומתמרים שבעמק בית

בורי ענבים | יש מביאין | פרק ראשון | בכורים | פרי הלולים | לו

ספליא ויהם דעבריה ויהם של סדום עד יס הגדול נקרא יהדן שיפסיק לועבר בהמה ולחזקות ולמעשרות ולניטוקין אלא מקום אחד שהירדן הולך לתוכו מיהם דכתיב עד בית ירימו ולמעלה נקרא עבר הירדן וכדאמר רבא בר בר חנה ת"ר יוכנן בבכורות (די כ"ה) לין ירדן אלא מנית יריחו ולמעלה וזהו דקקזור מני סכל והוא שיהא במקום אחד כלומר הא דאנינו לי ת"ל לן ג"ל לן בגבול בפני עצמו הוא דוקא שיהא כ"א לענין חזקות וניעורין ומעשרות ומעבר בהמה במקום אחד שהירדן הולך בתוכו דהיינו מנית יריחו ולמטה דקרקו סכתוב ירדן כדכתיב והירדן יגבול לזה דמשמע מנית יריחו ולמעלה עד יס כדית כדכתיב הירדן וגבול עד קצה יס שכרת הא מנית יריחו ולמעלה ומיס כברת ולמטה הלא מצינו במקרא ירדן לינו מפסיק לענין שביעית ומעבר בהמה עשה הירדן שבטל מזה ונתן לזה מה שבטל נטל ומה שנתן נתן לפילו עשה מהיפשה שבשת הירדן לירדן דהיינו שבטל גוף עבר מנלן המעבדי שהוא ת"ו ונתן מנלן המזרחו לו לפיכך נקרא כל שבז דומב הירדן מיהם וקדמה בשם ירדן לעיר כדאית ליה ולמר כדאית ליה וכמו שהוצא בשם ג"ם (ד' כ"ב) בשם הרשב"ם והרשב"ם והרח"ם והרש"ן ז"ל ופריך ומה לזן קיימין כלומר לענין מה מקיימין כלונתייהו ומלי כ"ם לרבינא שם מקום שהיה ת"ו ונעשה בסוריה דהיינו שבטל גוף עבר משבת עבר הירדן יהם והוליכן בסוריה הרי חזקתו למעשרות ולשביעית כפוריה לגבי הכ"ע דלא גריע מעבר ת"ל שבת לסוריה שנעשה כסוריה כדלמרינן בירושלמי ילה [פ"ג הל"ח] ולא עדיפא מעבר הרן ישראל שבת לסוריה דלין חזקתו למעשר אלא מדהתנן כדמוכח מדברי הרמב"ם הל' תרומות [פ"ח הל' כ"ג] שכי פירוש ת"ו שיצאו לסוריה חיינין מדבריהם ומכ"ש הכא שהפירות לא גדלו אלא בעבר ת"ו לחוד ודאי לין חיובן אלא מדבריהם ומדי דיניהו אמר ר"י בשם ר"י ר' סימון בשם ריב"ל לחזקות ולניעורין ולמעבר בהמה פי' דנ"מ לם היה שביעית שעומדה על מקום שהירדן מתרחב מיהם כנגד ה לק שבין יס כנרת עד יריחו הנקרא ירדן ועד לחר והחזיק בניהו שיש לו ת"ו בחזק הפוח מ"ד ירדן מ"ו לו גבול בפני עצמו הוי חזקה דהא כל החלק הסוף מיס הגדול עד סוף ארץ סיחן ועוג נקרא עבר הירדן והוא עם המחזיק במדינה לחת ומ"ד הירדן ה"ל ומכ"ש דמעבר לירדן הוא ת"ל לת הוי חזקה דארץ וה"ל ודאי תרי מדיעות הן לחזקת ג' שנים ולניעורין כנון שבטל גוף עבר משבת הירדן יהם ומתן לשבת הירדן קדמה מ"ד ירדן ה' ו' לו גבול בפני עצמו מ"ד ירדן ת"ל שבשלה לו ג"ו

לציפורים הן הן ארץ זבת חלב ודבש א"ר יונה מאן דמקדר אילין שיגהוניי דבישין מינהון מתיבין לר' יונה והא כתיב ואמר אעלה

עמהן וכפ"ז קשה לגוייהו דתיק ורישא דסיפא ומקשו ס"ל כמ"ד הרחקן ל' חן כמ"ש סורחן נגוף בכפי עמהן לעיל ד' סירחן נגול בפני עמהן ביני ס"ל דהרחקן ח"ו הק' לחלן ולעטרפין דס"ל כמו שביו תבטולות של לעיל ומעורי דסמוכין המה נחפ"ש קין ומעורכן עד שיהיו כולם נתקנים לחד וס"ל הכא לעיל דהרחקן עמהן ובני עבדי הרחקן ח"ו הן מחפ"ה חין מלטרפין ועל שאלת כל הנהמות נח"ו הן נסמכות על הדגים לו נצטה להדגן וחכשר שלהן שתמרו גירושלמי שם והוא שיהא במקום אחד כלומר כיון דהדגן נגוף בכפי עמהן מלטרפין בכלל עד שיהיו כל הנהמות במקום אחד מצד הדגים (עיין תוס' ר"פ) ודגים מלטרפין זה עם זה אע"פ שאין במקום אחד כלל ומ"ש שהקריבו יחדיו ר"ל שהקריבו בפתח אהל מועד ולא בשאר מקומות ס"ל כמ"ד הירדן ח"ל וכו"ש עבר לירדן וח"ת מ' גרע לחן סיחן ועוג ומשיב לרעות שבח"ל דגלי בהו רחמנא שהשם לאחר כיבוש כתיב כמו שבגיטין נסמרי (פ' עקב) כל המקום אשר תדרוך כף רגלכם בו לכם יהיו ואם ללמד על תחומי ח"ל הרי כבר כתוב מן המדבר והלבנון הזה עד הנהר הגדול נהר פרת ומה ת"ל אשר תדרוך כף רגלכם אמר להם כל מקום שתכבשו חהן מן המקומות הללו הרי הוא שלכם וי"ל דאם"כ דחחן סיחן ועוג מגרע גרע משאר ח"ל ומשום שבכבשה קשה שבכבשו ח"י והמ' לחרם נכרים וחרם לנוסה דתניא כלשון שמעתי כדאמרינן [שם] מעתה מה שהיה דוד ומבכבש בחרם נכרים ונחשם נוסף יפת חייבים בהם שהיה דוד מניח סכרי ישראל ומכבש סכרי ח"ל וח"ת ל"ב ומ"ט דמ"ד עבר הירדן לא"י היה וי"ל דמ"ד עבה"י ח"י ס"ל כיבוש יחיד שמיה כיבוש וח"ת והא קי"ל סתם ספרי ר"ש שהוא רשב"י כדאמרינן בסנהדרין [ד' כ"י] ורשב"י הא ס"ל בבכורות [ד' כ"ה] דהירדן ח"י והיה עבה"י וס"ל דרשב"י לא כפיג לחלן בירדן עמהן מבד בשבה"י ודק"ל היה וכדמשמע מדברי התוס' שם ד"ה מעבר לירדן שכתבו דמשה ולף רשב"י למילתי' מסך קרא דבלבף מסעי בדי לשמועינן דהירדן הוא מעיקר ח"י ולא בכלל גבול אלא משום דכתיב ולמען תפילו לרשב"י עבה"י הוא ח"ל דאי עבה"י ח"י מאי נ"מ אי הירדן בכלל גבול ט' מטות או בכלל ג' ומטות מיהו הוכחה זו יש לדחות לעולם עבה"י ח"י היה וכ"מ לעיל נקמה לרשת החיים שבחוכו ולכידת דגים כדתניא בתוספתא ד"ק [ס"ק] אין הבבנים לדין דגים מימה של טבריה מפני שהוא של נכתלי וח"ת למ"ד עבה"י ח"ל לא נטלו הכהנים והלוים חלק ונחלה בארץ סיחן ועוג דהא בבר כל המרעות שהיו מכלל ג' עמהן נטלו חלק ונחלה הוחיל שהן תרומות ומעשרות פוהגין גם בבר תורה כמו שכ' תרן הכ"מ בהלי שמיטה ויובל [פ' י"ג הלי י"ח] לתרן דבבי הרמב"ם ולהוכיח כדבריו מסורית שנטלו חלק גם הוחיל שהיה חייבת בתרומות ומעשרות מן התורה לכן נחלה חיפכא דרי"ב ורשב"י לא פליגי חלא בירדן עמהן אבל בעבה"י כ"ע ס"ל דח"י היה ואפ"ה לא קשה ד' רבי רשב"י אהדדי דהא ס"ל לרשב"י כיבוש יחיד שהיה שהיה בארצות שהיו מחלקת הקרקע לשלשה לאו שהיה כיבוש לבל ארץ סיחן מלך האמורי ועוג מלך הבשן אלא שהיה כיבוש לבל ארצות הכנענים לשלשה חלקים ומחלקת הקרקע שהן מחלקת הכנענים לשלשה גזרות הן הכנענים כ"ע מודים דכיבוש יחיד שהיה כיבוש פי לפילו בכבש קודם ח"י שבעבה"י יהה נמי הוי כיבוש להיות כל"י לכל דבר וח"ת ל"ב מבש בזיתן עליה מיקרי בזיתה להתחייב בכל המצות דכתיב נהו בזיתה כגון חלה וערלה אי חבש לא ד' בזיתה מיד ומשמע ואמאי שהיה נסמרי [פ' קדושים] וכי תבואו אל הארץ וחבשתם לעבה"י ח"ל אל הארץ המיוחדת וכן שהיה שם גבי עומר בפ' לכם יהיה ואם ללמד על הארץ שהיה קרא מהם רבינו עליו השלום לסיחן מלך האמרי לשלום מה בחלחמת חוהב בארץ ז' עמהן שהן מחחת הקב"ה לשלשה ניחותא רחוקה לא תחיה כל נשמה ואסור לקרות להם לשלום ואפילו לדעת הרמב"ם שהלי רוצח (פ"ו הל"ח) שיהו מותר חלח על תבאי דאש ועבדות ואמאי של ז' לו לא נטה בשלום ובכרם לא נשחה מי שאר ו"ל דלא מיקרי ח"י לענין בזיתה וענין קריאת מלחמות

ארץ הרים ובקעת ומ"ש ומכל כיוצא בהן ומדקרייתא לכי דגלי בהו רחמנא בשבתין ובכורים כמו שבגיטין נסמרי (פ' תבוא) פתחר כאן לארץ זבת חלב ודבש ומאי להלן (שמות ל"ג) והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי לשבע לאבותיך לחת לך ארץ זבת חלב ודבש אמשה אמרין לך כאן אמשה אמרין מכאן היה ריש"ג אומר אין מביאין בכורים מעבר לירדן שהיכה ארץ זבת חלב ודבש ת"ק סבר מדכתב מנחה זו תהיה קרבן לישראל מכל מקום ומשמע דבכורים דחמת קרבן ריבוי הוא ואנן סבירא לן כר' יהודה דאמר בכורים מצות ישראל בארץ ושלא בארץ ומ"ש ומכל כיוצא בהן ומדקרייתא לכי דגלי בהו רחמנא בשבתין ובכורים כמו שבגיטין נסמרי (פ' תבוא) פתחר כאן ל

אעלה אתכם מעוני מצרים אל ארץ טובה ורחבה ארץ זבת חלב ודבש אמר לון אשר בה זבת חלב ודבש תני אשר נתתה לי ולא שנטלתי מעצמי מה ביניהון א"ר אבין

עד בילת ישראל לארץ קרי לה ותמכת זח"ו ורוה"ג סבר נסי דכרת הקב"ה ובחית עם לקטיה לתת לן כל ארץ לחודי שתפא תחת ממשלתן בשעת בילת ורעב בארץ מ"מ לון מצילין בכורים ומלקין סתם וטעון לכי דילף הגה"ש לקרן זח"ו דסכל מקרן זח"ו דסתם סכל מה לקרן זח"ו דסתם לחודי בילותן הלומות שבטלו ישראל להשת לומס לף לקרן זח"ו דסכל בילותן הלומות שבטלו ישראל להשת לומס לפלוקי לקרן סו"ע שלף בטלו ישראל להשת לומס כמבואר לקמן לוכן בכלל זח"ו הגלמר בסך עמ"ש שבת ייבו ישראל להשת לומס ולפ"ז לף דמייתי התלמוד הכל לדברי ר' יוסי בשם רשב"ל דט"ס מל מיזור מיזור ליפורים הן הן לקרן זח"ו דסייגו מכפר מכניף עד כפר עותכלי ברקוקים זה מזה ל"ג מיל ולפורי בלמעט כדלמרינן בבכורות [ד' כ"ס.] לקו למעוטי מילתי דת"ק קלתו תכניף וכפר עותכלי קלתו לכלי לפרוסי מילתי דת"ק קלתו ולמשמיעינן דטעמא דת"ק דלף ממעט עבה"ו שלייכם זח"ו משום דבל"ו נופל לייכל מקומות שלייכן זח"ו ולפ"ם חייבין בבכורים כדלעיל בספרי: תני שבט מנשה ניניון. סייעו לרן עוג מלך הבשן וכל ערי המשור וכל הגלעד עד סלכה ולדרעי וכל חבל לרגוב עד גבול סגשורי והמעכתי שקרל בכתוב בנרית בין הבתרים לקרן הזלת שניד עוג וניניד עמון ומוקב מעבה"ו קדמה ושניד בחוי מעבה"ו יומם כולם בשם רפלים לפי דלקח לחד מלהן רפלים הבטוים הקנ"ם לקלע"ם לתת לזרעו ישראל והוא לרן בחוי כמו שברש"י בב"ב [ד' כ"ן] וכדלמר ר' דוסחלי בשם רשב"ל בממרם נרלזית (פי' ל"ד) ו'לק לחד לעמון כדכתיב (דברים ג') לרן רפלים תחשב לף היה וחלק לחד למוקב כדכתיב [שם] רפלים יישבו לף הם בשכר שלוט לפיסם הלך עם לקע"ם למצרים ושתק על מה שלמר על לשתו לחותי סיף ובשלר ניד עוג סוף מבני חלקים הרלויין לעמון ומוקב וקדמו ישראל ונטלו מעוג מה שרלוי לעמון ומוקב ושתקבשם בקדושת ל"י רב דסוס למיכל דמם שבשלר ניד עוג היתה רלויה ליסראל ולף לעמון ומוקב וס"ת לעפון בכורים דלי היתה לרן עוג רלויה ליסראל ס"ל מ"ל עמ"ש שבת ייבו ישראל להשת לומס ובכלל בשדי הכך עמ"ש דכתיב בהו לרן זח"ו ייבין בבכורים לרי"ג ולין בין ת"ק לרי"ג כ"ש לכיכל ללף ומשעות קורדין לוכל בניניון ק"ל התלמודל שכל דלף ליה ללף תני שבט מנשה בינינון רי"ג סבר לין מביקין בכורים ומקי שבט ומנשה שניה לרן עוג סנקרלת רפלים על שם עוג מלכם שהיה מיתר הרפלים בחלקת כדלעומר לפי דלף מלינו שנטלו ישראל להשת ללף לרן הרפלים שניד חוי מעבה"ו יומם רק מרשות עלמם לקחו לת הלרן מיד עוג ומיומם ובכלל זח"ו דכתיב בהו לרן ג' ולזו עמ"ש שחופם להשת לרנם ותנל דבריית' ס"ל כרי"ם ג' ולזו מטעמי ללף מטעם שלינו בכול לומר מבר נתתה לי בולבך תני שבט מנשה שלף נטלו לרן עוג מעמון חייבין בבכורים חנשה בחופם (דברים ג') פרש"י על הקרל דכתיב גבי לקן ג' ולזו יקרל לרן רפלים היה לותה שנתתי לאנדרסם הרי לס"ל לרש"י דלרן עוג חופם היה ס"ק היה לותה שנתתי לאנדרסם כשיקדמו בניו ויזכו קודם שתנל ליל עמון ומוקב תדע שכן הוא דלת"י לף יתייבב שניר הם שברש"י בב"ב [ד' כ"ו] ול"ל ולע"ג

מלחמת מנוס שלף הלרן שהיתה רלויה ליסראל בנרית בין הבתרים לחפוקי לרן סיחן מעמון ומוקב שלף היתה רלויה בנרית בין הבתרים ליסראל ולחפוקי לרן עוג שהיתה רלויה בנרית בין הבתרים לחדום לו לעמון ומוקב כמבואר בבכורי ענבים (שופטים י"ל) ומחלם זו נחלת שבשה לף יהיה לו בקרב לחין ז' נחלת חמשה וברש"י נחלת שבשה זו בני קיני קדמוני ומחלת חמשה זו היה לרן כנען שבשה"י יומם ובל סו"ע ב' עממין סרי כלן ז' לחמת דלרן עוג מן עממין שבטלו ישראל לרשת לותה דחל"כ לית כלן חלף שם עממין וכן מוכח שהיה לסיחן לרן שלף מעמון ומוקב דהי לף היה לסיחן לרן שבשה"י מזרחה שלף מעמון ומוקב לית כלן ז' עממין חלף חמשה שבשה"י יומם ובקרל גבי נרית בין הבתרים קודם שנכבשה לרן עמון ומוקב ליל סיחן תשיב ז' עממין וי"ל דבספרי לקו לפרושי ז' עממין של מ"י בלתי דולתי ז' הן בלף לרן סו ע. שבשה"י מזרחה חלף מדעתי דבספרי קרי בספרי לק"י חמשה עממין ולרן סו"ע ב' עממין סולין דלחזר כיצוד נעשית סניף לק"י וסולין כל"י עממים ולפירוש ר' קלונימוס שהניל רש"י שם בלף"ם לתי שפיר לחמשה הסוס, שב"ג (ד' כ"ו) ד"ה הר שעיר כתבו בשם ר"ת להניל דהיה לסיחן לרן בשבה"י שלף מעמון ומוקב מיהו י"ל דלף החליט כן בשקבל חלף העיקר כתירוש הבני בתוס' שם דהף דלמרינן עמון ומוקב מעברין מעבר עני בשניעית בלי על לותה לרן שלף טהרו בסיחן ומתני' דבלתי ג' לרלות לבישור בלי על לרן סיחן שמעמון ומוקב ולי"ת לכתי מעיקרל דוניל בשרבל מהיכן למדת לומר דלרן סיחן מעמון ומוקב לי"ו היל היל לחסורם היל ליסראל ובעלי בתקדשם בקדושת ל"י מלי לומרי' שהסרו בסיחן בשלמר ר"ש בחולין [ד' ס.:] הל על זה בוכל יש לדון דלינל תיסק לדעתין למיומר הכי הבשם ירושלמי בסנהדרין (ד' כ"ט.) דבכריס לקו בני כיצוד ניהו ובבל י לבי דלף בתנם הלרן לבשום כי לם ליסראל והוכיחו כן ונכל דלסור בינת תלר ויסראל מותר ולבן קי"ל ליכל יודי דליסראל סרי ולבכרי לסור מלף ודלי דסלי כללף לל שייך לל"ל בדבר שעכו"ם ישנו בם כמו ישראל לבל כיצוד דלהנו בעכו"ם היהו בי"ת וכיון דסיחן לל קנה בכיצוד מלחמה לרן עמון ומוקב לל טהרו בסיחן ובמלי בתקדשם להיות כלי"ו ומכ"ש דקדשם טפי לר"ם עמו דס"ל להלי כללף כדלמרינן בחולין [ד' ל"ג] לומר רלב"י ז"ל מדר"ל מזמנין ישראל על בני מעיין כו' מ"ט ישראל דבשחיטה תליל מילתל כיון דליכל שחיטה מעלייתל מיהתרי להו עכו"ם דבכירה סני להו ובמיתה תליל מילתל סבי כלבר מן סבי דמי ל"ר בפל הוה יתיבנל קמיה דרלב"י ובעי דלימל ליה מי ליכל מידי דליסראל סרי ולבכרי לסור ולל לומרי ליה דלמיבל הל טעמל קלמר לבמל דר"ם גופל ס"ל דליכל מידי דליסראל סרי ולבכרי לסור רק הכל שלני דבכריס לקו בני שחיטה ניהו * סילבך ליתנייהו בהיתר

יעלת חן

* בפרי הלולים ביאורל טעמל דר"ם דלל הוחיב לרלב"י משום דבכריס לקו בני שחיטה ניהו ולקו שייך לומר מי ליכל מידי כו' דומיל לפל דלל לומרינן מי ליכל מידי דיסראל סרי ביכ"ל ולבכרי לסור לבי דלקו בני כיצוד ניהו ול"ל כל"ל ומתני' ס"ל בל בל שתל בשם חוכך כצית בשר מנית השחיטה ומלקו יכם ומתתין לס

אבין חצי שבט מנשה בירדן מיד אשר נתתה לי ולא שנטלתי מעצמי חצי שבט מנשה לא נטלו מעצמן מיד ארץ זבת חלב ודבש אפילו כן אינה ארץ זבת חלב ודבש

שחיטה וכו' ל' לתפייהו נסותר"י ת"י לפי דלמה צריכינן נ"ל דה"כ כלום נעכון קנין גוף קרקע כיצד מלחמה קלמר דעמון ומואב טהרו כבדיס לה"ר כיצד נתנו לסלות גוף קרקע ולא לעכון גוף הקרקע על ידי שנשתקע שם עמון ומואב קלמר סלי כיצד ולשמועינן לחלק ג"ז קלמר כיצד נכרי לא קנה חזקה לקנות גוף הקרקע גוף הפירות אלא פירות בלבד ומעשה ירושה של הפירות נשתקע שם נעלים קלמר מ"ש כשנשתקע שם נעלים קרקעות מהקרן שכשנשו נשתה הפקר אין קונה הנכרי אלא את הקרקע על ידי שנשתקע שם כמו שאר הפקר שקונה הנכרי בקנין חזקה ולפיכך הכא אע"ג דלא קנה קנין לגוף הקרקע עמון ומואב על ידי חזקת כיבוש מלחמה מ"מ הרי קנה אותה לאחר שנשתקע שם עמון ומואב מהקרן כדאיתיבו דמודה ר"ש) כי אזנון עיר סיחון ושפיר נטהרה הקרקע על ידי סיחון כי על ידי שכיבוש אותה נקראת כפי הפעלים קרקע סיחון וכדלמרינן ירושלמי כלאים [פ"ו ה"ג] מלוימתא נקרא. לכם ומשתקע לחמר ר' לחמא כשנשתקע הנעלים ולא נתייאשו הנעלים לגמרי דבר תורה כי לע"ג הלא נתייאשו הנעלים מ"מ כיון שנשתקע שם נעלים ממנו לא מהני מה שאמר שלא מייאש דה"ל כמו שנזרע על סביחתו שנזרעה בית וכמו שפי' התוס' בסוכה [ד' ל'] ד"ה וקרקע וה"ל לע"ג דעמון ומואב לא פתייאשו ה"ל כמו שכבר נזרעו ווי לחברון כים כדכתיב (שם) ולו לך מואב לחברון כמו ומשום הכי שפיר כמי שלפיכן בניטין [ד' ל"ח ב'] דעבו"ס קונה עכו"ם למעשה דלמר עמון ומואב טהרו בסיחון וכי היכי דקנס לרבים בחזקה קנה נוכרי בחזקה למי שפי' התוס' שם מלחר שנשתקעו שם עמון ומואב קנו לרבים ג"מ דעבו"ס קונה בקנין חזקה למכס מלחר שבלרבו להוכיח דלרבים קונה ול"ל לכל דבר ל"ל הדרך קונים לדוכתא למלי לא הוצרך ר"ל לחבריה שהקריבו העומר מלרבים ע"ש שבעבו"ם ולפי מה שבלרתי אלא נעטרו ישראל לרשת ארץ סיחון ועוג לפיכך לתרוצי דלא ותחיינו בחדש עד שבאו לחרן שבתחיינו לרשת אותם דסיינו עד שעברו את סיחון לפי דביאה דכתיב גבי חדש וערלה וחלה לא קלי אלא על ארץ שנטהרו ישראל לרשת אותם וכיון דהתחילה לחרן קודם שנפלו לחרן לא נת"ל בחדש אלא מקריבין עומר מפני שבלמרינן נמנחות (ד' כ"ד.) דרבי"ש לחמר עומר בא מ"ש לפי שבא בפ"ל חדש בפ"ל דלמ"ד חדש בפ"ל דרבנן לין עומר בא מק"ל לפי דעומר לא אלא מתנופה שלסרין מקום חדש ול"ת סא מיד כשעברו את סיחון בעשור לחודש פלסרו כל התנופות שבחרן ובפ"ל מקום חדש ל"ל אלא עד כדון לחה לפילו יביאה שפילו קנורה מעתה לפילו חיטים בעלייה וכיון שהתנופה הזרוע בחרן סיחון ועוג כפסרו בעשור לחודש מקום חדש הדרך קודש לבוכתא לחלי לה הביאו מלחרן סיחון ועוג שבעבר סירדן וי"ל דכבר בחרתי לעיל [הלכה י'] דלאו לעכין חיסור חדש קא מיבעי ליה אלא כשנעשה בן שלש קודם ביאתן לחרן סי"ל ניחולי לחור שלינו חדרין ולכסרין וכן אם לא הביאו שלש קודם ביאתן כשיטת בן לחסירין כי קא מיבעי ליה בקמה לחה לי קיס להו להכיר לי עייל שלש אע"פ לא ולפילו ת"ל דקיס לאו להכיר שהוא למרלה עינים בין שלש לפחות משלש לבל ביביאה להשתא ודלי עייל שלש רק דמשפקא לן בלחה זמן עייל שלש לפשר דלא קיס להו ולפילו ת"ל דהא נמי קיס להו לכתי בקטורה שבשקה יביקתן ומתייבין יותר ועל ידי יביאתן משתנים ממרליהן של קודס הקטירה לפשר דלא קיס להו ות"ל דהא נמי קיס להו לכתי כשלמרינו ברחת מן הסנולין

דנקרלין

יעלת חן

דלסורה לנפרי לאכול מיד לפי דלאו בר שחיטה הוא ול"ת לא לסרת דקודס שחלל נפשה לסורה על כרחיך הוא מחמת לסור יוצר מן הלי שב"ב נפטור עליו ת"ל לחלי מותרת היא לו לל"ר שמתה דהא חמי"ס לסור לפילו לחחר שחמות הפמה וברלה דלא קשה מידי דלכי דקודס שמתה עומדת עליו בחיים חמי"ס מ"מ הא לאו היא כדמוכח מהא דכתיב (דברים י"ב) לא תאכל בהכי עם הבשר כלומר לא תאכל בעוד שהבשר הוא בשרו דפיינו קודס שחיטה שהחיות הוא בשר וגידין ועלמות אבל לאחר שחיטה כרלוי שנפקע החיות מהבשר ואף בשאר בלא בשר לפי דנפקע החיות בשר ואף נפקע מיד לאחר שחיטה אלא מהבשר שרי לך לאיכל אפילו בשר שהוא היא וכיון דנקרלת שהא ליהבלל בקרקע שהא לעכו"ס דמי מיהא לכיכל מידי דלישרלל שרי היא אפילו בשר היא היא נהמיה אלא ודלי לאחר שחיטה חמורה כיוהא בין לישרלל בין לעכו"ס רק דבב"ב גזרה רחמנא שהא לסורה עליו כל זמן שלא נהמיה החיות מהבשר כדכתיב (בראשית ט') אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו ועל כרחיך הלי דמו לדרשא הוא כדלמרינן בסנהדרין [ד' נ"ט ב'] לר' יהושע בן גמליאל שחייב על הדם מן הלי לפי דדרים שלי בנפשו לפניו על הבשר ולאחריו על הדם מן הלי ס"ל לרבנן דפליגי לרחב"ג מחייבים שלי בנפשו לפניו ולאחריו לפשר לך בשר בנפשו דהיינו קודס שחיטה שבבשר הוא בשר בנפשו דמו דהיינו לאחר שחיטה שנפקע החיות מהבשר ולא בשאר שלא בשר לא תאכלו ולפיכך השתא שאתה לגמרי ואין בם חיות כלל לית לן למיסר עלין הבשר שנתך בעודה מפרכת דהא בשעה שנחתכה לאו חיה היא ואינה לסורה לו מטעם חיות כלל שלא מטעם דעדיין לא נעשתה הסיהר בשייך בן דלי לומרת דבשעה שנחתכה בעודה מפרכסת חשובה כחיה ולסורה לן מטעם חיות ת"ל ת"ט ליהבלל חשובה כמותה וכ"ת אין הכי נמי וכדתכן בחולין (ד' ל'.) ש"ה בם שניים ועדיין היא מפרכסת הרי היא כחיה לכל דבריה ת"ל ת"ט לומרו לבבן דבשר שהחתכה שאחר ליהבלל לא ניחתה רחמנא על השחיטה שלא כדי שלא תהא מעשה ותהיה נבלה שלא ודלי שלא תתן שחט בם שניים ועדיין היא מפרכסת הרי היא כחיה לקי על ישראל שבחט טהורה כרלוי שלא ישראל שבחט בהמה טהורה כרלוי שלא ישראל שבחט בהמה טמאה ובשרפה ובשחיטה הרשים ובניעה כמו שבי המוסי' [ד' כ"ד ב'] ד"ה ניעון בחם ר' שמעון וח"ב מי ליכא מידי דליהבלל חשובה כחיה ול"ב חשובה כמותה שלא ודלי לחלת לעכין שחיטה שאחר ישראל שבחט בהמה טהורה שאחר ישראל שבחט בהמה טמאה ובשרפה ובשחיטה קודס אותן תוכיח שלא לאכול מפילו בעוד שבשר חיטו קלי נדמו לגבל לעכין החיות עלמו אם לא שאחר שחיטה לא יתכן כלל לומר לישרלל חשובה כמותה

הלכה ט מתני' המקום ג' חולקין ענבי עקרת לפי הקקום וענבי הקרקע ולעו"ג לפי הקקום ונוטלין ורואין כמה יין יוצא מכל אחד ואחד ומכאן ואילך הכל כמותו לוקחו ומכאן ואילך הכל כמותו (ר' כ"ג) ונוקבין את הגיגין סמ"ג ואומר לכהן (שם ר' כ"ג) הרשות תמכרנו לישראל ליוקרא פ"ו הוסף מקקקע מדינו ולא פחות ולא יותר מלקקע ולא יוסיף מלקקע מדינו ולא יפחות מלקקע ולא יוסיף מלקקע מדינו ולא יפחות מלקקע ולא יוסיף מלקקע מדינו ולא יפחות

והחכירות מביאין וקוראין גבי תני חכירי בתי אבות אינן מביאין רבי יהודה אומר הן עצמן מביאין וקורין ר"ז ר' חייא בשם ר' יוחנן בחפורי בתי אבות היא מתניתא רבי הילא רבי יוסי בשם ר' יוחנן בבעלי אריסות וחכירות היא מתניתא הוון בעי מימר מאן דאמר בבעלי אריסות וחכירות היא מתנית' הא בארים וחכירה לא בארים לשעה בחביר לשעה הא בארים לעולם ובחכיר לעולם מביא אתא רבי בא רבי חייא בשם רבי יוחנן אפילו בארים לעולם ובחכירן לעולם אינו מביא למה בבעלי אריסות וחכירות היא מתניתא:

הדרן עלך יש מביאין

פשוט והסוקה נ"ל קולמית דמגיח וקורה ומעשם והלחי חיזוי והדדי תני חוקו שבשני שחוזו ור"ז פשוט וקזנו חיזוי רק ספק והוס לה לקורה קרעת בזקת ערים קמץ והוס כלל עוכר לגמרי ואין לה לקורה וקנה וקנה וקולות בלבד ואינו מגיח כלל אפילו למ"ד קנין פירות בקרקע דמי ומעשה שאין לו קנין הוס על קנוע למשמע פירי בקרקע ומעיקרא פה סיקלקל ורקה ואם אתיבנן הסילוקות מיד אין לו בקרקע כלום כמו שכ' התוס' בב"ב (ד' כ"ו) ד"ה לא ט"ו אומס קמ"ל הרמב"ס דלא היה חלה לע"פ שאין לו חלה אילפות בלבד אפ"ה לעניו שבשם בלא קרילה הרי הוא מחוייב כמי שקנה קרקע ומעשה בזקה ערים קמץ אינו מבורר לו ואינו מכרעת לעשותו כשל מוכר לגמרי ורקים לזה מכח דלא כתב הרמב"ס להך דיוקא דקנה שני אילנות מגיח ואינו קורה וה"ק ומשמע הרמב"ס דין זה ולפי מה שכתבתי לא משמיע כלל ודו"ק ומה שכתב לפ"ד בהמב"ס בכירות הקונה שני אילנות מגיח ואינו קורה וממילא ידעינן דמגיח כמי שקנה קרקע ואינו קורה לפי שאין לו חלה אילנות בלבד ו"ל דהרמב"ס רצה ללמדנו שני דינים בשני חופפים שבתרוייהו מגיח ואינו קורה אחד מה דהקונה שני אילנות ואינך הא דאמר ר' יוסי בריקין ניריכ' לר' יהודה שמוכר שגיל לבזירו מקום דריסה הוא מכר לו עד התסוס מכר אין תימר מקום דריסה מכר מגיח וקורה אין תימר עד התסוס מכר לא יגיח כל עיקר מפני מגיח ואינו קורה וזהו ש"כ הרמב"ם פתמא ואע"פ שאין לו חלה אילנות פי' בכל מקום דמספקא לן אי קנה קרקע אי לא קנה כמו הקונה שני אילנות או המוכר שגיל לבזירו מגיח לפענין הוצאה הרי הוא כמי שקנה קרקע ואי"ת והא הכא קי"ל כר' יהודה אלא כרבנן דמכשיטת לחו דמר טעמא דרבנן בשני אילנות לפי דמספקא ליה לחו למיחי כר' יהודה אלא רבנן לתרן מה שקנה לכתורה על רבה דאמר טעמא דרבנן בשני אילנות לפי דמספקא ליה לחו למיחי כר' יהודה מיהא קמ"ל דאע"ג דמגיח ואינו קורה לגמרי והוא כשל מוכר אין לו אלא אילנות בלבד דמגיח וקורה ועל כרחיך לריכין ניחא לוקי לרעת בזקת ערים קמץ והוא כשל מוכר לגמרי והלוקח אין לו אלא אילנות בלבד דמגיח וקורה ועל כרחיך לריכין לומר דמספקא לה לחזילין מתר חזקה דמשמיל החזקה לא ישתנה הדין פיון שהחריכו מזה ומוסקים. ורחים שם מר' יהודה דבני המוכר שגיל לבזירו מספקא ליה מי קנה קרקע או לא ולא תימר לחוקי לרעת בזקת ערים קמץ ועל כרחיך טעמא הוא לפי דמספקא ליה מי לא קנה קרקע מי לא קנה קרקע ומספקא לה לחזילין מתר הזקה מי אמי דחזקת ערים אינה מכרעת לנו כשאר חזקות לעשותו כשל בעלים הרשאים לגמרי ומדברי יהודה גבי המוכר שגיל נשמע לרבנן גבי הקונה שני אילנות ומילתא דפשיטא הוא דמגיח וקורה מטעמא דהנה קרקע שפיר הא דמסיק לאחר דתני הקונה ג' אילנות מגיח וקורה הלכך יש מגיחין כלומר מדתני ג' מגיח וקורה מטעמא דהנה קרקע ש"מ כשמיק דמספקא לה לרבנן מי קנה קרקע או לא לתתי עליה כל עיקר נוקמא הקרוב בחזקת המוכר ואלמא תנן לעיל (הל"ו) הקונה שני אילנות פתוך של חבירו מגיח ואינו קורה וכ"ת דחזקת ערים קמץ אינה מכרעת לעשותו כשל בעלים הרשאים לגמרי אע"ג דמספקא דהכא לא לחזילין מתר חזקה מכלן הא דלמא חזקת ערים קמץ הוא חזקה המכרעת ומספקא דהכא כמי לחזילין מתר חזקה על זה משני הדרן עלך יש מגיחין דפליג ר' יהודה אם ואמר מגיח וכדלקמן לה ר' יוחנן ופ"ה דלא"ר חזקת ע"ק לאו חזקה היא וכן ס"ל דמספקא דהכא לא לחזילין מתר חזקה דלא"כ תמתי כליג ר' יהודה בתתי דיש מגיחין דמי שלקח מבירו שגיל מגיח ואינו קורה דלא חזלי הכא מתר עשה ומדר' יהודה גבי המוכר שגיל בפ"ש פרקין דיש מגיחין נשמע לרבנן גבי הקונה שני אילנות נסוף פרקין מתתי דהקונה ג' אילנות וכדלעיל:

ערלה

בכורי ענבים הבאתי דברי המל"מ בפ"ד מהלי מלוס ולוס שהעלה ומבואר דנקנין פירות לעולם מודה ר"ל דכקנ"ג דמי מיהו יש לעיין עליו מי דברינו לתיש כסיגון על הדיבת דמשתלי שם שברי הוא קלי על דברי הרשב"ם בתשובה סי' תרס"ט המובא בב"י פ"ד סי' ה"ם שמעות ת"ת או מעות ע"ש מותר להלוותן ברישית כיון דאין הריוח למלוה אלא למען זה בעלים יהושים ומוהר"ש דן על זה ואמר דבעניה מיוחדים דקנין להו וכן ת"ת המקבלים פרס מדי שבת בשבתו דמיא להא דלמרי' בסוף החובל עניי דפומבדיתא מיקו קנין להו ולשמור קריבן נהו והכא מלוה הרשב"א שכ' שאין למחון זה בעלים יהושים משום דלילי בעניים דלא קנין להו לך המהרי"ט סי' קי"ו העלה לומר דמשכחת ליתר לפילו בעניים דקנין להו בענין מי שהקדיש מעות לעניים ע"מ שיהא הקרן הייס והמפירות הבאים מהקרן יתנו לו חלק אחד לשנה כל ימי חייו והשאר יתנו לעניים נראה דלפילו בעניים מיוחדים דקנין להו כמי מותר לדעת הרשב"א שפסק בחיבורו סוף פרק השולח כר"ל דר"פ לגו כן ז"ל דמי ולא קנין פיה כספך לא תתן לו כשכך כי היכא דלא קנין נגי בכורים לדמשך לפי הקנין פירות שיה להעניים בשוה הללו לגו כקה"ג דמי ועל זה כתב המל"מ דהא הכא יש להעניים ק"ס בשעות הללו לעולם ובק"ס לעולם מודה ר"ל דכקה"ג דמי מ"מ לא מיקרי ק"ס לעולם אלא כשיכול להורים את הקנין הזה לגיהו ל"י אלא מיהת דכל שהוא קנוי לו על כל ימי חייו לגד ק"ס לעולם מיקרי ל"ש מ"ט כליג ר"ל על ר"י בב"ב [ד' קל"ו.] הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו ומכר הבן נ"ז היא דהכא לוקח הא הכסים קניין היו להאי על כל ימי חייו לפירות וק"ס לעולם הוא ואמאי קיים לוקח אלא ודאי מיקרי ק"ס לעולם אלא כשיכול להורים הקנין הזה נגד לבנו לאחריו ל"ש הכא בשעות עניים שאין ספירות קנויין להם ק"ס על זמן עניותם אלא מיהת יכולין נ"ש להורים לבנו לאחריו ל"ש הכא בשעות עניים ניכהו ונוטלין ממעות עניים מ"מ הא לאו משום ירושת לבניהם נוטלין אלא משום עשמן לאו מיקרי קנין כהאי דאפילו אם גם המה עניים ניכהו ונוטלין ממעות עניים מ"מ הא לאו משום ירושת לבניהם נוטלין אלא משום עשמן לאו מיקרי קנין כהאי הכין עולם אלא ק"ס לעשה הוא דמותר להלוותן ברישית לר"ל דאמר ה"ס לאו כהס"ג דמי ולא הריני נדייהו כספך.

התרומה והבכורים חייבין עליהן מיתה וחומש ואסורים לזרים והן נכסי כהן ועולין באחד ומאה וטעונים רחיצת ידים והערב שמש הרי אלו בת אומה ובכורים מה שאין כן במעשר: גמ' התרומה והבכורים וכולי קתני ואני הנה נחתי לך את משמרת תרומתי שתי תרומות התרומה והבכורים תרומה דכתיב ולא ישאו עליו חטא ומתו בו כי יחללוהו הבכורים דכתיב כל בכורים אשר יביאו לה' לאדם אשר יקריב איש זבחו והבאתם שמה עולותיכם אלו הבכורים דכתיב ולקח הכהן התנא מירך או נאמר בקרשים הבתיב מדבר כבר כתיב כל בכורים בקרשים ויהא מיתה וכרת בן דשים וכי יש מיתה וחוזר ומת כהדא דתני המת לחמשי שנה מת בהיכרת לחמשים ושתים זו היא מיתת שמואל הנביא וששים מיתה האמורה בתירה לשבעים מתה של חיבה לשמונים מתה של זקנה מבאן ואילך חיי צער מה חמית מימר לחמשים כית ביכרת כתיב אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי וג"ו זאת עשו להם וחיו ולא ימותו עשו להם דבר של תקנה שלא יזונו עיניהם מבית קדש קדשים וכתיב ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו וכתיב ומבן חמשים שנה וישוב מצבא העבודה רבי אבין בריה דרבי תנחום בר טרפון מן הכא ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם מהן עשרים שאין בי"ד של מעלה עושין וכורתין נמצאת אומר המת לחמשים שנה מת בהיכרת לחמשים ושתים מיתת שמואל הנביא ר' אבא בריה דרבי פפי ר' יהושע דסכנין בשם רבי לוי בכל עצב יהיה מותר ודבר שפתים אך למחסור חנה על ידי שריבתה בתפילתה קיצרה בימיו של שמואל שאמרה וישב שם עד עולם והלא אין עולמי של לוי אלא חמשים שנה דכתיב ומבן חמשים

הלכה א מתני' ואסורים לזרים. סתם תוספתא ליה דקתני לקמן תימא דמתניתין נמי הכי קאמר דכל תרומה טהורה תורה ועלו קתני ואיידי דקתני עלייהן מיתה וכל שכן לא קתני לכל קדש לינו ומתו בו כי יחללוהו לומר לך דכל תרומה קלה לוקה בזיד ושגגה חומש בשגגה פחות רבי בנימין (ר' מ"ג) קמ"ל דאסורים לזרים דלחומו ליסור דאסורים לכהן טמא ובתרוייהו קתני דחייבין עליהן מיתה וכה"ג ליכא למפרש בחלה [פ"ח מ"ו] דקתני ה לה ואתרומה חייבין עליה מיתה וחומש ואסורה לזקוק מיהו לקמן בגמרא מוקמינן לה בחלי שיעור ולחיבת דה"ו: **גמ'** וחוזר ומת. וליכא למימר דנפקא מינה לקברו בין רשעים גמורים כדלמרינן בזבחים [ד' ל"ג:] גבי זר שזבח בשוגג דמוקמינן לה דלמא שומעת שומעת דלא"כ הא דלמן קונדרין רשע לגבי צדיק ליסור דלוריית הוא בתמיה: שרירה תפילתה. שנאמר (שמואל ב' ל') והיה כי הרבתה להתפלל ויהיד המרגה תפילה לה מעלי ליה לגבי ניזור המרגים בתפילה מעלי לסם שנאמר [ישעיה ל'] ובפרשכם כפיכם לעליס עיני מכם גם כי תרבו תפלה איני שמע לפי שידיכם דמים מלאו ומדלמר גם כי תרבו תפלה משמע דריבוי תפילה מעלי לי לאו הדמים שבידיכם לפי דניזר הן וכדלמר ר' לוי עמו בירושלמי בפרקות [פ"ד ה"ל] ומחלק בס בין יחיד לניזור ור"ה בסס ר"ש ור"ש בן חלפתא בסס ר"מ פליג סס על ר' לוי וס"ל למילף מהכא שהרבתה להתפלל שתפילו יחיד המרבה בתפלה נעשה וכדלמר רבי חמא בגרכות [ד' ל"ב:] סס רואה לדם שהתפלל ולא נעשה יחזור ויתפלל שנאמר קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה' וכדלמינן כמי שהיא לפניו ועוד [פ"ו] מ"ל הקב"ה למשה לין לתה יכול לעמוד על כל מדותי אלא בריני מודיעך מקלת מידותי כשאני רואה שהי שעיף בתפלה ובצד של תורה ומע"ט לא במעשה ידיהן ולא במעשה אבותיהן אלא רק בצדיל שהן עומדין ומודין ומברכין תחנונים לפני הקב"ה וכופל להם מזוזותיהן שנאמר כנס כל תפלת הערער ולא בזה את תפילתם עכ"ל ומכאן לומר דרי לוי לא מחלק בין יחיד לניזור אלא בתפילה שאדם מתפלל על עצמו אבל בתפילה שאדם מתפלל על אחרים מודה דאין חילוק בין יחיד לניזור דהיינו כשיחיד מתפלל על הניזור או על היחיד והרבה בתפילתו שכיר מעלי ליה כדמוכח מסתם דכתיב נגי תפילת יפקק לזניזו ע"ה ויעתר יפקק לד' לנכח לשתו ודרש ר' יוחנן במדרש פרשה זו שכשך תפלות בעבור דהיינו שהרבה להתפלל עבור רבקה לשתו ומיהו לאו דוקיה היא דליכא למימר ר' יוחנן לטעמיה דאמר ר"ה בסס ר"ש בירושלמי דלעיל דריבוי תפלה עדיף טפי אבל ר' לוי ס"ל לדרוש הכי ויעתר שהיפך את הגזירה כהלי עתרת דאפיך לידיך כדדרש ר"ל בסוכה [ד' י"ד:] ובמרקש [שם] וכדמוכח נגי משה רבינו ע"ה שלא הרבה בתפלתו על מריס והרבה בתפלתו על כל ישראל כדלמרינן בגרכות [ד' כ"ה:] מלמס בתפילה בלא כוסס על כרחך מוכח דלכ"ע יש חילוק בין יחיד לניזור דניזור שהתפלל בלא כוסס ר"ל יוצאין בדיעבד ואין צריכין לחזור ולהתפלל אבל יחיד שהתפלל בלא כוסס לימו יוצא ידי חובתו וצריך לחזור ולהתפלל כדמוכח מהא דתנן בריש פ"ק דזבחים כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים חלא שלא עלו לבעלים בסס חובה ומכאן לפי מאי דקי"ל כריב"ב דלמר בגרכות (ד' כ"ו:) תפלות כנגד תמידין תקנום שנשטוומו להקריב קרבן תמיד של שחרית וערבית וצריכה התפלה להיות סמוך ככל דיני קרבן ולפ"ב כשהתפלל בלא כוסס נסי דתפלה כשרה היא ולא תצטיין ליה כלל הזכיר סס שמים לבטלה דומיא דקרבן שנזבח שלא לשמה כשרה אבל הא לא עלו לבעלים בסס חובה וצריך להביא קרבן אחר והי"א צריך לחזור ולהתפלל והכי הרמב"ם בפי' המשניות ריש זבחים כתב דמתני' בקרבן יחיד מיירי מדקתני בבעלים משמע שיש לו בעלים ידועים אבל קרבן ניזור עלו נמי לסם לסם חובה והי"א נגי תפלה כשהתפלל בלא כוסס ואפשר דלא כוסס מלי למימרא אבל יחיד ולא יאמר ואומר בסס אל תכלת הערער ולא בזה את תפלתם והיינו כשהתפלל בלא כוסס דלכי ניזור אבל יחיד שהתפלל בלא כוסס לא עלה לו לסם חובה דתפלת יחיד בקרבן יחיד דמי ולפילו לת"ל דתפלות שחרית ומנחה שכנגד תמידין שסס קרבנות ניזור תקנום מיקרי תפלות ניזור לפילו כשהיחיד בעצמו מתפלל מ"מ מי שבדר להתפלל לכבי הקב"ה ליכא תפלה שלימה מחפילת חובה אי לומר ליכא תפלות משירי דוד מלך ישראל ע"ה ואומרן בלא כוסס לא יצא ידי חובת כדרו אבל ניזור שבדרו בדר כזה ואומרו

חמשים שנה ושוב מצא העבורה והיידלון תמשים ותרתי א"ר יוסי בר בון ושתם שנמלתו לששים מיתה האמורה בתורה הבי חוקיה בשם ר' יעקב בר אחא כתיב אם יראה איש באנשים האלה הדור הרע הזה וגו' הגע עצמך שיצא ממצרים בן עשרים שנה ועור עשה במדבר ארבעים שנה ומת נמצאת אומר המת לששים שנה מיתה האמורה בתורה וכתיב תבא בכבח אלי קבר לשבעים שנה מיתה של חיבה דכתיב ימי שנותינו בהם שבעים שנה לשמונם מיתה של נקנה שנאמר ואם בגבורות שמונים שנה ובן בהזילי אמר לדור בן ששים שנה אנכי היום האדע בין טוב לרע אפר חמשים ועשה הפי שהוא בהיכרת אבל רב חרי אפר שיתין ועשה דבר שהוא בעין מיתה אבל חדי תני רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר זכן שאבל את החלב ובי מי מודיענו שהוא בהיכרת כהדא דתנינא או ששחילל את השבת מיתה בהיכרת אלא ביני המת ליום אחר מיתה של זקם לשנים מיתה של בהלה לשלשה מת במגפה תני רבי חלפתא בן שאול בא' משגים בני מת בהיכרת לארבעה וחמשה מיתה הדופה לששה מיתת דרך הארץ לשבעה מיתה של חיבה מכאן ואילך מת ביסירים מה חמת ב' ימר מת בני ימים מת במגפה חילפי בר בריה דרבי אבהו אמר שמעית קלוה דרבו דרש והי מעשהת הימים וינוף ד' את גבל ומת תלה לו הקב"ה שבעת ימי אבלו של שמואל שלא יתערב אבלו עם הצ' ועשה עוה ג' ימים ומת במגפה רבי חגי בשם רבי שמואל בר נחמן לעשרת ימים אין פחיב כאן אלא בעשרת הימים תלה לו הכב"ה עש"ה ימים בעשרת ימ ם שבין ר"ה ליום הכפורים שמא יעשה תשובה

בעון מיתה. הזרים לא הוקצו על המזבח הילכך אין טהורים אין טומאה מיתה ובזה נרמז לעיל מה שרגיש מנדולא הקהי לב תמהו על דבדי מסר"ם קהלת בגמ' (ר' י"ד) דקאמר שם הש"ם מ"ט גזרו בית קרבן טומאה דחיכון דלקביל תולדין טמאין ושקול מקרן דתפוזת ושדים לפומיה וכפיל לסו ופקש"י והתורה הזהירה על התרומה לשמרה בטהרה והקשה המהרש"ל שם וז"ל לא הוה לריך לפרש כן אלא דעדיפא מינה דקלקל תרומה טמאה שהיא מיתה עכ"ל ועל דבריו אלה דבים רלו וכן תמהו שזסו בגד המיאר ניזמות [ר' ע"ג:] דילפינן שם מנזערך תלבלנו לזה ולא לאחר ולאו הבא מכלל עשה אינו אלא עשה ולפי מאי דלימתר שפיר דנזר ליכא חילוק בין טהורה לטומאה לא קשה מידי דאכתי נפרש [פ"ח מ"ג] תכן הבלה של תרומה שכללה לתוך מי חטאת ונטלה

בין טוב לרע אפר חמשים ועשה הפי שהוא בהיכרת אבל רב חרי אפר שיתין ועשה דבר שהוא בעין מיתה אבל חדי תני רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר זכן שאבל את החלב ובי מי מודיענו שהוא בהיכרת כהדא דתנינא או ששחילל את השבת מיתה בהיכרת אלא ביני המת ליום אחר מיתה של זקם לשנים מיתה של בהלה לשלשה מת במגפה תני רבי חלפתא בן שאול בא' משגים בני מת בהיכרת לארבעה וחמשה מיתה הדופה לששה מיתת דרך הארץ לשבעה מיתה של חיבה מכאן ואילך מת ביסירים מה חמת ב' ימר מת בני ימים מת במגפה חילפי בר בריה דרבי אבהו אמר שמעית קלוה דרבו דרש והי מעשהת הימים וינוף ד' את גבל ומת תלה לו הקב"ה שבעת ימי אבלו של שמואל שלא יתערב אבלו עם הצ' ועשה עוה ג' ימים ומת במגפה רבי חגי בשם רבי שמואל בר נחמן לעשרת ימים אין פחיב כאן אלא בעשרת הימים תלה לו הכב"ה עש"ה ימים בעשרת ימ ם שבין ר"ה ליום הכפורים שמא יעשה תשובה

והוא למשפחות לעי' וכשיזעו שומעי הנים והמשרוקית מרפעי ללחמת ולקבר ובל ותגננו הזאתי עפר והרמה ותולעה מנוייתך טעד לקבר ובשבו לותו ולפניהם יגעת בעמל רב ובקרילות כל ומי הלקך לחבלו של שמואל. שמת בו ביום שבלו ממנו לקם ולקבר בחברו מקתו נפניס ונעטות בלו וסנידו לדוד בידבדי בגל לא שמע עדיין מיתת שמואל עד לאחר שבשם בני לא מציגיל לו שמע שמת שמואל והבך לא לפסדרו לו ביום שמת שמואל ולא בבך לפסדרו לפי שהיה ירא משמואל שביקש להורגו לבל הגבל שמת שמואל ויקבלו כל ישראל ויספדו לו וקברו לו בביתו עד שלא מתקוממו רק ויסי בגזוז את נלמו בברמל וכל המתעצל מספסד של תפס הלוי הוא לקברו בביתו ופקלו בוקר בעיר הרם בהלתיתא בילקוט שמואל לי [פי' כ"ה] כתיב ושמואל מת וסמיך ליה ויגעו בני ישראל ויספדו לו ויקברהו בביתו במדבר פארן ובכיתין על מיתתו של מדיק והרשע הזה ויבד ועשה מרזחין ללמדך שבל הכופר בע"ז בבלו בסר בעיקר ובמה בן מעה שקשקתו שפיגיל לשתו בשם בלינל שבשם זה נקרא הספורק עולו של מקום ר"ל כמו שבשמו בשמרי גל הקרוי [רקח ו"נ] שלשו לכשים בני בליעל ושקשך ועוד שלא לשם ליתן לשקם דהוי כש"ע כדתני ריב"ק בב"ש ג' ו' .] ולוקן לה מהלן דבתיב לך כן יהיה הדר עם לבנן בליעל ובע"ז כתיב ולשו שני לבשים שבני בליעל ועל כן קרלתו בשם בליעל ולשמה כלוד ועתה יהיו בבל לידיך והמבקשים לל מדעי ביון דהאוי הוא לקברו בחייו על שהמעלל בשמואל ומלן לבני מלחת לדקה לעבדי חדוני לעל. שטוף זה בתיב שם וקרלך עלך לל ד' והיה בד שטוף כלומר הקב"ה מחהר לרבות בשעבי קופת לל ד' ולא"ב ומלו ימות מהרה וכה יהיו כל לידיך: שבין ר"ה ליום"ב . משמע שבבל היה בינוני בחעשיו והבינונים תלגיין וגשומדין מהיום עד יום"ב כדלמרי ר' בהוספדלי בר"ה [ד' ט"ז:] מיהו מלינן לומר דלעו בינוני היה ומיד בר"ה בבתב ונחתם גזר דינו שמותת נמיתת מפקה תלם לן הקב"ה עשרת ימי תשובה מהם לפילי לרשעים גמורים שבבר נחתם גזר דינם בר"ה בבתיב בי לא ייפקון בחיות דמיון לפילו מי שבגזר עליו שמותת בי חם בשגגה מדרבו הרעה וחיה ולפי קשיל כיון דתשובה ומחה מפקה ויעמוד בחייו בל"ש בגון הרשעים גמורים בר"ה וכל הבינונים תלגיין ועומדין הלא הקב"ה יודע לחיה מהם תשובה ומחה מפקה ויעמוד בחייו בל"ש בגון הרשעים גמורים ובין הבינונים שהקב"ה יודע שלא יעשו תשובה יהיו בידונין בר"ה ולתנו הרשעים גמורים ולהקב"ה הבינונים שבלומים לפני הקב"ה שיעשו תשובה יהיו תלגיין ועומדין עד יום"ב תרין דתשובת הרשע גמור שמירת עבי' מת תשובת הבינוני ומלבד מיהושין החשעים גמורים בר"ה וסבינונים תלגיין ועומדין עד יום"ב כדי שיהיו בידונין על מי הדין שבעבור בב"ק [ד' ו' .] רמי ליה לחני לרבל כתיב מיטב שדהו ומיטב כרמו ושלם מיטב לון מידי לחריבל לא ושתניל ישיב לרבות שור

תשובה ולא עשה כהנא שאל לר' ז"ר שאכל תרומה א"ל בעון מ תה מאן דצלי א"ל אני ק' הפסיק הענין כהן שאכל תרומה בטומאה במיתה ר' חייא בשם רבי יוחנן זר שאכל תרומה בעון מיתה מתני' מסייע לר' יוחנן אוכלי תרומה בזרון טהור שאכל טהור וטמא שאכל טמא וטהור שאכל טמא וטמא שאכל טהור בעון מיתה אוכלי תרומה בכהנים טהור שאכל טהור כמצותו טהור שאכל טמא בעשה טמא שאכל טהור וטמא שאכל טמא בלא תעשה מה חמית מימר טהור שאכל טמא בעשה ואחר יאכל מן הקדשים מן הכהורים ולא מן הטמאים כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה עשה הוא א"ר אבינא ממשמע שנאמר כל אשר לו סנפיר וקשקשת תאכלו אין אנו יודעין וכל אשר אין לו סנפיר וקשהשת לא תאכלו ליתן עשה ולא תעשה על הטמאים בגין דכתיב הא אילו לא הוה כתיב עשא הוא הוי כל לא תעשה שבא מכח עשה עשה הוא רבי יוסי שמע לה מן הכא הטמאה והטהור יחדיו יאכלנו פאן הטמא והזדור אוכלין בקערה אחת בתרומה אין הטהור והטמא אוכלין בקערה אחת בקדשים אמר רבי יוחנן בר מרי א' בגין הרשם כבר כתיב והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל מתני' פליגי על רב התרומה והבכורים חייבין עליהן מיתה פרט לה בכהנים והא תנינן חומש וכי יש חומש בכהנים פתר לה לצדדין היא מתניתא ר"ש בכהנים וסיפא בישראל מתני' מסייע ליה לרבי יוחנן ואסורים לזרים כתר לד"ם פחות מכשיעור: והן נכסי כהן רבי בא בר חייא בשם רבי יוחנן לך נחתיו למשחה לשמחה לגרולה למשחה לסיכה למשחה להדלקה: הייתי אומר בין טהורים רבי אבהו בשם ר' יוחנן לא ביערתי ממנו בטמא מבאר את התרומה בטומאה ר"ז בשם רבי לעזר מניין למעשר

תשובה ולא עשה כהנא שאל לר' ז"ר שאכל תרומה א"ל בעון מ תה מאן דצלי א"ל אני ק' הפסיק הענין כהן שאכל תרומה בטומאה במיתה ר' חייא בשם רבי יוחנן זר שאכל תרומה בעון מיתה מתני' מסייע לר' יוחנן אוכלי תרומה בזרון טהור שאכל טהור וטמא שאכל טמא וטהור שאכל טמא וטמא שאכל טהור בעון מיתה אוכלי תרומה בכהנים טהור שאכל טהור כמצותו טהור שאכל טמא בעשה טמא שאכל טהור וטמא שאכל טמא בלא תעשה מה חמית מימר טהור שאכל טמא בעשה ואחר יאכל מן הקדשים מן הכהורים ולא מן הטמאים כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה עשה הוא א"ר אבינא ממשמע שנאמר כל אשר לו סנפיר וקשקשת תאכלו אין אנו יודעין וכל אשר אין לו סנפיר וקשהשת לא תאכלו ליתן עשה ולא תעשה על הטמאים בגין דכתיב הא אילו לא הוה כתיב עשא הוא הוי כל לא תעשה שבא מכח עשה עשה הוא רבי יוסי שמע לה מן הכא הטמאה והטהור יחדיו יאכלנו פאן הטמא והזדור אוכלין בקערה אחת בתרומה אין הטהור והטמא אוכלין בקערה אחת בקדשים אמר רבי יוחנן בר מרי א' בגין הרשם כבר כתיב והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל מתני' פליגי על רב התרומה והבכורים חייבין עליהן מיתה פרט לה בכהנים והא תנינן חומש וכי יש חומש בכהנים פתר לה לצדדין היא מתניתא ר"ש בכהנים וסיפא בישראל מתני' מסייע ליה לרבי יוחנן ואסורים לזרים כתר לד"ם פחות מכשיעור: והן נכסי כהן רבי בא בר חייא בשם רבי יוחנן לך נחתיו למשחה לשמחה לגרולה למשחה לסיכה למשחה להדלקה: הייתי אומר בין טהורים רבי אבהו בשם ר' יוחנן לא ביערתי ממנו בטמא מבאר את התרומה בטומאה ר"ז בשם רבי לעזר מניין למעשר

כסף ולפילו סוגין לא קשיא כאן מדעתו כאן בעל כרחו עולא דריש קרא עילאי דיקא נמי דכתיב שלם בעל כרחו משמע ור"ל כשבא לקדש לחזור בתשובה ולהתודות לפני בוראו ויתבייש בדברים לחזור לתוך שורת הדין כיהושלמי מכות [פ"ד הל"י] שאלו לכהנה מהו מסו עובדו מתקה מעלים תחזוק רעה וכבושלא קמרם הכפש הטוטפת היא תמות והתורה אמרה יניח קודן ויתכפר הק הקב"ה עמהן לומר יעשה תשובה ויתכפר לפילו בזמן שהן בפמ"ק קיים בוודאי דבריש שבועות זה לאו מיטב הוא אלא כפוגין בעלמא דלא מהני אלא כשמשלם מדעתו דהיינו לפ יכול מדעתו קודם שיתחייב דהן של מעלה אבל לם לא אב מדעתו קודם יום הדין אלא המתין לאחר שנתחייב דהן ובעל כרחו נדיך לשלם לן לא מהני ווידוי דבריס לחוד אלא נדיך לשלם בפיטב דסיינו שיעשה תשובה המשקל בעיניים וסינופים לפיכך נידונין הרשעים גמורים בר"ה כדי שישלם תשובתו בפיטב והצינוני נידונין ביוה"כ כדי שיועיל לו קודם דינו התשובה של ווידוי דבריס לחוד ולפילו לאבני דאלינ אם ולמר דלאחר שנתחייב דהן נמי יכול לשלם בפוגין וכדאמר ר' יצחק בר"ה (ד' י"ח.) יפה נעקה לאדם הן קודם גזד הן לאחר גז"ד נמי היכא דתרוני דמ"ם נידונין הרשעים גמורים בר"ה כדי שישלם תשובה שלמה בצת לאחת והצינוני נידונין ביוה"כ כדי שיכול לשלם מעט מעט וכדאמר רבא בצ"מ [ד' ע"ז:] מאי מקו דלוקפי מאה זוזי לאדרים ופרעים זוזא זוזא כיעון הוי ולייני קודם שהגיע זמן הפירעון שעדיין לא נתחייב לשלם דאי לאחר זמן הפירעון יכול המלוה ליקח ממנו בצת לאחת כדאמרינן בעורכין [ד' כ"ח.] היכא דיכול ליה בחשבון דשקלא על יד ועמע דבע"מ לא שקיל על יד ועי' בתורי

פי' הסוכר את הטומנין וכן מלחתי טעם זה בספרי בעלי לגדה: הפסיק הענין. לומר לך דוקא כהן שאכל תרומה בטומאה במיתה: מסייע ליה לר"י דאקתני דסדיק לוכלי תרומה בזרון מיתה ולילא לתרוני ולכרס הלי עון מיתה חומר בזרון כעין ליסור מיתה קאמר וכגוונא דתנן בכרס [פ"ח מ"ו] דבלה של תרומה שנפלה לתוך מי חטאת ונטלה ואכלה לם יש בה כביצה בין טמאה בין טהורה הרוים טמאים ואלוכלה חייב מיתה ולפי חייב מיתה על כרחך חומר בזרון כעין ליסור מיתה קאמר דתרומת דבלה בזרון היא דלא דמי להתם דלילא זתים ועניים שחייבין דתרומה דלורייתא שייך לומר נמי דעל שאר פירות הרומו רבנן כעין ליסור מיתה לאלהויי טפי לו לקבדו בין רבעים גמורים כמנואר בתוס' בכורות [ד' כ"ד.] ד"ה ובני מיכן לאבל לי לומרת דעל תרומת זתים ועבדים גופא ועל כל תרומה לילא בזר חייב מיתה כי לם מלקות לאוד ל"ב היא גופא מקרא מלי יזו רבנן לאחמורי כל כך: מה תמית. לסאליט ולומר דטהור שאכל טמא בעשה הלא היכא למילף תרומה מבכורים דטהור שאכל טמא לוקה כדאמרינן בזבחים (ד' ע"ג.) דשייר למיתני אסור לבער מהן בטומאת עמון לוקה כדילף ר"ש מה מלא תוכל לאכול בשעריך וכי היכא דתרומה ובכורים לילקה להדדי לענין חייב מיתה בזילהי מתני' ולמשקין היינא מהן כמותן בחולין [ד' ק"כ] ולכאה דבריס נקיט נמי לענין טומאת עמון למלקות להדדי ומשי שאני לענין מלקות בטומאת עמון דרחמנא גלי בהדיא שלן בתרומה טומאה הלא עשה הילכך לא מקשינן שותן לענין זה להדדי שלא לעקר הקרא דוחאר יאכל מן הקדשים לגמרי ולפ"ז ל"ש גבל התוס' בזבחים (ד' ע'.) ד"ה מה תוכ שהוקבו קושיא זו ומשלרו בתימה דלכי מה שפרשתי הקשה כן ירושלמי דהכא ותירלו בטוב טעם ודעת:

למעשר שני בזמן שנטמא שאין מרליך ן בו ח"ל לא ביערתי ממנו בטמא ראוי לפרותו ואת אמר הכין לא אתיא דלא או בלקוח בכסף מעשר שנטמא א"ר יהודה אף בכורים שנטמאו דברי הכל: הרי בתרומה ובכורים מה שאין כן במעשר תמן תנינן נוטל ז לידים לחולין ולמעשר ול תרומה ולקדש מטבילין תמן את אומר אין המעשר טעון רחיצה והכא את אומר המעשר טעון רחיצה הן דתימר המעשר טעון רחיצה רבנן הן דתימר המעשר אין טעון רח צה רבי מאיר: תמן תנינן כל ה עון ביאת מים מרבדי הופרים משמא את הקדש ופוסל את התרומה ומותר בחולין ובמעש דברי רבי מאיר וחכמים אוסרים במעשר ולא שמיע ד"א ר שמואל בשם רבי זעירא מהו וחכמים אוסרים במעשר נפכל גופו מליכל במעשר מיי כרון הן דתימר המעשר טעון רחיצה ברוצה לוכל הן דתימר אין המעשר טעון רח צה ברוצה ליגע לא הוא רוצ ז לוכל הוא רוצה ליגע אלא משום נטילת סרך והתנינן תרומה וכי יש בתי ומה טשום נטי ת סרך משום נטילת סרך אלא בחולין שנעשו על גב הקרש ולא בחולין ה תיפתר אי כרש"א אי כר"א בר צדוק אי כרשב' א דרשב"א אומר משום ר' מאיר הירים תחילה לחולין ושניית לת ומה אי כר"א בר צדוק דתנינן תמן וחולין שנעשו על גב קורש הרי אלן כחילין ר"א בר צדוק אומר הרי אלו כתרומה לכמא שנים ולפסול אחד:

הלכה ב מתני' יש במעשר ובכורים מה שאין כן בת ומה שהמעשר והבכורים ניטנין הבאת מקום וטעונין וידוי ואסורין לאונן ור"ש מתיר וחייבים בביעור ור"ש פוטר ואוסרים בכל שהן מלוכל בירושלים אף לזרים ואף לבהמה ור"ש מתיר הרי אלו

הלכה ב מתני' יש במעשר ובכורים. כלומר לא מיבעיא לכהן ולאי לאסור לו לאכול התערובת בכורים שנתערבו בתרומה או בחולין שנזרעו בתרומה אלא אפילו בחולין שנתערבו בתרומה אסור להאכילן לכהן שאינו מכוין לירושלים לאכלן בירושלים ואף על פי כן אסור מחיצה כשהן מכוונין לירושלים לאכלן בירושלים והוא דבר שיש לו מתירין ואף המעשר שני שנתערבו בחולין או הגידולין שלהם כשיעלו שאסורין לישראל משום איסור מחיצה כשהן מכוונין לירושלים דהוי דשיל"מ אלא לאכילו תערובות בכורים בחולין או הגידולין שלהן לישראל שזר הוא לבכורים ואסורין לו בין בירושלים בין חוץ לירושלים והוא לאוכלן שאינו מיקרי דבר שאין לו מתירין או מ"ש שנתערבו בחולין או הגידולין שלהן לבכרי

מעקין התרומה בתוך כדי ובשבת אין קיבין ונקיי התרומה כ תרומה ניטרקל ונקי תוכן מותר ואפילו לכלבים דקקכיל תרומה טומאה דתקנו עלה גמיתי דהכא עלה גמיתי דהכא שהיו מכוונין לירושלים עיי"ש נעובדא תמוה כעין תוכן מיתה ומה מעורבו על הטען שכל אחד את התרומה נטהרה. **הירים** תחילה מילתא דל שבויים נדוסים [פ"ג מ"ל] נמי המכוונים ידיו לנית המנוגע ידיו מחולות דמדי ר"ש וחכמים אומרים ידיו שכולו וכליגי נזה ת"ק ורשב"ג ת"ק סבר דידיו תחילות לתרומה וקדשים קלמר ורשב"ג סבר דידיו תחילות לחולין קלמר מיהו דין למר ונין למר נטולה לידוס סגי ולא נעי עגילה לכל גופו לפי דניחא נמקלת לא שמה ניחא ור"ת מ"ש מטומלת לחבל המת דתמרינן נמזיר [ד' מ"נ.] לם הכלים ידיו לו מוטמו לחבל המת נטומלת כל גופו אלא נבית המנוגע כתיב וסבל על הבל לל הסבל ולמה לל ניחא דתרוייהו דעל ניחא נמקלת דפיר דמומלת וכ"ת שאני חבל המת דתמרינן נים ניחא כמליל טומלה דמיל וכשעייל ידיו נכלים הרי הוא בחלו נגע נמת עלמו לבל נבית המנוגע לל תמרינן נים ניחא כמליל טומלה דמיל ואיבו נטומל לל לתבו ורבו לממ דנפשיה לחבל קשיל מבלן מסדרל דנפשיה לחבל בינייהם ו"ל דנפקל להו סבחא זו מקל דכתיב וכל לאשר נחבל יטמא דמיותר הוא מכדי כתיב כל הבל לל הסבל יטמא מכ"ש כל לאשר היה נחבל ולאו טמא והאי וכל לאשר נחבל יטמא למה לי למידרש הרי היא גופא קשיא מבלן מסדרל דנפשיה לחבל ו"ל דנפקל להו סבחא זו מקל דכתיב וכל לאשר נחבל יטמא דמיותר הוא מכדי כתיב כל הבל לל הסבל יטמא מכ"ש כל לאשר היה נחבל ולאו טמא והאי וכל לאשר נחבל יטמא למה לי למידרש הסנה לימו לינן לבבל ברלבו ורבו לבבל הבל לל הסבל ידעינן לם תבבו ענין לניחא נמקלת דבמם ניחא מבטמא דניחא כמליל טומלה דמי וכבבניים רלבו לקבותיהן וגבו ניחוך בטמ ס"ל כאלו נגע נמת עלמו לבל נבית המנוגע לל כתיב לללה והבל לל הבית שהוא ניחא רלבו ורבו ואיבא קרא מיותר על ניחא נמקלת מבטמא דבבית המנוגע לל לתרינן ניחא כמליל טומלה וכמו שכי התום' נמזיר (שם) ד"ה נירף והילכך כ"ע שלא הכניים רלבו ורבו עם חוטמו לל קרינן ניחא והבל כדלתר ר' לוסלי' נשבועות [ד' י"ז.] הכבים לבית המנוגע דרך לחורין חון מחוטמו טהור ואי"ת הבמא דתמרינן דבבית המנוגע לל לתרינן ניחא כמליל טומלה דמי ל"ב מבלן דמבמא דנבעים לללה תבן נפנעים [פ"ג מ"ד] בית היוסבר מבמא מתוכו והמוהלט מבמא מתוכו ומלחורין והייבו לם נגע בכותל עלמו בלא ניחא רלבו ורבו וכמו שפרש [בנזמות [ד' ק"נ;] ד"ה מבמא מתוכו דלם נגע בכותל של בית המוסבר מתוכו מבמא בשלמא לרלב"ש דבתוספתא נבעים [פ"ג] המכבים ידיו לבית המנוגע ונגע זו מבבים רבי מבמא ור"ש בר"ש מבטר עד שבבים רלבו ורבו לתוכו וכן היה ר' ה מעשה לרלב"ע שפיר ליבא למימר דבזה"ב הוא ולא ילפינן בבעה מביהה לבל לרבי דמבמא מב"ל דילמא לביהה בזר רחמבא וב"ת בבועה חמורה ובק"ו לתיה הא לין עובדין מה"ד ועיד הא רלב"ש וריב"ה ורלב"ש לא בליבי על רבי אלא בשבבע מתוכו אלא מקום שבבע אבל לם נגע בבבע עלמו בבל שבתוכו לב"ע טמא וי"ל לעולם נגיעה בק"ו מביהה לתיה ולי קשיא לך הא לין עובדין מה"ד י"ל דבילו מילתא בעלמא הוא דבגיעה בכלל ביהה היא כמשמע מדברי הרמב"ם סל' לבות הטומלות [פ"ו הל' י] שב' המכבים רלבו ורבו לבית ע"ז בטמא בבועה ב"ל והלי בטמא בבועה דקלמר משולל הבבה דלבו על ניחא רלבו ורבו ניחא תמא בעלי אלא והלי ביון דבבומלת בית ע"ז לל לתרינן ניחא כמליל טומלה דמי ל"ב לי לין בגיעה מבמא בעי"ז ניחא רלבו ורבו ממי לימו מבמא לבי דניחא רלבו ורבו עם בגיעה בסוב לחד הבה מיהו מדברי יהוסי בידמות [שם] ד"ה מבמא מלחורין משמע להדיא דלקילו בבגיעה דהבבע עלמו שבתוך הבית מספקא להו בהם לי מבמא או לל והייבו דמספקא להו או רבי ותבירו גם בבבע דהבבע עלמו כליבי ולדידהו ניחא רלבו ורבו דמבמא בבית המבוגע לאו מתירא מבע בבעה בו אלא בזירת הכתוב היא ובגיעה מביהה לל ילפינן דלין עובדין מן הדין ובהא פליבי התום' והרמב"ם ז"ל התום' ס"ל דבבעה וניחא רלבו ורבו אבי עניבים בפרדים בהם והרמב"ם ס"ל דמסוב לחד הבה לבל קבה מב"ל להרמב"ם לתת טעם על טומלת ניחא רלבו ורבו לבית ע"ז ולומר דמתורת מבע בבעה בו הא בגמרא ע"ז [ד' מ"ח:] לל לתרינן כן דתבן ולל יעבור תחתיה ולם עבר טמא ומוקי לה בגמרא דבמא הוחיל שהי לבבר לליכל תקרובת עכו"ם וריב"ז היא דלמר תקרובת עכו"ם מטמא בלוהל לבמל דטומלת להל ע"ז לאו מטעם תורת מבע בבעה בו הלא מטעם תקרובת עכו"ם לתיבן עלה ועיד קבה הא

הרמב"ם

אלו במעשר ובכורים משא"כ בתרומה:

גמ' טעונין הבאת מקום רכתיב והבאתם שמה מעשרותיכם ואת תרומת ידכם תיומרת יתכם אלו הבכורים דבת ב ולקח הכהן התנא מירך עד כרון מעשר בכורים מנין כיי ראמר ר' יעקב בר אחא בשם רבי ל עזר הקורש הקורש העליון במשמע וטעונין וידוי דכתיב וענ ת ואמרת ל ני ד' אלהיך עד כרון מעשר בכורים מניין כיי ראמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' לעזר הקידש הקורש דעליון במשמע ואסורים לאונן דכתיב לא אכלתי באיני ממנו עד כרון מעשר בכורים מניין כיי רא"ר ר' יי בר אחא בשם ר"א הקידש הקורש העליון במשמע תנינן כל אילין מיליא ור' ש פליג ונבי וידוי ליה ר"ש פליג וידוי זו קרייה ולית ליה ר"ש פליג דכתיב וענית ואמרת כיני מתני' ואוסרים כל שהן מלוכל בירושלים ר"ש מתיר וגדוליהן אסורים מלוכל בירושלים ור"ש מתיר ואף לזרים ואף לבהמה ר"ש מתיר ואף הבנן מודי ליה מן מה דו מותיב לון אין אתם מודים שהן מותרים לזרים ש ן מותרים לאכולת בהמה ויש מחיצה לאכילת זרים ויש מחיצה לאכילת בהמה כשם שאין מחיצה לזרים כך אין מחיצה לאכילת בהמה רבנן אמרין ירושלים עשו אותה כדבר שיש לו מתירים כמה דתימר דבר שיש לו מתירין אוסר בכל שהן ורכוותהן ירושלים אומר בכל שהן מה פליגין ר"ש ורבנן בגידולין אבל בעירובין אף ר"ש מודיי מה בין עירובין מה בין גידולין עירובין בעיינן הן גידולין בכך בטלו כמה דר"ש מודה לרבנן בעירובי אבל בעירובי מעשר בכורים כמיגדולין דן ובן היה ר"ש אומר אין הבכורים אוכרים את עירוביהן ובגדוליהן מלוכל בירושלים מה בין מעשר מה בין בכורים מעשר אין לו עלייה בכורים יש להן עלייה הוי מה דר"ש מודה לרבנן בדבר שין לו עלייה מודי ר"ש באותה הסאה שהעלה מתוך מאה שהיא טעונה מחיצה וטעונה דגנייה ורבנן אמרין כולהון טעונות מח צה וטעונה הנייה רבי יוחנן

הלכה

לכאורה שאר סוגין לדבר זה הוא לתולה שחלקו מיקרי דשחל"מ ומותה למכרה נו לו ליתן לכהנתו מטעמא דקע"נ דתערובת בכורים הנידולין שלהן מיקרי השחל"מ ליטרחל מ"מ הם מיקרי קדשי מ דשחל"מ כגון שחתך בכלי מ"מ מיקרי דשחל"מ כגון שחתך בכלי מ"מ לא מיקרי השחל"מ לטרחל ופ"מ לקרבן ליתנם לכהנים מון מדמי הקולין שנפסל וכן גידולין שלם קודם שגזרו עליהן שיסל כתרומה שהיא מ"מ דברים שגזרו בקיק דשנת מותרין לזרים הוי ולאו כמעשר ובכורים שנתערבו בקולין מון ליפושלים לו הגידולין שלהן המונחין מון לירושלים לפסולין התערובות והגידולין לזר ישרחל ולזר ככרי כשלוכל טורף להעלותן לירושלים לפל לאחר שהעלה לוהן לירושלים מותרין שתערובת בכורים וגדוליהן ליטרחל כדתנן בתרומות [כ"ע מ"ד] וכדמפרש רשב"ל שכל הן דתימר גידוליהן לסורין לימוד מהיכא ומן דתימר גידוליהן מותרין היתר זרות ות"ש תעהונתן משום מהיכא לסור ומשום זרות מותר וי"ש עוד פירושים רבים שלמרים בזה מפי גדולי רבותיה לק פי' זה מלבן ומבורר בלר היטב סוגיל דשמעתין על בכון: הקודש העליון. שכל ילפינן דבכורים לסור לוהן מדכתיב הקודש דמשמע דקלי נמי על בכורים הקודש לו ובספרים [ד' ל"ו;] ילפינן מהא דכתיב לה תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך ותרומת ידך אלו הבכורים ומיקמן שכתוב למעשר ונרחה דלה פליגי אלא לחזק דבריהם קאמרי נהי דמתרומת ידך ליכא למילף לפי דליכא למדחי תרומה קריבה דאמכא כתרומה וכן ליכא למילף משמחת דשמוע לזמן שמחה הוא דאתי מ"מ מדכתיב הקודש דמשמע דקלי מבכורים דלעיל שפיר ליכא למילף דבכורים לסורים לוהן כמן מעשר:

הרמב"ם פסק (שם) הלי ז' דלה כריב"ג ול"ל דמי ניתנו לבית ע"ע מטעמ הא לפילו ליכא ודלא תקרובת עכו"ם לגבו מטעמ בלוהל וכ"ת הכותני לפי דלה ס"ל כר"ג דלוור תקרונת עכו"ם מטעמ בלהל מדלורייתא דלה ס"ל כרבנן דלימנו נמי מטעמ בית רבלן וגרוגלבית ע"ע ולדידהו על כרחיך דגזרו טומלת לפל בבית ע"ע לפי מטעם דלי לפסר בלה תקרונת עכו"ם דלה מטעמ דקריב כגניעה ל"ל מילי מוקי לה הב"ם להא דלה יעבור תחתיה ולפ עבר טמל כריב"ג ומשום ת"ע הא כרבנן נמי לתיא ומשום דקריב כגונע דלה ולפי דלרבנן לה גזרו טומלת לפל על בית ע"ע כלל וכמו שכ' הר"ש בזבים [כ"ס מ"ק] דהא דתני המכנים רלשו ורובו לבית ע"ע טמל היינו משום דהי לפסר בליכא ת"ע וכריב"ג ו"ל דהרמב"ם ס"ל כדעת הירושלמי פי כל הלמים [הלי י"ל] דמוכח מסס דרבנן דפליני לריב"ג מוהו דמדרבנן גזרו טומלת לפל בבית ע"ע ולאו מטעמ דליכא ת"ע הא היכ גופא דמטעמ לר בן במגע ובמשל לו לם גזרו טומלת לפל עלה לימה ללה גזירה כמו שכ' הרמב"ם בהלי מנות הטומלות [כ"ב הל"י] ולפן ניקוס ומגזור גזירה לגזירה ללה לכי דבית רלשו ורובו בכלל גניעה היא דמטעמ בע"ע בדתנן בשת ריש פי ר"ע ולע"ג דטומלת מגע ומשל בע"ע כמי לימה ללה מדבריהם מ"מ כיון דבית רלשו ירבו בכלל גניעה היא הוי כולה חדא גזירה והכי לתרינן בירושלמי שם רבי לפין בשם דרבנן דתנן לתורת לפין טומלת מתוך שהיא מקורת לפל לענין טומלה והכא הקרונת עכו"ם מטעמ בלהל וכ"ת הכותני לפי דלה ס"ל כר"ג דלוור תקרונת עכו"ם מטעמ בלהל מדלורייתא דלה ס"ל כרבנן דלימנו נמי מטעמ ב

הלכה ג מתני' יוחנן אזל לחר אתר אמר אנא בן עזאי דהכא אתא חד סב שאל ליה אמר ג'רולי תרומה תרומה גדולי גדולין חולין אבל טבל ומע"ש ומע"ר וספיחי שביעית ות"ל המדומע והבכורים גדוליהן חולין תמן את אומר גדוליהן מותרים והכא את אומר גדוליהן אסורין והכא את אומר גדוליהן אסורין א"ל הן ראת אמר גדוליהן מותרים ברבר שזרעו כלה והן דתימר גדוליהן אסורים ברבר שאין זרעו כלה א"ל והתנינן איזו דבר שזרעו כלה כגון הלוף והשום והבצלים והלוף והשום והבצלים חייבים בבכורים אמר אזל בן עזאי דהכא אתא שאל לרבי ינאי א"ל למעשר הושבה דבר שאין זרעו כלה מחפפא שיטתי' דר' יוחנן תמן אמר ריב"ל לקרנה של נבלה הושבה א"ל לא כן אולפן רבי ראיתי כגרים שנים ואמר אוף הכא וגדולין ועוד מן הדא לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך באיזה מעשר אמרה במעשר שני טחור שכנס לירושלים ויצא ועור מן הדא דתני לה ר"ש תני בשם ר"ש יש במעשר אסור רמיו ועירובין ופנקניו וספק עירובו כך שהוא ואין מדליקין בו ואמר אף בגדולין כן א"ר הילא הן דתימר גדוליהן אסורים הבין והן דת מר גדוליהן מותרים ר"ש א"ל והא תנינן גדולי הקרש ומע"ש חולין ופודה אותן בזמן זרען לאיזה דבר הוא פודה אותן לא מפני קדושה שיש בהן אוף הכא יטענו מחיצה מפני קדושה ש ש בהן רבי ירמיה ר' אימי בשם רשב"ל הן דתימר גדול הן אסורים איסור מחיצה והן דתימר גידוליהן מותרים זרות: הרי אלו במעשר ובכורים מה שאין כן בתרומה תמן תנינן וגם נתת"ו זו תרומה ותרומת מעשר תמן את אמר תרומה טעונה וידוי והכא את אומר תרומה אינה טעונה וידוי א"ר הילא תניי תמן התרומה והבכורים אחר הנותנן ואחר הנוטלן טעונין וידוי אמר רבי זעירא רבנן דתמן סברין ורבנן דהכא אמרין מי שיש לו מעשר בפני עצמו מתיודה א"ר יוסי מתני' אמרה כן הפרוש לא מר יש להן ערי מקלט מה אנן היימין אם בתורה ומעשר שלו הן אלא כי אנן קיימין בתרומה א"ר הילא שמעינן מי שיש לו מעשר בפני עצמו מתיודה מי שיש לו בכורים בפני עצמו מתוודה: הלכה ג מתני' יש בתרומה ומעשר מה שאין כן בבכורים שהתרומה והמעשר אוסרין את הגורן ויש להן שיעור ונוהגין בכל הפירות בפני הבית ושלא בפני הבית ובאריסין ובחכירות ובסיהריקין ובגוזלן הרי אלו בת ומה ומעשר מה שאין בבכורים יש בבכורים מה שאין כן בתרומה ומעשר שהבכורים נקנין במחובר לקרקע עושה אדם כל שדהו בכורים והייב באחריותן ושעונין הרבן ושיר ותנופה ולינה תרומת המעשר שוה לבכורים בשתי

ותנופה. לפיכך גמר קריאת כל הפרשה ומ"ש מוקמינן למתני' כר"מ דנקט הכהן הטעון מניף וגשלמים כתיב ידיו על ידי הבעלים ומניף כדלקמן בתוכת [ד' י"ח:] מיהו מדברי ס"ס לקמן לא משמע כן מדלקמר ותנופה דכתיב ולקח הכהן הטעון מידך והניחו לרגלי הבכורים שטעונין תנופה כר"מ"י ולא הניחו למילף יד יד משלמים משמע דמיהו בריש וס"ל דהניחו זו תנופה כרי יהודה לקמן [פ"ג הל"ד] והא דמוקמינן כר"מ"י ולא כר"י ומשום דס"ל דמתני' לעיכובא קאמר ור"י אין תנופה מעכבת משום דס"ל דהניחו להנאה הוא דליתי והניחו זו תנופה ולא שנה הכתוב לעכב אלא ר"מ"י ס"ל דתרוייהו לתנופה הוא דליתי ושנה הכתוב לומר לן דתנופה מעכבת וכדעת ר"י [פ' תניא] שפירש בין והניחו בין והנחתו תרוייהו לתנופה שלאחר גמר קריאת הפרשה כולה הוא דליתי ועי' בבכורי לעיל [פ"ק הל"ה]:

[ד' קי"ג:] לאחר רב מסדא מתלוקת במעשר שני בירושלים אבל בגבולין דברי הכל פטורים מן החלה לפי דבגבולין מודה ר"י דמע"ש ממון גבוה הוא והם הוא דפריך הכא והא נעני הוא דמשני הכא תרי בדייתות הוא

הכים ולתרומה בשתי דרכים נוטלת מן הטהורה על הטמאה ושלא מן המוקף בבכורים ואוסר את הגורן ויש לה שיעור בתרומה: גמ' ניחא התרומה אוסר את הגורן המעשר אוסרת הגורן תפתר שהקדימו בשבולין דא"ר אבהו בשם ר"ש"ל מעשר ראשון שהקדימו בשבולין פטור מתרומה גדולה, ניקנין במחובר להקרע דכתיב בבורי כל אשר בארצם עושה אדם כל שרהו בבורים דכתיב וראשית כל בכורי כל וחייבין באחריותן דכתיב ראשית בבורי ארמתך וט"נ כרבן נאמר כאן שמחה ונאמר להלן שמחה מה שמחה שנאמר להלן שלמים אף כאן שלמים ושיר נאמר כאן שיר ונאמר להלן והנף להם כשיר עגבים ותנופה דכתיב ולחם הכהן השנא מידך והניחו כרפות הבכורים שטעונין תנופה כר"א בן יעקב ולינה דכתיב ופנית בבוקר והלכת לאהליך הא כל פ ות שיש פונה לא יהו אלא בבוקר א"ר יונה הרא ראת אמר כשא ן עמהן קרבן אבל יש עמהן קרבן בלא כך שעון לינה מחמת הקרבן. ר' יונה אמר רבי מיישא וחר מן הבנן חה מנהון אמר זאת אומרת שהפירות הטמאים חייבים בבכורים וחרנה אמה מעשר ראשון שהקדימו בשיבולין פטור מתרומה גדולה: הלכה ג מתני' את"ה לאילן בשלשה דרכים ולירק בדרך אחר שוה לאילן בערלה וברבעי ובשביעית ולירק שבשעת לקטתו עישורו דברי ר"ג רבי ליעזר אומר שוה לאילן לכל

כתמר כיון שיה קף עב נב דלת שחקה לשלשל השיר בכל שכרשם מכל מקום מקיון למיימר דהכי פוקיטן למימר כיון בכל הטוב לפירושן קוף להטוב גון ושוה כמו שבאמר להכן [יקוצקם ל"ג] וכתך כמס כשיר ענבים לפי קול ומטע גנן וכבוכית דמלך רב מתכת בעוהכין ו"ק ו') ומוקמינן לה בתם בבכורי יון לפי דלין חומרים ש"ה לגלן על פיון. כדלמר הש"ב לשמ ר' ומפתן ומשכחת לה כגון שהגיע עב יום בעודה תרכין וסח דלין מגילין בכורים יון. סייפו דרוכין כגר לגל שם הפיל הגבים בעודה מותק לו לדרוך שם ולעשותן מהן יין וסח"ת דלוכן פעוכין שירה לפי דמלות בכורים לון לה זמן קבוע כי מעברת ועד הקג הזמן גדול כל כך דלא מיקרי קבוע כמו שכתב התוס' בפסחים (ד' ל"ח) ד"ה נאכלים וכל קרבן שלין זמנו רבוע לומו טעון שירה כדלתני רב מרי בקרי דר"כ בעורכין שם (ד' י"ג)קמ"ל הלי נ"ש למר לן לטעון שירה וכמו שבילתי לעיל בעיא דיעלת מן (ד' ז' :) ביתר ביאור בסייעתא דשמיא ומתמי

לירושלים ומעשו ממון הדיוט ולפ"כ לפקים חן לירושלים לילן חוזרין לסיות ממון גבוה לכן פירש דהמקשן פריך ממה נפשך לי לילרי כשלא שכניסן לירושלים לכ"ע ממון גבוה ולי לא"ל כשעיילה ולפקס ליכא לאו דלא חוכל לאכול בשעריך מיהו עדיין יש לעיין דשא טעמא דר' יהודה דמודה בנבולין הוא ומעשה דלית ליה היתר לאכילה אלא בכדייה ל"כ מכ"ש לאחר דעיילה ולפקס דלא מהני בדייה כלל דקלטוה מחילות ולע"ג דמחיגה לקלוט לינה אלא מדרבנן מ"מ בלא בדייה מדלוריימא לסור ולפ"כ לפשר דר"י לינו מודה אלא לירושלים ולא לגבולין:

וטעונין קרבן. יש לעיין לי מותר לעשות מלאכה ביום הבלת הקרבן בכורים ונראה דאם הביא קרבן להבכורים ולאי לסור בעשיית מלאכה ביום הבאתם שמקריב בו הקרבן כדלמרינן בירושלמי בפסחים ריש כרק מקום שנהגו שם ת"ל שם תזבח את הפסח בערב לינו בדין שתבא עסוק במלאכתך וקרבנך קרב אלא בקי לינו לפילו אם נאכם ולא הביא קרבן עם הבכורים דבאת קרבן לינו מעכב דהיעבד כלפ"ר יוכה לקמן נמי לסור במלאכה אלא דבא בעינן ובשבת בכל הטוב) ובבעית עשיית מלאכה ליכא שמאה כל כך ועוד דלא גרע יום הבאת בכורים מיום הבאת עליים עשים או נזרים למערכה דלמרינן בירושלמי שם הלומר הרי עלי עשים למזבח ונזירים למערכה לסור בספק ובתעית ולעשות מלאכה בו ביום ומבשלת דהדר"ם משמע אלא היה מקריב קרבן לאחר ביום הסוף כי אם הנזרי עשים לבד וכמו ש"כ המל"מ על הא שכ' הרמב"ם בהלי כלי המקדש [כ"י הל"י] לפילו יהיד שסתבד עשים לסור לעשות מלאכה אבל ללמדנו דהבאת הטעים תביבי כקרבן מיהו לי לסור בעשיית מלאכה מדלורייתא לו מדרבנן תליל בכלונתא דכלינ הר"י עם הרמב"ם ז"ל לדעת הר"י שכ' בשם הריב"ל בתוס' בפסחים [שם] ד"ה מקום לכרם דברי הירושלמי לסור מדלורייתא ס"ל גבי בכורים לסור מדלורייתא ולדעת הרמב"ם בהלי יו"ט [כ"י הל' י"ק] שכ דלינו לסור לעשות מלאכה בע"פ מבאת היום ולילך אלא מדברי סופרים ס"ל גבי בכורים ניו לינו לסור אלא מדברי סופרים ביב רלינו דבריהם מפורשת הא בירושלמי [שם] דקאי לפי' כל לינו עליהם לענין ובכורין וכן תניא בירושלמי חגיגה [כ"ב הל"ד] ועוד נראה דלפילו להרמב"ם דס"ל דעשיית מלאכה בבאת קרבן לינו אלא מד"ס מודה דביום הבאת בכורים לסור לעשות מלאכה מן התורה לפי שנאמר ושמחת ובשעת עשיית מלאכה אין שמחה: **וברבעי** הקשה התוס' בקדושין (ד"ג :) ד"ה לתרוג למ"ד דתני כרם רבעי בנרכות (ד' ל"ה) הרי לין בנטע רבעי לילות ולמאי נוהג בשאר לילות ולתרגו דמלן דתני ביה בתרגו ותירגו דמלן דתני כרם רבעי לי כלים אלא היכי דמוקי לי כלים פיו דמודה דתניא הזה ס"ל נטע רבעי והוא כלים על התניא הזה לפי דר"ח ור"י נרבי דכליני בזה נמי תניא ניכנו ופן כתוב בתוס' ר"י התסיד ובתוס' הרא"ש לתירוצם בנרכות ר"י כיון מברכין שהגיעו קושיא זו בשם הר"ר לעלמן דמלן דתני כרם רבעי כלים על מנהג זו וס"ל דלתרוג בשנה רבעית לין צריך כדלון מטעמא דדרים מקדש הלולים דבר הטעון הלול צריך חלול ובשיעו טעון הלול לימו טעון חלול לי נמי דילף לה ג"ש נאמר כלן לסומיף לכם תנופתו ונאמר להלן ותנופת הכרם מה להלן ברם לף כלן ברם כמו דתני רבי בנרכות(שם) ול"ת כיון דרבי יליף ג"ש למיימר דלין רבעי מהו בשאר בילות מעוש דס"ל כמלן דתני נטע רבעי לאמר ק"ל קשה הא דתמרינן בירושלמי מעשר שני [ריש פ"ה] זוכה שאל לרבי מה ניתני כרם רבעי או נטע רבעי לאמר לון פוקון שלמן לר' יצחק רובא דשנת ליה כל מתניתא משמע דמספקא ליה לרבי לי כמ"ד נטע רבעי לי כמ"ד כרם רבעי ולמאי הא מדליף ג"ש תנופתו מתנופת הכרם למעט שאר בילות הרי כשיעא ליה כמ"ד כרם רבעי ולכאורה יש ליישב על פי מה שכ' הרמב"ם הל' עירכין [פ"ה הל"ה] דהמקדיש תמיימים לבדק ומשמע אלא היה כנון ענבים שמשקה שלהן הלוויים לנסכים לינם כדין המקדיש תמיימים לבדק הבית לינם נכדית דלינם בחולין למזבח ומדר לכליס למיימר דמכני מיהו לכתי הוה למימר. נהי דמכני כדיים בפירות שלינן רלויין למזבח לגבי פירות בדלים דלחלים

התרומה פרק שני בכורים

לכל דבר: גמ' אם לאילן למה ליה להו למה לאילן תמן אמרי נכנס משש' לשביעי הרי הוא לבעלים באילן ופטור ממעשרות בירק אמר לון רב המנונא אמרין דבתר נכנס משביעית לשמינית הרי הוא הפקר באילן וחייב במעשרות בירק והפקר חייב במעשרות אמר רבי יוחנן בשאר שני שבוע את מהלך בו כירק ובשביעית את מהיך בו כאילן האיך עבידא מחמ"ש לששית ש"ש משששית לשביעית ששית לקטן משששית מחמ"ש לשישית ולשביעית לקטן בשביעית ששית לקטן משששית חמישית נכנס משש' לשביעית לשמינית להטן בשמינית שמינית רבותינו חזרו ונמנו את־וג בשעת לקיטתו עישורו למעשרות ולשביעית רבי ירמיה רבי אימי בשם רבי יוחנן ר' סימון בשם ר"ל הכל מודים שר"ה שלו בט"ו בשבט רבי יוחנן ש"א"ר יונתן כסדרן של שנים או כסדרן של תקופות א"ל כסדרן של שנים ואפילו שנה מעוברת מעשה בר' עקיבא שליקט אתרוג ונהג עליו חומרי ב"ש וחומרי ב"ה למה לי אתרוג אפילו שאר כל האילן תני בחומרי ר"ג וכחימרי ר"א ורבנן גמליאל ורבי אלעזר לא מן ב"ה אינון הוו אמר רבי יוסי בר בון תיפתר בשחנט קודם לט"ו בשבט שבשנייה ונכנסה שלישית על דעתיה דר"ג עישורו עני על דעתיה דר"א עישורו שני מה עשה לו הרא שם למעשר שני שבו ופיהאו ונות"ו לעני: הלכה ה' מתני' דם מהלכי שתים שוה לדם בהמה להכשיר את הזרעים דם השרץ אין חייבים עליו: גמ' רבי בא רבי הונא בשם רב אם התרו בו לוקה והתנינן דם השרץ אין

לכל דבר: גמ' אם לאילן למה ליה להו למה לאילן תמן אמרי נכנס משש' לשביעי הרי הוא לבעלים באילן ופטור ממעשרות בירק אמר לון רב המנונא אמרין דבתר נכנס משביעית לשמינית הרי הוא הפקר באילן וחייב במעשרות בירק והפקר חייב במעשרות אמר רבי יוחנן בשאר שני שבוע את מהלך בו כירק ובשביעית את מהיך בו כאילן האיך עבידא מחמ"ש לששית ש"ש משששית לשביעית ששית לקטן משששית מחמ"ש לשישית ולשביעית לקטן בשביעית ששית לקטן משששית חמישית נכנס משש' לשביעית לשמינית להטן בשמינית שמינית רבותינו חזרו ונמנו את־וג בשעת לקיטתו עישורו למעשרות ולשביעית רבי ירמיה רבי אימי בשם רבי יוחנן ר' סימון בשם ר"ל הכל מודים שר"ה שלו בט"ו בשבט רבי יוחנן ש"א"ר יונתן כסדרן של שנים או כסדרן של תקופות א"ל כסדרן של שנים ואפילו שנה מעוברת מעשה בר' עקיבא שליקט אתרוג ונהג עליו חומרי ב"ש וחומרי ב"ה למה לי אתרוג אפילו שאר כל האילן תני בחומרי ר"ג וכחימרי ר"א ורבנן גמליאל ורבי אלעזר לא מן ב"ה אינון הוו אמר רבי יוסי בר בון תיפתר בשחנט קודם לט"ו בשבט שבשנייה ונכנסה שלישית על דעתיה דר"ג עישורו עני על דעתיה דר"א עישורו שני מה עשה לו הרא שם למעשר שני שבו ופיהאו ונות"ו לעני: הלכה ה' מתני' דם מהלכי שתים שוה לדם בהמה להכשיר את הזרעים דם השרץ אין חייבים עליו: גמ' רבי בא רבי הונא בשם רב אם התרו בו לוקה והתנינן דם השרץ אין

ומותנו לעני. ולא למרינן מכח המוציא מחבירו עליו הראיה לפי דמיעבר עני נמי ליכא לאוקמי אלא בתר כמו דמעבר רחמנן ז ומכי וספק איסורא לחומרא ולא קאתי ספק ממון ומחזי חזקת מריה קמא אלא היכא דליכא אלא לגו דנגיל לגו ולא כשהיכא לגו דגיל תתר כדעת הרמב"ן והרשב"א המובא בר"ן כדריס (ד' ז') ד"ה ולעניין הלכה ולפילו לדעת הר"ן שם דפליג עלייהו וס"ל דממון עניים לא מיקרי ספק איסורא נמי לא חזלינן הכא בתר חזקת מריה קמא לפי דבספיקא דדיבא לא חזלינן בתר חזקה דבגיל המחזקה לא שתמה הדין ולפ"ב ר"ע דמספקא ליה הלכה כמותן מקוויב הוא לנותנו לעני.

דמו

הלכה ו' מתני' דמו טעון כיסוי בגמ' דתמרין נקרון מין פרות ועוקרו ולא יכלו חכמים לעמוד עליו אם נצטוו על התולעת הספוקי מספקת בן קו קוסטין כותבו סאד קו לא לר' לעזר להקמון לחכל בתיים הנדן על הנדיים ומכסה בנדרכם לרבנן דתמרי בקולון (ד' כ') בני וחפילו ומקלת בני קו כמי חפילו בתיים הנדן על הנדיים כמי מכסה בגלל נרכה לתי יבתך קוסטין שוח הקולה יתמר דקיס נמורה סיל ולתי להתיר חלבו דומיל להם דתנן לעיל [כ"ל ה"ן] שניס מנגיל וחמן קורל וחמרינן עלם בנ"ב [ד' כ"ב] דטעמל משום דילמל לתי לחפקועינהו מתקומה ומעשר ומ"ט אין מכסין לת דמו כשחטו לותו ני"ט לחפילו כשים לו עפר מוכן מצוד יוס דחייבינן להולם שיתמר מדסטרים לותו לכסות ני"ט ולתי קיס קול כפלמרין בנגלה (ד' ס') ; **גמ'** ליתנו כוי קלומר לתיסק כוי לייבי מיפני ומפרש דסליגי נזס ר' לעזר עס שלר רבנן ה' לעזר סבר לתיירי בכוי שכולך מנסמס ויסיס ושלר רבנן סברי דסיינו רבנן משמיס דר' יוסנן בחולין (ד' קל"ב) לתיירי בכוי שהוק בריס בנכי עלמו. מתני'

אין חייבים עליו א"ר בא אין חייבים עליו כרת והתני הם מהלבי שתים ש"ין בו טומא' כלה דם השרץ שאין בו טומא' חמורה אמר ר' חייא בר אדא הדא דתימר בשהתרו בו בשום דם אבר אם התרו בו משום שקץ לוקה: הלכה ו' מתני' כוי יש בו דרכים שוה לחיה ויש בו דרכים שוה לבהמה ויש בן דרכים שאינו שוה לא לחיה ולא לבהמה כיצד שוח לחיה דמו טעון כיסוי כדם החיה ואין שוחטים אותו ביו"ט ואם שחטו אין מכסים את דמו וחלבו מטמא טומאת נבילה כחיה וטומאתו בספק ואין פורעים בו פ"ר חמור כיצד שוה לבהמה חלבו אסור כחלב הבהמה ואין חייבים עליו כרת ואינו נלקח בכסף מעשר לוכל בירושלים וחייב בזרוע ובלחיים ובקיבה ר' לעזר פוטר שהמוציא מחבירו עליו הראיה כיצד אינו שוה לחיה ובהמה אסור משום כלאים עם החיה ועם הבהמה בתב חתי ובהמתו לבנו לא בתב לו את הכוי אמר הריני נזיר שזה חה בר מה הרי זה נזיר ושאר כל דרכיו שוין לחיה ולבהמה וטעון שחיטה בזה ובה משמא משום נבילה כזה ובזה : גמ' איזהו כוי אמר רבי לעזר עז שעלה על צבי וצבי שעלה על גבי עיזה ורבנן אמרין מין הוא עיקרו ולא יכלו חכמים לעמוד עליו:

פרוי

דעל כרחיך לייבי נכוי שנולד מנסמס וחייס מדתני עלס סלונתל דרבנן ור"ש לי חייב נזרוע ונלחייס וקיבס דלל משכחת לס לעל כרחיך לייבי נכוי שנולדה מנסמס וחיה דסליגי לי קוסטין לזרע סאד ומס לפילו מקלת שס לי לל דלמו נכוי דמספקל לן לי חיה לי נסמה קשה נמלי סליגי זס ליתו דל"ל קשה מלי דקלמר הכל לליתו כוי רבנן לתרין מין הוא עיקרו ומשנשד לליבית משמע לנל לתי למימר דרבנן סליגי למתני' לנל לדרבה משמע לסרוסי מתני' קלתי ולכלוגי לר' לעזר דמוקי למתני' כהנך תנלי דלמרי חיה מתעברת מנסמה או נסמה מחיה וחתו ליתו ולמלי דסתם מתני' דהלכתל כוותיה לתיל כו"ל לין חיה מתעברת מנסמה ול"ל להנך רבנן קשה נמלי סליגי ר"ש וחכמים ועל כרחיך ל"ל דחכמים ס"ל למילף מנסס שס לרבות הכוי ור"ל הלי לס מיבעי ליה לחלק כדלמרינן בחולין [ד' קל"ב .] וכתו שכ' סרי"ן שס דר' לזין דמוקי נשס ר' יוחנן לכלוגתל דר"ש וחכמים דסליגי נשס שס לי לרבות הכוי או לחלק ס"ל דסליגתייהו לל קלי על כוי מנסמה וחיה נלל קלי על כוי שסיל נרים נפ"ע ול"ל גם לרבל דמוקי למתני' לפר כירה מוכן הול לודלי ולימו ווכן לספק נמי לילל לפילו לתיר ס"ל כרבן נשס ר' יוחנן ונפרט דדברי רבל קלי שס לרב יהודה דלמר מכנים לדם מלל קוסתו עבר ועשה נה כל נרפו ורלים לזס דעיקר דבל לתרן דברי רב יהודה קלי מהל לריך שס סוף סוף עשה ולל תעשה הול ולין עשה דוחה לל תעשה ועשה והקשה התוס' ס"ס סוף והל רבל ס"ל נשנת ד' כ"ד דלמו עשה ול"ל הול ותירלו דסנמרל דלין נפשים לחוקמל מילתל דרבל לליבל לספקל לתלים ס"ס לתרן לעולם לליבי דרבל קרין לך ול"ק למלן קלמתר לת דלפר כירה שס לין מוכן לספק לליבי דרב יהודה והל סוגס הל קלמר לעיל על הל דתנן ומוודים שעס שחט ליחפור נדקר ויכסה והול שים לו דקר נעון מנעוד יום ללמל דס"ל לרב יהודה שעס לין לו דקר נעון לין עשה דכסוי דוחה ל"ת ני"ט ולמלי הל קי"ל עשה דוחה ל"ת וע"כ ס"ל דס"ל לר"י ני"ט עשה ול"ת קיל וכיון דעיקר דברי רבל קלי לרב יהודה ומינו לרב יהודה דס"ל בחולין ד' כ' לפרש ותני' לליו שוחטין כוי ני"ט ושס שחטו לין מכסין דמו דקלי לכוי שהול נרים נפני עלמה כמו שכ' התוס' שס ד"ה כוי ול"ל למימר דגס לכלוגתל דר"ש יחכמים יפרס כן וכרבן דלמר כן נשס ר' יוחנן ונפרט דברי ר"ש ומלי כרחיך ול"ל דס"ל מי מתני' לייבי נכוי שהיל נרים נפני עלמה ומלי לל ישחוט ויכסה לכתחילה דהל ספק ספיקל הול ספק חיה ספק נהמה ולת"ל נהמה ספק ני"ט ספק חול ומתני' סתמל לתני דמשמע לפילו ני"ט שי של גליות וס"ס הרי הול כרובל דחשיב כוולי ומכ"ש לדעת הרשב"ל *] דס"ל דס"ס עדיף מרובל ודלי לל שייך לומר מפר כירה מוכן הול לוולי לו דעתו

* נפרי הלולים הנולתי-דעת הרשב"ל שכ' נתשוגה סי' ת"ל דס"ס עדיף מרוב ורלייתו מהסיל דלמרינן נכתובות ד' י"ד דס"ס מועיל ניוחסין ורוב ק"ל דלין נרין מועיל ניוחסין ול"ת מ"כ לומלי ס"ל להרשב"ל ת"ה ונחידושיו לחולין ד' נ"ב דנס"ס לי לילף לגרוקן נרין לנדר סל ק"ל דלין נרין לנדוק מחר י"ח טרפות מטעמל דסמכינן מרובל ומכ"ש נס"ס דעדיף מרובל ודלי לינו

תרומה פרק שני בכורים

פרו בכוי חוזר ופורה בשה לפיכך אם מת אחד מהן המוציא מחבירו עליו הראיה. מתני׳ רלא כר׳ רחני רבי יעזר אומר כוי אין חייבים על חלבו אשם תלוי מתני׳ רלא כרב דרב אמר כל שאי אפשר לעמוד על ודאו אין חייבים על ספיקו אשם תלוי פתר לה חלוקים

לוקחו ומזון דעתו נסקר דזה כמוי פרחלו חוק חלק לקילו חו׳ ומתני׳ דזורעו דחני׳ הבא עלן הנסיים כמי קשה לשקוט ונכיסי דנכו נוקקה מקילו מקנת נבי מוסי לחמרת דטעמת דחין מכסין המו דני׳ט נוקקה משום התרת חלבו יכסה בלא בהכה וקדעת סוכקי לדק שהנוקק הש״ך ג״ל סי׳ כ״ק ס״ק ן שכ׳ דבחיים שבא על הנסיים חט״ג לחיכך ודאי מקנת נבי כמי מכסה בלא בהכה נוקקה משום התרת חלבו וקשילו לדעת הש״ך הפלוג שם עליו וס״ל דבחוף צריך לכסות ולבתך חבל ג״ז״ט יכסה בלא בהכה: **דלא** כר״ל. כן הוא הגירסת בכל הספרים ולגירסת זו מוכרחין לפתח מתני׳ דקתני וחין חייבים עליו כרת ס״מ דפטור גם מאשם תלוי דחין מביחין מאשם תלוי חלא על עון שזדונו נהיכרת ופן סי׳ הפ״מ וזה לישנו דהא ר״ל ס״ל בכריתות (ד׳ כ״ס׳) דמביח לאשם תלוי אפילו על ליסור כל דהו ואפילו בבדבה נמי חתי ושפיר קתני ר״ל חלקי חייבים עליו כרת ואשם תלוי מחייב לכן נרסינן דגרסינן בכורי ענבים בעו״ס;

מתני׳ כר״ל. פי׳ אפילו כר״ל דחתני בירושלמי יצמות כ״ד הל״ג דחייב על חלבו לאשם תלוי דאו דלא כר״ל הכי ס״ל למיתני וחין חייבים עליו כרת ואשם תלוי אלא דמתני׳ לחיתיל אפילו בבבי ויש ללמוד מאכל דאפילו בבבי הוא על התייאם דאיכל ודאי מקנת שה אלא חייבים עליו אלבו כרת דאיכל לוקי מוקי ר״ל לעזר מתני׳ בבבי שעלה על בבי עיזה דאיכל ודאי מקנת שה דחייבים עליו כרת ואפילו אחיל דר׳ לעזר ורבנן לאו לפרושי מתני׳ קאי אלא מילתא בפני עצמה הוא דפליגי אינהו כוי כמו דפליגי ר״י ור״ע בחילין ד׳ פ׳ אי בבי בבי הוא ר״ל ורבנן לאו אמורלי ניהו אלא הוא ר״ל ורבנן דמתני׳ דפליגי בבבי ומפרש הש״ס טעם פלוגתא משום דר״ל סבר דחתיים הבא על הבייאה מספקא לן אי חושבין לזרע האב ואי הוי אלא מקנת שה ובבי הבא על התייאם מספקא לן אי חושבין לזרע האב ואי הוי אלא מקנת שה ואין מוציאין ממון מספק אפילו בספק חסרין ידיעה היכא שהספק הוא לכל העולם ורבנן סבדי דכיון דאלא יכלי חכמים לעמוד על הדין אי חושבין לזרע האב או לא אי אמרינן מקנת שה אפילו הכי הוי כמין אחר מעוקר יניהו אלא נחשב למין בהמה דהיינו כחומי׳ הכוי שהוא בריה בכ״ע דחייב בחתנות מטעמא דכל ספק חסרון ידיעה לאו ספק הוא כמו שבי׳ מהרי״ט אלגזי בחידושיו להלכות בכורות להרמב״ן ד׳ י׳ ע״ש

יעלת חן

אך מכל מקום הוי ספק ספיקא וכדאיתאין בכה״ג לעיל ס״י ע״ז בחמלא ליסורן בבבי של שור ולא נודע לם נכנס אדי לשם

צריך לבדוק ולבדר ו״ל דהא דלא בדקינן אחר י״ח בחרפות לאו משום דאיכא אלא מקום לחקר הבדיקה לא יבורר הבייתה לבמרי דאכתי לייכא למיחש שמא בחקום נקב קא שקיט וכדפריך הש״ס בחולין (ד׳ י״ב:) וכיון דלא יבורר הספק של נקובת הוושט וא״כ צריך לתת לפתיר מטעם רובא לכן גם עתה סומכין אחובא וכדעת מהרש״ל בביאוריו על הסמ״ק והע״ב חלק י״ד [סי׳ ע״] ורע״א בי״ד [סי׳ פ״ט סעי׳ י״ב] שפתבו דלפ״ה דמצריך בירור בש״ס הייני דוקא היכא דאכול לבדר בבי הספקות ולא יאסר לנו שום ספק אבל אם לפילו אחר הבירור אלתי לא יבורר לנו רק ספק אחד והספק הבבי אי אפשר לבדר רק דמומלא יהיה אסור משום ספק דאוריימא לן בצריך וא״ת היכ לומלי ספק הרמב״ם בתש״ס (ד׳ ו׳ :) דצריך לבדוק לספרן אחר שהוסה הם ס״ם הוא ספק נספק ספק לא נפגם ואת״ל נפגם ספק זה נפגם שמא בעשם המפרמת נפגמה וכאן לי לתת יכול לבדר בבי הספיקות שהיא לאסור בדור לאפילו כשיעלת הספיק פניס מכחי היכא לספוקי לימור בעשם המפרקת נפגמה וא״ל דבמלאת הספק פגומה הוא ודאי לאיסור ולא ספק כדאמרינן בריש נדה מקום שנהגו להקל עד שיבא אליהו ומקה כל טהרות שבעולם על גבי למפרע כל טהרות שבעולם על גבי למפרע בין בהש״ס בין בהרמ״ם טעלות משום דאיכא תרתי לריעותא חדא העמד טמא על חזקתו ועוד הרי המקום לימשי לפניך ול״ל גבי סכין היכא תרתי לריעותא חדא העמד בהמה בחזקת איסור דהיינו בחזקת לימור עומדת ועוד הרי הסכין פגום לפניך לבל עדיין קשה מהא דתנן בנדה [ד׳ כ״ב :] המפלת כמין קליפה כמין שערה כמין עפר כמין יבחושין דדומים תטיל למים אם בחוקן טיולא וכאן הא היכא ס״ם חדא שמא בריה הוא ואפילו לי דם הוא שמא דם טהור הוא ולא ר הבדיקה הרי לא יבורר אלא ספק דאמרן לי בריה הוא לי דם הוא לבל ספק הבא לי דם טהור לי דם הוא לא יבורר כלל ולי לומרת דכל ס״ם אליכא לבדר אלא ספק אחד לא צריך לבדורי כלל לומלי תטיל למים לבדוק אם נמוח תבא מוחרת בלא בדיקה וי״ל שאני התם דלא הוי ס״ם נמור דס״ם מבא אחד הוא דבספק רבבון הוא שמא לאו דם טמא הוא ובבי שמא בריה הוא ולא דם טמא, והכל אם אחד דלא הוה ס״ם לדעת התוס׳ בכתובות [ד׳ ט׳ .] ד״ה פתח רק היא והספק כיון דאיתוסף נספק אחד מלילת, דבר מה שאין בשני דספק לי אם בריה אין היתר רק אם לא יהיה נמוח ונספק ג׳ אפילו יהיה נמוח נמי טהורה ודי שתבא בשני בעמה הספק הזה לס״ם היכא דאליכא לבדורי אבל היכא דאיכא לבדורי לא זה הינו דהא ס״ם נמורה היא דבספק ל׳ מספקינן קם הוא דם כלל ובספק ג׳ מספקינן אם הוא דם טהור והוי בכל ס״ם דעלמא ועוד לדעת מהרש״ל המובא בע״ז יורה דעה [סי׳ קכ״ב ס״ק ד׳] דאין צריך לבטול לבעל הבלי אם הוא הינו בן יומו והתם נמי ס״ם ומבא אחד הוא דבבי בגם אד הוא רק לחיתוסף בבחד מלילת דבר מה שאין בבי כמו בבי הב״ד בבללי ס״ם לות י״ב ואפי״ה אין צריך לבדר ואמאי תנן הכא דצריך להטיל למים ולבדוק אם הוא טהור ואוי בכל ס״ם דוב דמים באין מן המקום דטמאים הם לא הוא ספק ג׳ ספק אקול ולכן צריכין לבדר הא ודאי ליתא דהא בדם מבומם כמו בבי מפלת קליפה שעקה וכדומה לא אמרינן דוב דמים מן המקור ניהו ול״ל שאני בבי המפלת כמין קליפה דהספק ג׳ לי דם טמא לו טהור הוא ספק חסרון ידיעה דלאו ספק הוא ואע״ג דספק זה הוא חסרון ידיעה לכל העולם דהוה ספק כמבואר בע״ז י״ד (סי׳ ל״ח ס״ק ו׳) מ״מ די בהשוב לס״ם היכא דליכא לבדורי כבון שיצא בבי היכא דאיכא לבדורי לא. ומיהו לפי דעת התוס׳ בבדה [ד׳ ס״ב .] שהוקשו למאי דלא ידע שהוי דאין כל הפקות שוות ליכרוך דתבדוק עשה בבייה שנייה של בעל שהי וקשה הא לבעל שהי הוא ס״ם לימר לא תראה תחת הנעל הבי ואם תראה שמא הוא מהבדים והבא דלכאורה הוא הכל ספק אחד דגם לספק החשון דלמרינן שמא לא תראה ע״כ ל״ל שמא שראתה מקודם היה מהבדים דאם היה מהמקור אין לחלק בין הפצעות ולעולם תראה כמ״ש הבל״ח על הש״ע וס״ל דבבי מקור אין לחלק בין הפצעות וכוותה

חלוקי על רבנן ר' לעזר ואפילו בשעה שהיו לוקחים בהמה לבשר תאוה אינו נלקח בכסף מעשר ליאכל בירושלים: וחייב בזרוע ולחיים והקיבה ור"א פוטר ר"א דו אמה עבשיו הוא נסתפק לו דו אמר פטור ורבנן דינן מרין מין הוא עיקרו אינן אמרין חייבין מתני' דלא כרבי דתני הקריש חייתו ובהמתו לא הקריש את הכוי רבי אומר הרני נזיר שזה חיה נזיר שזה הכוי אמר הרני נזיר שזה חיה נזיר שאין זה בהמה נזיר שזה חיה ובהמה נזיר שאין זה לא חיה ולא בהמה נזיר רבי חגי בעי קומי רבי יוסי למה לא תנינן הרובע והנרבע ממינו חייב אמר ליה תניהו בסופה ושאר כל הדרכים שוין לחיה ולבהמה:

ביצד

הדרן עלך התרומה והבכורים:

פרק שני בכורים

תבשלו מדר כפרק המוכר בתרומה (שם) ולקמן מתני' נמי עבשיו הוא מסתפק לו. עי' במהרי"ט. ולענין בכורות הנה על התירוש ובן מוקמינן שם (ד' קל"ג:) ועלה קתני שדוק לפרש דעבשיו הוא מסתפק לן לדינא וכל זאת חיובן עמי שם ולפיכך בכורת ס"ו דתנא כהנא ואיתיה בהגהת כתב עמנואל ורענן אמרין דספק קי"ל המוציא מחבירו עליו ספק הוא ואם דוחק דספק להקל העולם קי"ל דלפיכך מסרון ידועה הוא דלפיכך ספק מסרון נכל הספוקים לכן נראה דס"ל נמי דלפי שהיו לוקחים בהמה לבשר תאוה אינו נלקח בכסף מעשר ליאכל בירושלים וחייב בזרוע ולחיים והקיבה ור"א פוטר ר"א דו אמה עבשיו הוא נסתפק לו דו אמר פטור ורבנן דינן מרין מין הוא עיקרו אינן אמרין חייבין מתני' דלא כרבי דתני הקריש חייתו ובהמתו לא הקריש את הכוי רבי אומר הרני נזיר שזה חיה נזיר שזה הכוי אמר הרני נזיר שזה חיה נזיר שאין זה בהמה נזיר שזה חיה ובהמה נזיר שאין זה לא חיה ולא בהמה נזיר רבי חגי בעי קומי רבי יוסי למה לא תנינן הרובע והנרבע ממינו חייב אמר ליה תניהו בסופה ושאר כל הדרכים שוין לחיה ולבהמה:

ביצד

הדרן עלך התרומה והבכורים:

פרק שני בכורים

תבשלו מדר כפרק המוכר בתרומה (שם) ולקמן מתני' נמי עבשיו הוא מסתפק לו. עי' במהרי"ט. ולענין בכורות הנה על התירוש ובן מוקמינן שם (ד' קל"ג:) ועלה קתני שדוק לפרש דעבשיו הוא מסתפק לן לדינא וכל זאת חיובן עמי שם ולפיכך בכורת ס"ו דתנא כהנא ואיתיה בהגהת כתב עמנואל ורענן אמרין דספק קי"ל המוציא מחבירו עליו ספק הוא ואם דוחק דספק להקל העולם קי"ל דלפיכך מסרון ידועה הוא דלפיכך ספק מסרון נכל הספוקים לכן נראה דס"ל נמי דלפי שהיו לוקחים בהמה לבשר תאוה אינו נלקח בכסף מעשר ליאכל בירושלים וחייב בזרוע ולחיים והקיבה ור"א פוטר ר"א דו אמה עבשיו הוא נסתפק לו דו אמר פטור ורבנן דינן מרין מין הוא עיקרו אינן אמרין חייבין מתני' דלא כרבי דתני הקריש חייתו ובהמתו לא הקריש את הכוי רבי אומר הרני נזיר שזה חיה נזיר שזה הכוי אמר הרני נזיר שזה חיה נזיר שאין זה בהמה נזיר שזה חיה ובהמה נזיר שאין זה לא חיה ולא בהמה נזיר רבי חגי בעי קומי רבי יוסי למה לא תנינן הרובע והנרבע ממינו חייב אמר ליה תניהו בסופה ושאר כל הדרכים שוין לחיה ולבהמה:

ביצד

הדרן עלך התרומה והבכורים:

פרי הלולים מד

הלכה

הדרן עלך התרומה והבכורים:

ע ל ת ח ן

ביצד מפרישים את חבכורים יורד אדם לתוך שדהו ורואה תאנה שביכרה אשכול שביכר רימון שביכר וקושרן בגמי ואומר הרי אלו בכורים ר"ש אומר אע"פ כן וחזר וקורא אותן בכורים מאחר שיתלשו מן הקרקע: **גמ'**: כיצד מפרישים את הבכורים כולי על דעתיה דר"ש לא קרא שם בתלוש לא אינן מרמעין אין חייבין עליהן חומש ואין לוקין עליהן חוץ לחומה מה טעמא דרבנן ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה בשעת הבאה פרי הא בשעת הפרשה אפילו בוסר אפילו פגין על דעתיה דר"ש מה בשעת הבאה פרי אף בשעת הפרשה פרי רבי זעירא בעי בכורי יחור מהו שיתירו חנטו תני הבכורים אחד ששים ראשית הגז אחד ששים תרומה טמאה ששים אחד תני ר' ישמעאל הפכורים אחד ששים פאה אחד ששים ראשית הגז אחד ששים תרומה טמאה אחד ששים תרומה שאין הכהנים מקפידים עליה אחד ששים מה אית לך כגון תרומת הכלוסים והחרובים והשעורים שבאדום:

הלכה ב' מתני': כיצד מעלין את הבכורים כל העירות שבמעמד מתכנסות לעירו של מעמד ולנין ברחובה של עיר ולא היו נכנסים לבתים ולמשכים היה הממונה אומר קומה ונעלה ציון אל בית ד' אלהינו: **גמ'**: כגון יהוריב ומכיריו וילינו בבית הכנסת תני חלפתא בן שאול מפני אהל הטומאה ברוך היו אומרים שמחתי כי בית ד' נלך בירושלים היו אומרים עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים בהר הבית היו אומרים הללויה אל בקדשו כו' בבהמ"ק היו אומרים כל הנשמה תהלל יה הללויה:

הלכה ג' מתני': הקרובים מביאין בכורים תאנים וענבים והרחוקים מביאין גרוגרות וצמוקים והשור הולך לפניהם וקרניו מצופות זהב ועטרה של זית בראשו והחיל מכה לפניהם עד שהן מגיעין קרוב לירושלים הגיעו קרוב לירושלים שלחו לפניהן ועטרו את בכוריהן

הפחות

בעלי חומיות לקמן כריך מכאן לתניא תקוס וסדרת מה הלוה שאתן בו חסרון כיס לך קיימה שאין בו חסרון כיס ומקשי היו עומדין בפני מביאי בכורים ות"ש לעזי דחייתי שעוסקין במלאכת עצמן שרשאין לבטל מלאכתן בשביל מצוה הבוקה כשעוסקין במלאכת הקרקע אמרו לן בעלי חומיות רשאין לעמוד מפני ת"ש כיצד התוס' בקדושין (ד' ל"ג.) ד"ה לן ול"ל כיון דילפינן דקיימה בין בו חסרון כיס כטור לן תילוק בין מלאכת עצמן למלאכת הקרקע דבמלאכת עצמן כמי ליכא חסרון כיס. והתוס' לא קשיא להו הכי אלא לתרוצי ליכא דרשלן דמשמע דליכא לאוקמי בדבר ומש"ה כריך שביר דלפילו אית"ל דמתני' לריבי שעוסקין במלאכת עצמן וכדמשמע מלישנא דבעלי חומיות שעוסקים לעצמן לו לפילו עושה לאחרים רק ליכו שכיר יום שלין בעל הבית מפסיד כלום דלא בשכיר יום למלאכת אחרים הכי הוה ליה למימר כל הפועלים בירושלים הפעושה מלאכת אחרים נקרא פועל מ"מ הא ליכא תסרון כיס ומיהו ל"ע לי מתני' לריבי ניהו בפועלים דלפשר לומר דדוקא לעזרן מלאכה לעצמן תייבו רבנן לעמוד מפני מביאי בכורים אבל לעזרי לאחרים לא תייבו רבנן וכדתניא בברכות (ד' ט"ז.) הפועלים שהיו עוסקין מלאכה אבל בעל הבית קורין ק"ש ומתפללין ואוכלין פתן ואין מברכים לפניה אבל מברכים לאחריה אלמא דברכה מלפניה שהיא מן התורה אין ניריך הפועל לקיים אותה הכי נמי מצות קיימה לפני בעלי הבכורים שהיא הרבנן דמדאורייתא לא מיאמו מצות קיימה אלא בזביזה וזקן ולא בבעלי עושי מלית רק רבנן תקנו לעמוד מפני בעלי הבכורים להרוחת כמה תזיזה מצוה בשעתה לו כדי שלא יכשילו לעתיד לבא ודי שתקפה זו לא יהא אלא לבעלי חומיות שעוסקין במלאכת עצמן אבל פועלים שכירי יום שעוסקים במלאכת אחרים לא דילמא כיון דתקנו לעמוד מפני כבוד בעלי הבכורים אפילו בשעה שעוסקין במלאכת אחרים ואפילו בשעה שהבעלים עצמן עוסקין במלאכתן ואפילו בשעה שהבעלים עצמן עוסקין במלאכתן ואפילו בשעה שהבעלים עצמן עוסקין במלאכתן

הלכה א' מתני' תלמה שבירכה. רק העדיין היא פנה לו נוסר ופד"א דקרי דוקא לריך בשעת הפרשה קמ"ל למילף מהתם דבשעת הכרשה לא בעינן פרי רק דהוה לחיוב להקיש הפרשה להנחה מה הנחה פרי לא הפרשה פרי וכדר"ש ת"ל רחשית גיטול הפרי ולא נמר גיטול הפרי וכמו שהביא רש"י בחומש (פ' תבא) לפלי מתני' על תיבת ומשם דמרחשית מפיק לה ולא מן הנחתי לנא ודלפי להביא רחים לרבנן כתב כן וכדלעיל: **גמ'**: רחשית הגז. הלי גרייתא לחיא בין כרי לנעלי בין כרבנן דבלינו בחולין (ד' קל"ו:) לי בעינן שירייה ככרים לו לא ושמועינן הכא דלדברי שניהם לא יפחות מששים: כגון יהוריב שהוא היה רחבן לב"ד משמרות בשמקדש רחבן בגזית שכי היה ידעים רק בשמרות לפי שהותו נגילים שביניהם שהיו יהוריב ויהוריב טהל לו: בית ד'. המקום המקדש כ"ע ס"ל דלא נתחלקה לשבטים כדלמרינן בזבולין (ד' י"ג.) לפיכך נקרא בית ד' כדכתיב ועתו לי מקדש ופרש"י לי לשמי דהייתו שתהא כוונת הבנין לשם שמים ולא בית ד' יקרא לנל לם כיוצא הבנין הוא ת"ו ככוונת לבבו מדיוק הכתוב הלזו שנוטים בתי כנסיות לשר לון בהם לא תורה ולא יראת שמים ר"ל ולפי לזו בהם בית ד' יקרא ומהן שלמר דוד מלך ישראל ע"ה שמחתי בלומרים לי

ביצד מפרישים את הבכורים יורד אדם לתוך שדהו ורואה תאנה שביכרה אשכול שביכר רימון שביכר וקושרן בגמי ואומר הרי אלו בכורים ר"ש אומר אע"פ כן וחזר וקורא אותן בכורים מאחר שיתלשו מן הקרקע: **גמ'**: כיצד מפרישים את הבכורים כולי על דעתיה דר"ש לא קרא שם בתלוש לא אינן מרמעין אין חייבין עליהן חומש ואין לוקין עליהן חוץ לחומה מה טעמא דרבנן ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה בשעת הבאה פרי הא בשעת הפרשה אפילו בוסר אפילו פגין על דעתיה דר"ש מה בשעת הבאה פרי אף בשעת הפרשה פרי רבי זעירא בעי בכורי יחור מהו שיתירו חנטו תני הבכורים אחד ששים ראשית הגז אחד ששים תרומה טמאה ששים אחד תני ר' ישמעאל הפכורים אחד ששים פאה אחד ששים ראשית הגז אחד ששים תרומה טמאה אחד ששים תרומה שאין הכהנים מקפידים עליה אחד ששים מה אית לך כגון תרומת הכלוסים והחרובים והשעורים שבאדום:

הלכה ב' מתני': כיצד מעלין את הבכורים כל העירות שבמעמד מתכנסות לעירו של מעמד ולנין ברחובה של עיר ולא היו נכנסים לבתים ולמשכים היה הממונה אומר קומה ונעלה ציון אל בית ד' אלהינו: **גמ'**: כגון יהוריב ומכיריו וילינו בבית הכנסת תני חלפתא בן שאול מפני אהל הטומאה ברוך היו אומרים שמחתי כי בית ד' נלך בירושלים היו אומרים עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים בהר הבית היו אומרים הללויה אל בקדשו כו' בבהמ"ק היו אומרים כל הנשמה תהלל יה הללויה:

הלכה ג' מתני': הקרובים מביאין בכורים תאנים וענבים והרחוקים מביאין גרוגרות וצמוקים והשור הולך לפניהם וקרניו מצופות זהב ועטרה של זית בראשו והחיל מכה לפניהם עד שהן מגיעין קרוב לירושלים הגיעו קרוב לירושלים שלחו לפניהן ועטרו את בכוריהן

הפחות

לו צית ד' לפך ניח ד' דיקח שנסכו סימון שבנו לותנו על וסוך קדושה ועהרה ונעטעו בו בקו קדש סלופים קשר עליהם ופיתון כלול נסך על עסם ד' להוות לסס למוקסה ומסתר מחרנבי עבן קבורת תעגה חשב ילבישו שמוש קדרות ולת כני סלדוים קדקת ילדי כשע ונם יקב קצבו בו לסוניח ומעון נחל מתוכו לשר ונלוו חנן סוד יה ותורת לל וחש דת על רקסן שנסו ישורון להקור לסס לת סדרה סהולך על פני קדמה וסס נסבו יתעבא על מקוה שדי וסדר נחון ד' סברילה נעבון בן סלסים: מכסיקים

הפחות והסנגנים והגזברים יוצאים לקראתו לפי כבוד הנכנסים היו יוצאין כל בעלי אומניות שבירושלים היו עומדין בפניהם ושואלין בשלומן ואומרים אחינו אנשי מקום פלוני באתם לשלום: גמ׳ עד היכן עד כדי שהיה יכול לתרום מן המחובר ביקש להביא דבילה נאמר אם היתה קעילית מביא אם היתה בצרית אינו מביא פשיטא שהוא מקריב שקמים רב אומר מקיצים בהם את המזבח ר״ז בעי יחיד שנתעצל ולא בא מביא גדי וקרנין מצופות כסף ועטרה של זית בראשו שהוא ממין שבעה תני מי שהיו לו בכורים גרוגרות היה מעטרן תאנים וצמוקים היה מעטרן ענבים וכי יש קטן וגדול בירושלים אלא כיני מתני׳ באובלוסין לפי רוב הנכנסים היו יוצאין ולא כן תני תקום והחרת מה קימה שאין בה חסרון כיס אף הדור שאין בה חסרון כיס שנייא היא הכא שהוא אחת לקיצים ר׳ יוסי בר בון בשם ר׳ חונא בר חייא בא וראה כמה גדול כוחן של עושי מצוה שבפני זקן אין עומדין ובפני עשי מצות עומדין א״ר יוסי בר בון איזין דקיימי מן קומי מיתא לא מן קומי מיתא אינון קיימין לון אלא מן קומי אילין דגמלין ליה חסד עד כמה צריך אדם לעמוד בפני זקן שמערן בר בא בשם ר׳ יוחנן פעמים ביום רבי לעזר אומר פעם אחת ביום לא כן תני רשב״א אומר מנין לזקן שלא יטריח ת״ל זקן ויראת מאלהיך אני ד׳ על רעתיה דר״י נוחא על רעתיה דר״א לא לא יקום כל עיקר רבי יעקב בר אחא בשם רבי לעזר דלא יחמי סיעתא דסבין ועבר קומיהן בגין דיקומון לון מן קומי כשם שזקן חפוקים כאן כך הם חלוקים בשאילת שלום ר׳ חזקיה רבי חנינא בריה דרבי אבהו בשם רבי אבהימה דמן חיפה לזקן ד׳ אמות עבר לפניו ישב לו כהן גדול משהוא ראהו ועד שהוא נבסה ממנו מה טעמא והיה כצאת משה האהלה יקומו כל העם וגומר תרין אמוראים חד אמר לשבח וח״א לגנאי מ״ד לשבח מיחמי צדיקא ומזכי ומ״ד לגנאי חזי שקיה חזי כרעין אכיל מן יהודאי כל מרכי מן יהודאי ארון פניו כלפי העם ויש־אל פניהם כלפי הקודש אמר רבי לעזר אין התורה עומדת מפני בנה שמואל אמר אין עומדין מפני חבר רבי הילא רבי יעקב בר אירי הוון יתיבין עבר שמואל בר בא וקמו לון מן קמוי אמר לון תרתי נבכון חד א שאיני זקן וחרא שאין התורה עומדת מפני בנה אמר רבי זעירא רבי אחא מפסיק וקאים דו חשש כהדין דתני בותבי ספרים תפילין ומזוזות מפסיקין לקריאת שמע ואין

מלאכה שלא בזמן הוצאת המת לבל בזמן הוצאת המת לסילו לסיכה כל לרכן ולסוני סייב לעוותו מ״ע לריך לבטל ממלאכתו ולעמיד פני הסבורים העוסקים בהצאת גמילת חסד כמו שנסק בפ״ע ד״ל (סי׳ פסי״ק סעי׳ ד׳) והתם על כריך לסילו בכובעים שעושים מלאכת לסרים קלמר שהרי חיוב קיום לבניו כשיש בבורים בשעיר הזהב הוא ולולי בנופה חדא עם הסיוב ולסיוסר מלאכה כשאין בבורים בשעיר ומדקאמר לסורין בעשיית מלאכה ולולי כולם הן בלסיוסר זה בין בעלי לומנין בין פועלים שלמת דכל דבר שתקנו רבנן משום חבינת מצות ג״ס בשעתה או משום מכשול לעתיד לבוא אין חילוק בין לומן לכועל וכולם חייבים לעמוד בכניסה:

מקריב שלמים. כדילפינן לעיל (פ״ב הל״ג) נלמר כאן ושמחת ונלמר להלן שמחה מה שמחה שנלמר להלן שלמים לף כאן שלמים. ולא״ת לא״כ למלי אין הקרבן מעכב הא בשלמי שמחה נחג מעכב ולין יולא ידי חובת שמחה לסילו. בשער עוף כמו שפסק הרמב״ם הל׳ חגיגה (פ״ב הל״ט) ול״ל דלריכא למיפרך מה לשלמי שמחה שכן חיובם על כל ישראל ולקבוע להם זמן תלמר בבורים שלין חיובם אלא על מי שיש לו קרקע ולין לקבוע להם זמן כיון שכל התוס׳ נפסקים (ד׳ ל״ח:) ד״ה נלכלים לבל לקבה דהא לתמרינן בפסחים (ד׳ ס״ו.) נבי הא דילף הלל דפסח דוחה אבת בגז״ש מתמיד ושוב ק״ו הוא מה תמיד שלין עמוס כרת דוחה אבת פסח שעמוס כרת ליכו דין שדוחה אבת ופריך לבני בתירא דמספקא להו בשלמי ג״ש לא גמריתו דלין לדם דן ג״ש מעשו

ואין מפסיקין לתפלה רבי חנניא בן עקביא אומר כשם שמפסיקין לק"ש כך מפסיקין לתפלה ולתפילין ולשאר מצותיה שם תורה חזקיה בר מן דהוה ליעי באורייתא כל צריכיה הוה אזל ויתיב ליה מן קומי ביה ועדא בגין מיחמי סבין ומיקם ליה מן קומיהן יהודה בר חייא הוה יליף סליק ושאל בשלמיה דרבי ינאי חמוי מערב שבת לערב שבת והוה יתיב ליה עקי אתר תלי גין מיחמוניה ומיקם ליה מן קמוי אמרין ליה תלמידיו לא כן אילפן רבי לזקן ד' אמות אמר לין אין ישיבה לפני סיני חד זמן עני מסיק אמר ליה אפשר דיהודה ברי משני מנהגיה אמר לית אפשר דלא יגיעין יסורים בהדיא גופא צדיקא מסתברא שאין לנו יהודה ב"ח רבי מאיר חמי אפילו ספ עם הארץ ומיקם ליה מן קמוי אמר לא מגן מאריך ימים ר' חנינא מחי מאן דלא קאים מן קמיה והוה אמר ליה מי בעיתא מבטלה דאורייתא א"ר סימון אמר הקב"ה מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלהיך אני ד' אני הוא שקיימתי עמידת זקן תפילה כשהנשיא נכנס כל העם עומדים מפניו ואין רשות לאו מהן לישב עד

עד שיאמר לו שב אב בי"ד שנכנס עושין לו שורות רצה נכנס בזו רצה נכנס בזו חכם שנכנס א' עומד וא' יושב עד שמגיע וישב לו במקומו ר"מ הוה יליף סלק לביתיה ועבד אמא והוו כל עמא חמיין ליה וקיימין ליה מן קומי כד שמעון ההן תניא תני בעון למיעבד ליה כן ונפק ליה כעס אמר לון שמעתי שמעלין בקדש ולא מורידין ר"ז הוון בעי ממניתיה ולא בעי מקבל עלוי כד שמע ההן תניי תני חכם חתן. נשיא גדולה מכפרת קביל עלוי ממניתיה חכם מפני שבה תקום והדרת פני זקן מה כתיב בתריה וכי יגור אתכם גר בארצכם לא תונו אותו מה הגר מוחלין לו על כל עונותיו אף חכם שנתמנה מוחלין לו על כל עונותיו חתן וילך עשיו אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל וכי מחלת שמה והלא בשמת שמה אלא שנמחלו לו על כל עונותיו נשיא בן שנה שאוב במלכו וכי בן שנה במלכו היה אלא שנמחקו כל עונותיו כתינוק בן שנה ר' מנא מקיל לאילין דמתמניי בכסף ר' אימי קרא עליהון אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם א"ר יאשי' וטלית שעדיו כמרדעת שד חמור א"ר שיין זה שהוא מתמני בכסף אין עומדין מפניו ואין קורין אותו רבי והטלית שעדיו במרדעת של חמור ר' זעירא וחד מן רבנן הוון יתיבין עבר חד מן איקין דמיתמני בכסף אמד יתיה דמן רבנן קר' זעירא נעביד נפשין תניי ולא ניקום לון מן קמוי תירגם יעקב איש כפר נבורייא הוי אומר ליעץ הקיצה עורי לאבן דומם הוא יורה [יודע הוא יורה] הנה הוא תפוס זה בו כסף לא בכספיא איתמני וכל רוח אין בקרבו לא חכים כלום הוי אומרים בעיתין ממניוה ור' בהיכל קדשו הא ר' יצחק בר לעזר בכנשתא מדרשא דקיסרין ר' אימי שאל לר' סימון שמעת שממנים זקנים בח"ל א"ר ירו ולא מקרא מלא הוא בן אדם בית ישראל יושבים על אדמתם הא כד ישיבה שרך הא יהא אלא על אדמתך רבנן דקיסרין אמרי ממנין זהנים בח"ל על מנת לחזור ר' יצחק רב נחמן הוה בעזה ומנוי ע"מ לחזור ר' זמינא הוה בצור ומנוי ע"מ לחזור אוף ר' יונה הוה בפיתקא ולא קביל עליו מתמניא אמר עד זמן דמתמני ר' ומינה ר' א"ר חמא בן יהודה בן טיטוס הוה ברומי מנוני ע"מ לחזור שמעון בר וא הוה כד מסקים ואיתמנון דקיקין מיניה והוא לא איתמני שמעון בר וא היה בקי במרגליתא בכל מילי' ולא הוה ליה עיגיל מיבלי והוה ר' יוחנן קרי עלוי וגם לא לחכמים לחם אמר כל מי שאינו מכיר מעשיו של אברהם יכיר מעשיו אבותיו של

ור"ז ס"ל כהאי תנא דאמר שעירת יחיד קודמת לכבשת יחיד ולי מנינא בכוריו על לול יצטרך להמתין לי ליתרמי קרנן שעירת יחיד בחותו זמן ויהיו נכפל לעהיד לומר שחיטו נכבש לכלים ולתי לאמטועי ממעות נכורים מש"ה עדיף שיניל נדי ויהא לול קודם לכבשת יחיד ובזה יש לכרש דברי הכמים וחידותם בבבת (ד' ע"ז:) דאמל ר"ז מר"י מ"ש עזי מסגן בריאת והדר לומרי ל"ל כבריותו של עולם דבריאת תשוכת והדר נהורא כלומר ר"ז שאל מ"ש בקרבן חטאת כתיב (ויקרא ד') שעירת עזים בריאת והדר כבשה מילתו למיתרך דעזים קודמין לכבשים וכהעתיה דהכא דאמר מניח גדי ול"ל כמי בדרך חידה כבריותו של עולם כלומר דבר זה שאלת מלין למיכבש ממעות לותו ולית בו דאמר רחמנא לא תשחטו שור לחד ולימו בדור בן לי לזכרה זו לחירי בין בקדשים בין בחולין

הגיע הוי לומר לבן הקיצה עורי לאבן דומם הוא יורה הגה הוא תפוס זהב וכסף כי אם הוא יורה דעה לעם הזה אשר לבבו להרכיב עליו לרכב סוסים ורוכב על חמור ועל עיר בני אתונות ועל גמלים ועל רכש גדול ורב אנשים להתגבר על אויביו ולהכניעו אל אשר תשאם רוח לבם ועל זה נאות ולזה נכונו ולזה נתנו המשרה על שכמו הלא לדרכם הוא תכוף בידם לסור למשמעתם לגזור על יעון ועל שמאל לחייב אלף לרשעם ולזכות כפי העולה על רוחם יען כי זולת כסף וזהב אשר יתנוסם בנגשם כספם לאלהי אלם אין כל רוח חכמת התורה והתבונה בקרבו ועל כן התורה חוגרת שק ומיללת הוי אומר לעון הקיצה לשיומי לקלסם ולשמחה, לך ד' ועזית דינו יוכיח אותם ויאי! סם מפניו כל אחרן כדרך ר"ל בסנהדרין (ד' ז') שעתיד הקב"ה ליכרע מפעמידין: לא לחכמים לסם. כי בעלי המדע והתבונה היודעים להוקיר חין ערך חכמת התורה מעטים המה נגד הגוערים בעם המתהוללים בכרזים בשעטים וחזיזות על תעלוני קסם ומתולים אשר יחזו בעני רשף על גיל הסחזין. על כן ידם רב להם להתעמר בדת קדשנו

זה שמעון בר וא הוה כד מסקים ושלח ליה ר' אבהו חדא איגרא ויהב ליה מן סיבתי" בגוה בגין איליו ספתא קום אתהלך לארעא דישראל מי יגרה עפר מעיניך רבי יוחנן אבהו רגלותיה איתמני שמעון המעפריא לא איתמני: הלכה ד' מתני: החליל מכה לפניהם עד שהן מגיעין להר הבית הגיע להר הבית אפילו אנריפס המלך נוטל הסל על כתפו ונכנס עד שהוא מגיע לעזרה ודיברו הלוים בשיר ארוממך ד' כי דליתני ולא שמחת אויבי לי הנוזלות שעל גבי הסלים היו עולות ומה שבידים נותנים לכהנים עודנו הסל על כתפו קורא מהגדתי היום להי' אלהיך עד שהוא גומר כל הפרשה רבי יהודה אומ' עד ארמי אובד אבי הגיע לארמי אובד אבי מוריד הסל מן כתפו ואוחזו בשפתותיו וכהן מניח את ידו תחתיו ומניפו מארמי אובד אבי עד שהוא קורא את כל הפרשה ומניחו בצד המזבח והשתחוה ויצא בראשונה כל מי שהוא יודע לקרות קורא וכל מי שאינו יודע לקרות מקרין לפניו נמנעו מלהביא חתקינו שיהו מקרין את מי שהוא יודע ואת מי שאינו יודע העשירים מביאין את בכוריהם בקלתות של כסף ושל זהב והעניים מביאין אותן בסלי נצרים של ערבה קלופה והסלים והבכורים ניתנים לכהנים: גמ': רב הונא אמר

לון דקדשים לא דחולין ולא דקדשים ולמן תמן דבכיפ חותו ולמן דמוסג אין דחולין אין דמוקדשין ומכן תם ועל כרחך יוכיחין לומר כדמפרשינן שם בגמרא מדסמיך שורו לו כשב קו עז כי יולד שבעה ושור לו שם לומר לך בנקבה לא תשחטו ביום אחד לא תשחטו אותו ואת בנו ביום אחד שמוסג דמוקדשין אין בחולין לא שור הכשוק הטעין ולימא דחולין אין דמוקדשין לא כתיב ושור וי"ו הוסיף על ענין ראשון ולכתוב קרא מסיכי תיתי לומר דחולין יהא אסור מקדשים לענין לותו ואת בנו דמעיקן לומר על זה וכי בשביל שהוקדשה נקעה ממנה מלות התורה בתמיה וע"כ לריך לומר דהוה למימר שלא יהא לותו ואת בנו הוסג בקדשים משום דתנן בחולין (ד' כ"ג.) יום לחד לחמור בלותו ואת בנו היום הולך לחמר הלילה ת"ל זו דרש ר"ש בן יוחאי נאמעשה בראשית יום לחד ולימר בלותו ואת בנו יום לחד מה יום לחד לחמור בלותו ואת בנו הולך לה יום לחד הלילה הולך לחר הלילה לחמור בלותו ואת בנו הולך לחר היום יכול לה זה כן נאמר כאן יום לחד וכו' ולכ"ע שכיר כריך הש"ס ולימא בחולין אין במוקדשים לה לפי שלחר שהוקדשה לשמים הרי לכל דיני זביחה והקטרה שלה הלילה הולך לחר היום ומ"ש לאפוקי ליסור לותו ואת בנו שהיום הולך לחר הלילה שלה יהא מוסג דו קמ"ל וי"ו של ושור להוסיף על ענין ראשון והפה נסוף כריתות לחמר רב לחי על ישכב לית כפר בראקלי דלה תני למתני' דהתם דתנן ר"ש לומר כשהיו קודמים לעזיה בכל מקום יכול מבני שמואל ת"ל ואם כשב מלמד שהיהן בחולין ופרש"י ואם כשב היינו קרא דמתני' דקדרוש מיניה ר"ש שהיהם שקולים שכתיב לעיל מיניה והניחו לה קרבנו שעירת עזיה עכ"ל פי' דמ"ל בשלר קרבנות נקיט להניח כשב למטה מן המוזבר ובחטאת חייב להביא שעיר עזים למטה מן המוזבר לפי דלה מיכשיר בלילי כי הוסק דליחסיף נכשיר על הטון לחר שטח כדחמרינן בסוטה (ד' ל"ב.) ק"ל קרא ואם כשב וי"ו מוסיף על ענין ראשון לומר לך בחטאת לחיה שירלה יקריב ואין לחלך מעוט למוזבר יותר מבחניריו וה"ה עולה ילפינן מחטאת דשהיהן שקולין והוה שהוציב רב יהודה לר"ע פרייתו של עולם כליתר תכשוט מהו דמעשה בראשית כתיב ערב ולחי"כ נקר בריאת תשובה והדר מהורה וילפינן לותו ואת בנו בנ"ש ממעשה בראשית שהיום הולך לחר הלילה ולי"כ מעלן דליסור לותו ואת בנו נוסג בקדשים שהלילה הולך לחר היום ומיכרחין לומר דכתיב ושור וי"ו מוסיף על ענין ראשון ושמעינן מהכא דחמרינן וי"ו מוסיף על ענין ראשון ולי"כ לע"ג דחטאת כתיב עזי בריאת כדכתיב יהביל לת קרבנו שעירת עזים והדר לחמרי כדכתיב ואם כשב מ"ת כיון דכתיב ואם כשב ושור"ו לחמרינן וי"ו מוסיף על ענין ראשון ללחוך שהיהן שקולין רק כשיש לו להקריב כשב ועז פלוגי תכלי מ"ש שעירת יחיד קודמת שכן כתובה לפל ע"ז ומ"ש כשבת יחיד קודמת שכן כתובה בפלים ע"ז תנן כשיש קודמי לעזיה לפל למטה מן המוזבר שהיהן שקולין ולימה שהקריב: ואוחזו בשפתותיו. מכאן קשה על התוס' קדושין

קדשנו ולכלל כשוד מקדישים ומעריכים גם יפטירו עליהם בשפה וירגישו עליהם כשנה כי הגדיל לעשות ולוי לחיים לשם יעמיד להוכיח דרכם הרעה על פניהם ולגלות מספר הכסוכה על פני זעומי ד' כי כולם יולחים חומן לקרלת נשף על מרומי שדה. ליהות זו מקי לוקל ולגלות לשוד מטה לחמן בלח חולה וחניפה. ועל השלרורים הטורלה הזאת. התעורר עמום הנביא דרוש קדשו. וכשל משל על שרי התורה וחכמיה. ולומר (עמוס ג') היהלג לריה ביער וטרף לין לו? לוי ולשוי לחריך דשי עלמי הכושם לת ילדו בשבורת שכלו וחכמתו לם ישלג על משוכת הפרלים בחיות הטורפות לשר ביער כי ישרקו ויקיפו עליו יחד להעיק לו מסביב בלב רשעים כיס נגרש ולכרות לכל מפיו ומפי עוללי הרכיס והעניים הנטושים ועזובים לחרכת רעב ועל המעל הזה הנזוקה לומרים לומרת לם ישלג הלרי על תועי רוח השיבים כחייתו יער לזי תדע לחמת כי וטרף כפשי נפשו וכפשות ביתו לין לו עוד כמחמר החכם לל לחכמים להם יען כי כל חכמתם תתבלע וכשחוק הם לדור עקש ופתלתל ולכשר קרם לר"ע ואל תן רבען דעבר לפניהם חד תן לילין דמיתמני בכסף וגמרו לומר שלל להביל המטרה הרוממה ותכלית הכרלה ומיהו כשיל עליהם רק לחשן נשל מעשקות לשר רלו בידי הסמל הקבלה עזו לותות נדיש נסנורי קסם והתולים לעור עיני הנוערים בעם לחשן יקלו נדק יחסך מנעד חלומי הלילי הזה לשר יבחרו לו ועל כן לומרו נעד ד כשין תניי ולל ניקום לון תן קייש כי לוי לו לדור שהוא פרנסי ילינו יודע נמערן) של ת"ח הטוענים וגדולים ממנו לשר רבה העוסק בניתם ולין להם ולומה למחיתם וכעומדת דר' שמעון בר ווי שהיה נקי בחכמת התורה לשר מפניעים יקרה ובחכמת מרגליתא ולל לימתני יען כי לל הוה ליה עיגול מיכלי והתכלת ר' יוחנן ולומר הלם ככה ירדה ומעלת התורה לחזירית הלל לנו לדעת מה שעשו בני בתירת להלל כשרלו שהוא יודע דפסח דוחה שבת לקחו כתר הכשיחות מעל רלשם ונתנו על רלש הלל העני מדוכא כמנומר בפסחים (ד' כ"ו) ורן שמעון בר ווי הזה לשר רב חילו בחכמת התורה וירלה יותר מהדקיקין מיניה שנתמנו כי מדקדק נמלייתא הוה כדחמרינן בירושלמי ברכות (פ"ג הל"ו) ר"ש בר לצק מדקדק נמלוותא וכל מי שלין מכיר ומעיון של לברתם יכיר מעשה לבותיו של זה לל זכה להתעטות וגם לתם תוקו לל יבוש בימי ענוו ומרודו כי ר' יוחנן מונדר כלעיס לזכות ר"ש בר לצק בחלייתא דמד' קהלת: הלכה ד' מתני': הנוזלות שעל גבי הסלים. לעטור לת הסכורים היה תולה תורין וכני יונה מלחורי הכל

אמר ביני מתני' ולקח הכהן הטנא מידך את תני תני מחליף כדי לסמוך מתנה למתנה תני ר' יוסי לא היו נותנים את הגוזלות על גבי הסלין שלא ינבלו חבבורים אלא תולה ואותן חוץ לסלים תני חד סב קמיה ר"ז חזר להגדתי היום וכי יש אדם מגיד וחוזר ומגיד קיימונה כבר הגדתי ר' הונא בעי הנחה מהו שתתיר למחוסר זמן א"ר מתנייא הדא דתימר בשחזר ונטלן אבל אם היו במקומן כהניחן הן ר' יונה בעי הניחן בליל יו"ט תניא מניחן בקרן דרומית מערבית לפני ד' יכול במערב ת"ל אל פני המזבח אי לפני המזבח יכול ברדום ת"ל לפני ד' הא כיצד מגישין על קרן דרומית מערבית ומניחה בדרומית של קרן תני אין עניה אלא מפי אחד ולא עוד אלא שסמכו למקרא ועניתי ואמרת ר' יונה בעי מהו להביא בתמחויין של כסף ר' יונה ור' ירמיה חד אמר מחזר מנא וחד אמר מחזר פטירים עם ירקונים דאת אמר פטירים עם מרורים ולא ידעינן מאן אמר דא מאן אמר הדא מאן דר אמר ר' יונה להביאן בת מחויין של כסף הוא דאמר דמחזר מנא דיי אמר סלא הר' פנחס אמר מחזר פטימי בני תורים דיי אמר תורין ופני תורין: **הלכה ה' מתני':** רבי שמעון בן ננס אומר מעטרים את הבכורים חוץ משבעת המינים רבי עקיבא אומר אין מעטרים את הבכורים אלא משבעת המינים רש"א שלש מידות בבכורים הבכורים ותוספת הבכורים ועיטור הבכורים תוספות הבכורים מין במינו ועיטור הבכורים מין בשאינו מינו תוספות הבכורים נאכלת בטהרה ופטורה מן הדמאי ועיטיר בכורים חייבים בדמאי: **גמ':** אמר ר' יוסי כל עמא מודיי שמעטרין את הבכורים מח"ל בני אדם טועין שמביאים בכורים מח"ל מה פליגי בעמון ומואב מאן דאמר מעטרין את הבכורים חוץ משבעת המינים מעטרין את הבכורים מעמון ומואב מאן דאמר אין מעטרין אלא משבעת המינים אין מעטרין את הבכורים מעמון ומואב אמר רבי מנא בקי עמא כיודיי שאין מעטרין את הבכורים מעמון ומואב שבני אדם טועין לוכר שמביאין את הבכורים מעמון ומואב מה פליגי בח"ל מ"ד מעטרין את הבכורים חוץ משבעת המינים מעטרין את הבכורים מח"ל מ"ד אין מעטרין את הבכורים אלא משבעת המינים אין מעטרין את הבכורים מח"ל: **ועיטור הבכורים כו' תניא הבכורים מצוה להביאן בשבעה כלים ואם הביאן בכלי אחד יצא כיצד הוא עושה נותן שעורים מלמטה ודבר אחר על גביהן חטין על גביהן ודבר אחר על גביהן תמרים על גביהן ודבר אחר על גביהן רמונים על גביהן ודבר אחר על גביהן**

תאנים

(ד' נ"ו:) ד"ה מכניסים שכתבו תוס' עוד י"ל דה"ק לא מיירי שהכהן מניח לתוך ידו קודם שהבעלים ממש דבכה"נ הוה קנייה לגמ' ר"ל שלוקח הכלי למעלה והבעלים לוקחין למעלה והשתא ליכא קנייה כלל דה"ל כהכהן שהכהן הים לוקח בשבתו כלומר בשפת הכלי למעלה והבעלים למטה ה"נ מלקות ליכא כיון שהבעלים מהים למעלה ויד הכהן למטה עכ"ל והכי תנן בהדיא ליכא דהבעלים לוקחין בשפתותיו דהיינו בשפת הכלי למעלה והכהן בגולי הכל למטה ונראה לפי"ז על כי הא דתניא בתוספתא (ד' י"ח:) ר' יהודה אומר אם הכניסה זו היא תנופה אלא לומר שהכהן מניף אותה עמהם כשהוא לוקח מהם אלא לומר זו תנופה לו לינו לגמרי ואם הכניסו זו תנופה והקריבה המזבח והניפו סרי הכהן לומר הא מה לי מקריב והניף זו תנופה והניפה זו תנופה ומתני' כשהוא מניף עמהם ומשהגיעו לראש הכבש נוטלה ממנו ומניפה עמהם ומקריבה עם הקרבנות ומתני' דלא כר' יהודה ור"ש בן יוחי דאמרי בפ' שתי הלחם (מנחות דף פ"ח:) שהכהן מניף עמהם ומשהגיעו לראש הכבש נוטלה ממנו ומניפה עמהם ומקריבה עם הקרבנות ומתני' דלא כר' יהודה ור"ש בן יוחי דאמרי בפ' שתי הלחם (מנחות דף פ"ח:) שהכהן מניף עמהם ומשהגיעו לראש הכבש נוטלה ממנו ומניפה עמהם ומקריבה עם הקרבנות

הכל לוקחו קונה"ז הכל לפנים בעלמא עניך הכי ופקדתין על נדבי מצה לשם עבודת וכן הוי תניתין נוטלת בידם ליתנם בידם לכהנים לכהנים הוי עשה דלפני ד' ותניא נמי הכי שהוא לפני המזבח כמקומו הקריב בכורים קדמיתי ומיבעי ליה שבשה ונגח ולקוח והלאומים לשם נבכורים והקריב הכהן בכתובות (ד' קי"ט:) לקחו בכורים ממש מצינו כאן שהרי הבכורים לוקחין ניתנים לכהנים ולתנופה נתנו לכהן וכהן עשה בהן עבודה שהרי בכורים לגבי קרקע קנין הוא לקחו לקחו לשם עבודה ומשמע לן דבעי לקיחה לשם עבודה ומשמע לן דבעי לקיחה לשם עבודה ומשמע לן דבעי לקיחה

תאנים על גביהן ורבר אחר על גביהן זיתים על גביהן וד"א על גביהן למעלה מהן ענבים ומקיף עליהן אשכול של ענבים מבחוץ ולא היו עולין יחידים יחידים אלא מכים מלכים ולא היו מהלכים כל היום כולו אלא שתי ירות ביום חזני בית הכנסת עולין עמהן ולנין ברחובה של עיר ולא היו נכנסים לבתים מפני אוהל הטומאה ושעונים עולה ושלמים ולא היו מתעסקים בחזירתו כדרך שמתעסקים בהליכתן תני ופטורה מן הודאי ומן הדמאי: הלכה ו' מתני': אימתי אמרו תוספות הבכורים בכבורים בזמן שהיא באה מן הארץ ואם אינה באה מן הארץ אינה בכבורים ולמה אמרו הבכורים בנכסי כהן שהוא קונה מהם עבדים וקרקעות ובהמה טמאה ובעל חוב גובה ונוטלן בחובו והאשה בכתובתה וספר התורה רבי יהודה אומר אין נותנים אותן אלא לחבר בטובה וחכמים אומרים נותנים אותן לאנשי המשמר והן מחלקין ביניהן כקדשי קדשים: גמ': רבי ינאי בשם רבי חייא בר ווא שאלו לרשב"ג

מהו

זו וס"ג תניא ר' יהודה אומר והכתוב אחד תפוסה לתה אומר זו תפוסה לו לומר הלא הנתה כבשתו אומר והנתתו הרי הכתה לומר הא מה תלי מקיש והקיבוץ זו תפוסה ופשיר ילף ר' דמתקיף קריאת שרמי לוגד קדי מכיף הכהן כהניף וקבל הכהן הפקח מידך והניחו ומשמע להחי והניחו קאי על וקבל דקייכי הכהן שלוקח הטעל קודם ליף ידו תחת הסל ומניף ואח"כ כתיב ושמת ואמרת לחנוך לוגד לתי מניף משום דוהניחו קאי על וקבל שהוא הכהן מיהו זהו דוקא לר' יהודה דמפיר לה לתפוסה מן והניחו דקאי על וקבל הכהן וא"כ עיקר תפוסה שהוא מניף הסל מתחת שולי הכהן הייני הלכך צריך הכהן להניח ידיו תחת הסל ולהניף והצ"ע היכי צריך רק לאחוז בשפת הכלי למעלה אבל רבא"י דמפיק ליה לתפוסה מג"ש יד יד משלמים והקרב של והניחו והנתתו תרוייהו להכשה מעכבת הוא דקאתי כמו שפרש"י בחומת (סה) וא"כ לא מצינן למילף משלמים אלא לענין שהכהן והבעלים יתעסקו בהנפה וכדאמרינן מה כאן הכהן לבדו אף להלן הכהן ומה להלן בעלים לבדן אף כאן בעלים אבל מי יתעסק בעיקר התנופה דהייגו מי יניף בידיו מתחת שולי הסל לא מצינן למילף כלל אלא אמרינן למילף הכי מה התם ידי הכהן למטה מידי הבעלים לבדן אף כאן יעסקו הכהן והבעלים וידי הבעלים למטה מידי הכהן מיהו לגלו להחליט דרבא"י ס"ל הכי כתבו כן אלא אתו למימר דלא"ע דמוכח דר' יהודה ס"ל דע"כ הבעלים צריכין לאחוז בשפת הכלי למעלה והכהן בשולי הסל למטה מ"מ לרבא"י לא מוכח כן אלא מיהו ס"ל לימכח דהכהן הוא מתחת ידי הבעלים כן נראה לי' דהא בעלים בשולין אבל לגליגא דשמת מודו התום' דמצינן למימר דרבא"י ס"ל

כר"י דידי הכהן הוא מתחת ידי הבעלים כן נראה ליישב דעת התום' שלא יהיו סותרים למשנה מפורשת:

לחבר בטופה. ופי' התוי"ט דבטופה פליג עם ת"ק ע"ש ומשמע דבא לומר דדוקא בטופה פליגי על ר"י דאין הכהן צריך להחזיק לו טופה כעל שאר מתנות לפי דלקו מדידיה קלזכו אבל מודו לר"י בחבר והבדרים מוכיחין כן מדאמר נותנין אותם לאנשי משמר ואנשי משמר ודאי כולם חבדרים היו כדאמן בגיטין אומרים לו שאל לו למה ופריך שאל לו למה מי מוקמינן כהאי גוונא וכן כל הכהנים שבכהנו למקדש לעבוד עבודה בידוע שלמדו כל הלכות עבודת הקרבנות כמו שכ' רש"י בעירובין (ד' ק"נ.) ד"ה ואנשי וכן נראה להוכיח מהא דאמרינן בירושלמי הלה (פ"ד ה"ג) על הא דתנן נגי הלת ת"ל שנותנת לכל כהן ואלו נותנין לכל כהן שחרמים והבכורות ופדיון הבן ופדיון פטר חמור והזרוע והלחיים והקיבה ורחשית הגז ושאר שריפה וקדשי מקדש והבכורים רבי יהודה אומר בבכורים ומכרם בירושלמי דהאי ומתנת לכל כהן פירושו אין לכהן חבר אין לכהן ע"ה יש מהן נותנין לחבבי. משמר ויש מהן נותנין לכל כהן הבכורות והבכורים לאנשי משמר ושאר לכל כהן הרי להדיא דדוקא הלת ת"ל ליכל למיתב שהת יבא לידי ליסור לכילה בטומאה מדאורייתא ואינך ליכל כהן הרי טומאה כלל דהא לא קדשו הוא דשרי ליתן לכהן ע"ה כשליכל כהן חבר לבל הבכורות והבכורים ומכ"ש קדשי המקדש דבר לחבב שהת יאכלנה בטומאה ובא לידי ליסור ברת דאורייתא אסור ליתן לכהן ע"ה אלא נותן לאנשי משמר של אותה השבוע שכילם הבדרים הן ור"י אוסר מלקחת הסופת הגלה מבעלים שזכתה לו רחמנא כשאר קדשי הגבול לקבל החזקת טופה בחבר דהוה ממון למ"ד טופת הגלה הוי ממון ליקח דבר מה מישראל על תנאי שיתן מעשרותיו לבן זתו כהן אלא בדידיה תליא ליתנם לכל כהן חבר שירצה לבל הרע"ב כי' דרבנן "פליגי לר"י בתריתי בין בין בטופה וס"ל דמותר לתת בכורים לאחר שבעבדה עבודתן לכהן ע"ה דמזהרי נהו שלא לאוכלן בטומאה ואינן ניתנין אלא לאנשי משמר של אותה שבועה אלא החזקת טופה לבעה"ב ומשמע דס"ל להרע"ב דבאנשי משמר היו כהנים ע"ה ולא ידעתי מניין לו לומר כן ואפשר דהרע"ב לאו על אנשי משמר קאי אלא על כהן ע"ה שלא מאנשי משמר קאי ומשכחת לה כגון שאנשי משמר משכו כולם את ידיהם מהבכורים אז יכול ליתנם לכל כהן שירצה אבל גם זה דוחק מיהו אפשר לפי' הרע"ב ע"כ לייני שמשכו מהם אבל אי לא משכו ידיהם הם קודמין לכהן ע"ה ואע"ג דליכא בבא אכילה בטומאה דהואיל דהכנסין לעזרה מזדהר נהו אפ"ה כיון דליכא כהן חבר אסור ליתן לכהן ע"ה כדאמר רבא"ב בבא ר"י בגמרא (ד' ק"ל:) וליף לה מהא דכתיב ויאמר לעם יושב ירושלים לתת מנת לכהנים וללוים למען יחזקו בתורת ד' וא"ת אמאי לא יליף מהא דתני דבי ישמעאל בסנהדרין (ד' נ':) ונתתם ממנו תרומת ד' לכהן הכהן מה לחרן חבר אף כאן חבדרים וי"ל דרבא"ב ס"ל כר' יוחנן בדרוש בסנהדרין (שם) וכי לחרן לעולם קיים והלא לא נכנס לחרן אלא מכאן לתחיית המתים מן התורה וא"ת הא אמרינן בירושלמי בדרכות (פ"ד ה"ה) ר' סימון בשם רבא"ב על שם והגית בו יומם ולילה שתהא הגיות יום ולילה שוות ר' יוסי בר חנין בשם ריב"ל

שמא נתמר הגיבורים שתמצור בניתם תחלבו חזקו נטוותיה
מיהו דוקא בשש לפ נן מצעלה כהן חזקה תרומה
חו נכורים דמיין לתרומה חו בשאינו נת כהן שמותרת
בעלה חבל חם נת ישראל נשחק לכהן ונולד ילדה נן
ונו׳ רשה הרי קסורה לפ לאפוקי
הנכרים שנשתה בשתוקתה אלא
נרכם למקרה ועכשיו למוכלן
בשהרה: בספר התורה כן היה
ניהפך זו מרחה ״דקלו׳ לחכתונת
אשה דסמיך ליה ות״כ דלמה
שנשתה הנשואים ועד כתוקתה
לו קוישין לפסיעותיו שמא תלכל בטומאה כמו דלא חיישינן
בספרי תורה שמותר למוכרה ללמוד תורה ולישא אשה שמא
יכשע ולא ילמוד ולא ישא וטעמא לפי שרגילה לחוכלן בטהרה:

מהו שימכור אדם ספר תורה לישא אשה אמה לון אין ללמוד תו״ה א״ל אין מפני חיין ולא אגיבון ר׳ וונה בשם ר״ח בר ווא שאלו את רשב״ג מהו שימכור אדם ס״ת

גמ׳ דמודים חכמים דבעי לומר בגליה וכפרש״י שם וכדאמר רבה בר חיננא סבא משמי׳ דרב בברכות (ד׳ י״ג.) כל שלא למד אמת ויגיעי בקריית ושמוה ותמוה ערבית לא יצא ידי חובתו ועל זה סתם התנא למיתנא מזכירין יציאת מצרים בגליות ותמוה ותמוה כל׳׳ע סבירא להו דר״ע וחכמים ולהו קדא מילתא היא לא פליגי מעיקרא תני מזכירין יציאת מצרים בהיינו לחות ותמוה בגליות לכ״ע ובתורת יציאת מצרים גם בפ׳ ק״ש פליגי ר״ע וחכמים והשתא לרשב״ג דס״ל כבני מערבא דאמרי הכלמים דפליגי בפ״ק ת״כ על כרחך ס״ל לרשב״ג דכל ימי חייך להביא לימות המשיח ולא לחרת דרשב״ג ס״ל אין מצות בטילות לעתיד לבוא דהיינו לזכר התחיה כ״ש דאינן בטילות בימות המשיח קודם התחיה ומאי דכתיב בהו ריבוי בפ״ה ודלא דרשב״ג ס״ל מצות בטילות לעתיד וסד״א דסמוכה של זכירת מצרים מי בטל קס״ל הלי ריבוי דכל ימי חייך דמשמע זו היינו בטל לעולם ות״כ ליכא למילף תו מהאי קרא דנתתה ממנו תרומת ד׳ לחרן הכהן לתס״מ מן התורה ות״כ ע״כ הלי לחרן אתו למידרש מה לחרן חדר לף בניו חדרים ות״כ לחולי לא יליף רשב״ג לגיטתו דס״ל כבני מערבא מהך קרא דילף תדר״ו ור״ל דמש״ה לא יליף מקרא דונתתם ממנו תרומת ד׳ לחרן הכהן משום דמהך קרא משמע דוקא כשהוא חדר ויליף ד׳ לחרן הוא דכתיבן לו מצת לבל ירא ד׳ המחזיק בתס״ק ולישנא חדר לין כותבים לו מצת קמ״ל רשב״ג למילף מהקרא דויאמר לעם ליושבי ירושלים לתת מצת לכהנים וללויים למען יחזקו בתורת ד׳ לומר לך כל המחזיק בתורת ד׳ נקרא חבר וכותבים לו מצת לע״כ שהיו חבר ומחזיק בתורת ד׳ אלא קשיא לית קשיא רשב״ג על תדר״ו דס״ל למילף מהקרא דונתתם דלין כותבים מצת אלא לכהן שהוא חבר ומחזיק בתורת ד׳ תניא דרשב״ג ס״ל כר״ש דתניא בחולין (ד׳ קל״ג:) רש״ל כל כהן שהיו מומין בעבודה לין לו חלק בשאוכלין ללמ״ק חוקו כהן רשע ולפיקורס ר״ל לין לו חלק הא כהן שהוא ירא ד׳ לע״כ שהיו חבר לין לו חלק וכמו שרלב ר״י שם לומר דכל כהן שהיו בקי בד״ת מתנות כהונה לין לו מצת יהבר לין מהאי ברייתא דר״ר וכי תהוס׳ שם ד״ה ולהו מילתא דהוה מלי למימר מדלמרינן ברים כרקין המחזיק בתורת ד׳ לין להס מצת משמע לכולי שהיו בקי והכא בשלמי אתני׳ קתני ר׳ יהודה דחלן נותנים אלא לחבר כדעת תדר״ו דילף מקרא דונתתם גם חכמים ס״ל כן אלמא הס״ל לר׳ יהודה וחכמים דלין נותנים מצת אלא לחבר כדעת תדר״ו דילף מקרא דונתתם מה להלן חבר לף בניו חבריו ות״כ הכא מפ״ל למילף הכי דילמא מתי הלי קרא כדר׳ יוחנן דילף לתחס״מ מן התורה ומוכרחין לומר דרבנן ור״ש ס״ל מצות בטילות לעתיד לבא ולישנא למידרש לתחס״מ למעט לדעת הרע״ב שבשלתי לעיל שכ׳ דבכורים שבכולם לעזרה מזדהר שלא לאכול בטומאה ומותר ליתנם לכהן ע״ש לרבנן דלמרי נותנין אותם לכהני משמר אמאי דס״ל לרבנן כרשב״ג דילף מקרא למען יחזקו בתורת ד׳ לומר דכהן המחזיק בתורת ד׳ לע״כ שהיו בקי מיקרי חבר ות״כ לדידהו ע״כ הלי קרא דונתתם ממנו תרומת ד׳ לחרן הכהן ללמדנו לתחס״מ אתי לאשמועינן דלין מצות בטילות לעתיד בא ות״כ ע״כ הלי ריבוי דכל ימי חייך לאו דוקא ימות המשיח אתי דהא בלא״ה אין מצות בטילות אלא לרבות הלילות הוא דאתי כדעת ר״ע דלמר מזכירין יציאת מצרים בלילות ות״כ גם הלילה הוי קורין בק״ש ג׳ פרשיות וג׳ ברכות הרי כאן עב דורייתא דשחרית והרי הגיית יום ולילה שוין דשחרית קורין ג׳ פרשיות ואתים לפניה ואחת לאחריה ומערבית מי הגיית יום קורין ג פרשיות ואתים לפניה ות״כ לפילו לי לא היה מדרך בערבית אלא אחת לאחריה כמו בשחרית מי הגיית יום ולילה שוין עב בשחרית ועב בערבית ות״כ למאי הוסיפו עוד ברכה בערבית שמדרך שתים לאחריה ומוכרחין לומר דרבנן דשלהי מתני׳ פליגי על ר״ש בשם רשב״ל דלעולם פוטרין בערב ברכה אחת לדרך שתים לאחריה משום שהפת הגיית יום ולילה שוין דבלא״ה שוין המה דתנן במ״ס כרי יוסי׳ בר לנין בשם ריב״ל דלמר בירושלמי (שם) דטעמא ע״ש בשב ניום היללתיך ג׳ ברכות בשחרית ושתים נגדם ושתים לאחריה בערבית הרי כאן שבע ולפ״ז קשה טובא למאי תקנו לקיים השבע הלוים בתפלת ערבית שהיא מקבילה לתפלת שחרית הא זרעיון מקדימין למצות והוה להו לתקן לקיים השבע הלוים ולברך שתים לפניה ושתים לאחריה בתפלת שחרית ומוכרחין לומר דלמדרש לענין תפלה הלילה קודם והיום. סולך אחר הלילה דתפלת ערבית מקדמת תפלה הרא״שונה ותפלת שחרית מקדמת תפלה שניה וכדלמרינן גבי ק״ש בריש מסכת דפתח ואמרתי קורין את שמע בערבין בריש מתוס דקתי לקדמי דבריש כתיב ויהי ערב והדר ויהי בקר והשתא שזכינו לבקר כל זמן שרצה לקיים ת״ש את המסכת בכורים בלבדים גרוריס וזה הלני בעזר לגלי לורי וכ״ש ניתנין לחכמי המקדש ואם מחלקין ביניהם כקדשי המקדש ופרש הרע״ב דחכמים פליגי על ר׳ יהודה דתניא בחולין (ד׳ קל״ג:) רש״ל כל כהן שהיו מומין בעבודה לין לו חלק בשאוכלין ללמ״ק חוקו כהן רשע ולפיקורס ר״ל לין לו חלק הא כהן שהוא ירא ד׳ לע״כ שהיו חבר לין לו חלק וכמו שרלב ר״י שם לומר דכל כהן שהיו בקי בד״ת מתנות כהונה לין לו מצת יהבר לין מהאי ברייתא דר״ר וכי תהוס׳ שם ד״ה ולהו מילתא דהוה מלי למימר מדלמרינן ברים כרקין המחזיק בתורת ד׳ לים להס מצת משמע לכולי שהיו בקי והכא בשלמי אתני׳ קתני ר׳ יהודה דחלן נותנים אלא לחבר כדעת תדר״ו דילף מקרא דונתתם מה להלן חבר לף בניו חבריו ות״כ הכא מפ״ל למילף הכי דילמא מתי הלי קרא כדר׳ יוחנן דילף לתחס״מ מן התורה ומוכרחין לומר דרבנן ור״ש ס״ל מצות בטילות לעתיד לבא ולישנא למידרש לתחס״מ למעט לדעת הרע״ב שבשלתי לעיל שכ׳ דבכורים שבכולם לעזרה מזדהר שלא לאכול בטומאה ומותר ליתנם לכהן ע״ש לרבנן דלמרי נותנין אותם לכהני משמר אמאי דס״ל לרבנן כרשב״ג דילף מקרא למען יחזקו בתורת ד׳ לומר דכהן המחזיק בתורת ד׳ לע״כ שהיו בקי מיקרי חבר ות״כ לדידהו ע״כ הלי קרא דונתתם ממנו תרומת ד׳ לחרן הכהן ללמדנו לתחס״מ אתי לאשמועינן דלין מצות בטילות לעתיד בא ות״כ ע״כ הלי ריבוי דכל ימי חייך לאו דוקא ימות המשיח אתי דהא בלא״ה אין מצות בטילות אלא לרבות הלילות הוא דאתי כדעת ר״ע דלמר מזכירין יציאת מצרים בלילות ות״כ גם הלילה הוי קורין בק״ש ג׳ פרשיות וג׳ ברכות הרי כאן עב דורייתא דשחרית והרי הגיית יום ולילה שוין דשחרית קורין ג׳ פרשיות ואתים לפניה ואחת לאחריה ומערבית מי הגיית יום קורין ג פרשיות ואתים לפניה ות״כ לפילו לי לא היה מדרך בערבית אלא אחת לאחריה כמו בשחרית מי הגיית יום ולילה שוין עב בשחרית ועב בערבית ות״כ למאי הוסיפו עוד ברכה בערבית שמדרך שתים לאחריה ומוכרחין לומר דרבנן דשלהי מתני׳ פליגי על ר״ש בשם רשב״ל דלעולם פוטרין בערב ברכה אחת לדרך שתים לאחריה ומשום שהפת הגיית יום ולילה שוין דבלא״ה שוין המה דתנן במ״ס כרי יוסי׳ בר לנין בשם ריב״ל דלמר בירושלמי (שם) דטעמא ע״ש בשב ניום היללתיך ג׳ ברכות בשחרית ושתים נגדם ושתים לאחריה בערבית הרי כאן שבע ולפ״ז קשה טובא למאי תקנו לקיים השבע הלוים בתפלת ערבית שהיא מקבילה ל

והיינו עקדינין למעוטי ות"ב דלקמה שסיימו הבבן בסוף מתני' דבכורים לגיתן בתכב וישמח בחגיך בין חגבי בעי"ה דמוכח מזה דע"כ ס"ל דבעומק המגרך בעבד שתוס בפניס ועשוס שבע ביום הלולתיך ותעוזר מזה להקשות לליסם לחלו לא נקיוס שבע ביום הלולתיך בק"ס של שחרית וגיתן קונטרס זו מסיק וחוי סליקא לה מסכת בכורים וכולה סדר זרעים ומסכת עבודה זרה ומסכת מנחות ותשובה בכורים ובחורים לס סיומך וה שסיימת בקבלת חגיך סיום פולה סדר זרעים דהייגו שלמדת סדר זרעים מתחלת ועד סופה ומסיים שמסיים עוסקין בחכמי משנה ותוס' מתחלקין בזכוסס בקדשי המקדש ויבו כשתקשה לך על סגמר דברי חכמים למוכח דס"ל דסלת דמנחת בערב שתוס הוא ומוערת ע"י שבע ביום הלולתיך חוזה לא תקנו מוערם זה שבע הלולים שבתפלת שחרית ונסי דקיוס שבע הלולים בתפלה לחת שני לגל בתפלת שחרית דקדים הוא לסו לתקוני דזריזיס מקדימין למצות תעלה מעלה ותירון הנון לקוסייתך כשתקשור לתחלת סדר זרעים המתחיל מלימתי קורין לת שמע בערבין ותקשה לך ע"ס דתני ערבית בריבה ליתני דשחרית בהיבה כמו דקתני שם הס"ם ומוכרחין לומר דאדרבה קס"ל דערבית היא קודמת כדכתיב ויהי ערב ויהי בקר שלמת דהיום הולך אחר הלילה הלכך לעניו קריאת שמע דצלילה לה תשיבת הקדמה לקדומה בריבה והכי נמי לעניו קיוס המוזה שבע ביום הלולתיך תכלת עקבית תשובה לקדומי דה קיוס שבע הלולים דמתחילה ערב ובקר ובריבה מקדימין לקיום מצוס של שבע הלולים בתפלת ערבית בקדים לתחלת שחרית וכיון דסדר זרעים מתחיל מלימתי קורין לת שמע בערבין שביר מסיים נותנים לחומה לחומר ומסר מחלקין ביניהם כקדשי המקדש:

סליקא לה מסכת בכורים וכולה סדר זרעים

בעזר אלהי צורים:

ס"ת לישא אשה אמר לון אין לרמוד תורה אמר לון אין מפני חייו לא שאלון ולא אניבון על דעתיה דר' יונה ניחא לא שאלון ולא אניבון על דעתיה דר' יוסי אם שאלון ליה ולמה לא אניבון כי אתא רבי חנינא רבי פנחס רבי יוחנן בשם רשב"נ מוכר אדם ספר תורה לישא אשה וללמוד תורה כ"ש מפני חייו תני המביא את בנו לתלמוד תורה מותר למלאות חבית של יין ולהדליק לו את הגר רבי יעקב בר אידי בשם רבי יונתן אף לוקח לו חפצו מן השוק מה פליגא כאן באיש כאן באשה אם היה אדם מסויים עשו אותו כאשה מעשה באדם אחד שהדיר את בנו לתלמוד תורה ובא מעשה לפני ר' יוסי בן חקפתא והתיר לו למלאות לו חבית של יין ולהדליק לו את הנר תני המוכר ס"ת של אביו אינו רואה סימן ברכה לעולם וכל המקיים ספר תורה בתוך ביתו עליו הכתוב אומר הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד:

סליקא לה מסכת בכורים וכולה סדר זרעים:

גמ': עומדת לעד. לפי דשאר מצות לוכלת למ"ד דבטילות לעתיד לבא הייגו מזמן המיתה עד תחיית דבשבו קבצי מצות על כל הטת סטיל ורק לחוק התחיה תלת תורה ולווי חבשה מלת הקב"ס על המתים שחיו שיקייתו כל התרי"ג מצות כמקדש לחבל מצות למוד התורה לחיכו בטל מהלדש לפילו לחחר מיתה כדלמר ס"ש בסנהדרין (ד' ג"ג.) כל המלמד תורה בעוה"ז זוכה ומלמדה לעה"ב וע"ז למר רחב"ל לומר רב בסוף ברכות ת"ח לין להסס מכוחה לל בעה"ז ולל בעה"ב פי' שלל יובטל חיוב מצות לימוד התורה מהסס ולכן כל המקיים ס"ת בתוך ביתו ללמוד בה עליו הכתוב לומר הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד בין לחחר מיתה (עי' בספר הסידים (סי' תלף קכ"ט) שכ' בהלי עובדת ברבי דמייתי הס"ס בכתובות (ד' ק"ג.) דכל בי שמבי הוה לתי לבילים להוליך רבים ידי חובתם בקידוש היום לפי שלל נקרל מת ולל נעשה חפבי מצות) ולרלוים שכבר זה כן הוא מסיק סליקל לה מסכת בכורים וכולה סדר זרעים ומתחלת התחלה עד פירוש מתחלת התחלה עד גמירל וס"ל דמסכת בכורים סליק בשבח התורה שחיובה עומדת לעד כמו התחלה של כל סדר הזרעים המתחיל בשבח התורה מלימתי קורין לת שמע בערבין שבים מסיים נותנים לחומה לחומר ומסר מחלקין ביניהם כקדשי המקדש:

סליקא לה מסכת בכורים וכולה סדר זרעים:

בעזר אלהי צורים:

להאבון לבי ומקומי לחומי אך ולאמנין פה
השיפושום הבו חלמן לוחמן הקורא לקרי אשפוך שיח
ולמורת רוחו בפרי נגוסר עלכן ישרש ויעקר יום וליל
לא ימחו פרחה בקסר עלה כן חן הסבך חרולים להופיע ולחוריח
כי ינובי נבוכת מפרי הלולים לרומם ולהצליח
כהו עיני בסבך הטעות כגבורי חיל
וסאון אסנני ימי לחמי קוצים מכאיבים את בני ישראל
תמוגנו אוני דמי הכמו בהחולו השגיאות מבכורי ענבים מחזיקי ספר האל

לוח

ספיהי

דף	עמוד	אות	מקום	טעות	תיקון
				פ"נ	
א	א	ג		חסר	וכצ"ל
				באלו	הקריב
				בפורים	והביבה'
=	=		נא	הערבין	בערבין
=	כ	פ		אמור	חמור
=	=	ד		נשאצ	נשאל
=	=	ט		פתכתא	פתחתא
=	=	ז		זפאחב	וכאחאב
=	=			עירפעם	מירבעם
=	=	כא		רפורה	רפואה
=	=	כג		אואו	אותו
=	=	כד		מבור	עבור
=	=	כה		דרדם	דרכם
=	=	נא		דרשתשם	דרשתם
=	=	נב		שמאתם	שמרתם
!	ג	ל		מאום	מקום
=	=	מה		לאפויי	לאפנויי
=	=	נד		דחני	דתני
=	=	נה		הפסק	הפסח
ב	א	ה		החבוה	החבורה
=	=	יא		מהני	האי
=	=	יב		האי	מהני
=	=	טו		מדאורייא	חסר ת
=	=	טז		זרישה	זריקה
=	=	ל		למירש	למידרש
=	=	מה		סקפ	ספק
=	=	נב		לכניים	לעניים
=	=	נה		בחזמת	בחזקת
=	=	נט		להומאא	לחומרא
=	ב	א		דמסי	דמאי
=	=	ח		מספם	מספק
=	=	כב		המשיח	המניח
=	=	מה		אחכ	אחד
=	=	נד		לאא	אלא
=	=	נה		פלעול	לפעול
=	ג	ב		ופרדים	נפרדים
=	=	ד		בחולה	בכולה
=	=	יח		קהש	קשה
=	=	יט		שמינו	שאינו
=	=	ל		איו	אין

דף	עמוד	אות	מקום	טעות	תיקון
				כ"נ	
=	=		נה	ד'ק	ד"ה
=	ד	ו		שעקונטרם	שבקונטרם
=	=		מה	שדי	כדי
=	=		מט	לבטי	לבטל
=	=		נה	בשביעבת	בשביעית
=	=		נט	להמבטל	המבטל
=	=		מ	פ"ל	ה"ל
=	=		מא	מרמע	משמע
=	=		מד	חאי	קאי
=	=		נא	כדאבא	לכדרבא
ג	א		א	דייחנו	להיינו לדור
=	=		ה	בזמו	בזמן
=	=		יב	ביפבת	ביפמות
:	:		כו	פוי	לוזדעו
:	:		כז	וכמוק	פוקו וזרעו
:	:		לח	תיוזו	יתרומו
:	:		לט	בטהל	בטלה
:	:		ג	בזדת	בזעה
:	:		טו	קעמל	סתמא
:	:		כח	המערות	המעשרות
:	:		כט	עוזין	עוזין
:	:		לט	בחזם	בחזה
:	:		מ	ל"ל	והל"ל
:	:		לה	בבוריס	בבכוריס
:	:		לג	זירשמי	בירושלמי
:	:		ס	שרפם	שרפה
:	:		יא	מבל	לבל
:	:		ל	דתסם	דסתם
:	:		כד	תרהומה	תרומה
ד	:		מ	דקדשם	דקדושת
:	:		כ	ספסק	הספק
:	:		:	עלעו	עלמו
:	:		לט	שבטורים	שבכורים
ד	:		ל	להחל	להקל
:	:		ל	ובכורי	ובכורים
:	:		ג	קרקע	קרקע

דף	עמוד	אות	מקום	טעות	תיקון
				פ"נ	
=	=		ס	רתר	נתר
=	=		ז	לחשלה	לאכלה
=	=		זט	רוששין	חוששין
=	=		כט	וכרכיב	והרכב
=	=		לד	רל	של
=	=		מב	חמום	חמור
=	=		מק	הפק	ספק
=	=		מה	מזות	מזוס
=	ג	יז		ורס	ולס
=	=		כט	נתורה	נתורת
=	=		לב	למיכתך	למיכרך
=	=		לו	רכחס	שכחס
=	=		מל	פזיטם	פזיטל
=	=		נב	התל	היתר
=	=		נט	לק	ממק
=	=		ס	המתמל	דמסתמל
=	ג	ג		נתורה	נתורת
=	=		ט	לים	היס
=	=		יב	לי	ממק
=	=		לב	עקק	מקק
=	=		כה	טנללו	טנללו
=	ד	ו		קייל	קייב
=	=		=	נספרים	להפרים
=	=		ז	מעתר	מעשר
=	=		יב	התורה	התורה
:	:		לו	מלק	מלה
:	:		מב	נבי	נבי
:	:		ח	כוותית	דכוותיס
:	:		כה	שמעלו	שמעלו
:	:		מ	ק"ל	בק"ל
:	:		נז	נערלה	ערלה
:	:		ס	תיפוח	תוכיח
=	=		יד	לם	לס
=	=		יט	שזרעו	שזרעו
=	=		לא	דס"ל	דס"ל הכי
:	:		נה	דהמיטו	דהמיטו
:	:		:	חמי	כמי
=	=		נז	חכוב	חשוב
=	=		ד	דפליגב	דפליגי
:	:		ז	הליכך	הילכך

התיקון

שדה

3150G0

לוח התיקון

דף	עמוד	שורה	מקום	טעות	תיקון
"	"	ה	...	והרי	הרי
"	"	יז	...	שחו	שכו
"	"	כה	...	שפסיו	כשפסיתה
"	"	כט	...	בר	הבר
"	"	לב	...	מתיקון	מתהין
"	"	לג	...	הלוקח	והלקוח
"	"	מג	...	דפרוך	דפריך
"	"	מד	...	דקכק	דהפך
"	"	מה	...	כחנק	כהדפת
"	"	מח	...	נלקה	נלקט
"	ד	ו	...	עקשיון	מקשיון
"	"	יה	...	בלרכ	בלחן
"	"	כד	...	לנגל	טנגל
"	"	מח	...	דטומת	דטעמת
"	"	ג	...	ממעבד	ממעבר
"	א	מא	...	לנדרי	לדרי
"	"	מא	...	ערתיך	כרתיך
"	"	ל	...	לימור	לימור
"	"	ח	...	לחנל	לחנל
"	ב	ו	...	לפילו	לפלע
"	"	יז	...	וקייק	וקייס
"	"	ב	...	לכ	על
"	"	:	...	עלית	עליס
"	"	לה	...	ככלוי	כדתי
"	"	לז	...	מט	מה
"	"	מב	...	מנטן	מנטן
"	"	ז	...	יסס	לסס
"	"	ח	...	האלכ	האלה
"	"	ל	...	יהוכלי	יהודלי
"	"	לא	...	שנדור	שנדור
"	"	=	...	לחרין	לחרי
"	"	ד	...	לתוחות	לרוחות
"	נ	נב	...	עמן	מנן
"	ג	פז	...	לחלים	מלחרים
"	"	יח	...	פסם	מסס
"	"	ב	...	שמוע	שמור
"	"	נא	...	תדיני	נדיני
"	ג	כו	...	עליהי	עליתי
"	ב	לח	פ"ה	לרבן	לרבין
"	ג	לז	ב"ע	זיכוי	זיכוי
"	ד	יט		כפיס ההנם	האנם
"	=	:	סב	ב"ע תיכוי	תיפוק
"	ב	לה	...	מתני	ממתני
"	=	:	נ	פ"ה לס	לס
"	א	ז	מא	ב"ע הוסס	קודס
"	=	=	כ	... מלרן	לחרן
"	ב	:	ג	פנים כנריב	כנרים
"	א	ט	ו	ג"ח שלח	של
"	"	"	יד	... מתוני	מתותי

דף	עמוד	שורה	מקום	טעות	תיקון
"	"	:	טז	... תפס	נסקפס
"	"	:	לו	... הידי	מידי
"	"	:	כ	ב ... שלח	נמקק
"	"	:	ג	... לתלק	תילק
"	"	:	א	כט ... שלוש	שלוש
"	יא	ב	מר	ב"ע רוויהו	תרווייהו
"	"	:	ל	פ"ה יצתת	יצתת
"	יב	א	ה	... ל מחת	למחת
"	"	ב	לב	ב"ע לס	לה
"	"	:	...	וסד"ע	וסד"ל
"	"	:	כח	פ"ה ולליכל	ולליכל
"	יג	א	נט	... נהל	דהל
"	"	ב	כ	... ס"ל	ס"ל
"	יד	א	נ	ב"ע כן	נחוק
"	"	:	ד	... יחכן	יוחכן
"	"	:	ס	... זכתס	זכתה
"	"	ג	מג	פ"ה לו	לון
טו"	"	ל	כס	... המה	נמקק
"	"	"	"	.. חכמיס	דחכמיס
"	"	"	נ	... ולין	ועין
"	"	"	ן	... לס	לסל
"	"	"	סל	... נזה	דזה
"	"	"	כז	פ"ח דיון	כיון
טו	"	ל	ת	פ"ה מכרין	מפרס
"	"	ג	יד	ב"ע ונוקת	ינוקת
"	"	"	כ	... רנכן	רנין
"	"	ג	...	מדקתי	מדקתי
"	"	"	כל	פ"ה חסר	שכי
"	"	ל	יח	ב"ע על	על
"	"	"	יט	... נתס	נתרס
"	"	"	מה	... כזור	נכור
יח	"	"	כב	ב"ע והוס	ולא הוס
"	"	"	כנ	... מפסק	מעברת
					עך ועד
					עברת החג
"	"	"	מס	.. דטעמת	דמשמע
"	"	"	ס	... לת	לך
"	"	ג	כל	פ"ה שמפס	שספסק
"	"	"	כס	... המקדיסס	
					הקדיסס
"	"	"	כט	... לנומות	לסגלומות
יט	"	ג	טו	... חזקת	נחזקת
"	"	"	ס	... דדיל	דדיכל
כ	"	ג	ו	פ"ה לתס	עתס
"	"	"	כל	... מרנכן	דרנכן
"	"	"	לו	... עדות	בעדות
"	"	"	מג	... שבשלר	שבשלת
"	"	"	ס	... דחזתק	דחזקס
"	"	ג	ל	ב"ע לימורל	דלימורל

דף	עמוד	שורה	מקום	טעות	תיקון
"	"	"	כח	... דבינעד	נדינעל
"	"	"	יט	פ"ה מנל	ר' מנל
כל	ל	ו	י	... לנת	לנת לית
"	ג	כס	פ"ה	לסנתל	לסנתל
כב	ל	מו	...	לינן	לין
"	ג	מא	פ"ה	לל	נמקק
כג	ל	כ	פ"ה	לו	מתק
"	"	יט	...	יסס	נניסת
"	"	לח	...	דחנת	דחזקת
"	ג	יל	...	סדלל	סדרל
לג	ל	טו	...	פלנ	נמקק
"	"	לד	...	נס	נמקק
"	"	מג	...	רלוס סיל	ללו
					לאו רלוס סיל
לד	ג	לה	...	להריס	להפרים
"	"	לח	...	נשעס	דנשעס
לו	ל	לא	...	עד	נמקק
לח	ג	לנ	ב"ע	פיסוג	
				פי' סנוג	
"	"	כב	...	נל תוך	נתוך
"	"	ו	פ"ה	על	על זמן
לט	ל	יל		פנים התנא	התנא
:	:	יג	...	בן דשים	בקדשים
"	"	ל	ב"ע	לנל	נמקק
"	"	מג	...	מנרכין	מרנין
"	"	נח	...	תמנדין	תמידין
מ	ב	ל		פנים מבאר	מבעיר
"	"	מט	פ"ה	נתרומה	
					דתרומה
"	"	ד	ב"ע	טורר	פורס
"	"	מס	פ"ה	מתמל	מטמל
:	ג			פנים טנוס	מטילת...
מל					...סנרך נמקק
:	:	יד		... דל"ר	דלר"י
:	:	ל		... לומר	לומר
:	:	ז		... הכל	לת לומר
					גדוליהן לסורין
:	:				.....נמקק
:	:	ג	פ"ה	מנגע	הכנע
:	:	כט		... התרומה	מחומה
מל		לח		... כנעל	ומכנעל
:	:	ה	פנים		וקוד מוזר
:	:	יח		... מנגיס	לאד מנגיס
:	:				לאד ... יסנר נלומרים
מס	:	יח	פ"ה	מלאת	נמלאכת
מת	ל	ג	פנים	לל	נמקק